

Raport o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa podkarpackiego 2024

Raport o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa podkarpackiego 2024

Report on the socio-economic situation of Podkarpackie Voivodship 2024

Urząd Statystyczny w Rzeszowie Statistical Office in Rzeszów

Rzeszów 2024

Opracowanie merytoryczne

Content-related works

Urząd Statystyczny w Rzeszowie, Podkarpacki Ośrodek Badań Regionalnych
Statistical Office in Rzeszów, Podkarpackie Centre for Regional Surveys

pod kierunkiem
supervised by

Bernadety Ziomek-Niedzielskiej

Zespół autorski

Editorial team

Elżbieta Bożek, Tomasz Dziok, Wojciech Inglot, Angelika Koprowicz, Daniel Koprowicz, Andrzej Korab, Mirosław Koszela, Marta Krzyżak, Rajmund Litkowiec, Urszula Polak, Magdalena Rokita, Agnieszka Skarbowska, Irena Trzyna, Zuzanna Witkowska

Tłumaczenie

Translation

Mirosław Koszela

Skład i opracowanie graficzne

Typesetting and graphics

Wojciech Inglot

ISSN 2084-7076

Publikacja dostępna na stronie

Publication available on website

<https://rzeszow.stat.gov.pl/publikacje-i-foldery/>

Przy publikowaniu danych GUS prosimy o podanie źródła

When publishing Statistics Poland data — please indicate the source

Przedmowa

Urząd Statystyczny w Rzeszowie oddaje do Państwa rąk kolejną edycję rocznego „Raportu o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa podkarpackiego”. Publikacja ta stanowi kompleksowe opracowanie najbardziej aktualnych informacji statystycznych dotyczących rozwoju społecznego i gospodarczego regionu, jak również procesów zachodzących w gospodarce na terenie województwa.

Poszczególne tematy zostały pogrupowane w rozdziały zawierające szereg informacji, między innymi z zakresu: ochrony środowiska, kapitału ludzkiego, jakości życia, przedsiębiorczości, zmian w podstawowych obszarach gospodarki narodowej oraz zarządzania rozwojem. Przy opracowywaniu publikacji korzystano z wyników badań statystycznych statystyki publicznej, jak również ze źródeł pozastatystycznych.

W porównaniu z poprzednimi edycjami Raportu, został zmieniony zarówno zakres, jak i źródło pozyskiwania danych dotyczących osób pracujących. Od 2022 r. informacje o pracujących pochodzą z rejestrów oraz systemów informacyjnych Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, Zakładu Ubezpieczeń Społecznych oraz Ministerstwa Finansów i nie są porównywalne z danymi za lata poprzednie. W bieżącej edycji dane dotyczące wyników Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności zostały uogólnione na podstawie danych o ludności rezydującej w mieszkaniach i pochodzących z bilansów opracowanych na podstawie NSP 2021. W związku z powyższym informacje w tym zakresie zostały zmienione w stosunku do opublikowanych w ubiegłych edycjach Raportu i nie są w pełni porównywalne z danymi prezentowanymi w poprzednich edycjach.

W celu umożliwienia analizy i oceny zmian zachodzących na przestrzeni ostatnich lat niektóre zagadnienia zostały przedstawione w retrospekcji od 2015 r. Część analityczną poprzedzono syntezą dotyczącą podstawowych tendencji zachodzących w poszczególnych dziedzinach społecznych i gospodarczych.

Wybrane dane, w celu lepszego zobrazowania, przedstawiono na wykresach i mapach. Opracowanie dodatkowo wzbogacono tablicami przekrojowymi przedstawiającymi zjawiska występujące w kraju i województwie, a do prezentacji informacji dla województwa podkarpackiego na tle innych województw zastosowano formę graficzną. Publikację uzupełniają tablice przeglądowe zawierające ważniejsze dane o województwie podkarpackim i Rzeszowie w latach 2015–2023 oraz zestaw wskaźników dla miast na prawach powiatu.

Mam nadzieję, że niniejsze opracowanie dostarczy szeregu informacji o województwie podkarpackim oraz będzie stanowić cenne źródło wiedzy o regionie.

Dyrektor
Urzędu Statystycznego
w Rzeszowie

Marek Cierpiał-Wolan

Preface

The Statistical Office in Rzeszów is pleased to introduce another edition of „Report on the socio-economic situation of Podkarpackie Voivodship”. This publication is a comprehensive elaboration of the most current statistical information on the social and economic development of the region, as well as the processes taking place in the economy in the voivodship.

Individual topics have been grouped into chapters containing a range of information, including: environmental protection, human capital, quality of life, entrepreneurship, changes in the basic areas of the national economy and development management. In preparing the publication, the results of statistical surveys of public statistics were used, as well as non-statistical sources.

Compared to previous editions of the Report, both the scope and source of data on employed persons have been changed. Starting in 2022, information on employed persons comes from the records and information systems of the Agricultural Social Insurance Fund, the Social Insurance Institution and the Ministry of Finance, and is not comparable with data for previous years. In the current edition, data on the results of the Labour Force Survey have been generalized on the basis of data on Poland's resident population living in dwellings and derived from balance sheets compiled on the basis of the 2021 Census. As a result, the information in this regard has been changed from that published in previous editions of the Report and is not fully comparable with data presented in previous editions.

In order to enable the analysis and assessment of changes taking place over the recent years, some issues have been presented in retrospect since 2015. The analytical part was preceded by a synthesis on the basic trends taking place in individual social and economic fields.

In order to better illustrate the selected data, they were presented on charts and maps and additionally enriched with cross-sectional tables presenting the level of the phenomenon in the country and the voivodship, and a graphical form was used to present information for the Podkarpackie Voivodship against the background of other voivodships. The publication is supplemented with review tables containing more important data on the Podkarpackie Voivodeship and Rzeszów in the years 2015-2023 and a set of indicators for cities with powiat status.

I hope that this study will provide a range of information about Podkarpackie Voivodship and will be a valuable source of knowledge about the region.

Director
of the Statistical Office
in Rzeszów

Marek Cierpiál-Wolan

Spis treści

Contents

	Str. Page
Przedmowa	3
Preface	4
Spis tablic	8
List of tables	8
Spis wykresów	11
List of charts	11
Spis map	15
List of maps	15
Objaśnienia znaków umownych. Skróty	18
Symbols. Abbreviations.	18
Synteza	19
Executive summary	24
Rozdział 1. Województwo na tle kraju.	29
Chapter 1. Voivodship against the background of the country.	29
Rozdział 2. Województwo na tle pozostałych województw	32
Chapter 2. Voivodship against the background of other voivodships.	32
Rozdział 3. Powierzchnia i podział terytorialny województwa	40
Chapter 3. Area and territorial division of the Voivodship	40
Rozdział 4. Środowisko	42
Chapter 4. Environment	42
4.1. Powierzchnia ziemi	42
4.1. Ground surface.	42
4.2. Zużycie wody. Ścieki komunalne i przemysłowe	44
4.2. Water consumption. Municipal and industrial wastewater	44
4.3. Zanieczyszczenie i ochrona powietrza.	48
4.3. Pollution and protection of air	48
4.4. Ochrona przyrody. Lasy	50
4.4. Nature protection. Forests	50
4.5. Odpady przemysłowe i komunalne	54
4.5. Industrial and municipal waste	54
4.6. Ekonomiczne aspekty ochrony środowiska	58
4.6. Economic aspects of environmental protection.	58
Rozdział 5. Społeczeństwo.	61
Chapter 5. Society	61
5.1. Kapitał ludzki	61
5.1. Human capital	61
Demografia	61
Demography	61
Edukacja	69
Education	69

	Str. Page
Zasoby pracy79
Labour resources79
Bezrobocie rejestrowane83
Registered unemployment83
5.2. Jakość życia	89
5.2. Quality of life89
Zamożność mieszkańców89
Inhabitants' wealth89
Pomoc społeczna i wspieranie rodziny96
Social assistance and family support96
Warunki mieszkaniowe	103
Housing conditions	103
Ochrona zdrowia	112
Health care	112
Kultura	121
Culture	121
Bezpieczeństwo publiczne	125
Public safety	125
Społeczeństwo informacyjne	128
Information society	128
Aktywność społeczna	130
Social activity	130
Rozdział 6. Gospodarka	132
Chapter 6. Economy	132
6.1. Produkt krajowy brutto	132
6.1. Gross domestic product	132
6.2. Przedsiębiorczość	136
6.2. Entrepreneurship	136
Podmioty gospodarki narodowej	136
Entities of the national economy	136
Działalność badawcza i rozwojowa oraz innowacyjna	141
Research and development as well as innovation activity	141
Wykorzystanie technologii informacyjno-komunikacyjnych w przedsiębiorstwach	147
Use of information and communication technologies in enterprises	147
Wyniki finansowe przedsiębiorstw niefinansowych	150
Financial results of non-financial enterprises	150
Nakłady inwestycyjne przedsiębiorstw	154
Investment outlays of enterprises	154
6.3. Produkcja i usługi	158
6.3. Production and services	158
Rolnictwo	158
Agriculture	158

	Str. Page
Przemysł	164
Industry	164
Budownictwo	169
Construction	169
Rynek wewnętrzny	176
Internal market.	176
Transport	178
Transport	178
Energia.	186
Energy	186
Rozdział 7. Zarządzanie rozwojem	189
Chapter 7. Development management	189
7.1. Dochody jednostek samorządu terytorialnego	189
7.1. Revenue of local government units.	189
7.2. Wydatki jednostek samorządu terytorialnego.	193
7.2. Expenditure of local government units	193
7.3. Wynik budżetów jednostek samorządu terytorialnego	195
7.3. Result of budgets of local government units	195
7.4. Projekty dofinansowane ze środków europejskich	199
7.4. Projects co-financed by the European Fund	199
7.5. Planowanie przestrzenne	200
7.5. Spatial planning	200
Rozdział 8. Wybrane dane o województwie podkarpackim	206
Chapter 8. Selected data on Podkarpackie Voivodship	206
Rozdział 9. Wybrane dane o Rzeszowie.	210
Chapter 9. Selected data on Rzeszów.	210
Rozdział 10. Wybrane dane o miastach na prawach powiatu	212
Chapter 10. Selected data on cities with powiat status.	212

Spis tablic

List of tables

	Str. Page
Tablica 1. Wybrane dane ogólnopolskie i wojewódzkie	29
Table 1. Selected national and voivodship data	29
Tablica 2. Powierzchnia geodezyjna według kierunków wykorzystania	42
Table 2. Geodesic area by land use	42
Tablica 3. Zużycie wody według potrzeb w ciągu roku	44
Table 3. Water consumption by needs during the year	44
Tablica 4. Ścieki komunalne i przemysłowe wymagające oczyszczenia odprowadzone do wód lub do ziemi	46
Table 4. Industrial and municipal wastewater requiring treatment discharged into waters or into the ground	46
Tablica 5. Emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza	49
Table 5. Emission of air pollutants from plants of significant nuisance to air quality	49
Tablica 6. Odpady przemysłowe	55
Table 6. Industrial waste	55
Tablica 7. Odpady komunalne zebrane selektywnie w ciągu roku	56
Table 7. Municipal waste collected separately during the year	56
Tablica 8. Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska i gospodarce wodnej	59
Table 8. Outlays on fixed assets for environmental protection and water management	59
Tablica 9. Ludność	62
Table 9. Population	62
Tablica 10. Wychowanie przedszkolne	70
Table 10. Pre-primary education	70
Tablica 11. Osoby, które przystąpiły/zdały egzamin maturalny	77
Table 11. Persons who took or passed matriculation exam	77
Tablica 12. Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15–89 lat w 4 kwartale według BAEL	86
Table 12. Economic activity of the population aged 15–89 in quarter 4 by LFS	86
Tablica 13. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw	93
Table 13. Average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector	93
Tablica 14. Świadczenia społeczne	94
Table 14. Social benefits	94
Tablica 15. Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny	94
Table 15. Average monthly available income	94
Tablica 16. Świadczenia pomocy społecznej	97
Table 16. Social assistance benefits	97
Tablica 17. Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej	98
Table 17. Beneficiaries of social assistance at domicile	98
Tablica 18. Świadczenia wychowawcze „RODZINA 500+”	99
Table 18. „FAMILY 500+” child-support benefit	99

	Str. Page
Tablica 19. Świadczenia na rzecz rodziny	100
Table 19. Benefits to the family	100
Tablica 20. Żłobki i kluby dziecięce	101
Table 20. Nurseries and children's clubs	101
Tablica 21. Zasoby mieszkaniowe	104
Table 21. Dwelling stocks	104
Tablica 22. Wodociągi	106
Table 22. Water supply system	106
Tablica 23. Kanalizacja	108
Table 23. Sewage system	108
Tablica 24. Sieć gazowa oraz odbiorcy i zużycie gazu z sieci w gospodarstwach domowych	110
Table 24. Gas supply system as well as consumers and consumption of gas from gas supply system in households	110
Tablica 25. Placówki opieki zdrowotnej	112
Table 25. Health care facilities	112
Tablica 26. Instytucje kultury	122
Table 26. Cultural institutions	122
Tablica 27. Wypadki drogowe oraz ich skutki	127
Table 27. Road accidents and their effects	127
Tablica 28. Gospodarstwa domowe posiadające dostęp do Internetu w domu oraz osoby korzystające z Internetu	129
Table 28. Households with access to the Internet at home and Internet users	129
Tablica 29. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne wpisane do rejestru REGON	130
Table 29. Foundations, associations and social organizations entered in the REGON register	130
Tablica 30. Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON	137
Table 30. Entities of the national economy in the REGON register	137
Tablica 31. Nakłady wewnętrzne na działalność badawczą i rozwojową według źródeł finansowania (ceny bieżące)	141
Table 31. Intramural expenditure on research and development by source of funds (current prices)	141
Tablica 32. Nakłady wewnętrzne na działalność B+R według pochodzenia środków (ceny bieżące) ...	143
Table 32. Intramural expenditures on R&D by origin of funds (current prices)	143
Tablica 33. Przedsiębiorstwa innowacyjne według rodzajów wprowadzonych innowacji	145
Table 33. Innovative enterprises by types of introduced innovations	145
Tablica 34. Wybrane wskaźniki ekonomiczno-finansowe w badanych przedsiębiorstwach niefinansowych	153
Table 34. Selected economic and financial indicators in the surveyed non-financial enterprises	153
Tablica 35. Nakłady inwestycyjne przedsiębiorstw niefinansowych (ceny bieżące)	156
Table 35. Investment outlays of non-financial enterprises (current prices)	156
Tablica 36. Plony wybranych ziemiopłodów rolnych	159
Table 36. Yields of selected agricultural crops	159
Tablica 37. Przemysł	167
Table 37. Industry	167

	Str.
	Page
Tablica 38. Budownictwo	170
Table 38. Construction	170
Tablica 39. Budownictwo mieszkaniowe	173
Table 39. Residential construction	173
Tablica 40. Dynamika sprzedaży detalicznej towarów (ceny bieżące)	177
Table 40. Indices of retail sales of goods (current prices)	177
Tablica 41. Drogi publiczne według rodzajów nawierzchni	181
Table 41. Public roads by types of surface	181
Tablica 42. Drogi publiczne o twardej nawierzchni	181
Table 42. Hard surface public roads	181
Tablica 43. Komunikacja miejska	184
Table 43. Urban transport	184
Tablica 44. Ruch pasażerów w Porcie Lotniczym Rzeszów-Jasionka	185
Table 44. Passenger traffic at Rzeszów-Jasionka Airport	185
Tablica 45. Odbiorcy i zużycie energii elektrycznej w gospodarstwach domowych	187
Table 45. Consumers and consumption of electricity in households	187
Tablica 46. Dochody budżetów jednostek samorządu terytorialnego	190
Table 46. Revenue of budgets of local government units	190
Tablica 47. Wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego	193
Table 47. Expenditure of budgets of local government units	193
Tablica 48. Wynik budżetów jednostek samorządu terytorialnego	196
Table 48. Result of budgets of local government units	196
Tablica 49. Zadłużenie jednostek samorządu terytorialnego w 2022 r.	197
Table 49. Debt of local government units in 2022	197
Tablica 50. Wartość całkowita projektów oraz wartość dofinansowania ze środków UE projektów zrealizowanych w ramach Umowy Partnerstwa 2014–2020 na terenie województwa do końca grudnia 2023 r.	200
Table 50. The total value of projects and the value of European Union co-financing of projects implemented under the Partnership Agreement 2014–2020 in the Voivodship by the end of December 2023.	200
Tablica 51. Obszary zdegradowane w gminach	204
Table 51. Degraded area in gminas	204

Spis wykresów

List of charts

	Str. Page
Wykres 1. Odpady komunalne zebrane selektywnie w ciągu roku w relacji do ogółu odpadów komunalnych zebranych w 2022 r.	32
Chart 1. Municipal waste collected separately during the year in relation to total municipal waste collected in 2022.	32
Wykres 2. Przyrost naturalny na 1000 ludności w 2023 r.	33
Chart 2. Natural increase per 1,000 population in 2023	33
Wykres 3. Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności w 2023 r.	33
Chart 3. Internal and international net migration for permanent residence per 1,000 population in 2023	33
Wykres 4. Wskaźnik rentowności obrotu netto w przedsiębiorstwach niefinansowych w 2023 r.	38
Chart 4. Net turnover profitability indicator in non-financial enterprises in 2023	38
Wykres 5. Nakłady wewnętrzne na działalność badawczą i rozwojową na 1 mieszkańca w 2022 r. (ceny bieżące)	38
Chart 5. Intramural expenditure on research and development per capita in 2022 (current prices)	38
Wykres 6. Grunty zrehabilitowane i zagospodarowane w ciągu roku	43
Chart 6. Land reclaimed and managed during the year	43
Wykres 7. Struktura ścieków komunalnych i przemysłowych wymagających oczyszczenia odprowadzanych do wód lub do ziemi	47
Chart 7. Structure of municipal and industrial wastewater requiring treatment discharged into waters or into the ground	47
Wykres 8. Struktura powierzchni o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona w 2022 r.	51
Chart 8. Structure of area of special nature value under legal protection in 2022	51
Wykres 9. Odpady przemysłowe wytworzone w ciągu roku na 1 mieszkańca	55
Chart 9. Industrial waste generated during the year per capita	55
Wykres 10. Odpady komunalne zebrane w ciągu roku na 1 mieszkańca	57
Chart 10. Municipal waste collected during the year per capita	57
Wykres 11. Struktura nakładów na środki trwałe według źródeł finansowania w latach 2015–2022 (ceny bieżące)	60
Chart 11. Structure of outlays on fixed assets by source of financing in 2015–2022 (current prices) ...	60
Wykres 12. Liczba ludności	62
Chart 12. Population	62
Wykres 13. Indeks starości	64
Chart 13. Ageing index	64
Wykres 14. Mediana wieku ludności	64
Chart 14. Median age of population	64
Wykres 15. Małżeństwa zawarte na 1000 ludności	65
Chart 15. Marriages contracted per 1,000 population	65
Wykres 16. Ruch naturalny ludności	67
Chart 16. Vital statistics	67
Wykres 17. Saldo migracji ludności na pobyt stały na 1000 ludności	68
Chart 17. Net migration of population for permanent residence per 1,000 population	68
Wykres 18. Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego	71
Chart 18. Children in pre-primary establishments	71

	Str. Page
Wykres 19. Ludność według poziomu wykształcenia w 4 kwartale (BAEL)	73
Chart 19. Population by level of educational attainment in quarter 4 (LFS)	73
Wykres 20. Uczniowie i absolwenci szkół podstawowych	73
Chart 20. Pupils and graduates of primary schools	73
Wykres 21. Uczniowie szkół ponadpodstawowych dla młodzieży według typów szkół w roku szkolnym 2022/23	75
Chart 21. Students of post-primary schools by types of schools in the 2022/23 school year	75
Wykres 22. Absolwenci szkół zawodowych dla młodzieży według podgrup kierunków kształcenia w roku szkolnym 2021/22	76
Chart 22. Graduates of vocational school for youth by narrow fields of education in the 2021/22 school year	76
Wykres 23. Studenci stacjonarni uczelni w miejscowościach akademickich na 1000 ludności	78
Chart 23. Students in full-time programmes in academic towns per 1,000 population	78
Wykres 24. Absolwenci uczelni według grup kierunków kształcenia w roku akademickim 2021/22	78
Chart 24. Graduates by broad fields of education in the 2021/22 academic year	78
Wykres 25. Pracujący w gospodarce narodowej według sekcji PKD i płci w 2023 r.	80
Chart 25. Employed persons in the national economy by PKD/NACE sections and sex in 2023	80
Wykres 26. Stopa bezrobocia rejestrowanego w latach 2021–2023	83
Chart 26. Registered unemployment rate in 2021–2023	83
Wykres 27. Współczynnik aktywności zawodowej według kwartałów	87
Chart 27. Activity rate by quarters	87
Wykres 28. Wynagrodzenia według zawodów	90
Chart 28. Wages and salaries by occupations	90
Wykres 29. Dynamika przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw	93
Chart 29. Indices of average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector	93
Wykres 30. Subiektywna ocena sytuacji materialnej gospodarstw domowych w 2022 r.	96
Chart 30. Subjective evaluation of the material situation of households in 2022	96
Wykres 31. Rodziny, którym na podstawie decyzji przyznano pomoc według przyczyn	99
Chart 31. Number of families with assigning help (based on the decisions) by reasons	99
Wykres 32. Dzieci w wieku do lat 3 na 100 miejsc w żłobkach i klubach dziecięcych	102
Chart 32. Children up to the age of 3 per 100 places in nurseries and children's clubs	102
Wykres 33. Lekarze i pielęgniarki na 10 tys. ludności	116
Chart 33. Doctors and nurses per 10 thousand population	116
Wykres 34. Lekarze specjaliści	117
Chart 34. Medical specialists	117
Wykres 35. Świadczenia udzielone w trybie ambulatoryjnym w szpitalnych oddziałach ratunkowych i izbach przyjęć	119
Chart 35. Outpatient health services provided in hospital emergency wards and admission rooms	119
Wykres 36. Imprezy i uczestnicy imprez organizowanych przez placówki kultury w 2022 r.	123
Chart 36. Events organised by culture institutions and event participants in 2022	123
Wykres 37. Osoby zamawiające przez Internet towary lub usługi do użytku prywatnego w ciągu ostatnich 12 miesięcy	129
Chart 37. Individuals ordering goods or services via the Internet for private use during the last 12 months	129
Wykres 38. Osoby korzystające z usług administracji publicznej za pomocą Internetu w ciągu ostatnich 12 miesięcy	130
Chart 38. Individuals using e-government services during the last 12 months	130

	Str. Page
Wykres 39. Dynamika produktu krajowego brutto (ceny bieżące)	133
Chart 39. Indices of gross domestic product (current prices)	133
Wykres 40. Produkt krajowy brutto na 1 mieszkańca (ceny bieżące) – odchylenia względne od przeciętnej wartości w kraju	133
Chart 40. Gross domestic product per capita (current prices) – relative deviations from the national average value	133
Wykres 41. Struktura wartości dodanej brutto według rodzajów działalności (ceny bieżące)	135
Chart 41. Structure of gross value added by kind of activity (current prices)	135
Wykres 42. Wartość dodana brutto według rodzajów działalności i podregionów (ceny bieżące)	135
Chart 42. Structure of gross value added by kind of activity and subregions (current prices)	135
Wykres 43. Podmioty gospodarki narodowej	137
Chart 43. Entities of the national economy	137
Wykres 44. Podmioty gospodarki narodowej według wybranych sekcji PKD	139
Chart 44. Entities of the national economy by selected PKD sections	139
Wykres 45. Spółki handlowe według rodzaju kapitału	140
Chart 45. Commercial companies by type of capital	140
Wykres 46. Udział nakładów wewnętrznych na działalność B+R finansowanych z sektora przedsiębiorstw w nakładach wewnętrznych na działalność B+R	142
Chart 46. Share of intramural expenditure on R&D financed from business enterprise sector in intramural expenditure on R&D	142
Wykres 47. Nakłady wewnętrzne na działalność badawczą i rozwojową na 1 mieszkańca	142
Chart 47. Intramural expenditure on research and development per capita	142
Wykres 48. Personel wewnętrzny B+R na 1000 osób aktywnych zawodowo	144
Chart 48. Internal R&D personnel per 1,000 economically active persons	144
Wykres 49. Udział przychodów przedsiębiorstw przemysłowych ze sprzedaży produktów nowych lub ulepszonych w przychodach ze sprzedaży ogółem	146
Chart 49. Share of revenues of industrial enterprises from sale of new or improved products in total revenues from sales	146
Wykres 50. Zgłoszenia wynalazków dokonane przez podmioty krajowe na 1 mln mieszkańców	147
Chart 50. Patent applications filed by domestic entities per million inhabitants	147
Wykres 51. Przedsiębiorstwa posiadające dostęp do Internetu	148
Chart 51. Enterprises with Internet access	148
Wykres 52. Przedsiębiorstwa otrzymujące zamówienia przez sieci komputerowe	149
Chart 52. Enterprises receiving orders via computer networks	149
Wykres 53. Udział eksportu w przychodach ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów ogółem	151
Chart 53. Share of export in total revenue from sale of products, goods and materials	151
Wykres 54. Udział liczby przedsiębiorstw wykazujących zysk netto w ogólnej liczbie przedsiębiorstw niefinansowych	152
Chart 54. Share of the number of enterprises showing net profit in the total number of non-financial enterprises	152
Wykres 55. Dynamika nakładów inwestycyjnych przedsiębiorstw niefinansowych (ceny bieżące)	156
Chart 55. Indices of investment outlays of non-financial enterprises (current prices)	156
Wykres 56. Udział województwa w krajowej produkcji wybranych ziemiopłodów rolnych i ogrodniczych w 2023 r.	159
Chart 56. The Voivodship's share in domestic production of selected agricultural and horticultural crops in 2023	159

	Str. Page
Wykres 57. Obsada bydła na 100 ha użytków rolnych	160
Chart 57. Cattle density per 100 ha of agricultural land	160
Wykres 58. Obsada trzody chlewnej na 100 ha użytków rolnych	161
Chart 58. Pig density per 100 ha of agricultural land	161
Wykres 59. Dynamika skupu żywca rzeźnego ogółem (w wadze żywej)	162
Chart 59. Indices of total animals for slaughter procurement (in live weight)	162
Wykres 60. Dynamika skupu mleka	162
Chart 60. Indices of cows' milk procurement	162
Wykres 61. Dynamika produkcji sprzedanej przemysłu (ceny stałe)	167
Chart 61. Indices of sold production of industry (constant prices)	167
Wykres 62. Dynamika przeciętnego zatrudnienia w przemyśle	168
Chart 62. Indices of average paid employment in industry	168
Wykres 63. Dynamika produkcji sprzedanej budownictwa (ceny bieżące)	170
Chart 63. Indices of sold production of construction (current prices)	170
Wykres 64. Dynamika produkcji budowlano-montażowej (ceny bieżące)	171
Chart 64. Indices of construction and assembly production (current prices)	171
Wykres 65. Struktura produkcji budowlano-montażowej według działów PKD (ceny bieżące)	172
Chart 65. Construction and assembly production by PKD divisions (current prices)	172
Wykres 66. Dynamika przeciętnego zatrudnienia w budownictwie	172
Chart 66. Indices of average paid employment in construction	172
Wykres 67. Dynamika liczby mieszkań oddanych do użytkowania	173
Chart 67. Indices of the number of dwellings completed	173
Wykres 68. Struktura mieszkań oddanych do użytkowania według form budownictwa	174
Chart 68. Structure of dwellings completed by forms of construction	174
Wykres 69. Dynamika sprzedaży detalicznej towarów (ceny bieżące)	176
Chart 69. Indices of retail sales of goods (current prices)	176
Wykres 70. Struktura dróg publicznych o twardej nawierzchni	179
Chart 70. Structure of hard surface public roads	179
Wykres 71. Struktura krajowych linii regularnej komunikacji autobusowej w 2022 r.	183
Chart 71. Structure of national lines of scheduled bus transport in 2022	183
Wykres 72. Ruch pasażerów w Porcie Lotniczym Rzeszów-Jasionka (przyjazdy i wyjazdy)	185
Chart 72. Passenger traffic at Rzeszów-Jasionka Airport (arrivals and departures)	185
Wykres 73. Struktura zużycia energii elektrycznej według sektorów gospodarki	186
Chart 73. Structure of electricity consumption by economy sectors	186
Wykres 74. Wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego według działów w 2022 r.	195
Chart 74. Expenditure of local government units budgets by divisions in 2022	195
Wykres 75. Liczba jednostek samorządu terytorialnego według relacji wyniku budżetowego do dochodów ogółem w 2022 r.	196
Chart 75. Number of local government units by relation of the budget result to total revenue in 2022	196
Wykres 76. Struktura przedsięwzięć z zakresu rewitalizacji zaplanowanych w programach rewitaliza- cji GPR/PR według obszaru interwencji w % w 2022 r.	205
Chart 76. Structure of revitalisation undertakings planned of revitalisation in program GPR/PR by intervention areas in % in 2022	205

Spis map

List of maps

	Str. Page
Mapa 1. Stężenie pyłów zawieszonych PM _{2,5} , PM ₁₀ i NO ₂ w 2022 r.	32
Map 1. Concentration of suspended particulates matter PM _{2,5} , PM ₁₀ and NO ₂ in 2022	32
Mapa 2. Wskaźnik zatrudnienia według BAEL w 4 kwartale 2023 r.	34
Map 2. Employment rate by LFS in the 4th quarter of 2023	34
Mapa 3. Stopa bezrobocia rejestrowanego w 2023 r. (stan w dniu 31 grudnia)	34
Map 3. Registered unemployment rate in 2023 (as of 31 December)	34
Mapa 4. Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na 1 osobę w gospodarstwach domowych w 2022 r.	35
Map 4. Average monthly available income per capita in households in 2022	35
Mapa 5. Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej w liczbie ludności ogółem w 2022 r.	35
Map 5. Beneficiaries of social assistance at domicile in total population in 2022	35
Mapa 6. Zasoby mieszkaniowe na 1000 ludności w 2022 r. (stan w dniu 31 grudnia)	36
Map 6. Dwellings stocks per 1,000 population in 2022 (as of 31 December)	36
Mapa 7. Placówki ambulatoryjnej opieki zdrowotnej w 2022 r. (stan w dniu 31 grudnia)	36
Map 7. Out-patient health care units in 2022 (as of 31 December)	36
Mapa 8. Produkt krajowy brutto na 1 mieszkańca w 2022 r. (ceny bieżące)	37
Map 8. Gross domestic product per capita in 2022 (current prices)	37
Mapa 9. Podmioty gospodarki narodowej na 10 tys. ludności w 2023 r. (stan w dniu 31 grudnia)	37
Map 9. Entities of the national economy per 10 thousand population in 2023 (as of 31 December)	37
Mapa 10. Drogi publiczne o twardej nawierzchni na 100 km ² powierzchni ogólnej w 2022 r.	39
Map 10. Hard surface public road per 100 km ² of total area in 2022	39
Mapa 11. Energia ze źródeł odnawialnych w 2022 r.	39
Map 11. Energy from renewable sources in 2022	39
Mapa 12. Podział administracyjny województwa w 2023 r.	40
Map 12. Division of Podkarpackie Voivodship according to the Classification of Territorial Units for Statistics (NUTS) in 2023	40
Mapa 13. Podział województwa podkarpackiego według Klasyfikacji Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych (NUTS) w 2023 r.	41
Map 13. Division of Podkarpackie Voivodship according to the Classification of Territorial Units for Statistics (NUTS) in 2023	41
Mapa 14. Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w 2022 r.	45
Map 14. Water consumption for the needs of the national economy and population in 2022	45
Mapa 15. Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w 2022 r.	48
Map 15. Population connected to wastewater treatment plants in 2022	48
Mapa 16. Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona w 2022 r.	52
Map 16. Area of special nature value under legal protection in 2022	52
Mapa 17. Lesistość w 2022 r.	53
Map 17. Forest cover in 2022	53
Mapa 18. Odpady komunalne zebrane w 2022 r.	58
Map 18. Municipal waste collected in 2022	58

	Str. Page
Mapa 19. Zmiana liczby ludności w latach 2015–2023	63
Map 19. Population changes in 2015–2023	63
Mapa 20. Przyrost/ubytok naturalny ludności w 2023 r.	66
Map 20. Natural increase/decrease in 2023	66
Mapa 21. Saldo migracji ludności na pobyt stały w 2022 r.	69
Map 21. Net migration of population for permanent residence in 2022	69
Mapa 22. Wychowanie przedszkolne w roku szkolnym 2022/23	72
Map 22. Pre-primary education in the 2022/23 school year	72
Mapa 23. Uczniowie w szkołach podstawowych w roku szkolnym 2022/23	74
Map 23. Pupils in primary schools in the 2022/23 school year	74
Mapa 24. Udział kobiet w ogólnej liczbie pracujących w gospodarce narodowej według gminy zamieszkania w 2023 r.	81
Map 24. Share of women in the total number of employed persons in the national economy by gmina of residence in 2023	81
Mapa 25. Średnia wieku pracujących w gospodarce narodowej według gminy zamieszkania w 2023 r.	82
Map 25. Average age of employed persons in the national economy by gmina of residence in 2023	82
Mapa 26. Stopa bezrobocia rejestrowanego w 2023 r.	84
Map 26. Registered unemployment rate in 2023	84
Mapa 27. Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w 2022 r.	91
Map 27. Average monthly gross wages and salaries in 2022	91
Mapa 28. Zasięg korzystania ze środowiskowej pomocy społecznej w 2022 r.	98
Map 28. Scope of use of social assistance at domicile in 2022	98
Mapa 29. Żłobki i kluby dziecięce w 2022 r.	103
Map 29. Nurseries and children's clubs in 2022	103
Mapa 30. Warunki mieszkaniowe ludności w 2022 r.	105
Map 30. Housing conditions of population in 2022	105
Mapa 31. Zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych w 2022 r.	107
Map 31. Consumption of water from water supply systems in households in 2022	107
Mapa 32. Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej w 2022 r.	109
Map 32. Population connected to the sewage system in 2022	109
Mapa 33. Ludność korzystająca z gazu z sieci w 2022 r.	111
Map 33. Population connected to the gas supply system in 2022	111
Mapa 34. Ambulatoryjna opieka zdrowotna w 2022 r.	113
Map 34. Out-patient health care in 2022	113
Mapa 35. Wydatki gmin i miast na prawach powiatu w dziale „Ochrona zdrowia” w 2022 r.	120
Map 35. Expenditure of gminas and cities with powiat status in “Health care” division in 2022	120
Mapa 36. Wydatki budżetów gmin i miast na prawach powiatu w dziale „Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego” w 2022 r.	124
Map 36. Expenditure of gminas and cities with powiat status in “Culture and national heritage” division in 2022	124
Mapa 37. Zagrożenie przestępczością w 2023 r.	126
Map 37. Crime risk in 2023	126

	Str. Page
Mapa 38. Bezpieczeństwo na drogach w 2023 r.	127
Map 38. Road safety in 2023	127
Mapa 39. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne wpisane do rejestru REGON w 2023 r.	131
Map 39. Foundations, associations and social organizations entered in the REGON register in 2023	131
Mapa 40. Podmioty gospodarki narodowej w 2023 r.	138
Map 40. Entities of the national economy in 2023	138
Mapa 41. Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach na 1 mieszkańca w 2022 r. (ceny bieżące) ...	155
Map 41. Investment outlays in enterprises per capita in 2022 (current prices)	155
Mapa 42. Produkcja sprzedana przemysłu na 1 mieszkańca (ceny bieżące) w 2022 r.	165
Map 42. Sold production of industry per capita (current prices) in 2022	165
Mapa 43. Przeciętne zatrudnienie w przemyśle w 2022 r.	166
Map 43. Average employment in industry in 2022	166
Mapa 44. Mieszkania oddane do użytkowania w 2023 r.	175
Map 44. Dwellings completed in 2023	175
Mapa 45. Drogi gminne i powiatowe o nawierzchni twardej ulepszonej w 2022 r.	180
Map 45. Improved hard surface communal and district roads in 2022	180
Mapa 46. Drogi dla rowerów w 2022 r.	182
Map 46. Bicycle road in 2022	182
Mapa 47. Zużycie energii elektrycznej w gospodarstwach domowych w 2022 r.	188
Map 47. Consumption of electricity in households in 2022	188
Mapa 48. Dochody własne budżetów gmin na 1 mieszkańca w 2022 r.	191
Map 48. Own revenue of budgets of gminas per capita in 2022	191
Mapa 49. Dotacje dla gmin na 1 mieszkańca w 2022 r.	192
Map 49. Grants for gminas per capita in 2022	192
Mapa 50. Wydatki inwestycyjne gmin na 1 mieszkańca w 2022 r.	194
Map 50. Investment expenditure of gminas per capita in 2022	194
Mapa 51. Zadłużenie gmin w % do dochodów ogółem w 2022 r.	198
Map 51. Debt of gminas in % of revenue in 2022	198
Mapa 52. Udział powierzchni objętej obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego w powierzchni ogółem w 2022 r.	201
Map 52. Share of the area covered by binding local spatial management plans in total area in 2022	201
Mapa 53. Aktywność gmin w zakresie rewitalizacji w 2022 r.	203
Map 53. Activity of the gminas in the field of revitalization in 2022	203

Objaśnienia znaków umownych

Symbols

Symbol Symbol	Opis Description
Kreska (-)	oznacza, że zjawisko nie wystąpiło magnitude zero
Kropka (.)	oznacza: brak informacji, konieczność zachowania tajemnicy statystycznej, lub że wypełnienie pozycji jest niemożliwe albo niecelowe data not available, classified data (statistical confidentiality) or providing data impossible or purposeless
Zero (0,0)	zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,05 magnitude not zero, but less than 0.05 of a unit
„W tym” „Of which”	oznacza, że nie podaje się wszystkich składników sumy indicates that not all elements of the sum are given
Znak Δ	oznacza, że nazwy zostały skrócone w stosunku do obowiązującej klasyfikacji categories of applied classification are presented in abbreviated form
Znak *	oznacza, że dane zostały zmienione w stosunku do już opublikowanych data revised
Uwaga	Liczby względne (wskaźniki, odsetki) obliczono na podstawie danych bezwzględnych wyrażonych z większą dokładnością niż podano w tablicach. Ze względu na zaokrąglenia danych, w niektórych przypadkach sumy składników mogą się nieznacznie różnić od podanych wielkości „ogółem”. Liczby te są poprawne pod względem merytorycznym. Zwrot "Podkarpacie" użyty w publikacji dotyczy województwa podkarpackiego w jego granicach administracyjnych.
Note	Relative numbers (indicators, percentages) were calculated on the basis of absolute data expressed with more accuracy than it was given in the tables. Due to the rounding of data, in some cases sums of components may slightly differ from the amount given in the item "total". Those numbers are correct with regard to their factual content. The term 'Podkarpacie' used in the publication refers to Podkarpackie Voivodship within its administrative borders.

Skróty

Abbreviations

Skrót Abbreviation	Znaczenie Meaning	Skrót Abbreviation	Znaczenie Meaning	Skrót Abbreviation	Znaczenie Meaning
tys.	tysiąc thousand	m	metr metre	GWh	gigawatogodzina gigawatt hour
mln	milion	km	kilometr kilometre	°C	stopnie Celsjusza Celsius degrees
mld bn	miliard billion	m ²	metr kwadratowy square metre	r.	rok year
zł PLN	złoty zloty	ha	hektar hectare	p.proc. pp	punkt procentowy percentage point
szt. pcs	sztuka piece, unit	km ²	kilometr kwadratowy square kilometre	UE EU	Unia Europejska European Union
kg	kilogram kilogram	m ³	metr sześcienny cubic metre	dok. cont.	dokończenie continued
dt	decytona deciton	dam ³	dekametr sześcienny cubic hectometre	PKD	Polska Klasyfikacja Działalności
t	tona tonne	hm ³	hektometr sześcienny cubic decametre	BAEL LFS	Badanie Aktywności Ekonomicznej Ludności Labour Force Survey
mm	milimetr millimetre	kWh	kilowatogodzina kilowatt-hour		

Synteza

Środowisko

Województwo podkarpackie zajmuje obszar 17 845 km², co stanowi 5,7% powierzchni kraju. Według ewidencji geodezyjnej w 2023 r. największy udział w powierzchni województwa miały użytki rolne (53,7%) i grunty leśne łącznie z zadrzewionymi i zakrzewionymi (39,0%). W końcu 2022 r. łączna powierzchnia gruntów zdewastowanych i zdegradowanych wyniosła 1,9 tys. ha (3,0% takich gruntów w kraju).

Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w 2022 r. wyniosło 195,8 hm³ i było wyższe o 31,4% niż przed rokiem, a niższe o 26,6% w porównaniu z 2015 r. Więcej niż w 2021 r. zużyto wody zarówno w przemyśle, jak i w eksploatacji sieci wodociągowej. W odniesieniu do 2021 r. zmniejszyła się (o 0,6%) ilość ścieków przemysłowych wymagających oczyszczania. Zwiększył się odsetek ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków (z 72,4% w 2015 r. do 78,2% w 2022 r.).

W 2022 r. emisja zanieczyszczeń pyłowych z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza była niższa niż przed rokiem (o 0,6%). Mniej niż w 2021 r. wyemitowano zanieczyszczeń gazowych (o 12,0%). W odniesieniu do 2015 r. mniej o 34,4% było zanieczyszczeń pyłowych i o 38,7% mniej zanieczyszczeń gazowych.

Obszary prawnie chronione w województwie podkarpackim w 2022 r. zajmowały łącznie 801,6 tys. ha, co stanowiło 44,9% powierzchni ogólnej województwa. W strukturze obszarów objętych ochroną prawną dominują obszary chronionego krajobrazu (58,0%) oraz parki krajobrazowe (34,4%).

Powierzchnia gruntów leśnych w 2022 r. wyniosła 693,4 tys. ha i zwiększyła się o 0,5% w porównaniu z 2015 r. Województwo podkarpackie jest jednym z najbardziej zalesionych regionów, co pokazuje wskaźnik lesistości na poziomie 38,3% (2. miejsce w kraju).

W porównaniu z 2021 r. ilość odpadów przemysłowych była o 13,5% większa, a mniejsza w odniesieniu do 2015 r. o 64,8%. Odpadów komunalnych zebrano o 3,5% mniej niż przed rokiem, a o 21,0% więcej niż w 2015 r. Z roku na rok zwiększał się udział odpadów komunalnych zbieranych selektywnie w relacji do odpadów ogółem (z 23,5% w 2015 r. do 39,9% w 2022 r.).

W 2022 r. nakłady służące ochronie środowiska kształtowały się na poziomie 509,9 mln zł, tj. o 14,9% więcej niż przed rokiem i o 2,9% więcej w odniesieniu do 2015 r. Najwięcej środków przeznaczono na gospodarkę ściekową i ochronę wód (67,0%). Nakłady na środki trwałe służące gospodarce wodnej w 2022 r. wyniosły 252,5 mln zł i była to wartość o 5,9% większa w porównaniu z 2021 r. i o 89,5% większa w odniesieniu do 2015 r.

Spółeczeństwo

Na przestrzeni lat 2015–2023 w województwie podkarpackim następował sukcesywny spadek liczby ludności. W końcu 2023 r. województwo podkarpackie zamieszkiwało 2 071,7 tys. osób, stanowiąc 5,5% ludności Polski. W województwie podkarpackim, podobnie jak w całej Polsce, postępuje proces starzenia się ludności. Zmniejszył się odsetek ludności w wieku produkcyjnym (z 63,2% w 2015 r. do 59,2% w 2023 r.), wzrósł natomiast w wieku poprodukcyjnym (z 18,2% w 2015 r. do 22,3% w 2023 r.). Nastąpił spadek zawieranych małżeństw w stosunku do 2015 r. o 30,2%, a do 2022 r. o 8,1%. W 2023 r. odnotowano 14,9 tys. urodzeń żywych, tj. o 11,5% mniej niż przed rokiem i o 24,0% mniej niż w 2015 r. W 2023 r. zarejestrowano 19,7 tys. zgonów i było to o 2 230 zgonów mniej w porównaniu z 2022 r. W skali roku zwiększyła się liczba zgonów niemowląt (o 10,8%). W przeliczeniu na 1 000 ludności przyrost naturalny kształtował się na poziomie minus 2,3 (w 2015 r. był dodatni i wyniósł 0,1). Utrzymało się ujemne saldo migracji ludności na pobyt stały. Nadwyżka wymeldowań nad zameldowaniami z pobytu stałego wynosiła 2 332 osoby (wobec 2 089 osób w 2022 r. i 2 708 w 2015 r.).

W ramach systemu oświaty wychowaniem przedszkolnym w roku szkolnym 2022/23 objętych było 83,3 tys. dzieci, tj. o 4,1% więcej niż w poprzednim roku szkolnym.

W roku szkolnym 2022/23 w województwie podkarpackim działały 1063 szkoły podstawowe dla dzieci i młodzieży (łącznie ze specjalnymi). Do szkół podstawowych w roku szkolnym 2022/23 uczęszczało 164,6 tys. uczniów. W porównaniu z poprzednim rokiem szkolnym, liczba uczniów szkół podstawowych zmniejszyła się o 2,2%.

W województwie podkarpackim w roku szkolnym 2022/23 działało 366 szkół ponadpodstawowych dla młodzieży (bez szkół policealnych) i uczęszczało do nich 94,5 tys. uczniów, tj. o 0,5% więcej niż w poprzednim roku szkolnym.

Obserwowano dalszy spadek liczby szkół policealnych. Na terenie województwa podkarpackiego funkcjonowało 59 szkół policealnych (o 3 placówki mniej niż w poprzednim roku szkolnym), do których uczęszczało 9,2 tys. uczniów (o 4,4% mniej niż przed rokiem).

W roku akademickim 2022/23 na 13 uczelniach mających siedzibę w województwie podkarpackim studiowało 42,2 tys. studentów (łącznie z cudzoziemcami). W porównaniu z poprzednim rokiem akademickim liczba studiujących zmniejszyła się o 5,3%.

Wyniki uzyskane na podstawie Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL) za 4 kwartał 2023 r., wskazują na pogorszenie się sytuacji na rynku pracy w porównaniu z analogicznym kwartałem 2022 r. W województwie podkarpackim zaobserwowano spadek zarówno współczynnika aktywności zawodowej (o 0,2 p.proc.), jak również wskaźnika zatrudnienia (o 0,6 p.proc.), zwiększyła się natomiast liczba osób biernych zawodowo (o 0,3%).

W 2022 r. przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w województwie podkarpackim, w podmiotach gospodarczych o liczbie pracujących powyżej 9 osób, wyniosło 5662,53 zł i było wyższe o 9,5% w stosunku do 2021 r.

Przeciętne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw w 2023 r. było o 12,0% wyższe niż przed rokiem i stanowiło 82,4% średniego wynagrodzenia w Polsce. Pod względem wysokości płac województwo podkarpackie zajęło 14. miejsce w kraju.

W końcu 2023 r., w porównaniu z końcem 2015 r., w województwie podkarpackim zanotowano spadek liczby zarejestrowanych bezrobotnych (o 45,2%).

W końcu października 2023 r., w stosunku do końca grudnia 2022 r., nastąpił spadek liczby pracujących (o 0,6%).

Przeciętne emerytury i renty wypłacane w 2023 r. były wyższe niż w poprzednim roku, przy czym świadczenia wypłacane rolnikom indywidualnym odnotowały większy wzrost względem ubiegłego roku niż świadczenia wypłacane przez ZUS.

Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na 1 osobę w gospodarstwie domowym w 2022 r. wyniósł 1829,05 zł. i był wyższy w porównaniu z poprzednim rokiem o 125 zł. (tj. o 7,3%). Tempo jego wzrostu pozostało na podobnym poziomie jak rok wcześniej.

W 2022 r. nieznacznie zmniejszył się odsetek gospodarstw domowych oceniających swoją sytuację materialną jako dobrą albo przeciętną, a zwiększył się gospodarstw postrzegających ją jako raczej dobrą oraz raczej złą i złą.

Liczba beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej i liczba ich gospodarstw domowych w 2022 r. była mniejsza niż rok wcześniej. Z roku na rok poprawia się sytuacja w zakresie instytucjonalnej opieki nad dziećmi do lat 3. W 2022 r. wzrosła liczba placówek i proponowanych przez nie miejsc (89,3% z nich oferowały żłobki), a także odnotowano wzrost przebywających w nich dzieci.

W 2022 r. w ramach programu „Rodzina 500 plus” finansowe wsparcie uzyskiwało miesięcznie przeciętnie 365,0 tys. dzieci (o 11,9 tys., tj. 3,4% więcej niż w 2021 r.). Wydatki z tytułu wypłaty świadczeń wychowawczych wyniosły 2 mld 247 mln zł (o 65,1 mln., tj. o 3,0% więcej niż w 2021 r.).

Zasoby mieszkaniowe w województwie podkarpackim w 2022 r. liczyły 713,0 tys. mieszkań o łącznej powierzchni użytkowej 60,3 mln m², w których znajdowało się 3,0 mln izb. Średnia wielkość mieszkania w 2022 r. wynosiła 84,5 m² i w porównaniu z 2015 r. wzrosła o 3,4 m².

W województwie podkarpackim długość sieci wodociągowej w 2022 r. wyniosła 17,9 tys. km, a liczba przyłączy 372,6 tys. sztuk. W stosunku do 2015 r. jej długość zwiększyła się o 1,9 tys. km, a przyłączy przybyło 43,8 tys. sztuk. Natomiast sieć kanalizacyjna osiągnęła długość 19,5 tys. km, a liczba przyłączy 337,6 tys. sztuk. W stosunku do 2015 r. jej długość zwiększyła się o 3,3 tys. km, a liczba przyłączy wzrosła o 64,9 tys. sztuk.

W końcu 2022 r. w województwie podkarpackim wśród kadry pracującej bezpośrednio z pacjentem na 10 tys. ludności przypadało 28 lekarzy oraz 65 pielęgniarek (dla kraju odpowiednio 35 i 57). W 40 szpitalach ogólnych w ciągu roku na 10 tys. ludności z opieki medycznej skorzystało 1876 osób (dla kraju relacja ta wyniosła 1823 osoby).

Świadczenia ambulatoryjnej opieki zdrowotnej wykonywały 1254 przychodnie (w kraju 22,6 tys.) oraz 378 praktyk lekarskich (w kraju 3,5 tys.). Udzielono w nich w ciągu roku łącznie ponad 16,4 mln porad (w kraju 335,6 mln). Przeciętna liczba porad ogółem udzielonych w ambulatoryjnej opiece zdrowotnej w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniosła 7,9 (w kraju 8,9).

Zespoły ratownictwa medycznego podczas 123,6 tys. wyjazdów/wylotów (w kraju 2,8 mln) na miejsce zdarzenia udzieliły pomocy 124,0 tys. osób (w kraju 2,8 mln). Na 1000 osób zamieszkujących województwo, świadczeń zdrowotnych z zakresu ratownictwa medycznego na miejscu zdarzenia udzielono 60 osobom (dla Polski wskaźnik wyniósł 74).

W 2022 r. w województwie podkarpackim funkcjonowało 659 bibliotek (łącznie z filiami) oraz 31 punktów bibliotecznych, co w skali kraju stanowiło odpowiednio 8,6% i 3,9%. Użytkownicy bibliotek mieli do dyspozycji księgozbiór liczący 8,4 mln woluminów. W stosunku do roku poprzedniego zmniejszyła się liczba bibliotek o 6 obiektów oraz o 20 obiektów w porównaniu z 2015 r. W 2022 r. księgozbiór zwiększył się o 23,2 tys. woluminów w porównaniu z 2021 r., a zmniejszył o 207,9 tys. woluminów w odniesieniu do 2015 r.

W województwie podkarpackim w 2022 r. instytucje kultury zorganizowały 12,7 tys. imprez (9,0 tys. w 2021 r.), w których wzięło udział 1,9 mln uczestników (1,0 mln w 2021 r.).

W 2023 r. w województwie podkarpackim liczba przestępstw stwierdzonych przez Policję w zakończonych postępowaniach przygotowawczych wyniosła 24,0 tys. i była o 10,8% mniejsza niż przed rokiem. Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw stwierdzonych przez Policję w województwie w 2023 r. ukształtował się na poziomie 71,5% i był wyższy niż w poprzednim roku o 3,4 p.proc. Na drogach województwa Policja odnotowała więcej wypadków.

W województwie podkarpackim w 2023 r. odsetek osób w wieku 16–74 lata zamawiających przez Internet towary lub usługi do użytku prywatnego wyniósł 61,3% i w porównaniu z 2022 r. zwiększył się o 1,9 p.proc.

Liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych wpisanych do rejestru REGON w 2023 r., w odniesieniu do 2015 r., była większa (o 25,2%).

Gospodarka

Na podstawie wstępnego szacunku wartość wytworzonego produktu krajowego brutto, w 2022 r. w województwie podkarpackim wyniosła 114 747 mln zł (w cenach bieżących). W porównaniu z 2021 r. PKB był wyższy o 13,1% (w Polsce wyższy o 16,6%). Przeciętny poziom produktu krajowego brutto w przeliczeniu na 1 mieszkańca w 2022 r. dla Podkarpacia wyniósł 55,1 tys. zł (68,0% średniej krajowej).

W 2021 r. w województwie podkarpackim wartość dodana brutto (WDB) wyniosła 88 320 mln zł i była (w cenach bieżących) wyższa o 41,1% w porównaniu z 2015 r.

Wydajność pracy mierzona wartością dodaną brutto na 1 pracującego w województwie podkarpackim w 2021 r. wyniosła 125 529 zł (80,9% średniej krajowej) i była wyższa o 48,2% niż w 2015 r.

W końcu 2023 r. do rejestru REGON wpisanych było 209,1 tys. podmiotów gospodarki narodowej z terenu województwa podkarpackiego. Było to o 5,9 tys. (tj. o 2,9% więcej niż przed rokiem).

W 2023 r. zarejestrowano 15,8 tys. nowych podmiotów gospodarki narodowej, w tym 13,0 tys. osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą i 1,6 tys. spółek handlowych, natomiast w omawianym roku z rejestru REGON wyrejestrowano 9,4 tys. podmiotów, w tym 8,3 tys. osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą i 614 spółek handlowych.

W 2022 r. nakłady wewnętrzne na działalność badawczą i rozwojową w województwie podkarpackim wyniosły 1359,0 mln zł, co stanowiło 3,0% nakładów na B+R w kraju. W odniesieniu do roku poprzedniego wartość nakładów na Podkarpaciu wzrosła o 4,4%, natomiast w stosunku do 2015 r. wartość ta zwiększyła się o ponad 49,5%.

Nakłady poniesione na działalność innowacyjną w 2022 r. w województwie podkarpackim w grupie przedsiębiorstw przemysłowych wyniosły 1502,8 mln zł i w porównaniu z 2021 r. ich wartość zwiększyła się o 9,1%, natomiast w grupie przedsiębiorstw z sektora usług – 928,0 mln zł (wzrost o 6,0%).

W 2023 r. w województwie podkarpackim 82,6% przedsiębiorstw korzystało ze stałych szerokopasmowych połączeń internetowych, przy czym 32,8% przedsiębiorstw było wyposażonych w stałe łącza o prędkości przynajmniej 100 Mbit/s, ale mniej niż 500 Mbit/s.

W Urzędzie Patentowym Rzeczypospolitej Polskiej w 2022 r. dokonano 216 zgłoszeń wynalazków przez podmioty krajowe z terenu województwa podkarpackiego. W porównaniu z 2015 r. liczba zgłoszonych wynalazków w województwie zwiększyła się o 11,9%, natomiast w odniesieniu do 2021 r. wzrosła o 15,5%.

W 2023 r. wyniki finansowe osiągnięte przez przedsiębiorstwa niefinansowe były mniej korzystne niż uzyskane w poprzednim roku, z wyjątkiem wyniku na operacjach finansowych. Wynik finansowy netto był niższy o 38,2%. Niższy wzrost przychodów z całokształtu działalności, przy nieco wyższym wzroście kosztów ich uzyskania wpłynął na pogorszenie wskaźnika poziomu kosztów. Wskaźniki rentowności były niższe niż przed rokiem, wzrosły natomiast wskaźniki płynności finansowej.

Wartość nakładów poniesionych na inwestycje zlokalizowane na terenie województwa podkarpackiego w 2022 r., przez przedsiębiorstwa o liczbie pracujących powyżej 9 osób, zmalała w skali roku o 4,2%. Nakłady te stanowiły 3,2% nakładów inwestycyjnych poniesionych w kraju.

Nakłady inwestycyjne poniesione na nowe obiekty majątkowe oraz ulepszenie istniejących przez przedsiębiorstwa niefinansowe o liczbie pracujących powyżej 49 osób zwiększyły się w 2023 r. w skali roku o 5,2%. Wyższa była również wartość kosztorysowa rozpoczętych inwestycji (o 29,8%), przy spadku liczby nowych inwestycji (o 14,2%).

Wyższa niż przed rokiem była produkcja zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi, rzepaku i rzepiku oraz buraków cukrowych, a niższa ziemniaków. W 2023 r. w odniesieniu do roku poprzedniego zmniejszyło się pogłowie bydła, owiec i trzody chlewnej. W porównaniu z 2022 r. odnotowano wzrost skupu podstawowych produktów rolnych, oprócz żywca wieprzowego. W 2023 r. znacznie spadły ceny skupu pszenicy i żyta. Mniej płacono również za żywiec wołowy i drobiowy oraz mleko, a więcej za ziemniaki i żywiec wieprzowy.

W 2023 r. produkcja sprzedana przemysłu była o 0,7% wyższa (w cenach stałych) niż w 2022 r. Pod względem wysokości dynamiki województwo podkarpackie uplasowało się na 4. pozycji w kraju (przed rokiem na 3.). Na wzrost produkcji sprzedanej przemysłu w znacznym stopniu wpłynął wzrost produkcji w sekcji przetwórstwo przemysłowe (o 1,7%), której udział stanowił 94,3% wartości produkcji przemysłowej. Odnotowano wzrost wydajności pracy, przy jednoczesnym spadku przeciętnego zatrudnienia w przemyśle.

Produkcja sprzedana budownictwa (w cenach bieżących) w 2023 r. ukształtowała się na poziomie wyższym o 20,7% niż przed rokiem, a produkcja budowlano-montażowa była o 38,4% wyższa niż w 2022 r. We wszystkich trzech działach budownictwa w stosunku rocznym odnotowano wzrosty, które kształtowały się od 64,4% w podmiotach specjalizujących się w budowie obiektów inżynierii lądowej i wodnej do 17,2% w podmiotach realizujących głównie roboty budowlane specjalistyczne. Wyższa niż przed rokiem była wydajność pracy w budownictwie, przy jednoczesnym spadku przeciętnego zatrudnienia.

W województwie podkarpackim w 2023 r. oddano do użytkowania 8630 mieszkań, tj. o 23,0% mniej niż rok wcześniej, a o 13,0% więcej w porównaniu z liczbą mieszkań oddanych w 2015 r.

W 2023 r. w województwie podkarpackim wydano pozwolenia na budowę lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym 12 467 mieszkań (o 11,2% więcej niż przed rokiem i o 62,8% więcej niż w 2015 r.). Rozpoczęto budowę 8720 mieszkań (o 14,1% mniej niż w 2022 r., a w porównaniu z 2015 r. ich liczba zwiększyła się o 21,8%).

Sprzedaż detaliczna w sektorze przedsiębiorstw w 2023 r. zmniejszyła się o 0,9% w skali roku. W porównaniu z poprzednim rokiem największy spadek sprzedaży detalicznej odnotowano w grupie – pozostałe (o 38,5%). Niższa była również w skali roku sprzedaż hurtowa zarówno w jednostkach handlowych, jak i hurtowych (odpowiednio o 9,8% i o 10,2%).

Ogólna długość dróg publicznych w 2022 r. wyniosła w województwie podkarpackim 21 770,2 km, i w porównaniu z 2015 r. ich długość wzrosła o 4,5%. Gęstość dróg krajowych o nawierzchni twardej w końcu 2022 r. wyniosła na Podkarpaciu 5,21 km na 100 km².

W 2022 r. na Podkarpaciu długość dróg dla rowerów wynosiła 745,9 km i w porównaniu z 2021 r. zwiększyła się o 26,6 km, a w odniesieniu do 2015 r. przybyło ich 168,7 km.

Taborem komunikacji miejskiej w 2022 r. przewieziono 44,8 mln pasażerów, wobec 35,4 mln pasażerów przewiezionych w 2021 r. oraz 52,6 mln w 2015 r.

W 2022 r. produkcja energii elektrycznej w województwie wyniosła 2157,4 GWh i był to poziom o 25,5% niższy od zanotowanego w 2015 r. i o 50,3% niższy w odniesieniu do 2021 r. Z energii elektrycznej w gospodarstwach domowych w 2022 r. korzystało 758,6 tys. odbiorców, a jej zużycie wyniosło 1144,0 GWh.

Zarządzanie rozwojem

W 2022 r. łączne dochody budżetów jednostek samorządu terytorialnego województwa podkarpackiego wyniosły 18,2 mld zł i w porównaniu z 2021 r. zwiększyły się o 4,2%. Głównym źródłem dochodów jednostek samorządu terytorialnego w 2022 r. były dochody własne oraz dotacje, które stanowiły odpowiednio 39,6% i 31,4% dochodów ogółem. Wielkość dochodów własnych wyniosła 7,2 mld zł, natomiast subwencji – 5,3 mld zł, z czego prawie 64% stanowiła subwencja oświatowa.

Wydatki ogółem jednostek samorządu terytorialnego w województwie podkarpackim w 2022 r. wyniosły łącznie 18,7 mld zł i były większe o 14,0% w porównaniu z 2021 r. Największy udział w wydatkach miały wydatki bieżące, w szczególności wynagrodzenia oraz zakup materiałów i usług. Na inwestycje przeznaczono 3,7 mld zł, i stanowiły one prawie całość wydatków majątkowych.

W 2022 r. budżety jednostek samorządu terytorialnego województwa podkarpackiego zamknęły się łącznie deficytem. Zdecydował o tym przede wszystkim wysoki ujemny wynik budżetów gmin o raz miast na prawach powiatów.

Do końca grudnia 2023 r. całkowita wartość projektów zrealizowanych w ramach Umowy Partnerstwa 2014–2020 na terenie województwa podkarpackiego wyniosła ponad 31 mld zł, z czego większość stanowiło dofinansowanie ze środków UE. Najwyższy udział w tej wartości miały Regionalny Program Operacyjny Województwa Podkarpackiego oraz Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko.

W 2022 r. odsetek powierzchni objętej obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego w województwie podkarpackim wyniósł 9,3% (w kraju 32,3%) i pozostał na niezmiennym poziomie w porównaniu z poprzednim rokiem. Udział aktywnych gmin prowadzących w 2022 r. działania rewitalizacyjne wyniósł 66,9%, z czego większość działań realizowana była na podstawie programu rewitalizacji PR (program rewitalizacji uchwalony na podstawie ustawy o samorządzie gminnym). W 2022 r. odsetek gmin w województwie, które podały informacje o wyznaczeniu obszaru zdegradowanego, wyniósł 65,0% i zwiększył się o 1,2 p.proc. w porównaniu z 2021 r. Powierzchnia obszaru zdegradowanego ogółem wyniosła 320,2 tys. ha, co stanowiło 17,9% powierzchni województwa. W porównaniu z 2021 r. był to wzrost o 3,7%.

Executive summary

Environment

Podkarpackie Voivodship covers an area of 17,845 km², which is 5.7% of the country's area. In 2023, according to the geodetic records, agricultural land had the highest share in the area of the voivodship (53.7%), followed by forest land, including woody and bushy land (39.0%). At the end of 2022, the total area of devastated and degraded land amounted to 1.9 thousand hectares (3.0% of such land in the country).

Water consumption for the national economy and population in 2022 amounted to 195.8 hm³ and was 31.4% higher than the year before and 26.6% lower than in 2015. More water was used both in industry and more in operation of the water supply system in 2021. In relation to 2021, the amount of industrial and municipal wastewater requiring treatment decreased (by 0.6%). The percentage of population using wastewater treatment plants increased (from 72.4% in 2015 to 78.2% in 2022).

In 2022, the emission of particulate pollutants from plants that are particularly burdensome for air purity was lower than the year before (by 0.6%). Less gas pollutants were emitted in 2021 (less by 12.0%). In relation to 2015, there were 34.4% less particulate pollutants and 38.7% less gas pollutants.

The legally protected areas in Podkarpackie Voivodship in 2022 occupied a total of 801.6 thousand ha, which constituted 44.9% of the total area of the voivodship. The structure of legally protected areas is dominated by protected landscape areas (58.0) and landscape parks (34.4%).

The area of forest land in 2022 amounted to 693.4 thousand ha and increased by 0.5% compared to 2015. Podkarpackie Voivodship is one of the most forested regions, as shown by its forest cover ratio of 38.3% (2nd place in the country).

In comparison with 2021, the amount of industrial waste was 13.5% higher, and in relation to 2015 it was 64.8% lower. Municipal waste collected amounted to 3.5% less than the year before and 21.0% more than in 2015. Year by year, the share of municipal waste collected separately was increasing in relation to waste in total (from 23.5% in 2015 to 39.9% in 2022).

In 2022 outlays for environmental protection were at the level of PLN 509.9 million, i.e. 14.9% higher than a year ago and 2.9% higher in relation to 2015. The largest amount of funds was allocated to waste water management and water protection (67.0%). Outlays on fixed assets for water management in 2022 amounted to PLN 252.5 million, which was 5.9% higher than in 2021 and 89.5% higher in relation to 2015.

Society

In the period 2015-2023 in Podkarpackie Voivodship a gradual decline in population occurred. At the end of 2023 Podkarpackie Voivodship had 2,071.7 thousand inhabitants, which made 5.5% of the population of Poland. In Podkarpackie Voivodship, as in Poland as a whole, the process of aging of population is progressing. The percentage of population in the pre-working age decreased (from 63.2% in 2015 to 59.2% in 2023), whereas the percentage in the post-working age increased (from 18.2% in 2015 to 22.3% in 2023). There was a 30.2% decrease in marriages compared to 2015 and a 8.1% decrease to 2022. There were 14.9 thousand live births in 2023, 11.5% fewer than the year before and by 24.0% less than in 2015. In 2023, 19.7 thousand deaths were registered and this was 2,230 less deaths compared to 2022. The number of infant deaths increased annually (by 10.8%). The natural increase was minus 2.3 per 1,000 population (2015: 0.1). The negative balance of migration for permanent residence continued. The surplus of de-registrations over registrations from permanent residence amounted to 2,332 people (compared to 2,089 people in 2022 and 2,708 in 2015).

Within the framework of the educational system, 83.3 thousand children were covered by pre-school education in the 2022/23 school year, i.e. 4.1% more than in the previous school year.

In the 2022/23 school year, in Podkarpackie Voivodship there were 1,063 primary schools for children and youth (including special schools). 164.6 thousand students attended primary schools. In comparison with the previous school year, the number of primary school students decreased by 2.2%.

In the 2022/23 school year there were 366 post-primary schools for youth (without post-secondary schools) with 94.5 thousand students attending them, i.e. 0.5% more compared to the previous year.

A further decline in the number of post-secondary schools was observed. In Podkarpackie Voivodship there were 59 post-secondary schools (3 less than in the previous school year) attended by 9.2 thousand students (4.4% less than in the previous year).

In the academic year 2022/23, 42.2 thousand students (including foreigners) studied at 13 universities based in Podkarpackie Voivodship. Compared to the previous academic year, the number of students decreased by 5.3%.

The results obtained on the basis of the Labour Force Survey (LFS) for the fourth quarter of 2023 show decline in the labour market situation compared to a corresponding quarter of 2022. In Podkarpackie Voivodship, a decrease in both the economic activity rate (by 0.2 pp) and employment rate (by 0.6 pp) was observed, whereas the number of economically inactive persons increased (by 0.3 pp).

In 2022, the average gross monthly salary in Podkarpackie Voivodship, in business entities employing more than 9 people, amounted to PLN 5,662.53, a 9.5% increase compared to 2021.

The average gross salary in the enterprise sector in 2023 was 12.0% higher than in the previous year and accounted for 82.4% of the average salary in Poland. In terms of wages, the voivodship was ranked 14th in the country.

At the end of 2023, compared to the end of 2015, a decrease in the number of registered unemployed was recorded in Podkarpackie Voivodship (by 45.2%).

At the end of October 2023, compared to December 2022, there was a decrease in the number of employees (by 0.6%).

The average old-age and disability pensions paid in 2023 were higher than in the previous year, with the benefits paid to individual farmers recording higher increase than benefits paid by ZUS, compared to the previous year.

The average monthly disposable income per person in a household in 2022 was PLN 1829.05 and was higher compared to the previous year by PLN 125 (i.e. by 7.3%). The rate of its growth remained at a similar level to the previous year.

In 2022, the percentage of households assessing their financial situation as good or average decreased slightly, while the percentage of households perceiving it as rather good and rather bad and bad increased.

In 2022, the number of beneficiaries of community social assistance and the number of their households was lower than in the previous year. The situation in the field of institutional care for children up to the age of 3 is improving year by year. In 2022, the number of facilities and places offered by them increased (89.3% of them were offered by nurseries), as well as the number of children staying in them.

In 2022, under the "Family 500 plus" program, financial support was received monthly by an average of 365.0 thousand children (11.9 thousand, or 3.4% more than in 2021). Expenses for the payment of child benefits amounted to PLN 2 billion 247 million (by 65.1 million, or 3.0% more than in 2021).

In 2022, the dwelling stocks in Podkarpackie Voivodship amounted to 713.0 thousand dwellings with a total usable floor area of 60.3 million m², with 3.0 million rooms. The average size of a dwelling in 2022 was 84.5 m² and increased by 3.4 m² compared to 2015.

In Podkarpackie Voivodship, the length of the water supply network in 2022 was 17.9 thousand km, and the number of connections 372.6 thousand pieces. Compared to 2015, its length increased by 1.9 thousand kilometers, and 43.8 thousand connections were added. The sewage network reached the length of 19.5 thousand km, and the number of connections 337.6 thousand units. Compared to 2015, its length increased by 3.3 thousand km, and the number of connections increased by 64.9 thousand pieces.

At the end of 2022, in Podkarpackie Voivodship, among the staff working directly with the patient, out of 10,000 there were 28 doctors and 65 nurses in the population (in the country 35 and 57 respectively). In 40

general hospitals per 10,000 people per year 1,876 people benefited from medical care (for the country, this ratio was 1,823 people).

Out-patient healthcare services were provided by: 1,254 out-patient departments (22.6 thousand in Poland) and 378 medical practices (3.5 thousand in Poland). During the year, they provided a total of over 16.4 million consultations (335.6 million in Poland). The average number of total out-patient health care services provided per capita amounted to 7.9 (in the country 8.9).

During 123.6 thousand departures (2.8 million in Poland), 124.0 thousand people (2.8 million in Poland) were assisted by emergency rescue teams. Per 1,000 people living in the voivodship, health care services in the field of medical rescue on the site of the event were provided to 60 people (for Poland the ratio was 74).

In 2022 in Podkarpackie Voivodship there were 659 libraries (including branches) and 31 library points, which in the country constituted 8.6% and 3.9% respectively. Library users had at their disposal a book collection of 8.4 million volumes. Compared to the previous year, the number of libraries decreased by 6 facilities and by 20 facilities compared to 2015. In 2022, the book collection increased by 23.2 thousand volumes in relation to 2021 and decreased by 207.9 thousand compared to 2015.

In Podkarpackie Voivodship, in 2022, cultural institutions organized 12.7 thousand events (9.0 thousand in 2021) with 1.9 million participants (1.0 million in 2021).

In 2023, in Podkarpackie Voivodship, the number of crimes detected by the Police in completed preparatory proceedings amounted to 24.0 thousand and was 10.8% lower than a year ago. The detection rate of offenders ascertained by the Police in Podkarpackie Voivodship in 2023 was at the level of 71.5% and was higher than in the previous year by 3.4 pp. Police recorded more accidents on the voivodship's roads.

In Podkarpackie Voivodship, in 2023, the percentage of people aged 16-74 ordering goods or services online for private use was 61.3%, and compared to 2022, the rate increased by 1.9 pp.

Compared to 2015, the number of foundations, associations and social organizations entered in the REGON register in 2023 was higher (by 25.2%).

Economy

Based on the preliminary estimate, the value of the gross domestic product generated in 2022 in Podkarpackie Voivodship amounted to PLN 114,747 million (in current prices). Compared to 2021, GDP was higher by 13.1% (in Poland higher by 16.6%). The average level of GDP per capita in 2022 for Podkarpackie amounted to PLN 55.1 thousand (68.0% of the national average).

In 2021, in Podkarpackie Voivodship, the gross added value amounted to PLN 88,320 million and in comparison with 2015 it was higher, in current prices, by 41.1%.

Labor productivity as measured by gross value added per 1 employee in Podkarpackie Voivodship in 2021 amounted to PLN 125,529 (80.9% of the national average) and was higher by 48.2% compared to 2015.

At the end of 2023, 209.1 thousand national economy entities from Podkarpackie Voivodship were entered in the REGON register. This was 5.9 thousand, i.e. 2.9%, more than a year ago.

In 2023, 15.8 thousand new entities of the national economy were registered, including 13.0 thousand natural persons conducting economic activity and 1.6 thousand commercial companies. While in the discussed year 9.4 thousand were deregistered from the REGON register, including 8.3 thousand natural persons conducting business activity and 614 commercial companies.

In 2022, expenditure on research and development activities in Podkarpackie Voivodship amounted to PLN 1,359.0 million, which constituted 3.0% of the national R&D expenditure. In comparison with the previous year, the value of outlays in Podkarpackie increased by 4.4%, while in comparison with 2015 it increased by more than 49.5%.

In 2022, expenditures on innovation activities in the group of industrial enterprises amounted to PLN 1502.8 million, and compared to 2021 their value increased by 9.1%, while in the group of enterprises in the service sector - PLN 928.0 million (an increase of 6.0%).

In 2023, 82.6% of enterprises in Podkarpackie Voivodship used fixed broadband Internet connections, with 32.8% of enterprises equipped with fixed connections of at least 100 Mbit/s but less than 500 Mbit/s.

In 2022, in the Patent Office of the Republic of Poland 216 patent applications were filed by domestic entities from Podkarpackie Voivodship. In comparison with 2015 the number of patent applications in the voivodship increased by 11.9% while for 2021 the number increased by 15.5%.

In 2023, financial results achieved by non-financial enterprises were less favourable than those achieved in the previous year, except for the result on financial operations. Net financial result was 38.2% lower. A lower increase in revenue from the total business as a whole, with a slightly higher increase in the costs of obtaining them, resulted in a deterioration of the cost level index. Profitability ratios were lower than a year ago, while liquidity ratios increased.

In 2022, the value of outlays on investments located in Podkarpackie Voivodship made by enterprises with more than 9 employees was lower by 4.2% compared to the previous year. These outlays constituted 3.2% of investment outlays incurred in the country.

Investment outlays incurred on new assets and improvement of the existing ones by non-financial enterprises employing more than 49 people in 2023 increased by 5.2% year-on-year. The cost estimate value of investments started was also higher (by 29.8%), with a lower number of new investments (by 14.2%).

The production of basic cereals with cereal mixtures, rapeseed, canola and sugar beets was higher than a year ago whereas production of potatoes was lower. In relation to the previous year, the cattle, sheep and swine population decreased. Compared to 2022, there was an increase in the purchase of basic agricultural products, except for pork livestock. Purchasing prices for wheat and rye fell significantly in 2023. Less was paid for beef and poultry livestock and milk, while more was paid for potatoes and pork livestock.

In 2023, the sold production of industry was 0.7% higher (in constant prices) than in 2022. In terms of the level of dynamics, Podkarpackie Voivodship was ranked 4th in the country (3rd a year ago). The increase in the sold production of industry was mainly a result of the increase in production in the manufacturing section (by 1.7%), which constituted almost 94.3% of the total value of sold production. The labour productivity increased with a decrease in average employment in industry.

Sold production of construction (in current prices) in 2023 was 20.7% higher than in the previous year, and construction and assembly production was 38.4% higher than in 2022. In all three sections of construction compared to year-on-year increases were recorded, ranging from 64.4% in entities specializing in the construction of civil and water engineering facilities to 17.2% in entities performing mainly specialist construction works. Labor productivity in construction was higher than a year before, with a slight decrease in average employment.

In 2023, in Podkarpackie Voivodship 8,630 dwellings were completed, i.e. by 23.0% less than a year before and by 13.0% more than in 2015.

In 2023, in Podkarpackie Voivodship 12,467 dwellings were granted a building permit or a notification with a construction design were submitted (by 11.2% more than a year ago and by 62.8% more than in 2015). The construction of 8,720 dwellings started (14.1% less than in 2022, but 21.8% more than in 2015).

Retail sales in the enterprise sector in 2023 decreased by 0.9% annually. Compared to the previous year, the highest drop in retail sales was in the group - other (by 38.5%). Wholesale sales, both in commercial and wholesale units, were also lower (by 9.8% and 10.2%, respectively) over the year.

In 2022, the total length of public roads in Podkarpackie was 21,770.2 km and compared to 2015 it was higher by 4.5%. The density of national roads with hard surface was 5.21 km per 100 km² in Podkarpackie at the end of 2022.

In 2022, the length of roads for bicycles in Podkarpackie was 745.9 km, increasing by 26.6 km compared to 2021, and 168.7 km more than in 2015.

The public transport fleet carried 44.8 million passengers in 2022, compared to 35.4 million passengers carried in 2021 and 52.6 million in 2015.

In 2022, electricity production in the voivodship was at 2,157.4 GWh, and this level was 25.5% lower than that recorded in 2015 and 50.3% lower than that of 2021. Electricity was used by households in 2022 758.6 thousand consumers, and its consumption amounted to 1144.0 GWh.

Development management

Income of budgets of local government units in Podkarpackie Voivodship in 2022 amounted in total to PLN 18.2 billion and was higher by 4.2% in comparison with 2021. The main source of income of local government units were own income and grants, which constituted 39.6% and 31.4% of total income respectively. The total amount of own income amounted to PLN 7.2 billion, while that of grants to PLN 5.3 billion, of which nearly 64% was education subsidy.

Total expenditure of local government units in Podkarpackie Voivodship in 2022 amounted in total to PLN 18.7 billion and was 14.0% higher than in 2021. The largest share in the expenditure was constituted by current expenditure, in particular wages and salaries and purchase of materials and services. PLN 3.7 billion was allocated to investments and they accounted for almost all property expenditure.

In 2022, the budgets of local government units of Podkarpackie Voivodship closed with a deficit. This was determined primarily by the high negative result of the gminas' and cities-powiats' budgets.

By the end of December 2023, the total value of projects implemented under the 2014–2020 Partnership Agreement in Podkarpackie Voivodship amounted to over PLN 31 billion, most of which were financed from EU funds. The Regional Operational Programme of Podkarpackie Voivodship and the Operational Programme Infrastructure and Environment had the highest share in this value.

In 2022, the percentage of the area covered by valid local land use plans in the Podkarpackie Voivodship was 9.3% (32.3% nationally), and remained unchanged compared to the previous year. The share of active municipalities carrying out revitalization activities in 2022 was 66.9%, most of which were implemented on the basis of the PR revitalization program (revitalization program adopted under the Law on Municipal Self-Government). In 2022, the percentage of municipalities in the province that provided information on the designation of a degraded area was 65.0%, and was 1.2% higher compared to 2021. The total area of the degraded area was 320.2 thousand hectares, which accounted for 17.9% of the voivodship. Compared to 2021, this was an increase of 3.7%.

Rozdział 1

Chapter 1

Województwo na tle kraju

Voivodship against the background of the country

Tablica 1. Wybrane dane ogólnopolskie i wojewódzkie

Table 1. Selected national and voivodship data

Wyszczególnienie Specification	Polska Poland	Województwo podkarpackie Podkarpackie Voivodship
Udział gruntów zdewastowanych i zdegradowanych wymagających rekultywacji i zagospodarowania w powierzchni ogółem w 2022 r. (stan w dniu 31 grudnia) w % Share of devastated and degraded land requiring reclamation and management in total area in 2022 (as of 31 December) in %	0,2	0,1
Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w ciągu roku w 2022 r. w hm ³ Consumption of water for needs of the national economy and population during the year in 2022 in hm ³	8971,4	195,8
Ścieki przemysłowe i komunalne odprowadzane do wód lub do ziemi w 2022 r. w hm ³ Industrial and municipal wastewater discharged into waters or into the ground in 2022 in hm ³	7842,7	147,0
Ścieki komunalne oczyszczane ogółem w 2022 r. w dam ³ Total municipal wastewater treated in 2022 in dam ³	1360368	66079
Emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza w 2022 r. w tonach/rok: Emission of air pollutants from plants of significant nuisance to air quality in 2022 in tonnes/year:		
gazowych gaseous pollutants	203623354	1870327
pyłowych particulate pollutants	20173	899
Obszary prawnie chronione ogółem w powierzchni ogółem w 2022 r. w % Total area under legal protection in total area in 2022 in %	32,3	44,9
Lesistość w 2022 r. w % Forest cover in 2022 in %	29,7	38,3
Ludność na 1 km ² powierzchni ogólnej w 2023 r. (stan w dniu 31 grudnia) Population per 1 km ² of total area in 2023 (as of 31 December)	120	116
Przyrost naturalny na 1000 ludności w 2023 r. Natural increase per 1,000 population in 2023	-3,6	-2,3
Saldo migracji na pobyt stały na 1000 ludności w 2023 r. Net migration for permanent residence per 1,000 population in 2023	0,2	-1,1
Przeciętne trwanie życia w 2022 r. (w latach) Life expectancy in 2022 (in years)		
mężczyźni males	73,4	74,7
kobiety females	81,1	82,5
Dzieci w wieku 3–6 lat w placówkach wychowania przedszkolnego ^a na 1000 dzieci w wieku 3–6 lat w roku szkolnym 2022/2023 Children aged 3–6 in pre-primary education establishments ^a per 1,000 children aged 3–6 in 2022/2023 school year	949	914

a W przedszkolach, oddziałach przedszkolnych w szkołach podstawowych, zespołach wychowania przedszkolnego i punktach przedszkolnych; łącznie z dziećmi przebywającymi przez cały rok szkolny w placówkach wykonujących działalność leczniczą.

a In nursery schools, pre-primary sections of primary schools, pre-primary education groups and pre-primary points; including children in units performing health care activities throughout the school year.

Tablica 1. Wybrane dane ogólnopolskie i wojewódzkie (cd.)

Table 1. Selected national and voivodship data (cont.)

Wyszczególnienie Specification	Polska Poland	Województwo podkarpackie Podkarpackie Voivodship
Wskaźnik zatrudnienia ^a według BAEL w 4 kwartale 2023 r. w % Employment rate ^a by LFS in 4th quarter of 2023 in %	57,1	49,7
Współczynnik aktywności zawodowej ^a według BAEL w 4 kwartale 2023 r. w % Activity rate ^a by LFS in 4th quarter of 2023 in %	58,9	52,8
Stopa bezrobocia ^a według BAEL w 4 kwartale 2023 r. w % Unemployment rate ^a by LFS in 4th quarter of 2023 in %	3,1	5,9
Bezrobotni zarejestrowani na 1 ofertę pracy w 2023 r. Registered unemployed persons per job offer in 2023	19	44
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto ^b w sektorze przedsiębiorstw w 2023 r. w zł Average monthly gross wages and salaries ^b in the enterprise sector in 2023 in PLN	7444,39	6133,96
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto wypłacana z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych w 2023 r. w zł Average monthly gross retirement and other pension paid from the non-agricultural social security system in 2023 in PLN	3270,23	2919,33
Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na 1 osobę w gospodarstwach domowych w 2022 r. w zł Average monthly available income per capita in households in 2022 in PLN	2249,79	1829,05
Wskaźnik zagrożenia ubóstwem po uwzględnieniu w dochodach transferów społecznych w 2022 r. w % At-risk-of-poverty rate after social transfers in 2022 in %	13,7	17,4
Współczynnik Giniego w 2022 r. Gini coefficient in 2022	26,3	22,9
Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej w liczbie ludności ogółem w 2022 r. w % Beneficiaries of social assistance at domicile in total population in 2022 in %	3,4	4,4
Udzielone świadczenia pomocy społecznej w 2022 r. w tys. zł Social assistance benefits granted in 2022 in thousand PLN	3569296	194138
Dzieci przebywające w żłobkach i klubach dziecięcych ^c na 1000 dzieci w wieku do lat 3 w 2022 r. Children staying in nurseries and children's clubs ^c per 1,000 children up to the age of 3 in 2022	180	164
Liczba ludności na 1 placówkę ambulatoryjnej opieki zdrowotnej w 2022 r. Population per out-patient health care unit in 2022	1448	1274
Pracownicy medyczni na 10 tys. ludności w 2022 r.: Medical personel per 10 thousand population in 2022: lekarze doctors pielęgniarki nurses	34,8 56,8	27,5 64,5
Łóżka w szpitalach na 10 tys. ludności w 2022 r. Beds in hospitals per 10 thousand population in 2022	43,5	41,9
Produkt krajowy brutto ^d (ceny bieżące) na 1 mieszkańca w 2022 r. w zł Gross domestic product ^d (current prices) per capita in 2022 in PLN	81093	55125
Podmioty gospodarki narodowej na 10 tys. ludności w 2023 r. (stan w dniu 31 grudnia) Entities of the national economy per 10 thousand population in 2023 (as of 31 December)	1368	1009

a Wyniki badania zostały uogólnione przy wykorzystaniu danych o ludności rezydującej Polski zamieszkałej w mieszkaniach, pochodzących z bilansów opracowanych na podstawie NSP 2021. b Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. c Stan w dniu 31 grudnia. d Wstępny szacunek.

a The survey results have been generalized using data on resident population of Poland living in households, coming from the balances compiled on the basis of the National Census 2021. b Data concern economic entities employing more than 9 persons. c As of 31 December. d Preliminary estimate.

Tablica 1. Wybrane dane ogólnopolskie i wojewódzkie (dok.)
 Table 1. Selected national and voivodship data (cont.)

Wyszczególnienie Specification	Polska Poland	Województwo podkarpackie Podkarpackie Voivodship
Spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego na 10 tys. ludności w 2023 r. (stan w dniu 31 grudnia) Commercial companies with foreign capital participation per 10 thousand population in 2023 (as of 31 December)	23	12
Personel wewnętrzny w działalności badawczej i rozwojowej na 1000 osób aktywnych zawodowo w 2022 r. Internal R&D personnel per 1,000 economically active persons in 2022	9,5	6,4
Udział przedsiębiorstw rentownych w ogólnej liczbie badanych przedsiębiorstw niefinansowych ^a w 2023 r. w % Share of profitable enterprises in the total number of non-financial enterprises surveyed ^a in 2023 in %	80,9	84,3
Wskaźnik poziomu kosztów w przedsiębiorstwach niefinansowych ^a w 2023 r. w % Cost level indicator in non-financial enterprises ^a in 2023 in %	94,6	96,3
Dynamika nakładów inwestycyjnych przedsiębiorstw niefinansowych ^a w 2023 r. (rok poprzedni=100; ceny bieżące) Indices of investment outlays of non-financial enterprises ^a in 2023 (previous year=100; current prices)	114,0	105,2
Obsada bydła ^b na 100 ha użytków rolnych w 2023 r. w szt. Cattle density ^b per 100 ha of agricultural land in 2023 in heads	42,5	13,1
Obsada trzody chlewnej ^b na 100 ha użytków rolnych w 2023 r. w szt. Pigs density ^b per 100 ha of agricultural land in 2023 in heads	63,1	12,9
Produkcja sprzedana przemysłu ^c (ceny bieżące) na 1 przeciętnie zatrudnionego w przemyśle w 2023 r. w zł Sold production of industry ^c (current prices) per 1 average employed person in industry in 2023 in PLN	896419	639788
Produkcja sprzedana budownictwa ^c (ceny bieżące) na 1 przeciętnie zatrudnionego w budownictwie w 2023 r. w zł Sold production of construction ^c (current prices) per 1 average employed person in construction in 2023 in PLN	989166	758179
Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 ludności w 2023 r. Dwellings completed per 1,000 population in 2023	5,9	4,2
Drogi publiczne o twardej nawierzchni na 100 km ² powierzchni ogólnej w 2022 r. Public roads with hard surface per 100 km ² of total area in 2022	101,5	100,6
Długość linii kolejowych eksploatowanych na 100 km ² w 2022 r. Length of railway lines operated per 100 km ² in 2022	6,2	5,5
Udział energii odnawialnej w produkcji energii elektrycznej w 2022 r. w % Share of renewable energy sources in production of electricity in 2022 in %	21,0	49,5

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 49 osób. b Stan w dniu 1 czerwca. Jako podstawę przeliczeń dla pogłowia zwierząt gospodarskich w dniu 1 czerwca 2023 r. przyjęto dane na temat użytków rolnych wg stanu w dniu 1 czerwca 2020 r. c Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.
 a Data concern economic entities employing more than 49 persons. b The data on agricultural land as of June 1, 2020 was used as the basis for the calculations for farm animal stocks on June 1, 2023. c Data concern economic entities employing more than 9 persons.

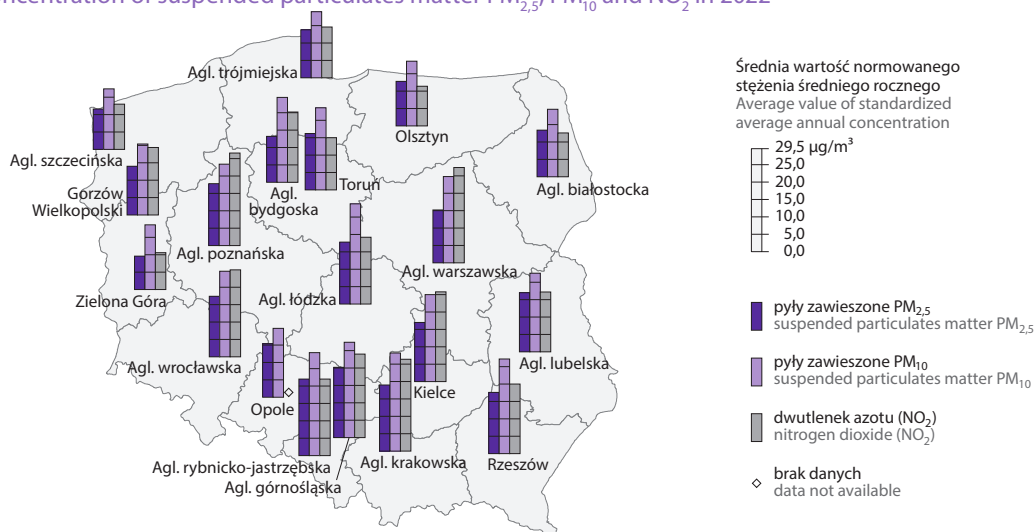
Rozdział 2

Chapter 2

Województwo na tle pozostałych województw

Voivodship against the background of other voivodships

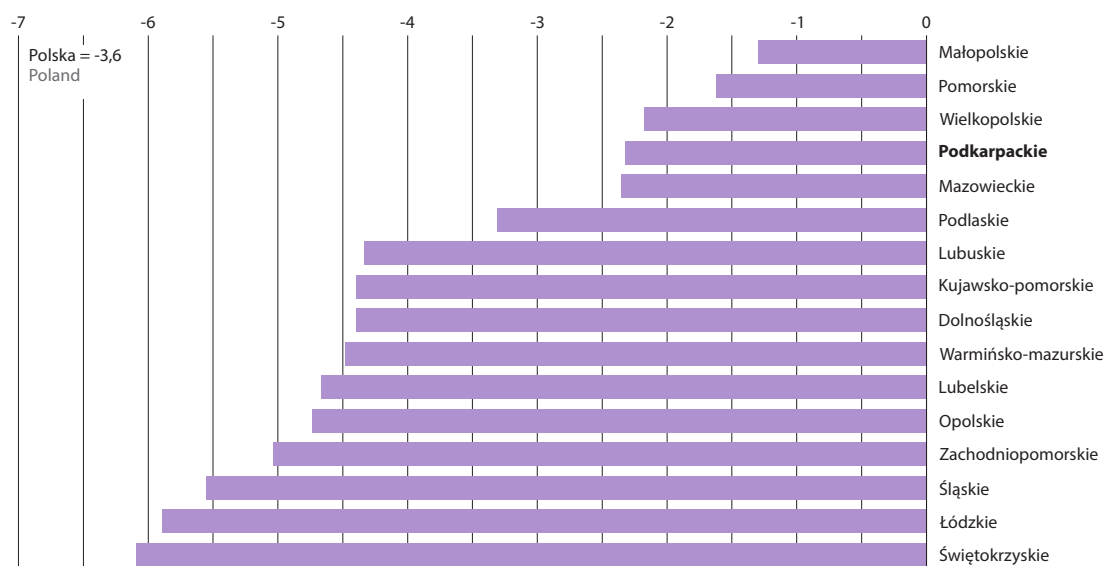
Mapa 1. Stężenie pyłów zawieszonych PM_{2,5}, PM₁₀ i NO₂ w 2022 r.
 Map 1. Concentration of suspended particulates matter PM_{2,5}, PM₁₀ and NO₂ in 2022

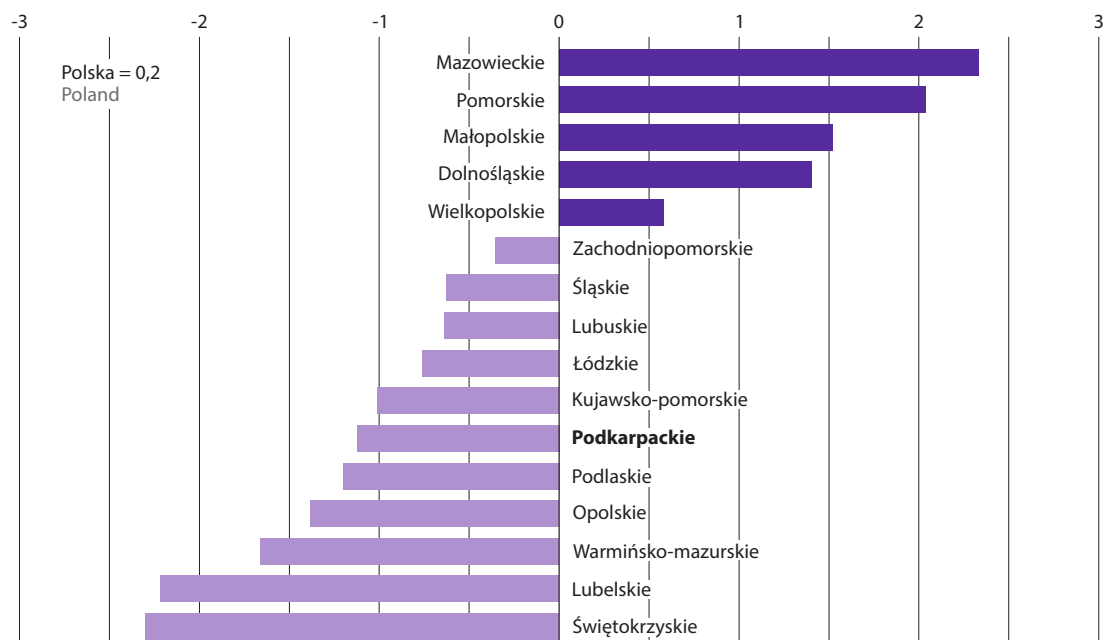
Wykres 1. Odpady komunalne zebrane selektywnie w ciągu roku w relacji do ogółu odpadów komunalnych zebranych w 2022 r.
 Chart 1. Municipal waste collected separately during the year in relation to total municipal waste collected in 2022

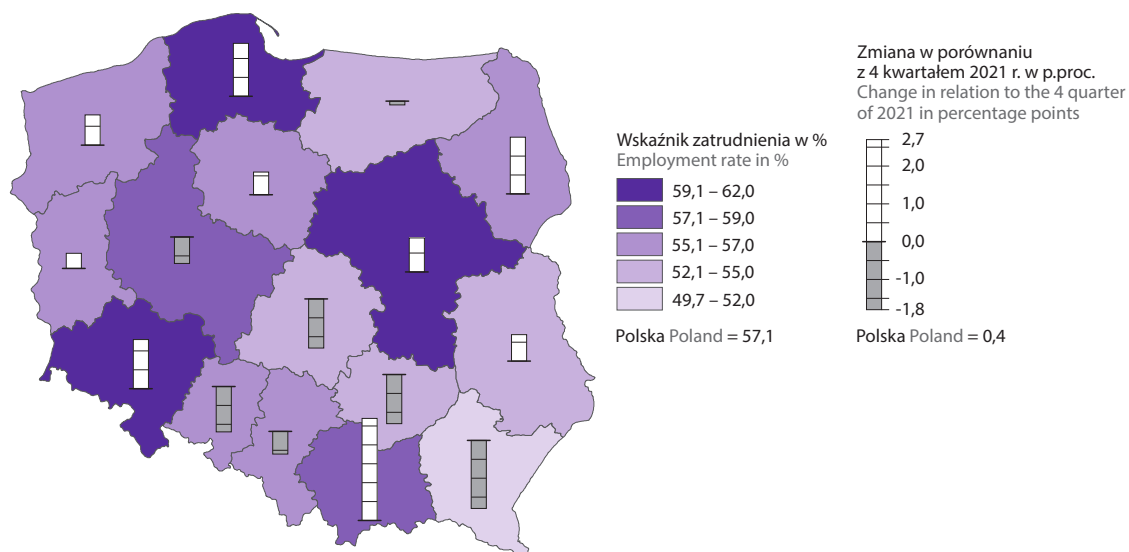
Wykres 2. Przyrost naturalny na 1000 ludności w 2023 r.
Chart 2. Natural increase per 1,000 population in 2023

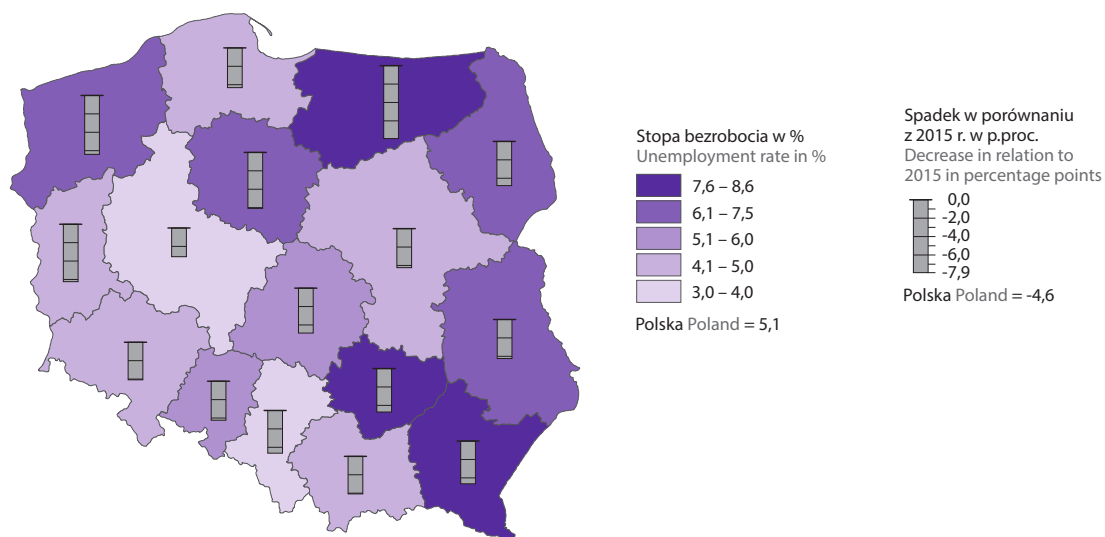
Wykres 3. Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności w 2023 r.
Chart 3. Internal and international net migration for permanent residence per 1,000 population in 2023

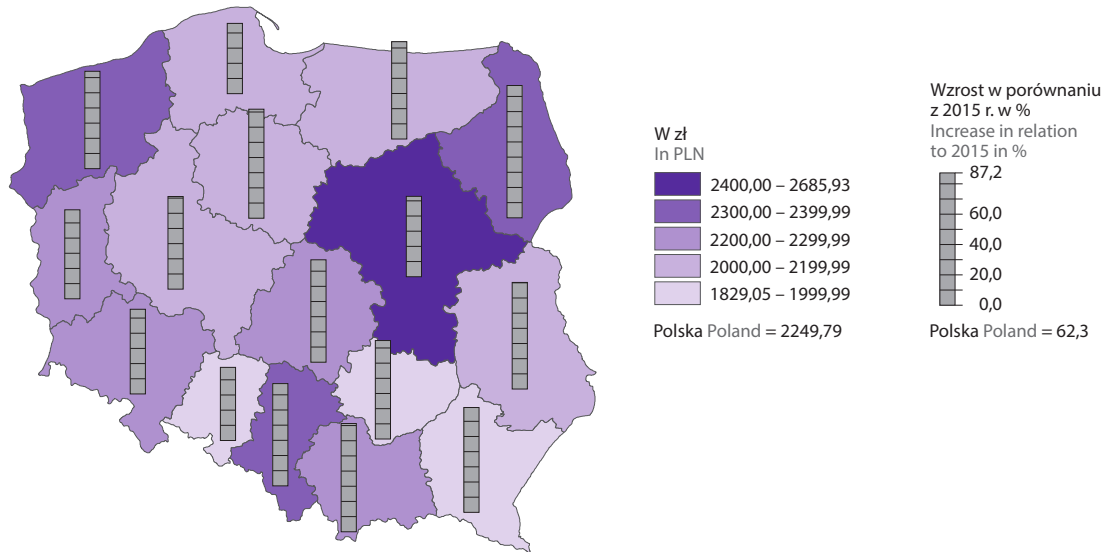
Mapa 2. Wskaźnik zatrudnienia według BAEL w 4 kwartale 2023 r.
 Map 2. Employment rate by LFS in the 4th quarter of 2023

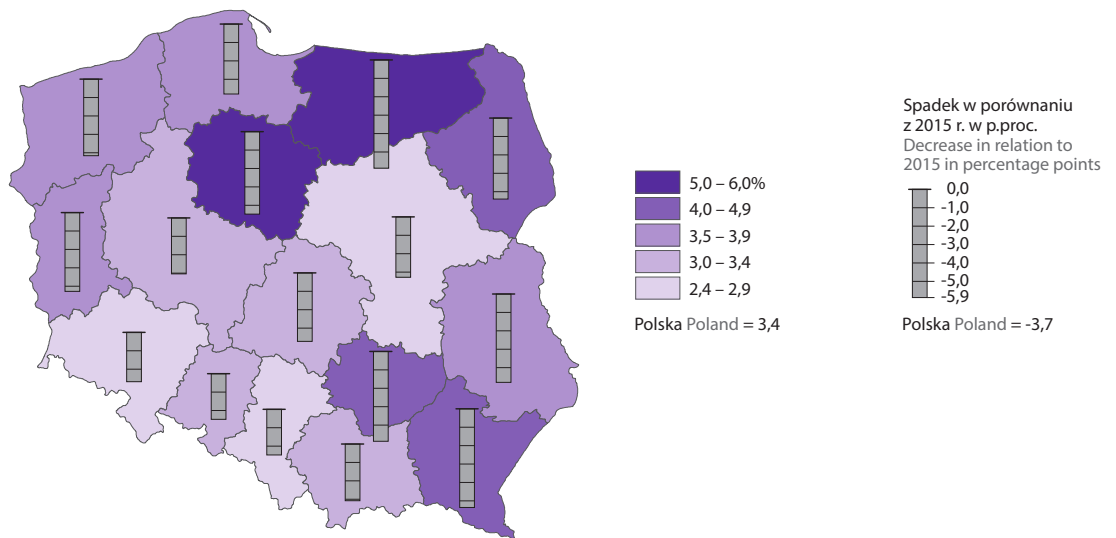
Mapa 3. Stopa bezrobocia rejestrowanego w 2023 r. (stan w dniu 31 grudnia)
 Map 3. Registered unemployment rate in 2023 (as of 31 December)

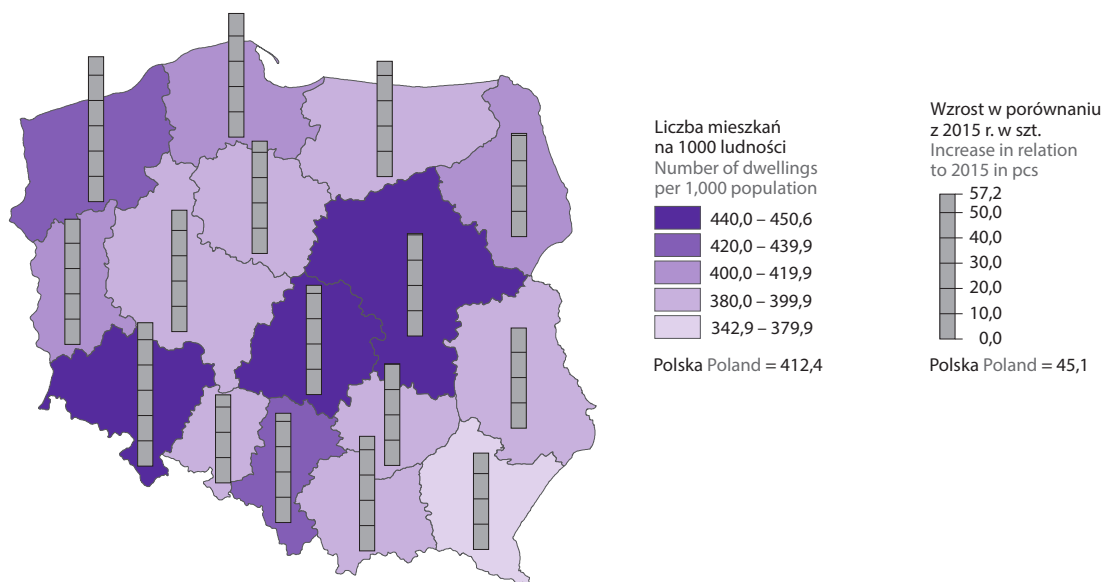
Mapa 4. Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na 1 osobę w gospodarstwach domowych w 2022 r.
 Map 4. Average monthly available income per capita in households in 2022

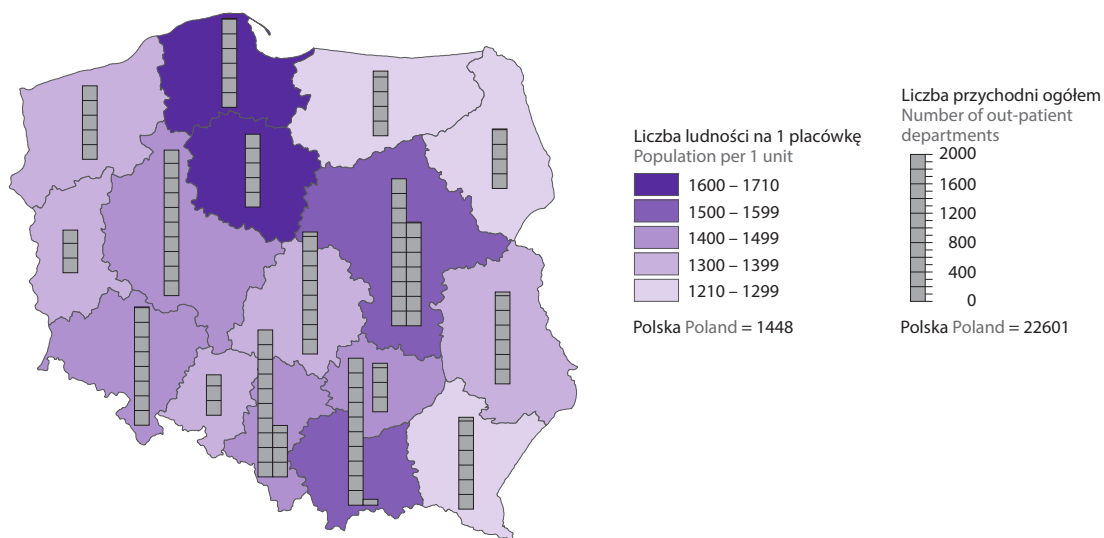
Mapa 5. Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej w liczbie ludności ogółem w 2022 r.
 Map 5. Beneficiaries of social assistance at domicile in total population in 2022

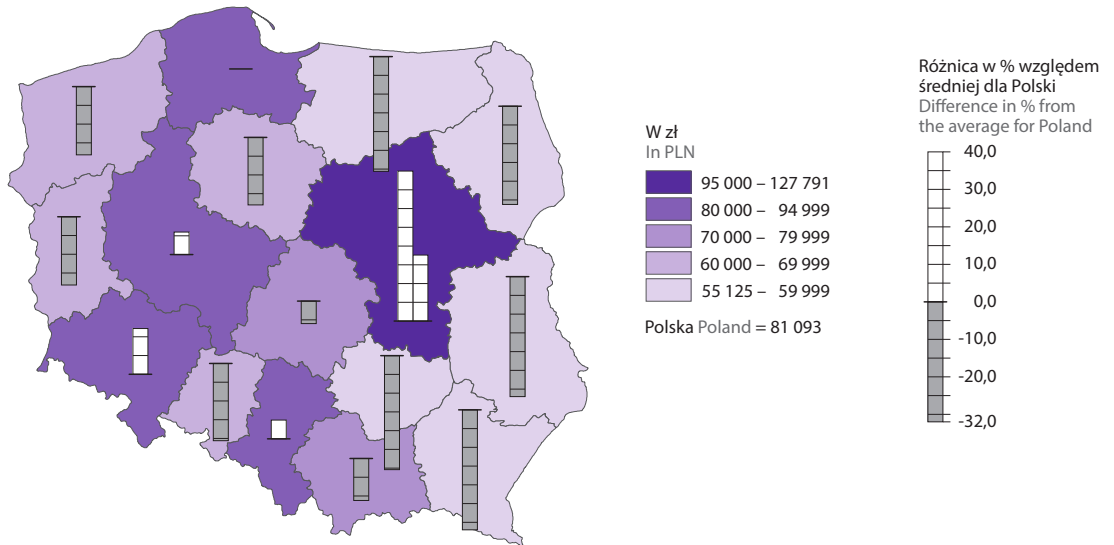
Mapa 6. Zasoby mieszkaniowe na 1000 ludności w 2022 r. (stan w dniu 31 grudnia)
 Map 6. Dwellings stocks per 1,000 population in 2022 (as of 31 December)

Mapa 7. Placówki ambulatoryjnej opieki zdrowotnej w 2022 r. (stan w dniu 31 grudnia)
 Map 7. Out-patient health care units in 2022 (as of 31 December)

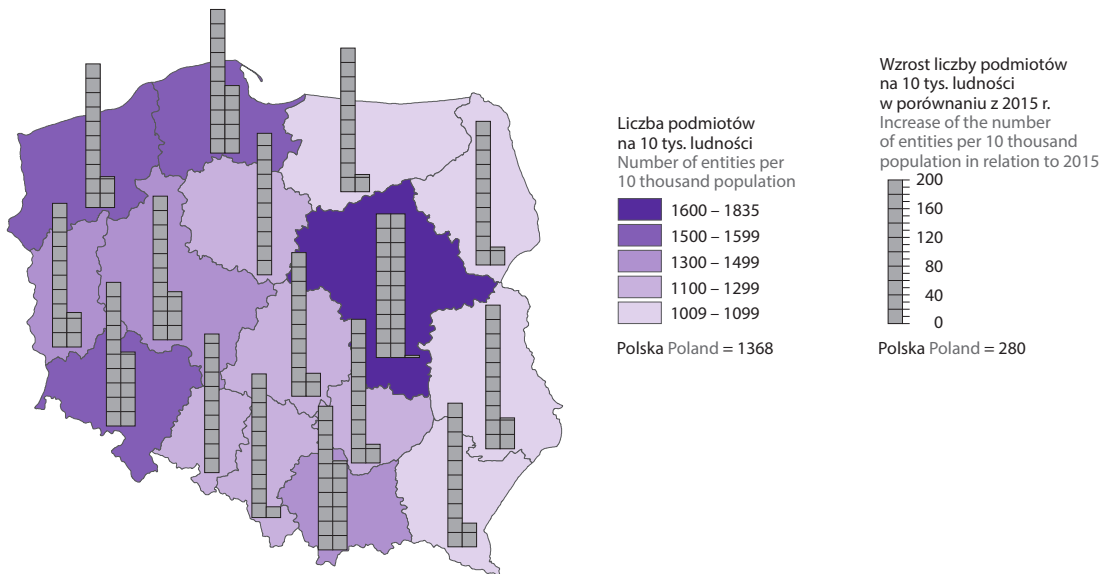

Mapa 8. Produkt krajowy brutto^a na 1 mieszkańca w 2022 r. (ceny bieżące)
 Map 8. Gross domestic product^a per capita in 2022 (current prices)

a Grupowanie metodą jednostek lokalnych rodzaju działalności; wstępne szacunki.
 a Grouping by local kind-of-activity unit method; provisional estimates.

Mapa 9. Podmioty gospodarki narodowej na 10 tys. ludności w 2023 r. (stan w dniu 31 grudnia)
 Map 9. Entities of the national economy per 10 thousand population in 2023 (as of 31 December)

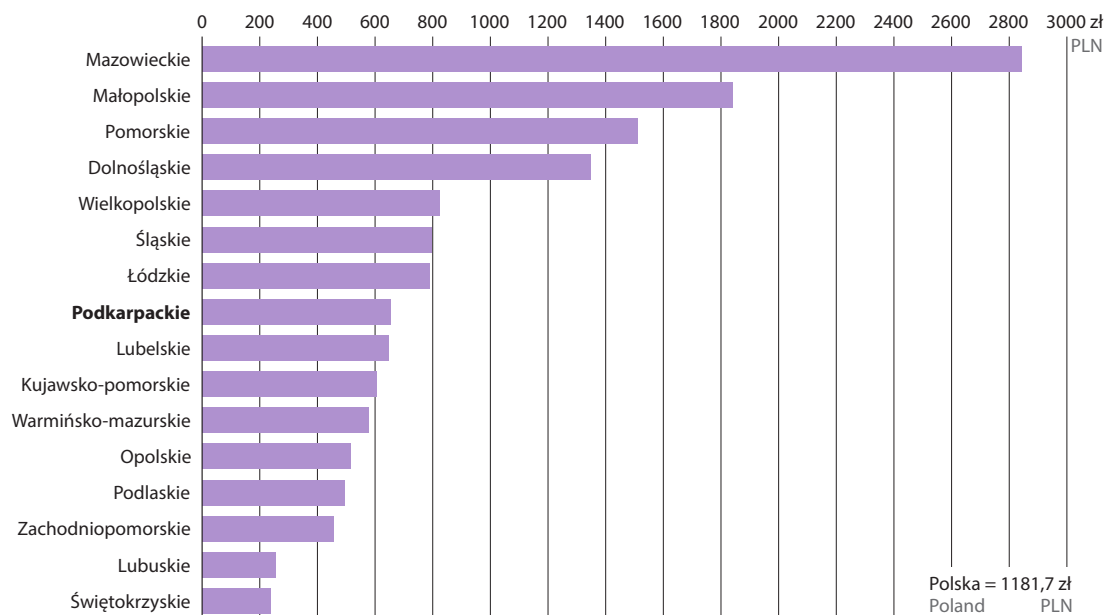

Wykres 4. Wskaźnik rentowności obrotu netto w przedsiębiorstwach niefinansowych w 2023 r.
 Chart 4. Net turnover profitability indicator in non-financial enterprises in 2023

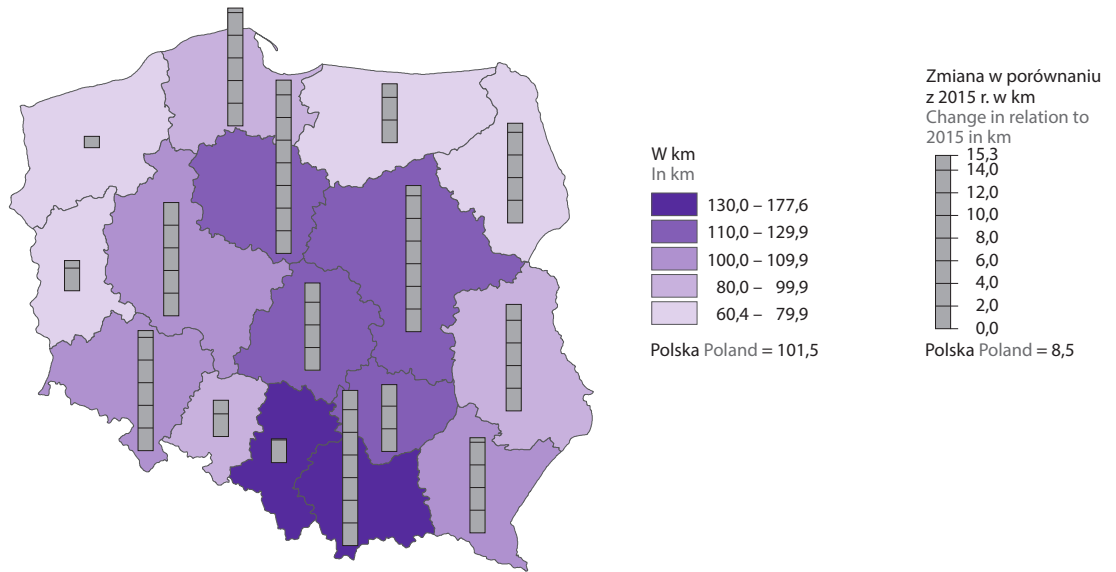

Wykres 5. Nakłady wewnętrzne na działalność badawczą i rozwojową na 1 mieszkańca w 2022 r. (ceny bieżące)

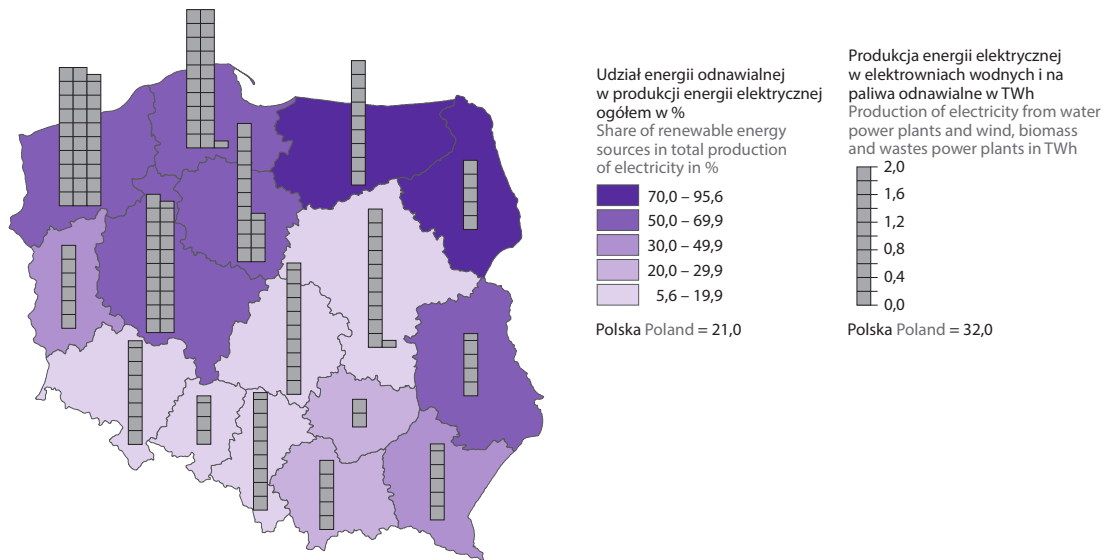
Chart 5. Intramural expenditure on research and development per capita in 2022 (current prices)

Mapa 10. Drogi publiczne o twardej nawierzchni na 100 km² powierzchni ogólnej w 2022 r.
 Map 10. Hard surface public road per 100 km² of total area in 2022

Mapa 11. Energia ze źródeł odnawialnych w 2022 r.
 Map 11. Energy from renewable sources in 2022

Rozdział 3

Chapter 3

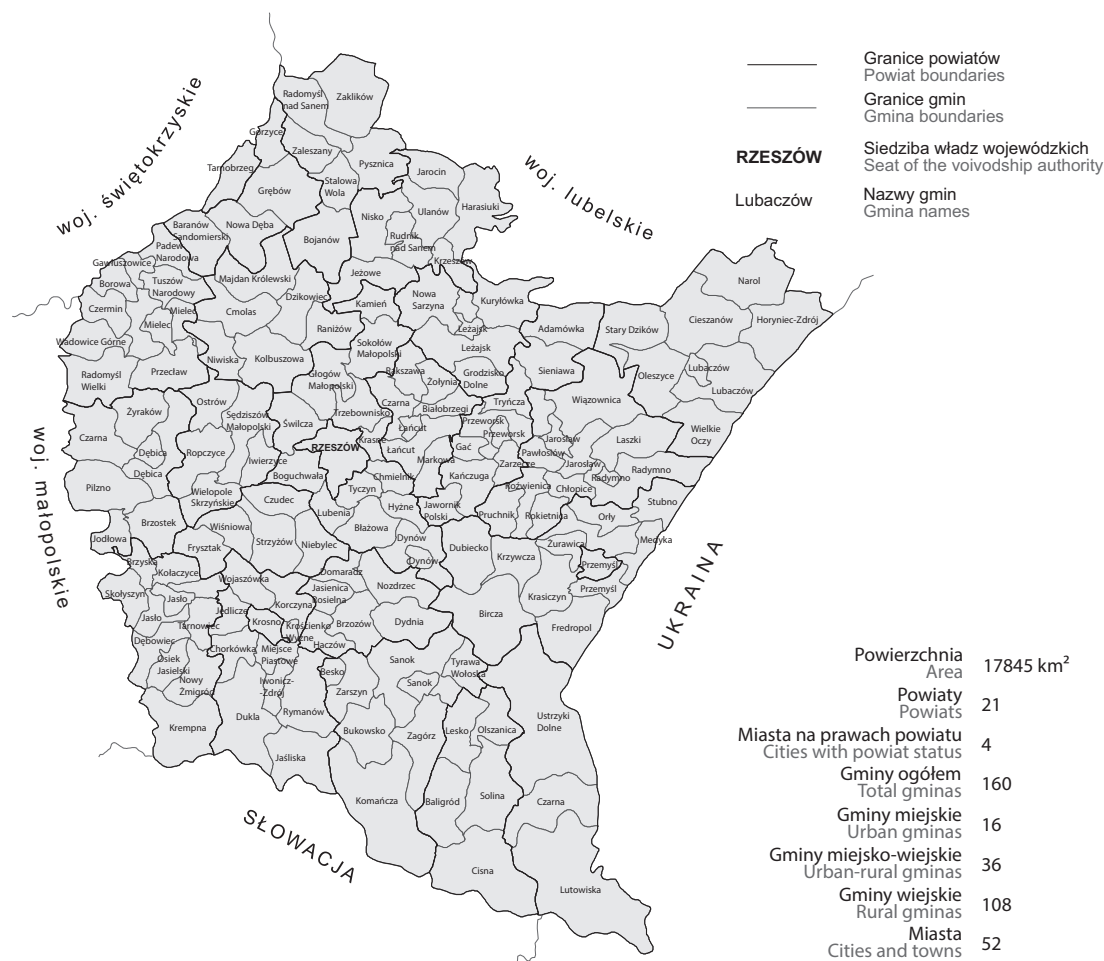
Powierzchnia i podział terytorialny województwa

Area and territorial division of the Voivodship

Mapa 12. Podział administracyjny województwa w 2023 r.

Stan w dniu 31 grudnia

Map 12. Division of Podkarpackie Voivodship according to the Classification of Territorial Units for Statistics (NUTS) in 2023
As of 31 December

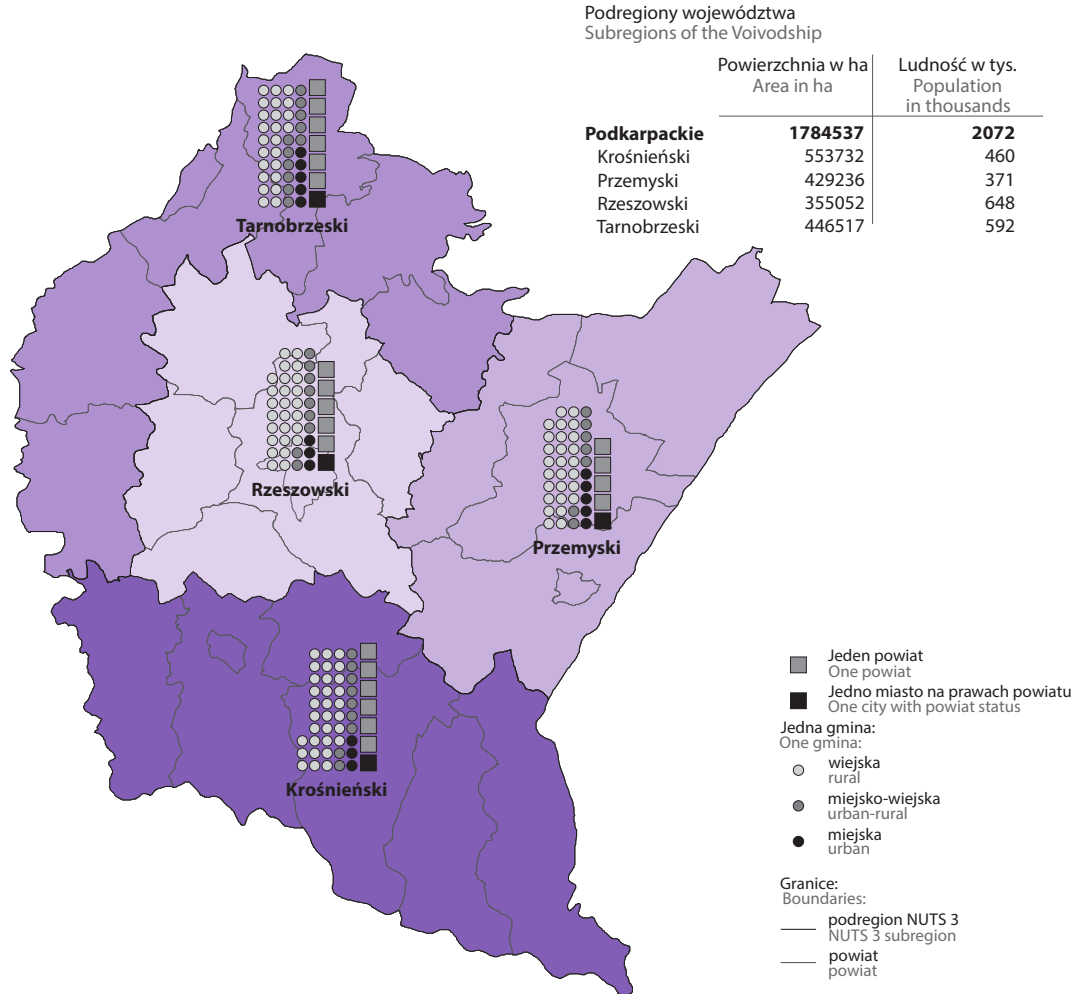
Według stanu w dniu 1 stycznia 2023 r. województwo podkarpackie zajmowało powierzchnię 17 845 km², co stanowiło 5,7% powierzchni kraju. Na jego obszarze (według stanu w dniu 31 grudnia 2023 r.) mieszkało 2071,7 tys. osób, tj. 5,5% ogółu ludności Polski. Gęstość zaludnienia na 1 km² wynosiła 116 osób (ósma lokata w kraju). W miastach mieszkało 41,0% ludności województwa.

Mapa 13. Podział województwa podkarpackiego według Klasyfikacji Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych (NUTS) w 2023 r.

Stan w dniu 31 grudnia

Map 13. Division of Podkarpackie Voivodship according to the Classification of Territorial Units for Statistics (NUTS) in 2023

As of 31 December

Rozdział 4

Chapter 4

Środowisko

Environment

4.1. Powierzchnia ziemi

4.1. Ground surface

W ogólnej powierzchni województwa podkarpackiego, według ewidencji geodezyjnej, zmniejszył się areał użytków rolnych, wzrosła natomiast powierzchnia gruntów zabudowanych i zurbanizowanych. Odnotowano zwiększenie powierzchni gruntów zdegradowanych i zdewastowanych, mniej tych gruntów zrekultywowano i zagospodarowano. Większy areał gruntów rolnych i leśnych wyłączono z produkcji.

Województwo podkarpackie położone jest w południowo-wschodniej Polsce. Od północy i zachodu graniczy z województwami małopolskim, świętokrzyskim i lubelskim; od południa ze Słowacją i od wschodu z Ukrainą. Obejmuje swoim zasięgiem trzy odrębne krainy fizjograficzne. W części północnej znajduje się Kotlina Sandomierska, pośrodku Pogórze Karpackie, na południu Beskidy, dzielące się na Beskid Niski i Bieszczady. Najbardziej na północny-wschód wysunięty skrawek województwa położony jest w obrębie Rostocza.

Tablica 2. Powierzchnia geodezyjna według kierunków wykorzystania

Stan w dniu 1 stycznia

Table 2. Geodesic area by land use

As of 1 January

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2022	2023	
	w ha in ha				w odsetkach (Polska=100) in percent (Poland=100)
Powierzchnia ogólna Total area	1784576	1784576	1784537	1784537	5,7
w tym: of which					
Użytki rolne Agricultural land	937196	962227 ^a	959163 ^a	958057 ^a	5,1
Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione Forest land as well as woodland and shrubland	728701	695426	695961	696098	7,3
Grunty pod wodami powierzchniowymi Land under surface waters	20524	21507	21705	21727	2,8
Grunty zabudowane i zurbanizowane Built-up and urbanised areas	83200	90724 ^b	93845 ^b	94942 ^b	5,2
Nieużytki Wasteland	10864	10724	10746	10751	2,3

a łącznie z gruntami zadrzewionymi i zakrzewionymi na użytkach rolnych, ujmowanymi do 2016 r. w pozycji „grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione”. b łącznie z gruntami przeznaczonymi pod budowę dróg publicznych lub linii kolejowych.

a Including woodland and shrubland on agricultural land, classified in the item „Forest land as well as woodland and shrubland” until 2016. b Including areas used for the construction of public roads or railways.

Źródło: dane Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

Source: data of the Head Office of Geodesy and Cartography.

Powierzchnia geodezyjna województwa podkarpackiego w 2023 r. (według stanu w dniu 1 stycznia) wyniosła 1784,5 tys. ha, tj. 5,7% powierzchni kraju. Użytki rolne stanowiły 53,7% ogólnej powierzchni województwa (z arealu użytków rolnych grunty orne stanowiły 58,2%, trwałe użytki zielone 25,7%). Grunty leśne łącznie z zadrzewionymi i zakrzewionymi stanowiły – 39,0%, grunty zabudowane i zurbanizowane – 5,3%, grunty pod wodami powierzchniowymi – 1,2%. Pozostałe 0,8% ogólnej powierzchni województwa zajmowały nieużytki i tereny różne. W porównaniu z 2022 r. zmniejszyła się powierzchnia użytków rolnych (o 1,1 tys. ha). Zwiększyła się natomiast powierzchnia gruntów zabudowanych i zurbanizowanych (o 1,1 tys. ha). W odniesieniu do 2015 r. największe zmiany odnotowano w przypadku gruntów ornych, których powierzchnia zmniejszyła się o 45,8 tys. ha i terenów zabudowanych i zurbanizowanych, gdzie był wzrost o 11,7 tys. ha.

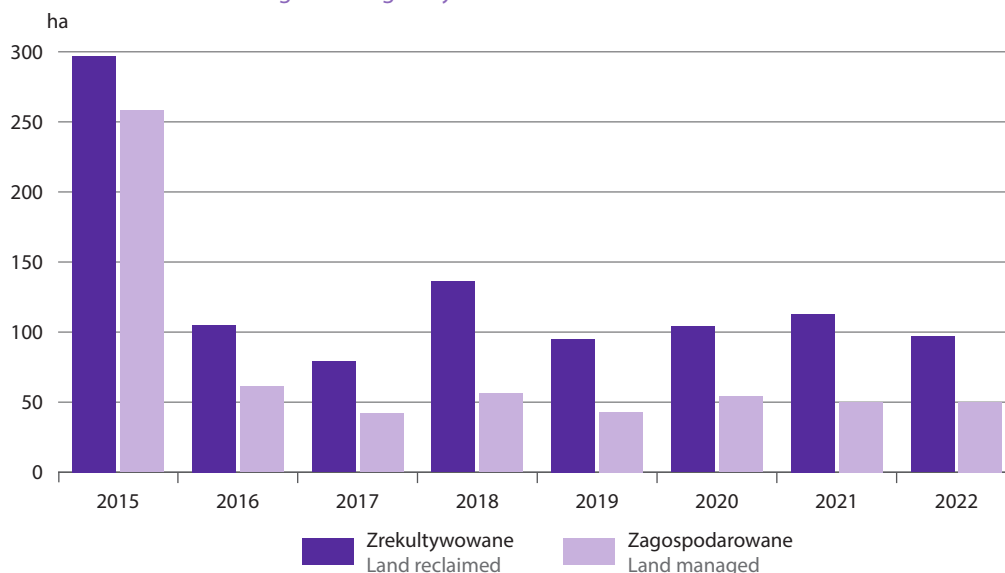
Grunty zdegradowane – grunty, których wartość użytkowa zmalała w wyniku pogorszenia się warunków przyrodniczych lub wskutek zmian środowiska oraz działalności przemysłowej, a także nieodpowiedniej działalności rolniczej.

Grunty zdewastowane – grunty, które w wyniku działalności człowieka lub innych czynników utraciły całkowicie wartości użytkowe.

Rekultywacja gruntów – nadanie lub przywrócenie gruntom zdegradowanym lub zdewastowanym wartości użytkowych lub przyrodniczych przez właściwe ukształtowanie rzeźby terenu, poprawienie właściwości fizycznych i chemicznych, uregulowanie stosunków wodnych, odtworzenie gleb, umocnienie skarp oraz odbudowanie lub zbudowanie niezbędnych dróg. Grunty zrekultywowane podlegają zagospodarowaniu, czyli rolnictwu, leśnemu lub innemu rodzajowi użytkowania.

Wykres 6. Grunty zrekultywowane i zagospodarowane w ciągu roku

Chart 6. Land reclaimed and managed during the year

W końcu 2022 r. łączna powierzchnia gruntów zdewastowanych i zdegradowanych wyniosła 1864 ha, (więcej o 35 ha niż w 2021 r. i o 420 ha więcej niż w 2015 r.). Ich udział w łącznej powierzchni gruntów zdewastowanych i zdegradowanych w kraju stanowił 3,0%. W ciągu roku zrekultywowano 97 ha (o 16 ha mniej niż w 2021 r. i o 200 ha mniej niż w 2015 r.), a zagospodarowano 50 ha gruntów (głównie na cele rolnicze – 92,0%). Natomiast w trybie przepisów prawnych o ochronie gruntów rolnych i leśnych z produkcji rolniczej i leśnej wyłączono 378 ha gruntów (w 2021 r. – 274 ha, a w 2015 r. – 168 ha), z tego 251 ha

stanowiły grunty rolne, a 127 ha grunty leśne. Spośród wyłączonych gruntów rolnych i leśnych największy odsetek (44,4%) przeznaczono na tereny przemysłowe, 41,8% – pod budowę osiedli mieszkaniowych, 9,8% – pod użytki kopalne, 3,2% – na inne cele oraz 0,8% na tereny komunikacyjne.

4.2. Zużycie wody. Ścieki komunalne i przemysłowe

4.2. Water consumption. Municipal and industrial wastewater

Większe było ogólne zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności. Więcej zużyto wody zarówno w przemyśle, do napełniania i uzupełniania stawów rybnych, jak i w ramach eksploatacji sieci wodociągowej. Zwiększyła się ilość ścieków komunalnych wymagających oczyszczenia, a mniejsza była ilość ścieków przemysłowych. Więcej ludności korzystało z oczyszczalni ścieków.

Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w 2022 r wyniosło 195,8 hm³ i było wyższe o 31,4% niż przed rokiem, a niższe o 26,6% w porównaniu z 2015 r. Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej województwa podkarpackiego stanowiło 2,2% łącznego zużycia wody w kraju. Wielkość zużycia wody w poszczególnych sektorach gospodarki w porównaniu z poprzednim rokiem uległa zasadniczym zmianom. Najwięcej wody wykorzystano w przemyśle – 41,5% całkowitego zużycia wody na potrzeby gospodarki narodowej (24,5% przed rokiem i 63,1% w 2015 r.). Zużycie wody w ramach eksploatacji sieci wodociągowej stanowiło 33,9% (43,9% przed rokiem i 23,4% w 2015 r.). Najmniej wody w 2022 r. zużyto w rybactwie (napełnianie i uzupełnianie stawów rybnych) – 24,6% ogólnego zużycia wody na potrzeby gospodarki narodowej (31,6% przed rokiem i 12,8% w 2015 r.). Udział województwa podkarpackiego w krajowym zużyciu wody do napełniania i uzupełniania stawów rybnych stanowił 5,8%.

Tablica 3. Zużycie wody według potrzeb w ciągu roku

Table 3. Water consumption by needs during the year

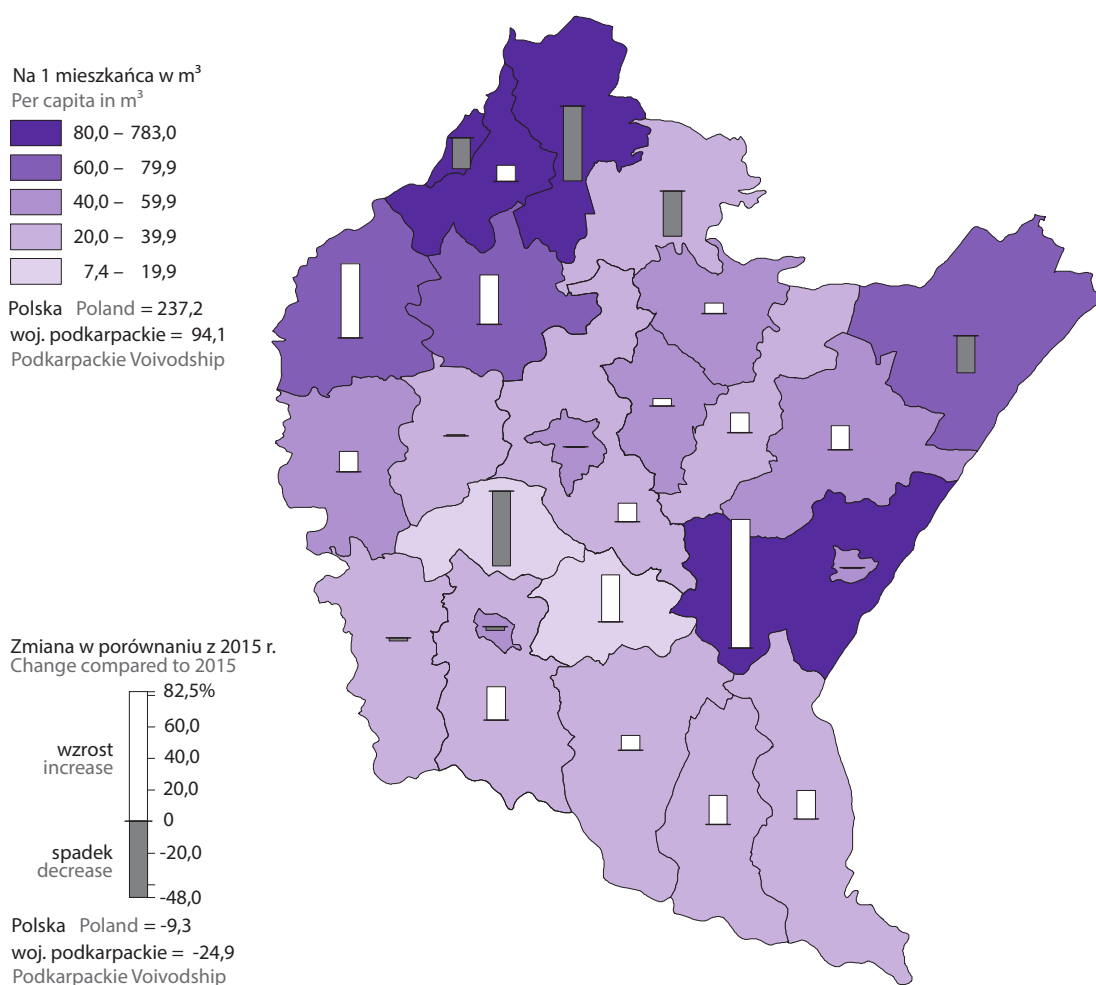
Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2021	2022	
	w hm ³ in hm ³				w odsetkach (Polska=100) in percent (Poland=100)
Ogółem ^a Total ^a	266,6	223,5	149,0	195,8	2,2
w tym of which					
przemysł industry	168,3	109,8	36,5	81,3	1,3
rybactwo ^b fishing ^b	34,0	48,9	47,1	48,2	5,8
gospodarstwa domowe households	49,3	52,0	51,7	51,8	4,0

a Do 2018 r. pozycja obejmuje nawodnienia w rolnictwie i leśnictwie. b Napełnianie i uzupełnianie stawów rybnych.
a Until 2018 includes irrigation in agriculture and forestry. b Filling and completing fish ponds.

W 2022 r. zużycie wody przez przemysł wynosiło 81,3 hm³ (ponad 2-krotnie więcej niż w 2021 r., a o 51,7% mniej niż w 2015 r.). Wodę zużywały 93 zakłady, w tym bezpośrednio do produkcji przemysłowej 69 zakładów, a 38 posiadało zamknięte obiegi wody. Analizując bilans gospodarowania wodą w przemyśle, w przychodach, 96,4% wody pochodziło z ujęć własnych, ze znaczną przewagą wód powierzchniowych, a 3,6% zostało zakupionych od innych jednostek. W rozchodach przeważało zużycie wody na potrzeby zakładu – 94,3% (w tym 89,7% bezpośrednio do produkcji), 5,2% wody przeznaczone było na sprzedaż, a 0,5% stanowiły straty w sieci.

Zużycie wody z sieci wodociągowej przez gospodarstwa domowe w 2022 r. wynosiło 51,8 hm³ i było nieznacznie wyższe w odniesieniu do poprzedniego roku (o 0,1%) i wyższe niż w 2015 r. (o 5,0%). Zużycie wody przez gospodarstwa domowe województwa podkarpackiego stanowiło 4,0% zużycia w kraju. Średnie zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych na 1 mieszkańca województwa podkarpackiego wyniosło 24,9 m³ (w 2021 r. – 24,7 m³, w 2015 r. – 23,2 m³), w kraju 34,0 m³ i odpowiednio 33,7 m³ i 32,2 m³.

Mapa 14. Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w 2022 r.
Map 14. Water consumption for the needs of the national economy and population in 2022

Z terenu województwa podkarpackiego w 2022 r. do wód lub do ziemi odprowadzono 147,0 hm³ ścieków, wśród których przeważały (55,0%) ścieki odprowadzone bezpośrednio do wód lub do ziemi z zakładów (z których 88,1% stanowiły wody chłodnicze niewymagające oczyszczania), natomiast siecią kanalizacyjną odprowadzono 45,0% ścieków. W latach 2015–2022 ilość ścieków wytworzonych zmniejszyła się o 32,4%.

Oczyszczania wymagało 75,8 hm³ ścieków, tj. o 0,6% mniej niż przed rokiem, a o 9,5% więcej niż w 2015 r. W strukturze przeważały ścieki komunalne, które stanowiły 87,3%, a przemysłowe 12,7%. W porównaniu z poprzednim rokiem zwiększyła się ilość ścieków (wymagających oczyszczania) komunalnych (o 0,6%), natomiast przemysłowych było mniej (o 7,9%). Również w odniesieniu do 2015 r. większa była ilość ścieków komunalnych (o 13,3%), a mniejsza przemysłowych (o 11,3%).

Z ogólnej ilości ścieków wymagających oczyszczania, 99,1% poddano procesowi oczyszczania, a 0,9% odprowadzono bez oczyszczania siecią kanalizacyjną, bądź bezpośrednio z zakładów do wód lub do ziemi. Ścieki województwa podkarpackiego wymagające oczyszczania stanowiły 3,5% takich ścieków w kraju.

Jako **ścieki wymagające oczyszczania** przyjęto ścieki odprowadzane siecią kanałów lub rowów otwartych bezpośrednio do wód, lub do ziemi albo do sieci kanalizacyjnej z jednostek produkcyjnych (łącznie z zanieczyszczonymi wodami z odwadniania zakładów górniczych i chłodniczymi), z innych jednostek oraz z gospodarstw domowych.

Tablica 4. Ścieki komunalne i przemysłowe wymagające oczyszczania odprowadzone do wód lub do ziemi
Table 4. Industrial and municipal wastewater requiring treatment discharged into waters or into the ground

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2021	2022
Oczyszczalnie ścieków Wastewater treatment plants	279	281	278	270
Ścieki komunalne odprowadzone w ciągu roku w dam ³ Municipal wastewater discharged during the year in dam ³	58334	64477	65746	66108
Ścieki przemysłowe odprowadzone w ciągu roku w dam ³ Industrial wastewater discharged during the year in dam ³	10870	10601	10474	9645
Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w % ludności ogółem ^a Population connected to wastewater treatment plants in % of total population ^a	72,4	76,5	77,3	78,2

a Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków – na podstawie szacunków, ludność ogółem – na podstawie bilansów.
a Population connected to wastewater treatment plants – estimated data, total population – based on balances.

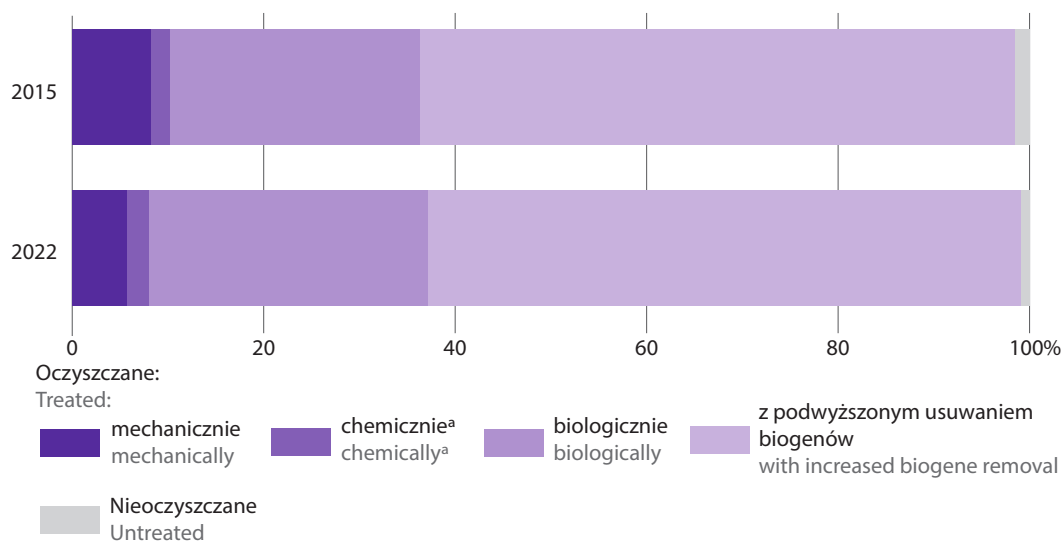
W 2022 r. na terenie województwa podkarpackiego działało łącznie 270 oczyszczalni komunalnych i przemysłowych, o osiem mniej niż przed rokiem i o dziewięć mniej niż w 2015 r. Najwięcej było oczyszczalni biologicznych – 212, z podwyższonym usuwaniem biogenów – 42, mechanicznych – 11 i chemicznych – 5. Łączna przepustowość oczyszczalni w 2022 r. wyniosła 762,2 dam³/dobę i była niższa niż przed rokiem (o 1,3%) i niższa niż w 2015 r. (o 7,3%). Oczyszczalnie województwa podkarpackiego stanowiły 6,6% wszystkich oczyszczalni w kraju.

Oczyszczalnie z podwyższonym usuwaniem biogenów oczyściły większą ilość (62,5%) wszystkich ścieków oczyszczanych, a biologiczne – 29,4%. Mechaniczne i chemiczne oczyszczalnie ścieków, które obsługiwały wyłącznie zakłady przemysłowe, oczyściły odpowiednio 5,7% i 2,4% wszystkich oczyszczanych ścieków.

Oczyszczalnia ścieków – zespół podstawowych obiektów technologicznych, służących bezpośrednio do oczyszczania ścieków oraz znajdujących się na wspólnym terenie obiektów pomocniczych niezbędnych dla dostawy energii elektrycznej, wody, stworzenia odpowiednich warunków do pracy i obsługi oczyszczalni. Wyróżnia się oczyszczalnie mechaniczne, chemiczne, biologiczne, z podwyższonym usuwaniem biogenów.

Wykres 7. Struktura ścieków komunalnych i przemysłowych wymagających oczyszczenia odprowadzanych do wód lub do ziemi

Chart 7. Structure of municipal and industrial wastewater requiring treatment discharged into waters or into the ground

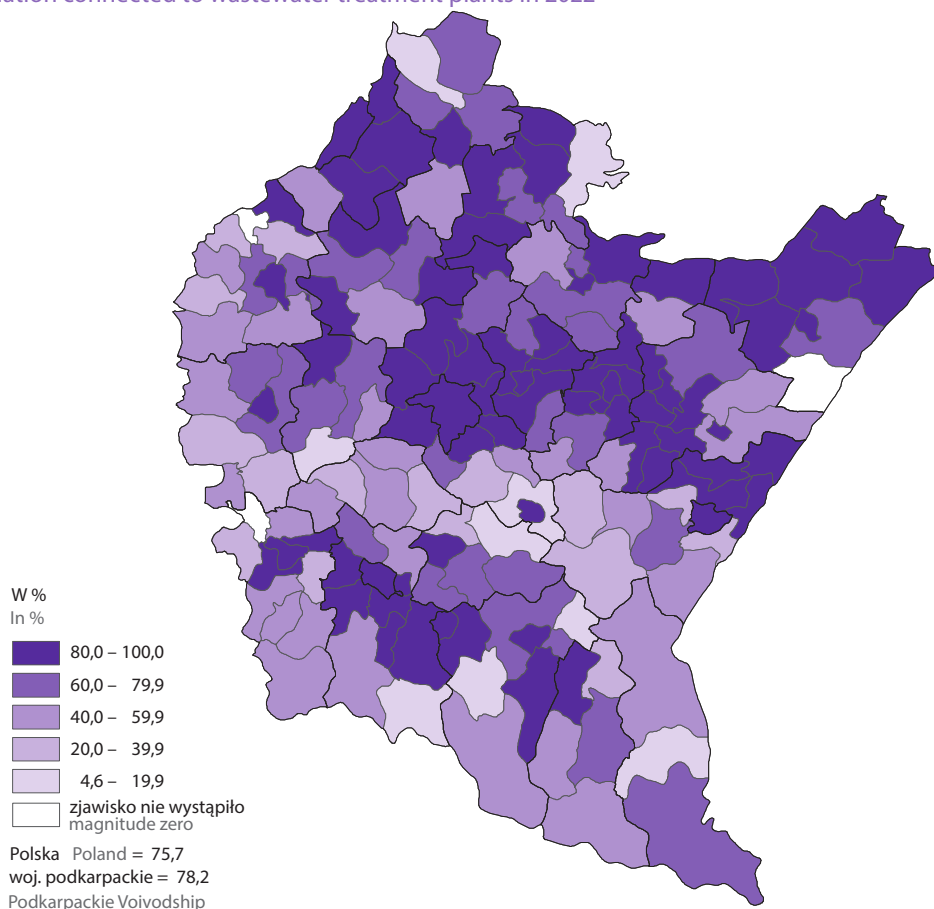
^a Dane dotyczą tylko ścieków przemysłowych.
^a Data concern only industrial wastewater.

Dane o **ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków** podano w oparciu o szacunek liczby ludności korzystającej z oczyszczalni pracujących na sieci kanalizacyjnej i oczyszczających ścieki z miast i wsi (łącznie z ludnością korzystającą z oczyszczalni przemysłowych oczyszczających ścieki komunalne).

Ponad 1,6 mln (78,2%) ludności województwa podkarpackiego w 2022 r. korzystało z oczyszczalni ścieków, przed rokiem 77,3%, a w 2015 r. – 72,4%. W kraju z oczyszczalni ścieków korzystało 75,7% ogółu ludności (w 2021 r. – 75,2%, w 2015 r. – 72,7%). Podkarpacie w 2022 r., pod względem udziału ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków, znalazło się na 8. miejscu w kraju. W miastach województwa podkarpackiego w 2022 r. korzystało z oczyszczalni ścieków 97,2% ludności (w 2021 r. – 97,0%, w 2015 r. – 96,1%), a na wsi 64,9% (w 2021 r. – 63,4%, w 2015 r. – 55,8%).

Największy odsetek ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków odnotowano w Przemyślu (99,9%), następnie w Rzeszowie (99,6%), Tarnobrzegu (99,3%) oraz w Krośnie (97,7%), natomiast najniższy w powiatach strzyżowskim (39,4%) i bieszczadzkim (50,5%).

Mapa 15. Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w 2022 r.
 Map 15. Population connected to wastewater treatment plants in 2022

4.3. Zanieczyszczenie i ochrona powietrza

4.3. Pollution and protection of air

Niższa niż przed rokiem była emisja zanieczyszczeń gazowych i zanieczyszczeń pyłowych z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza.

O skali i strukturze zanieczyszczeń powietrza decyduje przede wszystkim sektor energetyczno-przemysłowy, dla którego przyjęto określenie „zakłady szczególnie uciążliwe dla czystości powietrza”. W 2022 r. z zakładów tych wyemitowano 0,9 tys. ton zanieczyszczeń pyłowych, z których ponad 47% stanowił pył ze spalania paliw. Z terenu województwa podkarpackiego pochodziło 4,5% wprowadzonych do powietrza zanieczyszczeń pyłowych w Polsce. W porównaniu z 2021 r. emisja zanieczyszczeń pyłowych była niższa o 0,6%, a w odniesieniu do 2015 r. była niższa o 34,4%.

Zanieczyszczeń gazowych wprowadzono do powietrza 1870,3 tys. ton, tj. o 12,0% mniej niż przed rokiem i o 38,7% mniej niż w 2015 r. Tylko 0,9% emitowanych zanieczyszczeń gazowych w kraju pochodziło z terenu województwa podkarpackiego. O wielkości emisji tych zanieczyszczeń zdecydował dwutlenek

węgla, którego procentowy udział w emisji wyniósł 99,4%. Udział w emisji pozostałych rodzajów zanieczyszczeń: dwutlenku siarki, tlenków azotu (w przeliczeniu na NO₂) i tlenku węgla był niewielki (stanowił po 0,2%).

Najwięcej zanieczyszczeń gazowych (łącznie z dwutlenkiem węgla) w 2022 r. wyemitowanych było w Rzeszowie (422,1 tys. ton), następnie w powiecie jarosławskim (184,1 tys. ton), mieleckim (183,2 tys. ton) oraz w stalowowolskim (168,5 tys. ton). Łącznie z tych powiatów pochodziło ponad 51% zanieczyszczeń gazowych w województwie.

Zanieczyszczenia pyłowe i gazowe wprowadzane były do powietrza przez 3775 emitorów, z czego 99,0% stanowiły emitory o wysokości do 50 m. Kominy o wysokości 51–99 m stanowiły 1,0%, a emitory wysokie, z których zanieczyszczenia przemieszczają się na duże odległości – 0,1%.

Tablica 5. Emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza

Table 5. Emission of air pollutants from plants of significant nuisance to air quality

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2021	2022	
	tys. ton/rok thousand tonnes/year				w odsetkach (Polska=100) in percent (Poland=100)
Emisja zanieczyszczeń gazowych Emission of gaseous pollutants					
Ogółem Total	3053,4	2522,2	2124,4	1870,3	0,9
w tym: of which:					
dwutlenek siarki sulphur dioxide	6,9	3,8	3,3	3,7	2,3
metan methane	-	-	0,0	0,0	0,0
tlenki azotu nitrogen oxides	5,4	6,2	3,5	3,7	2,2
tlenek węgla carbon monoxide	5,0	4,6	4,1	3,7	1,5
dwutlenek węgla carbon dioxide	3034,2	2506,5	2112,5	1858,2	0,9
Emisja zanieczyszczeń pyłowych Emission of particulate pollutants					
Ogółem Total	1,4	0,9	0,9	0,9	4,5
w tym: of which:					
ze spalania paliw from fuel combustion	1,0	0,5	0,4	0,4	3,9
nieorganizowana unorganised	0,0	0,2	0,2	0,2	15,8

Wielkość emisji zanieczyszczeń pyłowych – ilość zanieczyszczeń pyłowych odprowadzonych do atmosfery w ciągu roku i obejmuje poszczególne rodzaje tych zanieczyszczeń, tj.: pyły ze spalania paliw, cementowo-wapiennicze i materiałów ogniotrwałych, krzemowe, nawozów sztucznych, węglowo-grafitowe, sadzę i inne emitowane w danym zakładzie zanieczyszczenia pyłowe.

Wielkość emisji zanieczyszczeń gazowych – ilość zanieczyszczeń gazowych odprowadzonych przez jednostkę sprawozdawczą do atmosfery w ciągu roku i obejmuje następujące rodzaje zanieczyszczeń: dwutlenek siarki, tlenki azotu, tlenek węgla, dwutlenek węgla, węglowodory i inne emitowane przez dany zakład zanieczyszczenia gazowe.

W 2022 r. na 92 badane zakłady szczególnie uciążliwe dla czystości powietrza, emitujące pyły, gazy lub równocześnie pyły i gazy do powietrza, 56 posiadało urządzenia do redukcji zanieczyszczeń pyłowych i 26 gazowych. Zatrzymały i zneutralizowały one 244,4 tys. ton zanieczyszczeń pyłowych, tj. 99,6% zanieczyszczeń wytworzonych (w kraju 99,9%) i 14,9 tys. ton gazowych (bez dwutlenku węgla), tj. 55,1% (w kraju 75,7%). W badanych zakładach zainstalowane były 1083 urządzenia do redukcji zanieczyszczeń powietrza o różnym stopniu skuteczności. Procentowe udziały poszczególnych rodzajów urządzeń do redukcji zanieczyszczeń wynosiły: filtry tkaninowe – 44,2%, cyklony – 26,5%, multicyklony – 6,9%, urządzenia mokre – 5,7%, elektrofiltry – 1,6%, inne (np. odpylacze, adsorbery, instalacje odsiarczania, dopalacze termiczne i katalityczne) – 15,1%.

Podobnie jak i w poprzednich latach, w 2022 r. największa emisja zanieczyszczeń pyłowych i gazowych pochodziła z przetwórstwa przemysłowego oraz z zakładów wytwarzających i zaopatrujących w energię elektrycznych, gaz, parę wodną i gorącą wodę.

4.4. Ochrona przyrody. Lasy

4.4. Nature protection. Forests

Województwo podkarpackie zajmowało 2. miejsce w kraju pod względem wskaźnika lesistości i 4. miejsce pod względem udziału powierzchni prawnie chronionej.

W 2022 r. obszary o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chronione w województwie podkarpackim zajmowały powierzchnię 801,6 tys. ha i były większe o 343 ha w porównaniu z 2021 r. i o 351 ha większe niż w 2015 r. Obszary prawnie chronione, podobnie jak w 2021 r., stanowiły 44,9% ogólnej powierzchni województwa (w kraju 32,3%). Pod tym względem Podkarpacie znalazło się na 4. miejscu wśród województw. Największy procentowy udział obszarów chronionych w ogólnej powierzchni posiadało województwo świętokrzyskie – 64,9%.

W ujęciu powiatowym największy obszar terenów chronionych występował w powiecie bieszczadzkim (który obszarami chronionymi pokryty był w 100%), a także w powiatach leskim (98,2%) i sanockim (81,4%).

Na 1 mieszkańca przypadało 3855 m² powierzchni prawnie chronionej (w kraju – 2678 m²), co uplasowało województwo na 5. miejscu w kraju.

Obszary prawnie chronione to m.in.: Bieszczadzki Park Narodowy (o powierzchni 29,2 tys. ha), Magurski Park Narodowy (o powierzchni w granicach województwa 17,5 tys. ha), 7 parków krajobrazowych (o powierzchni 275,4 tys. ha) oraz 13 obszarów chronionego krajobrazu (o powierzchni 465,2 tys. ha).

Park narodowy – obszar wyróżniający się szczególnymi wartościami przyrodniczymi, naukowymi, społecznymi, kulturowymi i edukacyjnymi o powierzchni nie mniejszej niż 1000 ha, na którym ochronie podlega cała przyroda oraz walory krajobrazowe.

Rezerваты przyrody – obszary zachowane w stanie naturalnym lub mało zmienionym, ekosystemy, ostoje i siedliska przyrodnicze, a także siedliska roślin, siedliska zwierząt i siedliska grzybów oraz twory i składniki przyrody nieożywionej, wyróżniające się szczególnymi wartościami przyrodniczymi, naukowymi, kulturowymi lub walorami krajobrazowymi.

Park krajobrazowy – obszar chroniony ze względu na wartości przyrodnicze, historyczne i kulturowe oraz walory krajobrazowe w celu zachowania i popularyzacji tych wartości w warunkach zrównoważonego rozwoju.

Obszar chronionego krajobrazu – tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowe ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem lub pełnią funkcję korytarzy ekologicznych.

Obszary Natura 2000 – obszar utworzony w celu ochrony populacji dziko występujących ptaków lub siedlisk przyrodniczych lub gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty.

Zespoły przyrodniczo-krajobrazowe – fragmenty krajobrazu naturalnego i kulturowego zasługujące na ochronę ze względu na walory widokowe lub estetyczne.

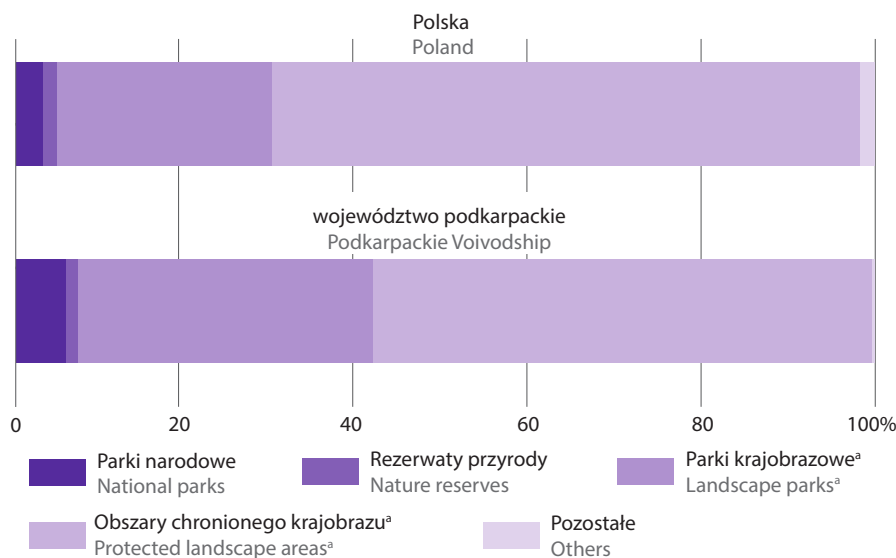
Na terenie województwa występuje także 98 rezerwatów przyrody. W 2022 r. zajmowały one łącznie 11,4 tys. ha (w tym lasy – 92,2%), co stanowiło 0,6% powierzchni województwa. Średnia powierzchnia rezerwatu przyrody wynosiła 115,9 ha (w kraju – 113,3 ha). Rezerваты województwa podkarpackiego charakteryzuje duża różnorodność biologiczna. W 2022 r. występowały 42 rezerваты leśne, 24 florystyczne, 11 krajobrazowych, 9 przyrody nieożywionej, 7 torfowiskowych, 4 faunistyczne i 1 wodny.

Wykres 8. Struktura powierzchni o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona w 2022 r.

Stan w dniu 31 grudnia

Chart 8. Structure of area of special nature value under legal protection in 2022

As of 31 December

^a Bez rezerwatów i pozostałych form ochrony przyrody (stanowisk dokumentacyjnych, użytków ekologicznych, zespołów przyrodniczo-krajobrazowych) położonych na terenie parków krajobrazowych i obszarów chronionego krajobrazu.

^a Excluding nature reserves and other forms of nature protection (documentation sites, ecological areas, landscape-nature complexes) situated in the area of landscape parks and protected landscape areas.

Ponadto na terenie województwa znajduje się 28 stanowisk dokumentacyjnych oraz 11 zespołów przyrodniczo-krajobrazowych. W 2022 r. zajmowały one łącznie 641 ha. Na terenie województwa zarejestrowanych było także 2199 pomników przyrody, w których dominowały pojedyncze drzewa (83,2%), a także 461 użytków ekologicznych o łącznej powierzchni 2,2 tys. ha.

Różnorodność biologiczna na obszarze województwa podkarpackiego włączona jest w ochronę europejskiej sieci ekologicznej Natura 2000. Według danych Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska zakres terenów objętych programem specjalnej ochrony ptaków w 2022 r. wynosił 508,0 tys. ha, czyli 28,5% powierzchni województwa, co plasuje Podkarpacie na 3. miejscu zaraz po województwach zachodniopomorskim (30,3%) i podlaskim (28,7%). Specjalne obszary ochrony siedlisk w województwie podkarpackim zajmują 351,5 tys. ha, co stanowi 19,7% ogólnej powierzchni województwa. Większy zakres ochrony pod tym względem był jedynie w województwie podlaskim (26,9%).

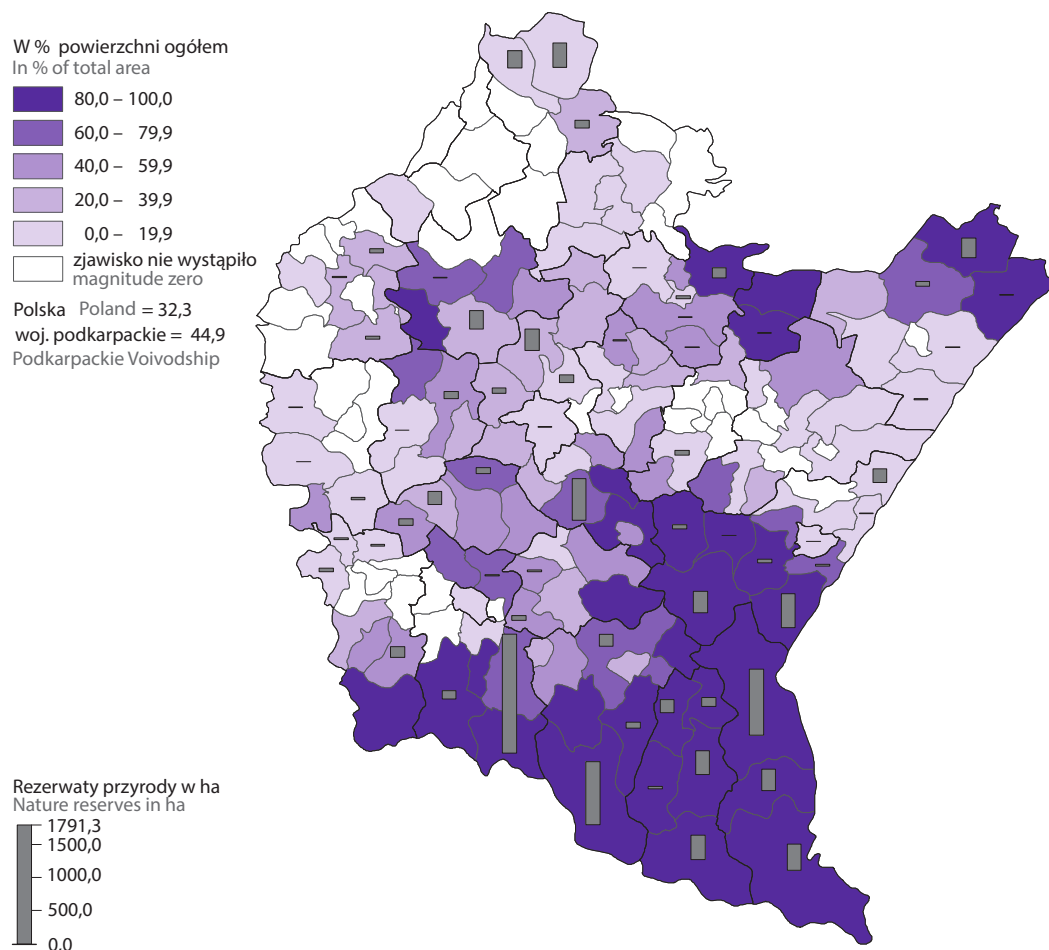
W 2022 r. z gatunków chronionych, w województwie podkarpackim, występowały 762 żubry, co stanowiło wzrost o 3,1% względem 2021 r. Populacja bobra europejskiego, objęta ochroną od 1952 r. liczyła 12,0 tys. i w ciągu roku zmniejszyła się o 0,9%. Na Podkarpaciu występują trzy duże drapieżniki: niedźwiedź brunatny, ryś i wilk. Wszystkie są gatunkami chronionymi przez polskie prawo (niedźwiedź od 1952 r., ryś od 1995 r., wilk od 1998 r.). W 2022 r. w stanie dzikim żyły 294 niedźwiedzie brunatne, 292 rysie i 1210 wilków. W porównaniu z 2021 r. populacja tych gatunków wzrosła odpowiednio: o 3,5%, o 3,9% i o 5,6%.

Mapa 16. Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona w 2022 r.

Stan w dniu 31 grudnia

Map 16. Area of special nature value under legal protection in 2022

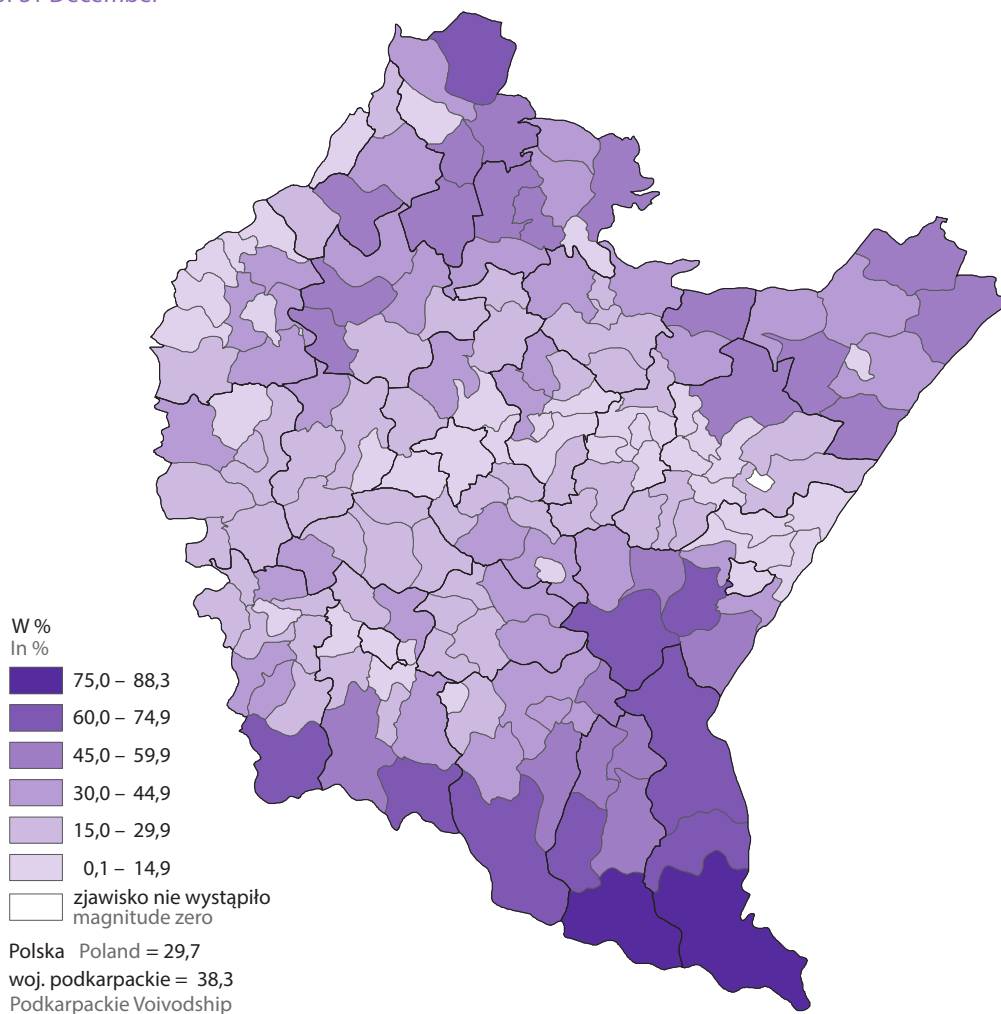
As of 31 December

Ochronie środowiska przyrodniczego i jego składników, w tym różnorodności biologicznej (oprócz form ochrony przyrody) służą tereny zieleni. Mają one pozytywny wpływ na warunki ekologiczne i pełnią funkcję estetyczną. Ich celem jest ponadto kształtowanie zdrowego otoczenia oraz poprawa warunków bytowych ludności. W 2022 r. łączna powierzchnia ogólnodostępnych parków i zieleńców oraz terenów zieleni osiedlowej miejskiej i wiejskiej wyniosła 3,4 tys. ha, i była mniejsza o 1,2% niż przed rokiem. Średnio na jednego mieszkańca przypadało ogółem ponad 16 m² powierzchni ogólnodostępnych terenów zieleni (w kraju 17 m²). Funkcje ogólnodostępnych terenów zieleni pełnią również lasy gminne (komunalne), których powierzchnia na koniec 2022 r. wyniosła 27,7 tys. ha.

Grunty leśne w 2022 r. zajmowały powierzchnię 693,4 tys. ha, co stanowiło 7,3% gruntów leśnych w kraju. Powierzchnia tych gruntów była nieznacznie większa (o 0,1%) niż przed rokiem i w odniesieniu do 2015 r. (o 0,5%). Lasy zajmowały powierzchnię 683,9 tys. ha. Wskaźnik lesistości był wyższy od krajowego i wyniósł w województwie podkarpackim 38,3%, podczas gdy w kraju 29,7%. Lesistość zarówno w województwie, jak i w kraju była wyższa niż w 2015 r. o 0,2 p.proc. Pod względem lesistości województwo podkarpackie znajdowało się na 2. miejscu w kraju. Największą wartość wskaźnik ten przyjmował w województwie lubuskim – 49,4%, a najniższą jego wartość odnotowano w województwie łódzkim – 21,4%.

Mapa 17. Lesistość w 2022 r.
 Stan w dniu 31 grudnia
 Map 17. Forest cover in 2022
 As of 31 December

Lesistość – stosunek procentowy powierzchni lasów do ogólnej powierzchni danego obszaru (kraju, województwa, powiatu, gminy).

Powiaty bieszczadzki i leski to najbardziej zalesione obszary na Podkarpaciu, w których wskaźnik lesistości wynosił odpowiednio 70,2% i 68,7%.

Lasy własności Skarbu Państwa stanowiły 78,1% powierzchni lasów ogółem, natomiast lasy prywatne zajmowały 17,9%.

4.5. Odpady przemysłowe i komunalne

4.5. Industrial and municipal waste

Wytworzono więcej odpadów przemysłowych, a mniej odpadów komunalnych. Mniej niż przed rokiem było odpadów komunalnych zebranych selektywnie.

W 2022 r. w województwie podkarpackim wytworzono 1,3 mln ton odpadów, w tym 38,1% stanowiły odpady komunalne. W relacji do odpadów wytworzonych w kraju województwo podkarpackie stanowiło 1,0%.

W 110 zakładach wytwarzających w ciągu roku sumarycznie powyżej 1 tys. ton odpadów (z wyłączeniem odpadów komunalnych) lub posiadających 1 mln ton odpadów nagromadzonych, powstało 819,7 tys. ton odpadów. W porównaniu z 2021 r. ilość odpadów przemysłowych była o 13,5% większa. W odniesieniu do 2015 r. była mniejsza o 64,8%. Z ogólnej ilości odpadów przemysłowych 80,9% przekazano innym odbiorcom (głównie do procesów odzysku), 11,6% – wytwórca we własnym zakresie poddał odzyskowi, 2,0% – unieszkodliwiono (we własnym zakresie przez wytwórcę) i 5,4% – magazynowano czasowo. Spośród odpadów poddanych procesom unieszkodliwiania (we własnym zakresie przez wytwórcę) 76,8% – przekształcono termicznie, 23,2% – unieszkodliwiono w inny sposób.

Na 1 km² przypadało 45,9 ton odpadów wytworzonych (w kraju – 367,9 ton/km²). Na składowiskach własnych zakładów odpadów dotychczas składowanych (nagromadzonych) na koniec 2022 r. było 55,9 tys. ton, najmniej wśród województw.

Głównym źródłem odpadów w 2022 r. było przetwórstwo przemysłowe (62,9% wytworzonych odpadów ogółem bez komunalnych), budownictwo (21,6%) oraz wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną (9,1%).

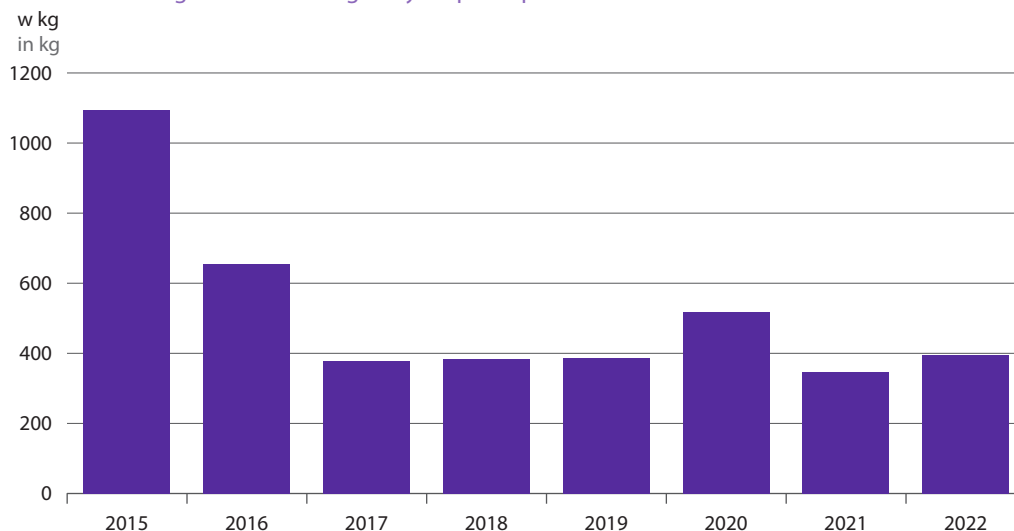
Najwięcej odpadów (30,8% wszystkich odpadów wytworzonych) powstało z procesów termicznych, 25,3% z budowy, remontów i demontażu obiektów budowlanych oraz infrastruktury drogowej (włączając glebę i ziemię z terenów zanieczyszczonych), 13,6% z kształtowania oraz fizycznej i mechanicznej obróbki powierzchni metali i tworzyw sztucznych oraz 7,6% z instalacji i urządzeń służących zagospodarowaniu odpadów, z oczyszczalni ścieków oraz z uzdatniania wody pitnej.

Tablica 6. Odpady przemysłowe
Table 6. Industrial waste

Wyszczególnienie Specification	2015		2020	2021	2022	
	w tonach in tonnes	w odsetkach (Polska=100) in percent (Poland=100)	w tonach in tonnes		w odsetkach (Polska=100) in percent (Poland=100)	
Odpady wytworzone (w ciągu roku) – ogółem Waste generated (during the year) – total	2329500	1,8	1088300	722300	819700	0,7
w tym: of which:						
unieszkodliwione we własnym zakresie conditioned by waste producer on site	39300	0,1	13800	17400	16800	0,1
przekazane innym odbiorcom transferred to other recipients	2103200	2,8	935300	603600	663400	1,0
magazynowane czasowo temporarily stored	16800	0,9	15200	26800	44500	2,8
Odpady dotychczas składowane (nagromadzone) ^a (stan w końcu roku) – ogółem Waste landfilled to date (accumulated) ^a (as of the end of the year) – total	68000	0,0	55900	55900	55900	0,0

a Na składowiskach (w tym hałdach i stawach osadowych) własnych.
a On own landfills (including heaps and settling ponds).

Wykres 9. Odpady przemysłowe wytworzone w ciągu roku na 1 mieszkańca
Chart 9. Industrial waste generated during the year per capita

Odpady komunalne – odpady powstające w gospodarstwach domowych, z wyłączeniem pojazdów wycofanych z eksploatacji, a także odpady niezawierające odpadów niebezpiecznych pochodzące od innych wytwórców odpadów, które ze względu na swój charakter lub skład są podobne do odpadów powstających w gospodarstwach domowych.

W 2022 r. wytworzono 505,3 tys. ton odpadów komunalnych, o 3,5% mniej niż przed rokiem, a o 21,0% więcej niż w 2015 r. Ilość wytworzonych odpadów komunalnych na jednego mieszkańca Podkarpacia wzrosła ze 196 kg w 2015 r. do 243 kg w 2022 r. (w kraju analogicznie z 283 kg do 355 kg). Odpady komunalne wytworzone w województwie podkarpackim stanowiły 3,8% odpadów wytworzonych w kraju.

W ogólnej ilości wytworzonych odpadów komunalnych dominują odpady zmieszane. W 2022 r. ich ilość wynosiła 303,7 tys. ton, czyli 60,1% wszystkich wytworzonych odpadów komunalnych.

Odnotowano wzrost udziału odpadów zebranych selektywnie w ogólnej ilości odpadów komunalnych z 23,5% w 2015 r. do 39,9% w 2021 r. Ilość odpadów komunalnych zebranych selektywnie w 2022 r. wyniosła 201,5 tys. ton i była niższa o 2,6% w stosunku do roku poprzedniego.

Wśród odpadów zebranych selektywnie na terenie województwa podkarpackiego w 2022 r. największy udział stanowiły odpady biodegradowalne (20,8%), następnie szkło (18,1%) oraz zmieszane odpady opakowaniowe (16,2%). W kraju najczęściej zebrano odpadów biodegradowalnych (35,7%), szkła (14,9%) i wielkogabarytowych (11,7%).

W porównaniu z 2021 r. zwiększył się udział odpadów biodegradowalnych (o 0,4 p.proc.), papieru i tektury, szkła (po 0,2 p.proc.), tworzyw sztucznych (o 0,1 p.proc.), a zmniejszył się udział odpadów wielkogabarytowych (o 2,7 p.proc.) oraz zmieszanych odpadów opakowaniowych (o 0,1 p.proc.).

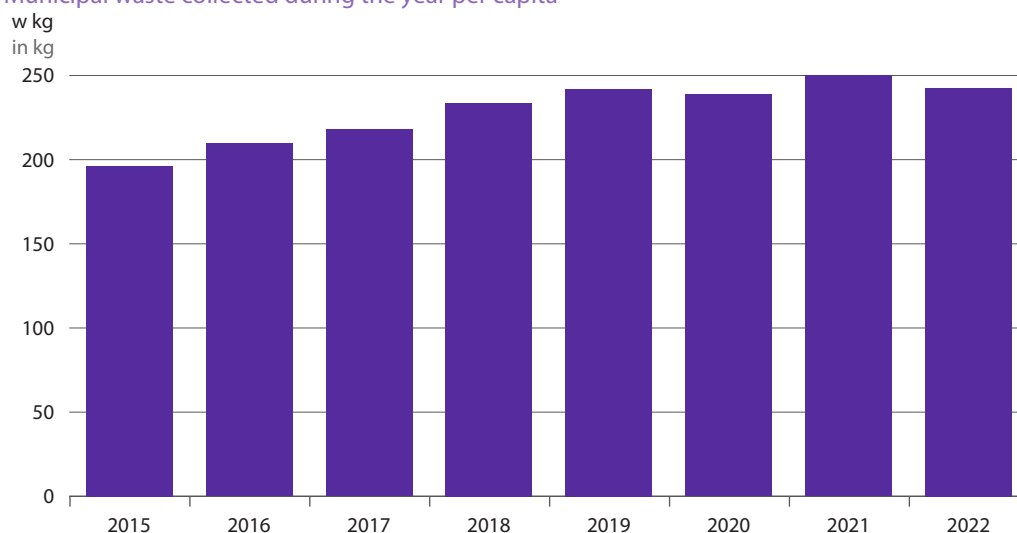
Tablica 7. Odpady komunalne zebrane selektywnie w ciągu roku

Table 7. Municipal waste collected separately during the year

Wyszczególnienie Specification	2015		2020	2021	2022			
	ogółem total	w tym z gospodarstw domowych of which from households	ogółem total			w tym z gospodarstw domowych of which from households		
			w tonach in tonnes			w odsetkach (Polska=100) in percent (Poland =100)	w tonach in tonnes	w odsetkach (Polska=100) in percent (Poland =100)
Ogółem Total	98140	84985	186639	207012	201547	3,8	176039	3,5
w tym: of which:								
papier i tektura paper and cardboard	9668	5974	14346	15231	15227	2,7	11623	2,4
szkło glass	23449	20145	35458	37147	36552	4,6	33984	4,5
tworzywa sztuczne plastics	18486	16295	14243	14898	14663	2,7	13262	2,7
metale metals	1349	1290	212	107	115	2,3	107	2,5
tekstylnia textiles	161	156	454	519	622	12,8	610	12,7
zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne waste electrical and electronic equipment	1156	1111	2754	2699	2250	6,1	2208	6,2

Wykres 10. Odpady komunalne zebrane w ciągu roku na 1 mieszkańca

Chart 10. Municipal waste collected during the year per capita

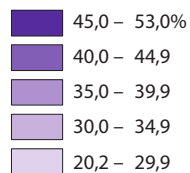
Podstawowym sposobem postępowania z odpadami komunalnymi w województwie podkarpackim było deponowanie ich na składowiskach. W 2022 r. przeznaczono do składowania 45,6% ich ogólnej ilości (w kraju 38,1%). Recyklingowi poddano 23,4% odpadów, przekształceniu termicznemu w spalarniach 22,8%, biologicznemu przetwarzaniu 8,2% odpadów komunalnych.

Na koniec 2022 r. funkcjonowało 12 składowisk przyjmujących odpady komunalne, zajmujących łączną powierzchnię 58,9 ha. Ponad 90% z nich wyposażonych było w instalacje służące do odgazowywania, w wyniku czego poprzez spalanie ujętego gazu odzyskano około 3264 tys. kWh energii elektrycznej.

W województwie podkarpackim w ciągu roku zlikwidowano 310 dzikich wysypisk, z których łącznie zebrano około 425 ton odpadów komunalnych. Szacuje się, że na koniec 2022 r. istniało jeszcze 60 dzikich wysypisk.

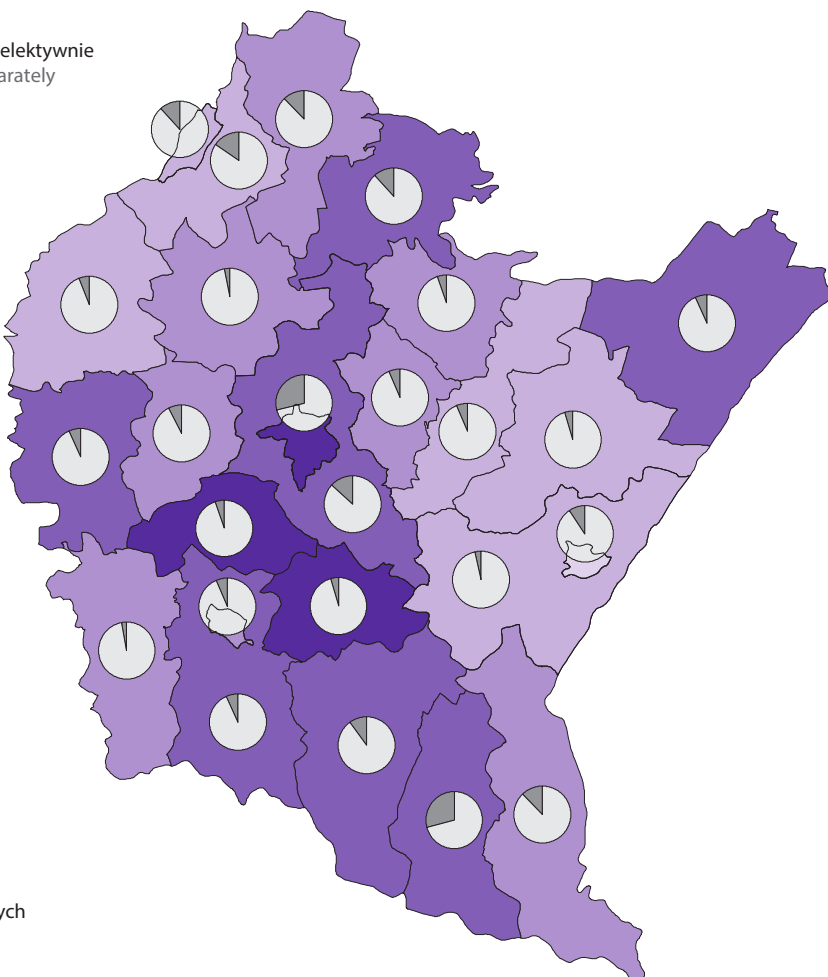
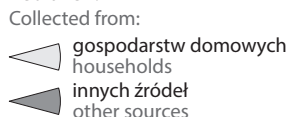
Mapa 18. Odpady komunalne zebrane w 2022 r.
Map 18. Municipal waste collected in 2022

Udział odpadów zebranych selektywnie
Share of waste collected separately

Polska Poland = 39,9
woj. podkarpackie = 39,9
Podkarpackie Voivodship

Zebrane z:

4.6. Ekonomiczne aspekty ochrony środowiska

4.6. Economic aspects of environmental protection

W 2022 r. nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska były wyższe niż przed rokiem i wyższe były nakłady na gospodarkę wodną. W porównaniu z 2015 r. wyższe były zarówno środki trwałe służące ochronie środowiska, jak i środki trwałe służące gospodarce wodnej.

Zapobieganie zanieczyszczeniu i degradacji środowiska naturalnego wymaga nakładów na ekologiczne przedsięwzięcia inwestycyjne. W 2022 r. nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska (w cenach bieżących) w województwie podkarpackim wyniosły 509,9 mln zł, tj. o 14,9% więcej niż przed rokiem i o 2,9% więcej w odniesieniu do 2015 r. Udział nakładów na środki trwałe służące ochronie środowiska w nakładach inwestycyjnych w gospodarce narodowej wynosił 3,3%.

W przeliczeniu na jednego mieszkańca nakłady finansowe na środki trwałe służące ochronie środowiska wynosiły 245 zł (przed rokiem 212 zł, w 2015 r. 233 zł), a w kraju odpowiednio: 368 zł, 326 zł i 394 zł. Najwięcej na jednego mieszkańca wydano w województwie mazowieckim (469 zł).

Największe nakłady w 2022 r. poniesiono na gospodarkę ściekową i ochronę wód (67,0%) oraz na ochronę powietrza atmosferycznego i klimatu (19,4%). Na gospodarkę odpadami wydatkowano 8,6%. Udział wydatków na pozostałą działalność związaną z ochroną środowiska wynosił 4,2%, którą w większości wykorzystano na oszczędzanie energii.

W 2022 r. najwięcej nakładów służących ochronie środowiska pochodziło ze środków własnych – 59,2%, następnie z budżetu centralnego – 20,7%, środków z zagranicy – 8,6% oraz z funduszy ekologicznych – 5,3%.

Nakłady na środki trwałe służące gospodarce wodnej w 2022 r. wyniosły 252,5 mln zł, w tym nakłady poniesione na ujęcia i doprowadzenia wody – 42,2%. W porównaniu z 2021 r. wartość środków trwałych służących gospodarce wodnej była o 5,9% większa w odniesieniu do 2015 r. była większa o 89,5%.

W przeliczeniu na 1 mieszkańca nakłady finansowe na środki trwałe służące gospodarce wodnej wyniosły 121 zł (przed rokiem 114 zł, w 2015 r. 63 zł), wobec 105 zł w kraju (86 zł przed rokiem i w 2015 r.). Najwięcej na jednego mieszkańca wydano w województwie opolskim (309 zł), a najmniej w lubelskim (57 zł).

Efekty rzeczowe uzyskane w wyniku przekazania w 2022 r. do użytku inwestycji służących ochronie środowiska i gospodarce wodnej to m.in.: sieć kanalizacyjna odprowadzająca ścieki (bez przykanalików) o długości 430,7 km, sieć wodociągowa o długości 276,3 km, ujęcia wody o wydajności 2379 m³/dobę, obwałowania przeciwpowodziowe o długości 1,7 km.

Tablica 8. Nakłady^a na środki trwałe służące ochronie środowiska i gospodarce wodnej
Table 8. Outlays^a on fixed assets for environmental protection and water management

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2021	2022	
	w tys. zł in thousand PLN				na 1 mieszkańca w złotych per capita in PLN
Ochrona środowiska – ogółem Environmental protection – total	495716,9	609757,8	443585,8	509888,2	245
w tym: of which:					
ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu protection of air and climate	78310,8	62196,0	97703,3	99127,4	48
gospodarka ściekowa i ochrona wód wastewater management and protection of waters	269898,0	434792,3	269830,4	341550,5	164
gospodarka odpadami waste management	97971,4	71497,7	30234,4	43951,3	21
ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazu ogółem protection of biodiversity and landscape	839,9	2879,6	2916,9	.	.
pozostała działalność związana z ochroną środowiska other activity connected with environmental protection	13798,3	20876,0	27404,0	21620,5	10

a Według lokalizacji inwestycji.
a By site location of investment.

Tablica 8. Nakłady^a na środki trwałe służące ochronie środowiska i gospodarce wodnej (dok.)
 Table 8. Outlays^a on fixed assets for environmental protection and water management (cont.)

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2021	2022	
	w tys. zł in thousand PLN				na 1 mieszkańca w złotych per capita in PLN
Gospodarka wodna – ogółem Water management – total	133219,0	198343,6	238514,5	252489,5	121
w tym: of which:					
ujęcia i doprowadzenia wody water intakes and systems	70701,5	74343,0	111945,5	106652,1	51
budowa i modernizacja stacji uzdatniania wody construction and modernisation of water treatment plants	17329,9	33741,6	31617,9	33074,3	16
zbiorniki i stopnie wodne water reservoirs and falls	4460,1	1531,4	25645,7	.	.
obwałowania przeciwpowodziowe flood embankments	33767,0	86301,5	59887,9	.	.

a Według lokalizacji inwestycji.
a By site location of investment.

Wykres 11. Struktura nakładów^a na środki trwałe według źródeł finansowania w latach 2015–2022 (ceny bieżące)

Chart 11. Structure of outlays^a on fixed assets by source of financing in 2015–2022 (current prices)

a Według lokalizacji inwestycji. b Łącznie ze środkami z budżetu gmin będących inwestorami. c Środki bezzwrotne i zwrotne uzyskane w ramach międzynarodowych programów funduszy pomocowych (w tym Fundusz Spójności), funduszy strukturalnych, pomocy bilateralnej, ekokonwersji. d Pożyczki, kredyty i dotacje. e W tym nakłady niesfinansowane.

a By site location of investment. b Including funds from budgets of gminas which are investors. c Non-refundable and refundable funds received from international programmes of aid funds (including the Cohesion Fund), structural funds, bilateral assistance, ecological conversion. d Loans, credits and grants. e Of which non-financed outlays.

Rozdział 5

Chapter 5

Społeczeństwo

Society

5.1. Kapitał ludzki

5.1. Human capital

Demografia

Demography

W latach 2015–2023 w województwie podkarpackim nastąpił niewielki spadek liczby ludności. W 2023 r. odnotowano ujemny przyrost naturalny. Zmniejszył się odsetek ludności w wieku produkcyjnym, wzrósł w wieku poprodukcyjnym. Na Podkarpaciu spadła liczba zawieranych związków małżeńskich.

Dane dotyczące ludności – jeśli nie zaznaczono inaczej – podaje się według krajowej definicji zamieszkania i dotyczą liczby stałych mieszkańców gminy skorygowanej o saldo osób zameldowanych na pobyt czasowy ponad 3 miesiące; do ludności gminy nie są zaliczani imigranci przebywający w Polsce czasowo, natomiast zaliczani są stali mieszkańcy Polski przebywający czasowo za granicą (bez względu na okres ich czasowego przebywania/nieobecności).

Szacunki stanu i struktury ludności dla lat międzyspisowych sporządza się metodą bilansową, w oparciu o wyniki ostatniego spisu powszechnego, przy uwzględnieniu zmian w kolejnych okresach spowodowanych ruchem naturalnym (urodzenia, zgony), migracjami ludności (migracje wewnętrzne i zagraniczne na pobyt stały oraz wewnętrzne na pobyt czasowy), a także przesunięciami ludności z tytułu zmian administracyjnych mających swoje odzwierciedlenie w Rozporządzeniu Rady Ministrów w sprawie ustalenia granic niektórych gmin i miast oraz nadania niektórym miejscowościom statusu miasta. Dane o migracjach wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały pochodzą z Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji (obejmują wyłącznie migracje zarejestrowane). Dane o zarejestrowanych małżeństwach, urodzeniach i zgonach pochodzą ze sprawozdawczości urzędów stanu cywilnego. Dane o orzeczonych rozwodach i separacjach pochodzą ze sprawozdawczości sądów.

Dane o ludności oraz współczynniki demograficzne, a także przeliczenia na 1 mieszkańca (1000 ludności itp.) opracowano – jeśli nie zaznaczono inaczej – przyjmując jako bazę wyjściową:

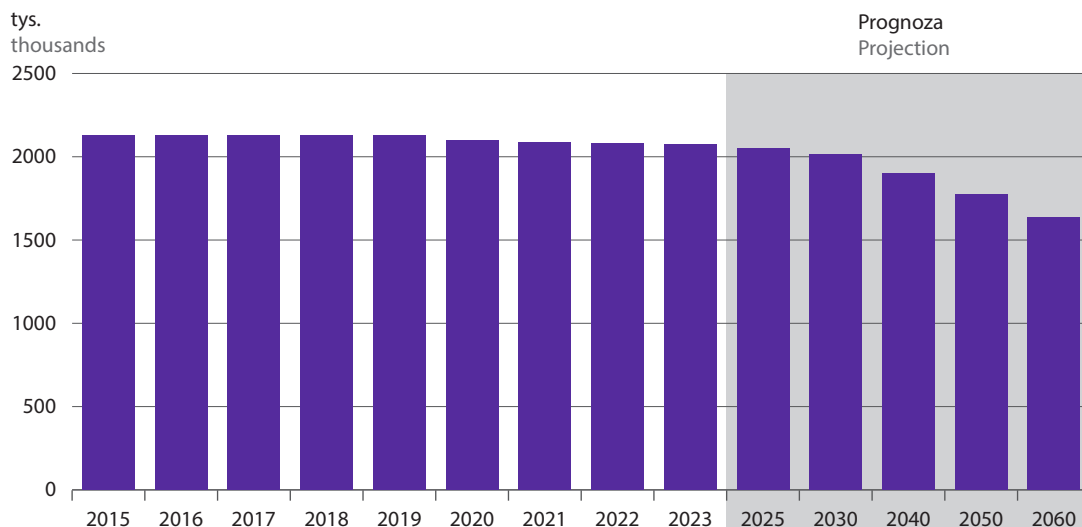
- dla lat 2015–2019 – wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011,
- dla lat 2020–2023 – wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2021.

Tablica 9. Ludność
Table 9. Population

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2022	2023
Ogółem (stan w dniu 31 grudnia) Total (as of 31 December) w tys. in thousands	2127,7	2096,2	2079,1	2071,7
Polska=100 Poland=100	5,5	5,5	5,5	5,5
Kobiety na 100 mężczyzn Females per 100 males	104,2	104,3	104,3	104,3
Miasta – w % ogółu ludności Urban areas – in % of total population	41,3	41,1	41,1	41,0
Wieś – w % ogółu ludności Rural areas – in % of total population	58,7	58,9	58,9	59,0
Ludność na 1 km ² powierzchni ogólnej Population per 1 km ² of total area	119,2	117,5	116,5	116,1

W końcu 2023 r. liczba ludności województwa podkarpackiego wyniosła 2,1 mln, co odpowiadało 5,5% populacji kraju, z tego 849,2 tys. ludności mieszkało w miastach, a 1222,5 tys. na wsi. W porównaniu z 2015 r. liczba ludności zmniejszyła się o 56,0 tys. osób, a w porównaniu z poprzednim rokiem o 7,4 tys. osób. W 2023 r. ludność miast stanowiła 41,0% ogółu ludności i był to najniższy wskaźnik urbanizacji wśród województw (w kraju udział ludności miejskiej wyniósł 59,5%). Według prognozy ludność województwa podkarpackiego do 2060 r. zmniejszy się o 436,7 tys. osób (o 21,1%), z tego kobiet ubędzie 20,4%, a mężczyzn 21,8%.

Wykres 12. Liczba ludności w latach
Stan w dniu 31 grudnia
Chart 12. Population
As of 31 December

Średnia gęstość zaludnienia województwa w 2023 r. wyniosła 116 osób na 1 km² (w Polsce – 120). Wskaźnik ten w województwie wykazywał znaczne zróżnicowanie przestrzenne – od najwyższego w Rzeszowie – 1529 osób/km², do najniższego w powiecie bieszczadzkiem – 18 osób/km². W miastach województwa na 1 km² przypadało średnio 671 osób, natomiast na wsi 74 osoby.

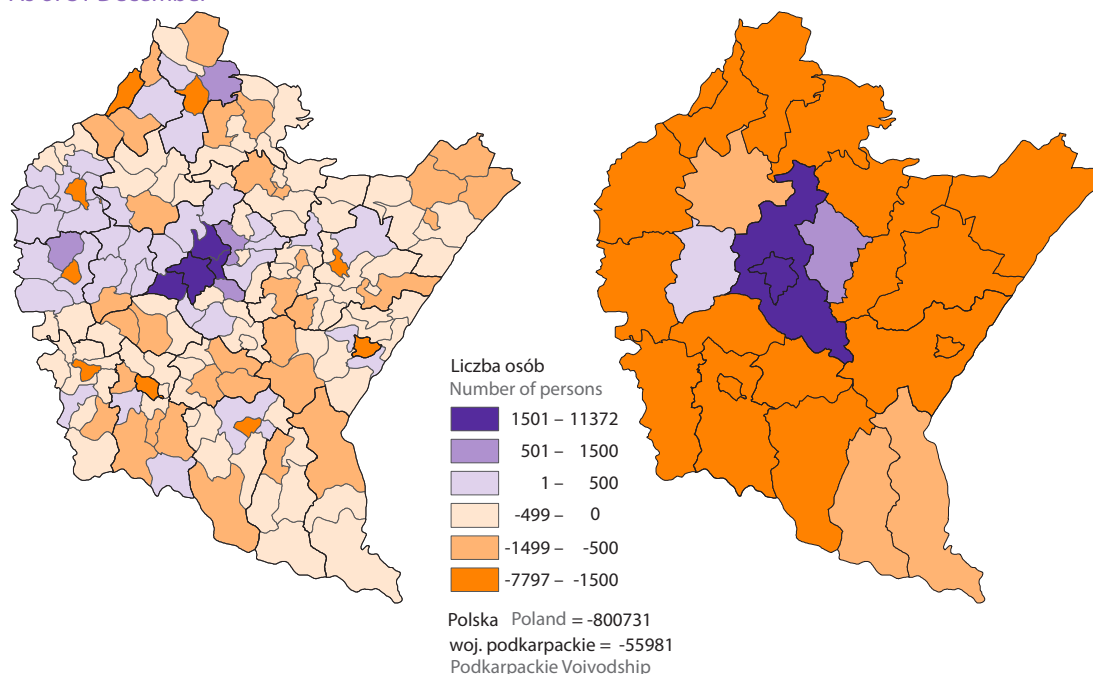
Struktura ludności według płci nie uległa większym zmianom. W ogólnej liczbie mieszkańców nieznacznie przeważały kobiety, które stanowiły 51,1% ludności województwa. W latach 2015–2023 współczynnik feminizacji wynosił 104, co oznacza, że na 100 mężczyzn przypadały statystycznie 104 kobiety (w kraju 107). Wśród ludności miejskiej współczynnik ten wyniósł 110 i znacznie odbiegał od współczynnika ludności wsi wynoszącego 101.

Mapa 19. Zmiana liczby ludności w latach 2015–2023

Stan w dniu 31 grudnia

Map 19. Population changes in 2015–2023

As of 31 December

Spośród powiatów szczególnie duża przewaga liczebna kobiet nad mężczyznami wystąpiła w Przemyślu (113 kobiet na 100 mężczyzn), najmniej sfeminizowany był powiat przemyski – tu na 100 mężczyzn przypadało 100 kobiet. Obserwując relacje liczebne mężczyzn i kobiet, z jednoczesnym podziałem według grup wieku, przewaga liczebna kobiet zaznacza się po 54. roku życia. Wynika to z faktu, że kobiety żyją dłużej niż mężczyźni. Pomimo że wśród liczby noworodków przeważają chłopcy, to w ogólnej strukturze ludności przewagę liczebną mają kobiety.

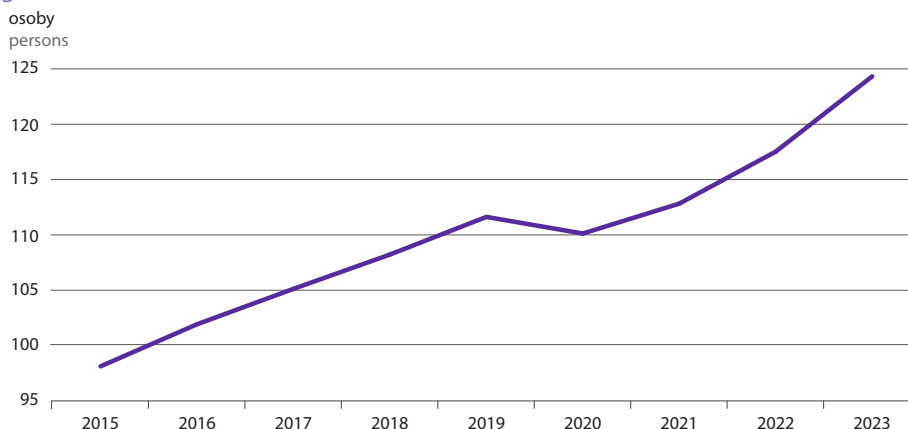
Odsetek ludności w wieku przedprodukcyjnym pozostał na poziomie z 2015 r. i wyniósł 18,5%, a w porównaniu z 2022 r. zmniejszył się 0,2 p.proc. Zmniejszył się udział ludności w wieku produkcyjnym – z 63,2% w 2015 r. do 59,2% w 2023 r., jednocześnie wzrósł udział osób w wieku poprodukcyjnym – z 18,2% do 22,3%. W 2023 r. na 100 osób w wieku produkcyjnym (mężczyźni w wieku 18–64 lata i kobiety w wieku 18–59 lat) przypadało 69 osób w wieku nieprodukcyjnym (w kraju – 71), w 2015 r. było to 58 osób, a w 2022 r. 68 osób. W województwie odsetek ludności w wieku nieprodukcyjnym był niższy niż przeciętnie w kraju, a w wieku produkcyjnym wyższy niż w kraju.

Proces starzenia się ludności jest wynikiem zmniejszania się udziału roczników młodszych, a zwiększania się udziału roczników starszych w populacji. Jednym z mierników tego procesu jest m.in. indeks starości, który określa relację pokolenia dziadków i wnuczków (liczba osób w wieku 65 i więcej lat przypadająca na 100 osób w wieku 0–14 lat).

W końcu 2023 r. indeks starości w województwie podkarpackim wynosił 124 osoby, co oznacza, że średnio na 100 wnuków przypadało 124 dziadków lub babć (w 2015 r. 98 osób). W kraju indeks ten wynosił odpowiednio 133 osoby w 2023 r. i 106 osób w 2015 r. Najwięcej dziadków na 100 wnuków w 2023 r. przypadało w województwie świętokrzyskim – 165, najmniej natomiast w województwie pomorskim – 114 dziadków. W 2023 r. występowało znaczne zróżnicowanie tego wskaźnika według powiatów od 91 osób w powiecie rzeszowskim do 199 osób w Przemyśle. Spośród 25 powiatów indeks starości powyżej średniej wojewódzkiej odnotowano w 12 powiatach.

Wykres 13. Indeks starości

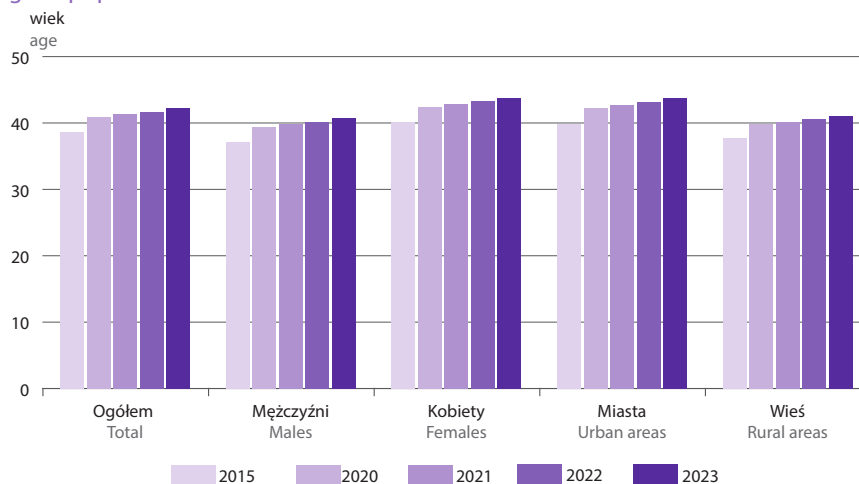
Chart 13. Ageing index

Do zilustrowania relacji międzypokoleniowych pomiędzy osobami najstarszymi a ich dziećmi służy wskaźnik wsparcia międzypokoleniowego pokazujący, ile osób w wieku 85 lat i więcej przypada na 100 osób w wieku 50–64 lata. W końcu 2023 r. wskaźnik ten w województwie podkarpackim, podobnie jak i w kraju wynosił 12 osób. W latach 2015–2023 wartość wskaźnika wzrosła o 3 osoby. W 2023 r. obserwowano zróżnicowanie przestrzenne tego wskaźnika, który w powiecie bieszczadzkim i leżajskim wynosił – 10 osób, natomiast w Rzeszowie i Krośnie – 14 osób.

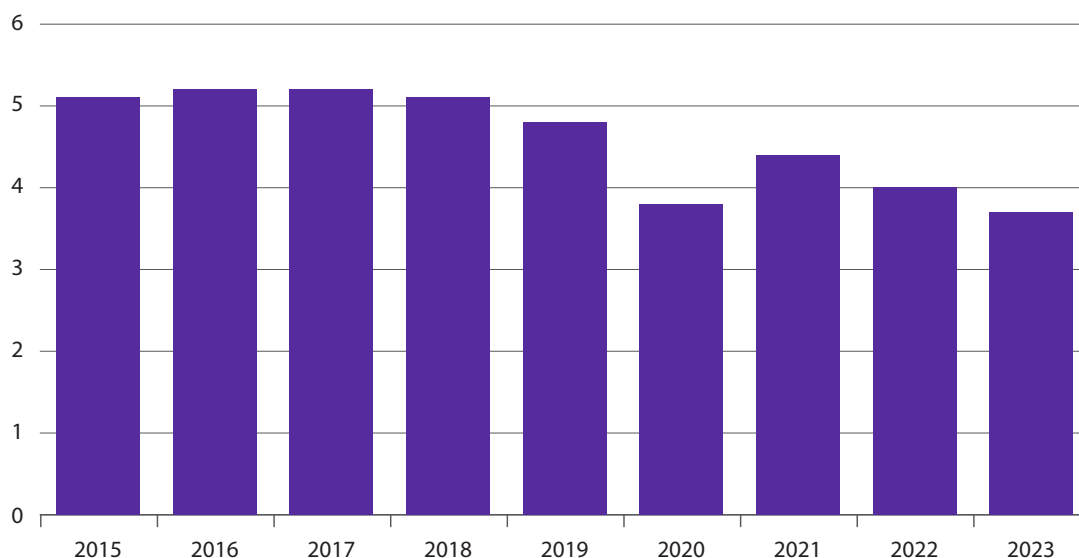
Wykres 14. Mediana wieku ludności

Chart 14. Median age of population

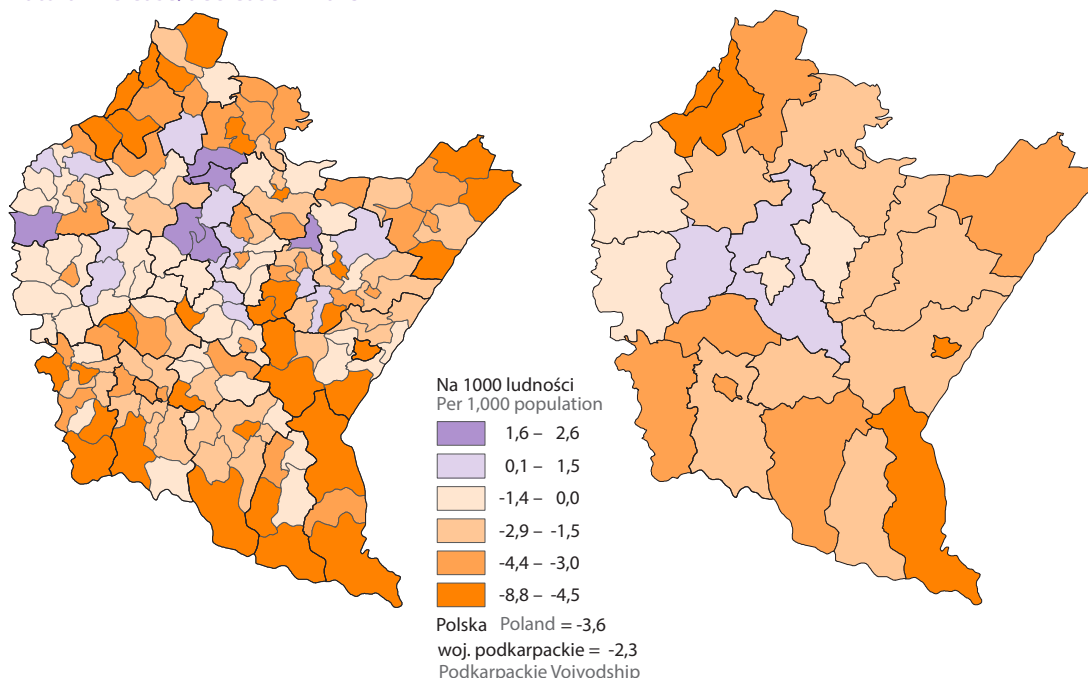
Wiek środkowy (mediana) mieszkańców województwa podkarpackiego z roku na rok jest coraz wyższy. W 2023 r. mediana wieku wyniosła 42,3 roku (w kraju 42,8 roku), co oznacza, że połowa ludności przekroczyła ten wiek (w roku 2015 mediana wyniosła 38,6 roku). Mieszkańcy miast byli średnio o 2,7 roku starsi od mieszkańców wsi. Niezależnie od miejsca zamieszkania mediana wieku kobiet była wyższa niż mężczyzn. W 2023 r. połowa kobiet miała 43,8 roku, a mężczyzn 40,8 roku (w 2015 r. odpowiednio 40,1 i 37,2 roku). Spośród ludności województwa podkarpackiego najmłodszy okazali się mieszkańcy powiatu rzeszowskiego z medianą 40,1 roku, najstarsi natomiast mieszkali w Tarnobrzegu, a ich mediana wynosiła 47,0 lat. Ludność Podkarpacia wciąż jest nieco młodsza niż przeciętnie w kraju. W 2023 r. w rankingu województw plasowała się na 5. miejscu, będąc tym samym jedną z młodszych populacji wśród województw. Województwa małopolskie i pomorskie były najmłodsze w kraju, z medianą 41,2 roku, najstarsze zaś było województwo świętokrzyskie z medianą 44,8 roku.

Wykres 15. Małżeństwa zawarte na 1000 ludności
Chart 15. Marriages contracted per 1,000 population

W 2023 r. na Podkarpaciu zawarto 7,6 tys. małżeństw, co stanowiło 5,2% ogółu związków zawartych w Polsce. Oznacza to spadek w stosunku do 2022 r. o 8,1%, a do 2015 r. – o 30,2%. Więcej związków w 2023 r. w województwie podkarpackim zawierano na wsi – 60,9%, (w Polsce – 38,5%), co związane jest głównie ze stopniem urbanizacji.

Mapa 20. Przyrost/ubytek naturalny ludności w 2023 r.
Map 20. Natural increase/decrease in 2023

W 2023 r. w województwie podkarpackim odnotowano ujemny przyrost naturalny, co oznacza, że liczba zgonów była tu większa od liczby urodzeń. Przyrost naturalny na 1000 ludności w 2023 r. wyniósł minus 2,3 (w kraju minus 3,6). Najwyższy ujemny przyrost na 1000 ludności odnotowano w województwie świętokrzyskim (minus 6,1). Najmniejszy, ale również ujemny przyrost wystąpił w województwie małopolskim (minus 1,3). W 2023 r. w przeliczeniu na 1000 ludności dodatni przyrost naturalny wystąpił w dwóch powiatach województwa (w 2015 r. w 11 powiatach) były to powiaty rzeszowski i ropczycko-średziszowski (po 0,2). Najniższy ujemny przyrost naturalny wystąpił w Przemyślu (minus 6,5).

W roku 2023 w województwie podkarpackim zanotowano 14,9 tys. urodzeń żywych, tj. o 11,5% mniej niż w 2022 r. i o 24,0% mniej niż w 2015 r. Współczynnik urodzeń (czyli liczba urodzeń na 1000 ludności) w 2023 r. wyniósł 7,2‰ i był o 2,0 p. promilowe mniejszy niż w 2015 r.

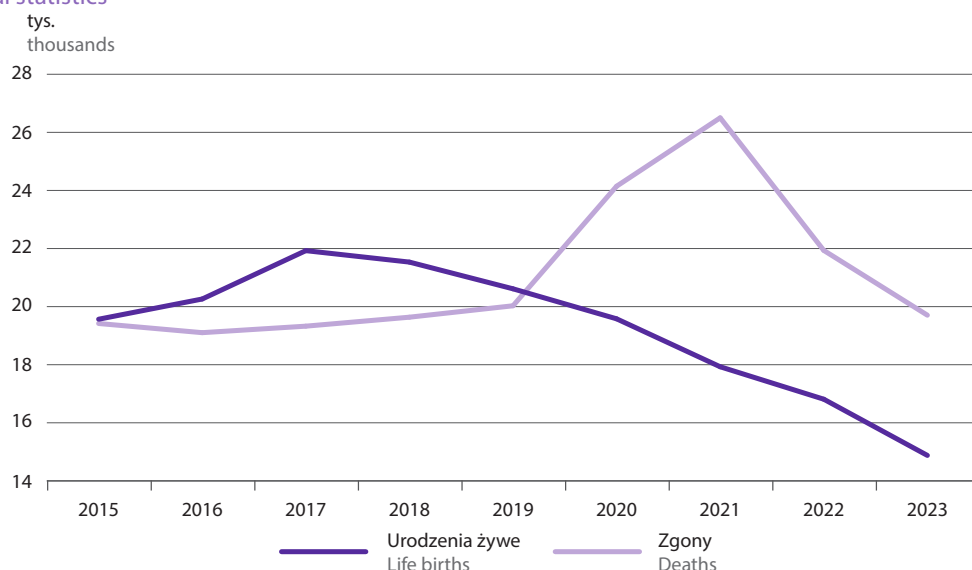
Zmniejszająca się liczba urodzeń dotyczy zarówno rodzin zamieszkałych w miastach, jak i rodzin wiejskich, jednak natężenie urodzeń na wsi jest w dalszym ciągu wyższe niż w mieście. W miastach województwa podkarpackiego na 1000 ludności przypadało 6,6 urodzeń żywych, natomiast na wsi – 7,5. W przekroju podkarpackich powiatów najwyższe wartości współczynnika urodzeń odnotowano w powiecie ropczycko-średziszowskim – 8,8‰, najniższe w Tarnobrzegu – 4,8‰.

W ostatnich latach sukcesywnie zmniejszała się liczba urodzeń, dlatego też wartość współczynnika dynamiki demograficznej (liczba urodzeń żywych w danym okresie przypadająca na 1 zgon) zmalała z 1,0 w 2015 r. do 0,8 w 2023 r.

W 2023 r. zmarło 19,7 tys. osób, czyli o 1,5% więcej w porównaniu z rokiem 2015, a o 10,2% mniej niż rok wcześniej. W omawianym roku zmarło 10,3 tys. mężczyzn, co stanowiło 52,1% wszystkich zgonów w województwie.

Współczynnik umieralności w województwie podkarpackim był niższy niż w Polsce i w 2023 r. wyniósł 9,5‰ (co oznacza, że na 1000 ludności przypadało 9,5 zgonów), podczas gdy w 2022 r. – 10,5‰. W Polsce w 2023 r. przypadało 10,9, a w 2022 r. – 11,9 zgonów na 1000 ludności. Liczba zgonów przypadająca na 1000 mieszkańców w roku 2023 w miastach województwa podkarpackiego wyniosła 9,7 i była większa niż na wsi o 0,3 p.prom.

Wykres 16. Ruch naturalny ludności
Chart 16. Vital statistics

W analizowanym roku zarejestrowano 72 zgony niemowląt, tzn. dzieci poniżej 1 roku życia, w porównaniu z 2022 r. było to o 7 zgonów więcej (w Polsce nastąpił spadek o 10,2%). Pogorszeniu uległ wskaźnik określający śmiertelność niemowląt. Na 1000 urodzeń żywych w 2023 r. przypadało 4,8 zgonów niemowląt, podczas gdy w 2022 r. – 3,9.

Najczęściej notowanymi przyczynami zgonów w województwie podkarpackim w 2022 r. były choroby układu krążenia, które stanowiły 44,0% ogólnej liczby zgonów w województwie i w stosunku do roku 2015 zmniejszyły się o 9,4 p.proc. Umieralność w wyniku chorób układu krążenia była zdecydowanie wyższa wśród kobiet, w 2022 r. stanowiły one 47,9% ogólnej liczby zgonów kobiet, wśród mężczyzn – 40,4%. W kraju udział osób zmarłych z powodu chorób układu krążenia był niższy niż w województwie o 8,0 p.proc.

Drugą co do wielkości przyczyną zgonów na Podkarpaciu były choroby nowotworowe, których udział zmniejszył się w latach 2015–2022 o 2,2 p.proc.

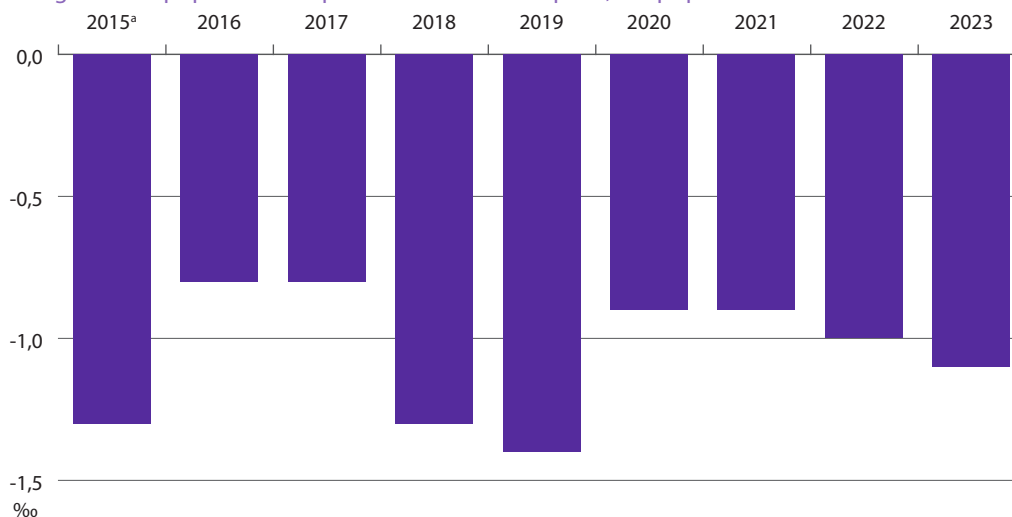
Zmniejszył się odsetek zgonów z powodu COVID-19, które w 2022 r. spowodowały 8,2% wszystkich zgonów, wobec 20,1% w 2021 r.

W grupie chorób układu krążenia najczęstszymi przyczynami zgonów w 2022 r. były: przewlekła choroba niedokrwienna serca (37,6% ogółu chorób układu krążenia), niewydolność serca (19,2%) oraz nadciśnieniowa choroba serca (11,1%).

Najczęstszymi nowotworami powodującymi zgon w 2022 r. były: nowotwór złośliwy oskrzeli i płuc (15,7% wszystkich zgonów z powodu nowotworów), nowotwór złośliwy jelita grubego (6,8%) oraz nowotwór złośliwy piersi (5,9%).

Przyczyną 53,8% zgonów niemowląt w 2022 r. były choroby i stany okresu okołoporodowego, tzn. powstające w czasie trwania ciąży matki i w okresie pierwszych 6 dni życia noworodka, a 40,0% wady rozwojowe wrodzone, zniekształcenia i aberracje chromosomowe.

Wykres 17. Saldo migracji ludności na pobyt stały na 1000 ludności
 Chart 17. Net migration of population for permanent residence per 1,000 population

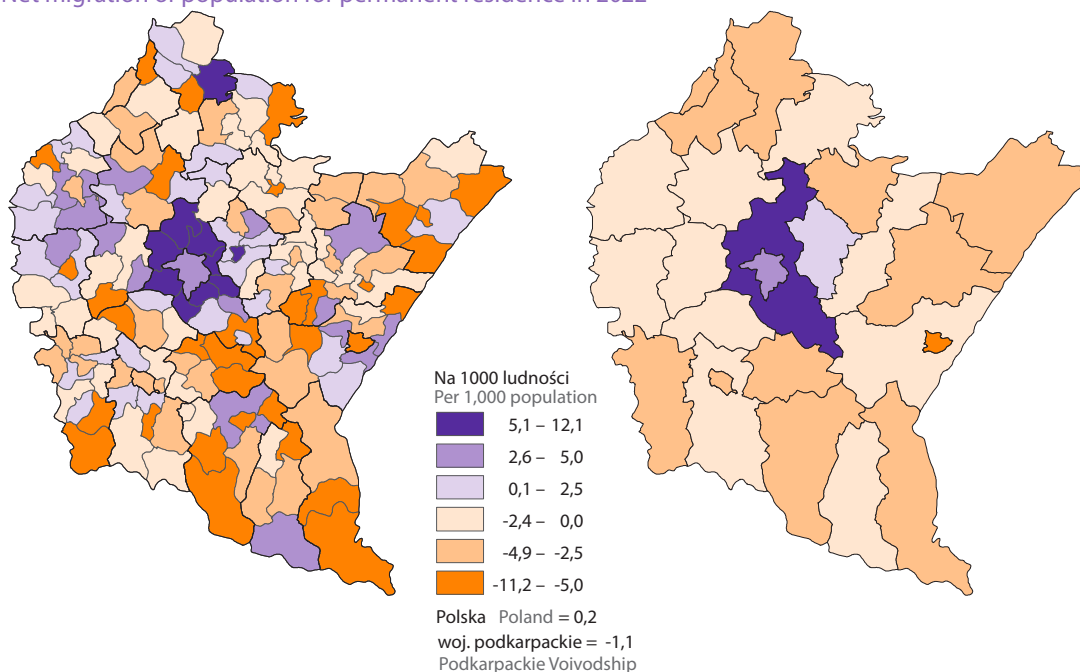

a Do obliczenia salda wykorzystano dane o migracjach wewnętrznych za 2015 r. i migracjach zagranicznych za 2014 r.
 a For calculating net migration, data on internal migration for 2015 and data on international migration for 2014 were used.

Drugim, obok przyrostu naturalnego, czynnikiem mającym istotny wpływ na stan zaludnienia są migracje ludności. W 2023 r. w województwie podkarpackim – podobnie jak w latach poprzednich – odpływ ludności (wymeldowania z pobytu stałego) przewyższał napływ ludności (zameldowania na pobyt stały). W 2023 r. odpływ ludności na pobyt stały wyniósł 21,8 tys. (w 2022 r. – 22,8 tys.), natomiast napływ – 19,5 tys. osób (w 2022 r. – 20,7 tys.). Wartość ujemnego salda migracji stałej zwiększyła się z minus 2089 w 2022 r. do minus 2332 w 2023 r. Główny udział w ujemnym saldzie migracji na Podkarpaciu w 2023 r. mieli mieszkańcy miast (minus 2056), natomiast ujemne saldo migracji dla wsi było niewielkie (minus 276). W przeliczeniu na 1000 ludności współczynnik salda migracji w 2023 r. osiągnął wartość minus 1,1‰ (minus 1,0‰ w 2022 r.), co plasowało województwo podkarpackie na 11. miejscu w rankingu województw (w kraju wynosił 0,2‰). Dodatnią wartość tego współczynnika w 2023 r. zanotowano tylko w pięciu województwach (największą w województwie mazowieckim – 2,3‰). Z analizy zmian poziomu tego wskaźnika w przekroju powiatowym województwa podkarpackiego wynika, iż w 2023 r. dodatni wskaźnik salda migracji odnotowano w powiecie rzeszowskim – 5,4‰, Rzeszowie – 3,1‰ oraz powiecie łańcuckim – 2,1‰. Najgorzej sytuacja przedstawiała się w Przemyślu, tu saldo migracji stałej na 1000 ludności wyniosło minus 5,8.

W 2023 r. w ruchu wewnętrznym zameldowano na pobyt stały 18,6 tys. osób, natomiast liczba osób wymeldowanych z pobytu stałego wyniosła 21,2 tys. W ruchu migracyjnym wewnętrznym w województwie podkarpackim przeważały kobiety. W 2023 r. zameldowano na pobyt stały 9,7 tys. kobiet, które stanowiły 52,4% ogółu zameldowań wewnętrznych, wymeldowało się natomiast 11,2 tys. kobiet (52,9% ogółu wymeldowań wewnętrznych). W 2023 z województwa podkarpackiego wyemigrowało na stałe za granicę 578 osób. Liczba imigrantów przybywających do województwa wyniosła 910 osób. Saldo migracji zagranicznych osiągnęło 332 osoby, z tego 152 osoby to mężczyźni, a 180 to kobiety.

Mapa 21. Saldo migracji ludności na pobyt stały w 2022 r.
 Map 21. Net migration of population for permanent residence in 2022

Edukacja Education

Prezentowane informacje, z wyjątkiem danych o uczelniach, zdawalności egzaminów i o wydatkach jednostek samorządu terytorialnego opracowano na podstawie systemu informacji oświatowej administrowanego przez Ministerstwo Edukacji i Nauki. Od roku akademickiego 2017/18 dane o uczelniach, z wyjątkiem danych o części uczelni prowadzonych przez Kościoły i inne związki wyznaniowe, opracowano na podstawie Zintegrowanego Systemu Informacji o Nauce i Szkolnictwie Wyższym POL-on administrowanego przez Ministerstwo Edukacji i Nauki.

Dane dotyczące zdawalności egzaminów pochodzą z Centralnej Komisji Egzaminacyjnej.

Informacje dotyczące wydatków jednostek samorządu terytorialnego zaprezentowano na podstawie sprawozdawczości Ministerstwa Finansów.

W województwie podkarpackim rok szkolny 2022/23 był kolejnym, w którym odnotowano wzrost liczby dzieci uczęszczających do przedszkoli.

Liczba uczniów szkół podstawowych w porównaniu z poprzednim rokiem szkolnym zmniejszyła się. W wyniku reformy oświaty wprowadzonej w 2017 r. i przyjęcia do szkół ponadpodstawowych półtora rocznika ósmoklasistów zwiększyła się liczba uczniów w szkołach ponadpodstawowych. Liczba studentów na uczelniach w województwie podkarpackim zmniejszyła się zarówno w porównaniu z poprzednim rokiem akademickim, jak i z rokiem akademickim 2015/16.

Wychowanie przedszkolne jest pierwszym etapem kształcenia. Według stanu na 30 września 2022 r. w województwie podkarpackim funkcjonowały 1503 placówki wychowania przedszkolnego, tj. o 1,0% mniej niż w poprzednim roku szkolnym (w kraju więcej o 0,3%). Liczba placówek zmniejszyła się na wsi (o 23 placówki), natomiast zwiększyła się w miastach (o 8 placówek). Większością placówek wychowania przedszkolnego zarządzały publiczne organy prowadzące (75,6%). W roku szkolnym 2022/23 dzieci mogły uczęszczać do 772 przedszkoli, 654 oddziałów przedszkolnych przy szkołach podstawowych, 5 zespołów wychowania przedszkolnego i 72 punktów przedszkolnych.

Większość placówek wychowania przedszkolnego była zlokalizowana na wsi (65,7%). Przedszkola stanowiły więcej niż połowę (51,4%) wszystkich tych placówek. W porównaniu z rokiem szkolnym 2021/22 odnotowano wzrost przedszkoli (o 0,9%). Przedszkola zlokalizowane były w większości w miastach – 54,7%, natomiast oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych na wsi – 87,0%. Zespoły wychowania przedszkolnego oraz punkty przedszkolne stanowiły 5,1% wszystkich placówek (88,3% znajdowało się na wsi).

W stosunku do roku szkolnego 2015/16 liczba placówek wychowania przedszkolnego zmalała o 0,1%. Liczba przedszkoli zwiększyła się o 24,7%, natomiast zmniejszyła się liczba zespołów wychowania przedszkolnego – o 37,5%, punktów przedszkolnych – o 44,2% i oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych – o 12,7%.

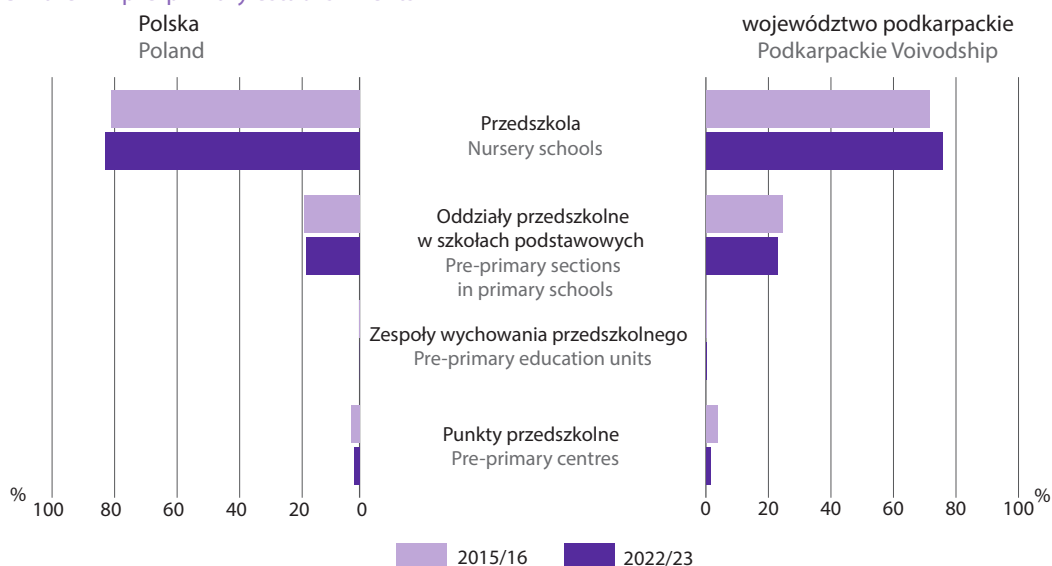
Placówki wychowania przedszkolnego – to placówki przeznaczone dla dzieci w wieku od lat 3 do rozpoczęcia przez nie nauki w szkole podstawowej, zapewniające dzieciom opiekę oraz mające na celu przygotowanie ich do nauki w szkole. Do placówek wychowania przedszkolnego zaliczane są przedszkola, oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych oraz zespoły wychowania przedszkolnego i punkty przedszkolne.

Tablica 10. Wychowanie przedszkolne^a
Table 10. Pre-primary education^a

Wyszczególnienie Specification	2015/16	2020/21	2021/22	2022/23
Placówki: Establishments:	1505	1518	1518	1503
miasta urban areas	412	503	508	516
wieś rural areas	1093	1015	1010	987
w tym of which				
Przedszkola Nursery schools	619	753	765	772
w tym specjalne of which special	13	24	27	30
Dzieci: Children:	61504	75700	80000	83301
miasta urban areas	30901	38811	40789	42986
wieś rural areas	30603	36889	39211	40315
w tym w wieku: 6 lat of which at the age of: 6	7999	19710	20151	21074
5 lat 5	21226	19448	20223	22391

^a Łącznie z dziećmi przebywającymi w placówkach wykonujących działalność leczniczą.
^a Including children staying in the units performing health care activities.

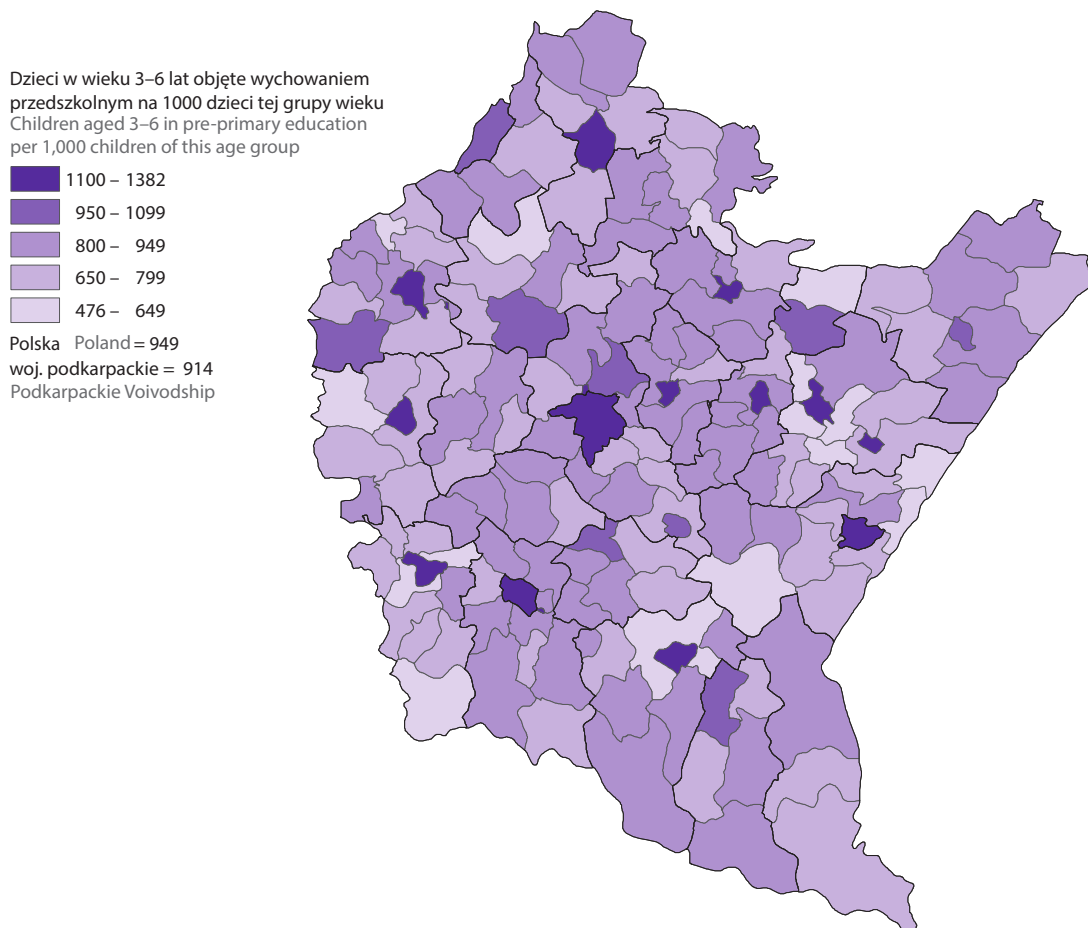
Wykres 18. Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego
 Chart 18. Children in pre-primary establishments

W ramach systemu oświaty wychowaniem przedszkolnym w roku szkolnym 2022/23 objętych było 83,3 tys. dzieci, tj. o 4,1% więcej niż w poprzednim roku szkolnym (w Polsce – więcej o 4,4%). Udział dzieci z terenów wiejskich w ogólnej liczbie objętych edukacją przedszkolną był mniejszy niż w miastach i w roku szkolnym 2022/23 wyniósł 48,4% (o 0,6 p.proc. mniej niż przed rokiem). Najbardziej powszechnym typem placówek wychowania przedszkolnego są przedszkola. W województwie podkarpackim uczęszczało do nich 75,6% wszystkich dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym (71,6% w roku szkolnym 2015/16).

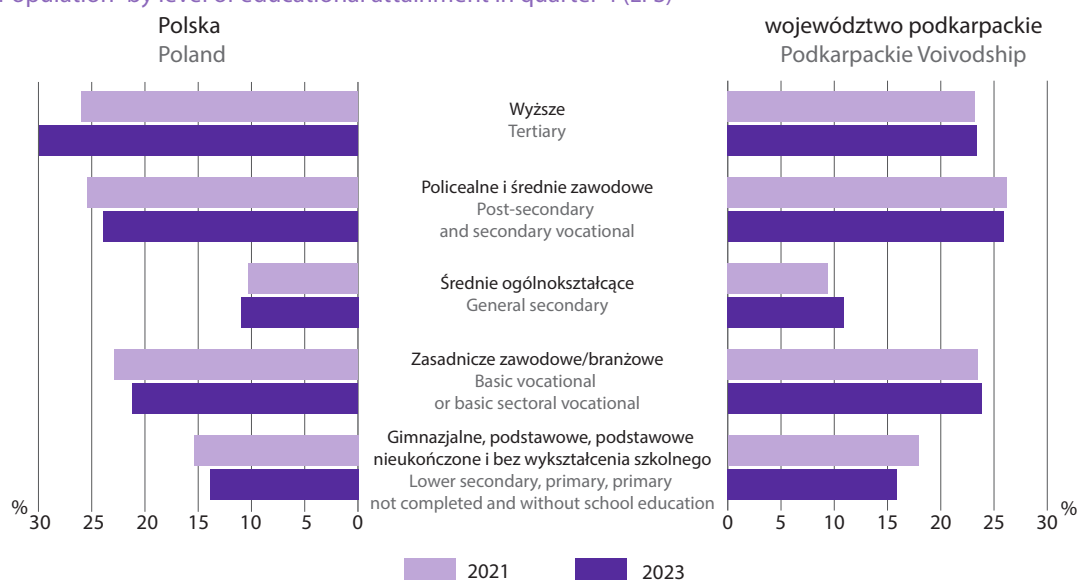
W roku szkolnym 2022/23 liczba dzieci w wieku 3–6 lat objęta wychowaniem przedszkolnym na 1000 dzieci w tej grupie wieku wyniosła 914, natomiast w roku szkolnym 2021/22 – 878. W Polsce wskaźnik upowszechnienia edukacji przedszkolnej wyniósł 949 (w roku szkolnym 2021/22 – 904).

Mapa 22. Wychowanie przedszkolne w roku szkolnym 2022/23
 Map 22. Pre-primary education in the 2022/23 school year

Uwzględniając poziom wykształcenia według wyników Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL), w 4 kwartale 2023 r. w województwie podkarpackim 25,9% osób w wieku 15–89 lat posiadało wykształcenie policealne i średnie zawodowe (spadek o 0,3 p.proc. w porównaniu z 4 kwartałem 2021 r.), najmniejszy natomiast odsetek – 10,9% stanowiły osoby z wykształceniem średnim ogólnokształcącym (o 1,5 p.proc. więcej niż w 4 kwartale 2021 r.). Także w kraju w 4 kwartale 2023 r. najmniejszy udział miały osoby z wykształceniem średnim ogólnokształcącym (11,0% wobec 10,3% w 4 kwartale 2021 r.), najwyższy zaś osoby posiadające wykształcenie wyższe (29,9% wobec 26,0% w 4 kwartale 2021 r.).

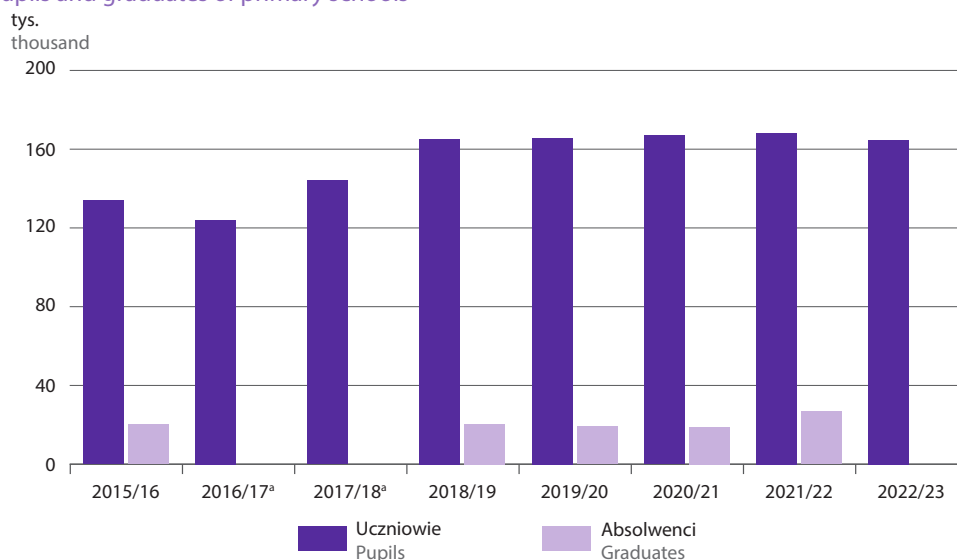
Wykres 19. Ludność^a według poziomu wykształcenia w 4 kwartale (BAEL)
Chart 19. Population^a by level of educational attainment in quarter 4 (LFS)

a W wieku 15–89 lat.
 a Aged 15–89.

W roku szkolnym 2022/23 w województwie podkarpackim działały 1063 szkoły podstawowe dla dzieci i młodzieży (łącznie ze specjalnymi), tj. o 0,8% mniej niż w poprzednim roku szkolnym i o 2,2% mniej niż w roku szkolnym 2015/16. W zdecydowanej większości były to szkoły publiczne (93,7%). Szkoły zlokalizowane na terenach wiejskich stanowiły 76,1% wszystkich szkół podstawowych.

Wykres 20. Uczniowie i absolwenci szkół podstawowych
Chart 20. Pupils and graduates of primary schools

a Brak absolwentów związany jest z reformą systemu edukacji, tj. z przejściem z 6- na 8-letnią szkołę podstawową.
 a Lack of graduates is connected with the reform of the educational system i. e. transition from a 6-year to 8-year primary school.

Do szkół podstawowych w roku szkolnym 2022/23 uczęszczało 164,6 tys. uczniów (52,7% na wsi). W porównaniu z poprzednim rokiem szkolnym, liczba uczniów szkół podstawowych (dla dzieci i młodzieży) zmniejszyła się o 2,2% (w kraju utrzymała się na podobnym poziomie). W wyniku reformy edukacji

i wydłużeniu nauki w szkole podstawowej o dwa lata, liczba uczniów w stosunku do roku szkolnego 2015/16 zwiększyła się w województwie podkarpackim, jak i w Polsce (odpowiednio o 22,9% i o 25,9%).

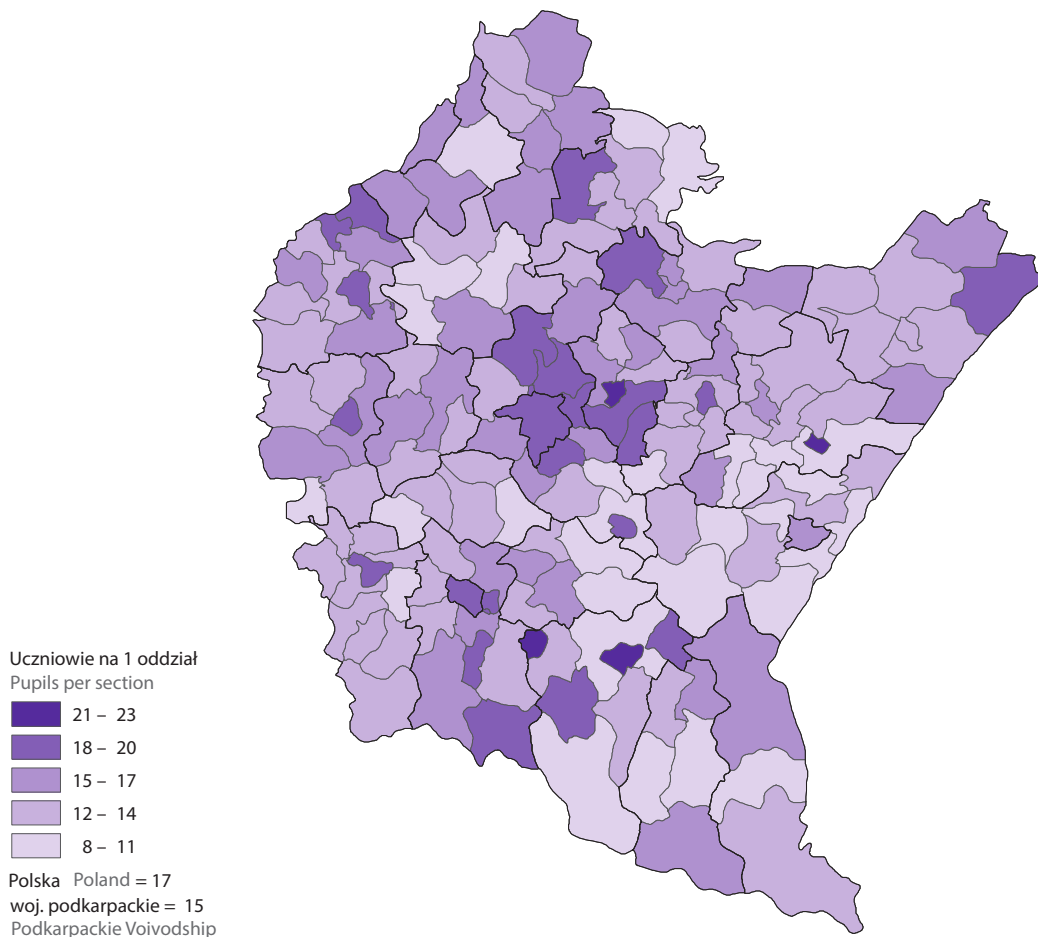
Naukę w klasie pierwszej we wrześniu 2022 r. rozpoczęło 20,8 tys. uczniów, tj. o 3,2% więcej niż przed rokiem. Pierwszoklasiści stanowili 12,7% ogółu uczniów szkół podstawowych.

W roku szkolnym 2022/23 średnia wielkość oddziału szkolnego w szkole podstawowej dla dzieci i młodzieży (łącznie ze specjalnymi) wyniosła 15 uczniów (w Polsce 17 uczniów). Średnia liczba uczniów w oddziale w szkole wiejskiej wyniosła 13 osób, podczas gdy w mieście 18 (w kraju odpowiednio 14 i 19 uczniów).

W roku szkolnym 2021/22 szkoły podstawowe (dla dzieci i młodzieży) opuściło łącznie 26,7 tys. absolwentów, tj. o 41,2% więcej w porównaniu z poprzednim rokiem.

Mapa 23. Uczniowie w szkołach podstawowych w roku szkolnym 2022/23

Map 23. Pupils in primary schools in the 2022/23 school year

Do szkół ponadpodstawowych zalicza się: specjalne szkoły przysposabiające do pracy, branżowe szkoły I stopnia, branżowe szkoły II stopnia, licea ogólnokształcące, technika, ogólnokształcące szkoły artystyczne dające uprawnienia zawodowe oraz szkoły policealne.

Zgodnie z ustawą Prawo oświatowe do szkół ponadpodstawowych należą również szkoły policealne, które ze względu na fakt, że stanowią wyższy szczebel kształcenia, zostaną omówione oddzielnie.

W roku szkolnym 2022/2023 o przyjęcie do szkół ponadpodstawowych ubiegało się półtora rocznika ósmoklasistów. Kumulacja uczniów to wynik reformy oświaty wprowadzonej w 2017 r., której zasadniczą zmianą była likwidacja gimnazjów i przywrócenie 8-klasowej szkoły podstawowej oraz 4-letnich liceów ogólnokształcących i 5-letnich techników.

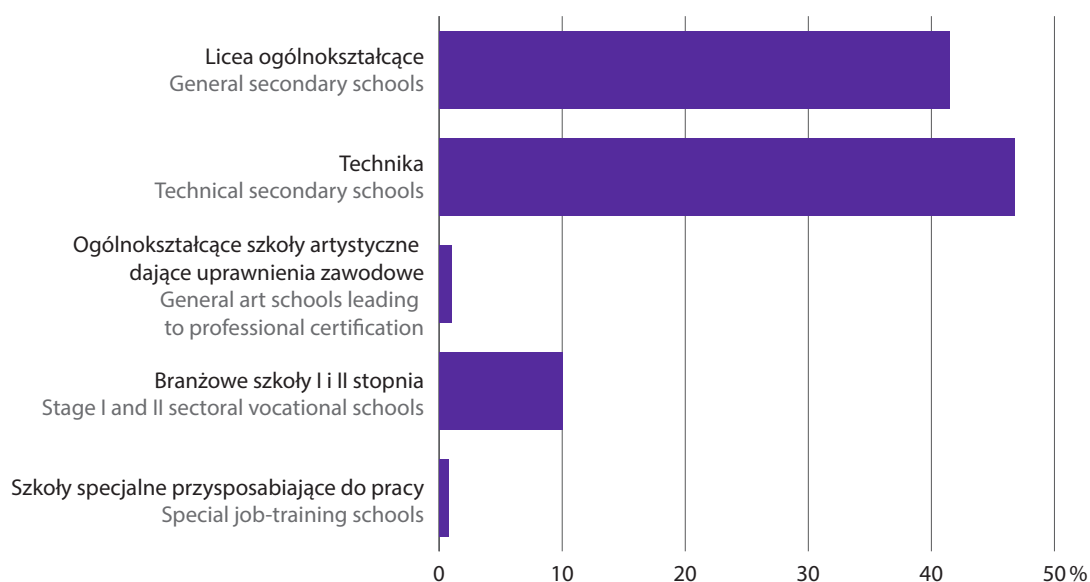
W roku szkolnym 2022/23 działało 366 szkół ponadpodstawowych dla młodzieży: 26 szkół specjalnych przysposabiających do pracy, 86 szkół branżowych I stopnia, 12 szkół branżowych II stopnia, 127 licea ogólnokształcące, 108 techników i 7 ogólnokształcących szkół artystycznych dających uprawnienia zawodowe. W stosunku do poprzedniego roku szkolnego nastąpił wzrost łącznej liczby tych szkół o 1,4%. Uczęszczało do nich 94,5 tys. uczniów, tj. o 5,0% więcej niż w poprzednim roku szkolnym.

Największą popularnością cieszyły się te szkoły, które dawały możliwość uzyskania świadectwa dojrzałości, a tym samym kontynuowania nauki na uczelniach. W szkołach tych pobierało naukę 89,8% ogólnej liczby uczniów na tym poziomie kształcenia (w tym uczniowie branżowych szkół II stopnia i ogólnokształcących szkół artystycznych dających uprawnienia zawodowe).

W roku szkolnym 2022/23 wśród szkół ponadpodstawowych dla młodzieży największą liczbę uczniów skupiały technika, do których uczęszczało 44,2 tys. młodzieży (o 5,3% więcej niż w poprzednim roku szkolnym) oraz licea ogólnokształcące – 39,3 tys. osób (o 8,8% więcej), w których kobiety stanowiły odpowiednio 36,4% i 65,7% uczniów tego typu szkół.

Wykres 21. Uczniowie szkół ponadpodstawowych dla młodzieży według typów szkół w roku szkolnym 2022/23

Chart 21. Students of post-primary schools by types of schools in the 2022/23 school year

W branżowych szkołach I stopnia w roku szkolnym 2022/23 kształciło się 8,9 tys. uczniów, a w szkołach specjalnych przysposabiających do pracy – 0,8 tys. (odpowiednio o 11,5% i o 5,0% mniej niż w poprzednim roku szkolnym). Udział kobiet wśród uczniów tych szkół wyniósł odpowiednio 28,8% i 41,5%. Głównym celem tych szkół jest wykształcenie umiejętności przydatnych do pracy w określonym zawodzie.

Do branżowych szkół II stopnia, przeznaczonych dla absolwentów branżowych szkół I stopnia, uczęszczało 483 uczniów (w tym 377 uczniów do klasy pierwszej, tj. ponad 2-krotnie więcej niż w poprzednim roku szkolnym). W szkołach tych zajęcia edukacyjne z zakresu kształcenia w zawodzie, w tym praktyczna nauka zawodu, są prowadzone w ramach kwalifikacyjnego kursu zawodowego.

Odrębną grupę wśród szkół ponadpodstawowych stanowiły ogólnokształcące szkoły artystyczne dające uprawnienia zawodowe. W roku szkolnym 2022/23 w województwie podkarpackim w 7 placówkach tego typu zawód zdobywało 912 uczniów (o 17 uczniów mniej niż w roku szkolnym 2021/22), w tym 81,8% kobiet. Liczba szkół w porównaniu z poprzednim rokiem szkolnym zmniejszyła o 2 szkoły.

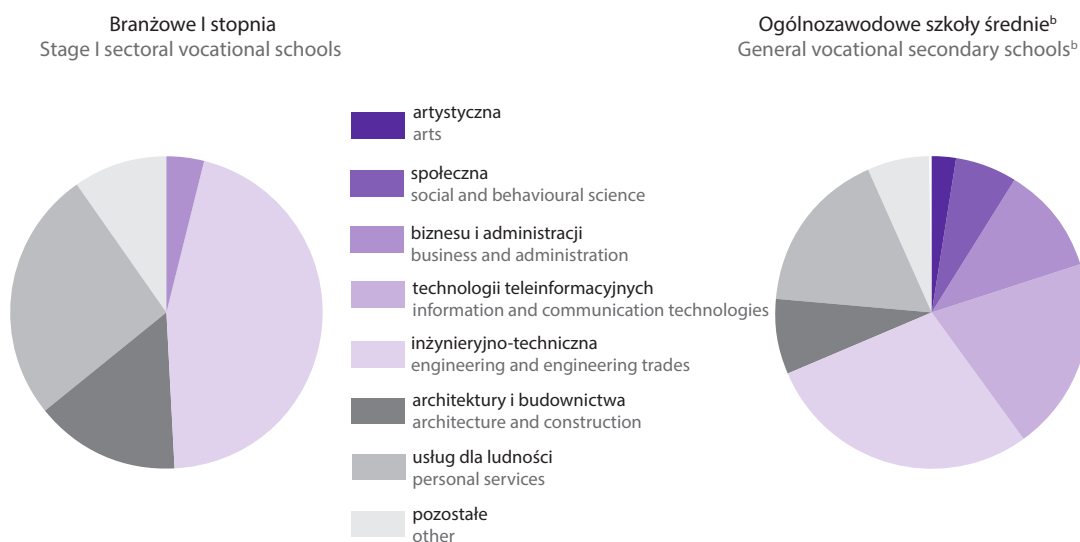
W czerwcu 2022 r. naukę we wszystkich typach szkół ponadpodstawowych dla młodzieży zakończyło 21,9 tys. uczniów, tj. o 12,8% więcej niż przed rokiem. W tym 40,5% stanowili absolwenci liceów ogólnokształcących, 37,1% – techników, a 20,8% – szkół branżowych I i II stopnia. Udział absolwentów szkół specjalnych przysposabiających do pracy i ogólnokształcących szkół artystycznych wyniósł po 0,8%.

W województwie podkarpackim najwięcej absolwentów szkół zawodowych stanowiły osoby, które kształciły się na kierunkach w zawodach z podgrupy inżynieryjno-technicznych oraz usług dla ludności.

Absolwenci techników w roku szkolnym 2021/22 najczęściej kończyli naukę w zakresie kierunków inżynieryjno-technicznych (28,5% ogółu absolwentów techników), technologii teleinformatycznych (20,0%) oraz usług dla ludności (16,9%). W ramach szkół branżowych I stopnia, najwięcej absolwentów kształciło się na kierunku z podgrupy inżynieryjno-technicznej (45,3%), następnie w usługach dla ludności (26,1%) oraz na kierunku architektury i budownictwa (14,9%). Z kolei absolwenci szkół branżowych II stopnia, którzy stanowili niewielki udział wśród absolwentów szkół ponadpodstawowych, przeważnie kończyli kierunki z podgrupy inżynieryjno-technicznych (48,6%) oraz usług dla ludności (40,0%).

Wykres 22. Absolwenci szkół zawodowych dla młodzieży według podgrup kierunków kształcenia^a w roku szkolnym 2021/22

Chart 22. Graduates of vocational school for youth by narrow fields of education^a in the 2021/22 school year

a Zgodnie z Międzynarodową Klasyfikacją Kierunków Kształcenia (ISCED-2013). b Branżowe szkoły II stopnia, technika i artystyczne ogólnokształcące dające uprawnienia zawodowe.

a According to the International Classification of Fields of Education and Training (ISCED-2013). b Stage II sectoral vocational schools, technical secondary schools and general art schools leading to professional certification.

W roku szkolnym 2022/23 obserwowano dalszy spadek liczby szkół policealnych. Na terenie województwa podkarpackiego funkcjonowało 59 szkół policealnych (w poprzednim roku szkolnym – 62), do których uczęszczało 9,2 tys. uczniów (o 4,4% mniej niż przed rokiem). W porównaniu z innymi typami szkół, szkoły policealne wyróżniają się krótszym cyklem kształcenia – od roku do 2,5 roku i w większym stopniu niż inne szkoły podlegają mechanizmom rynkowym. Liczba absolwentów szkół policealnych z roku szkolnego 2021/22 wyniosła 3,1 tys. osób i zmniejszyła się o 4,3% w porównaniu z poprzednim rokiem.

W maju 2023 r. do egzaminu maturalnego przystąpiło 15,6 tys. osób, z których egzamin zdało 13,2 tys. osób. Zdawalność egzaminu maturalnego w województwie kształtowała się na poziomie 84,6%, tj. o 0,2 p.proc. więcej niż przeciętnie w kraju. W porównaniu z rokiem poprzednim odsetek osób, które otrzymały pozytywny wynik egzaminu dorosłości wzrósł o 5,8 p.proc.

Tablica 11. Osoby, które przystąpiły/zdały egzamin maturalny^a

Table 11. Persons who took or passed matriculation exam^a

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2022	2023
Kobiety Females				
przystąpiło took	9826	8813	8858	8530
zdało passed	7394	6879	7147	7275
Mężczyźni Males				
przystąpiło took	8154	7523	7448	7062
zdało passed	6035	5412	5710	5923

a Od 2023 r. egzamin maturalny przeprowadzany jest w dwóch formułach – starej (obowiązującej od 2015 r.) i w nowej (obowiązującej od 2023 r.). W 2023 r. podano łącznie liczbę osób zdających egzamin maturalny według nowej i starej formuły.

a Since 2023, the matriculation examination has been carried out in two formulas – the old one (in force since 2015) and the new one (in force since 2023). In 2023, the total number of persons taking the matriculation examination according to the new and old formula was reported.

W roku akademickim 2022/2023 na 13 uczelniach mających siedzibę w województwie podkarpackim studiowało 42,2 tys. studentów (łącznie z cudzoziemcami), w tym na pierwszym roku studiów 11,6 tys. Udział kobiet wyniósł 56,3%. W porównaniu z poprzednim rokiem akademickim liczba studiujących zmniejszyła się o 5,3%. W stosunku do roku 2015/16 liczba uczących się na podkarpackich uczelniach była mniejsza o 21,9%.

Na terenie województwa podkarpackiego, odnotowano z kolei wzrost liczby studentów w zamiejscowych jednostkach organizacyjnych uczelni spoza województwa. W roku akademickim 2022/2023 w tych jednostkach kształciło się 2196 studentów (w poprzednim roku akademickim – 1711 studentów).

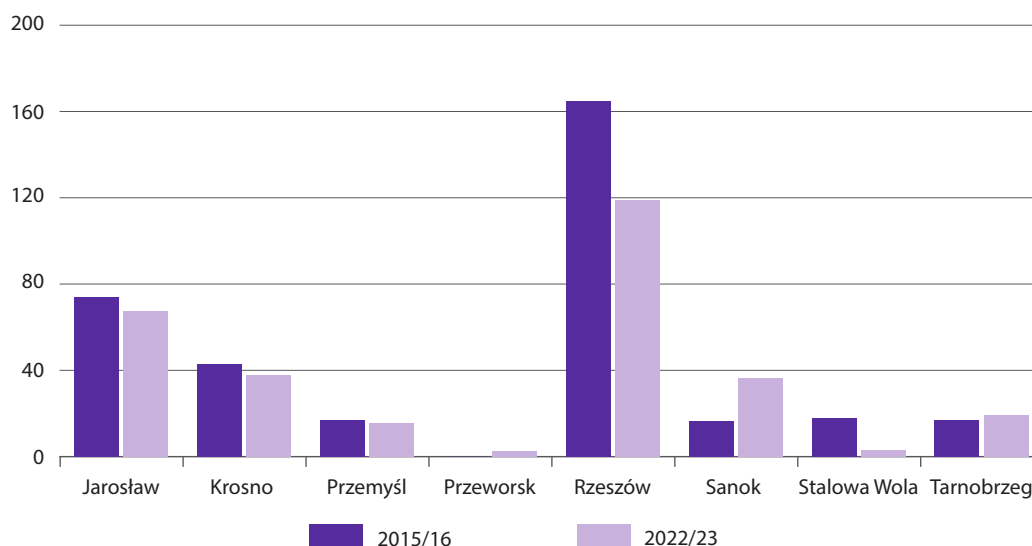
Do publicznych uczelni uczęszczało 32,7 tys. osób, a do niepublicznych 9,5 tys. Na studiach stacjonarnych kształciło się 30,4 tys. osób – stanowiły one blisko 3/4 ogółu studentów. W uczelniach publicznych z tej formy kształcenia skorzystało 81,5%, a w niepublicznych 38,8% studentów.

Głównym ośrodkiem akademickim w województwie podkarpackim jest Rzeszów, na terenie którego w roku akademickim 2022/23 swoją siedzibę miało 5 uczelni skupiających 79,4% ogółu studentów. Biorąc pod uwagę liczbę studentów, największymi uczelniami w województwie podkarpackim były Uniwersytet Rzeszowski kształcący 35,3% ogółu studentów oraz Politechnika Rzeszowska – 23,9%.

Najwięcej osób studiowało na kierunkach z grup „biznes, administracja i prawo” (22,9%), a następnie z grupy „technika, przemysł, budownictwo” (19,4%) oraz „zdrowie i opieka społeczna” (14,6%). Najmniej studentów było na „indywidualnych studiach międzyobszarowych” (0,6%) i kierunkach z grupy „rolnictwo” (1,6%).

W 2022 r. dyplomy ukończenia studiów wyższych otrzymało 13,0 tys. absolwentów. W porównaniu z rokiem poprzednim, liczba absolwentów zmalała o 0,4%. Absolwenci najczęściej kończyli studia na kierunkach studiów w grupach: „biznes, administracja i prawo” (23,8%), „technika, przemysł, budownictwo” (20,3%) oraz „zdrowie i opieka społeczna” (16,1%).

Wykres 23. Studenci stacjonarni uczelni w miejscowościach akademickich na 1000 ludności
 Chart 23. Students in full-time programmes in academic towns per 1,000 population

Wykres 24. Absolwenci uczelni według grup kierunków kształcenia^a w roku akademickim 2021/22
 Chart 24. Graduates by broad fields of education^a in the 2021/22 academic year

^a Absolwenci, którzy uzyskali dyplomy ukończenia studiów w 2022 r. Łącznie z cudzoziemcami. Zgodnie z Międzynarodową Klasyfikacją Kierunków Kształcenia (ISCED-F-2013).

^a Graduates who obtained higher education diplomas in 2022. Including foreigners. According to the International Classification of Fields of Education and Training (ISCED-F-2013).

W województwie podkarpackim w roku szkolnym 2022/23 funkcjonowało 31 szkół dla dorosłych, tj. o 5 mniej niż przed rokiem. Uczniowie ponadpodstawowych szkół dla dorosłych pobierali naukę tylko w liceach ogólnokształcących (3,4 tys., tj. o 2,3% więcej w porównaniu z poprzednim rokiem szkolnym). W 2022 r. szkoły dla dorosłych ukończyło 1095 uczniów (o 30,6% mniej niż przed rokiem).

Zasoby pracy

Labour resources

W województwie podkarpackim w końcu października 2023 r., w porównaniu z końcem grudnia 2022 r., zanotowano spadek liczby pracujących. W ujęciu rocznym zmniejszyła się ogólna liczba zarejestrowanych bezrobotnych.

Wyniki Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL) przeprowadzonego w 4 kwartale 2023 r. wskazują, że w porównaniu z analogicznym okresem poprzedniego roku zanotowano spadek aktywności zawodowej, przy jednoczesnym zmniejszeniu się zbiorowości pracujących, a zwiększeniu się liczby osób bezrobotnych. Zanotowano również spadek wskaźnika zatrudnienia oraz wzrost liczby osób biernych zawodowo.

Dane o **pracujących w gospodarce narodowej** (stan na ostatni dzień miesiąca) od grudnia 2022 r. są prezentowane na podstawie administracyjnych źródeł danych. Dane dotyczą pracujących we wszystkich podmiotach gospodarki narodowej.

Dane o pracujących dotyczą osób wykonujących pracę przynoszącą im zarobek lub dochód. Do pracujących zalicza się:

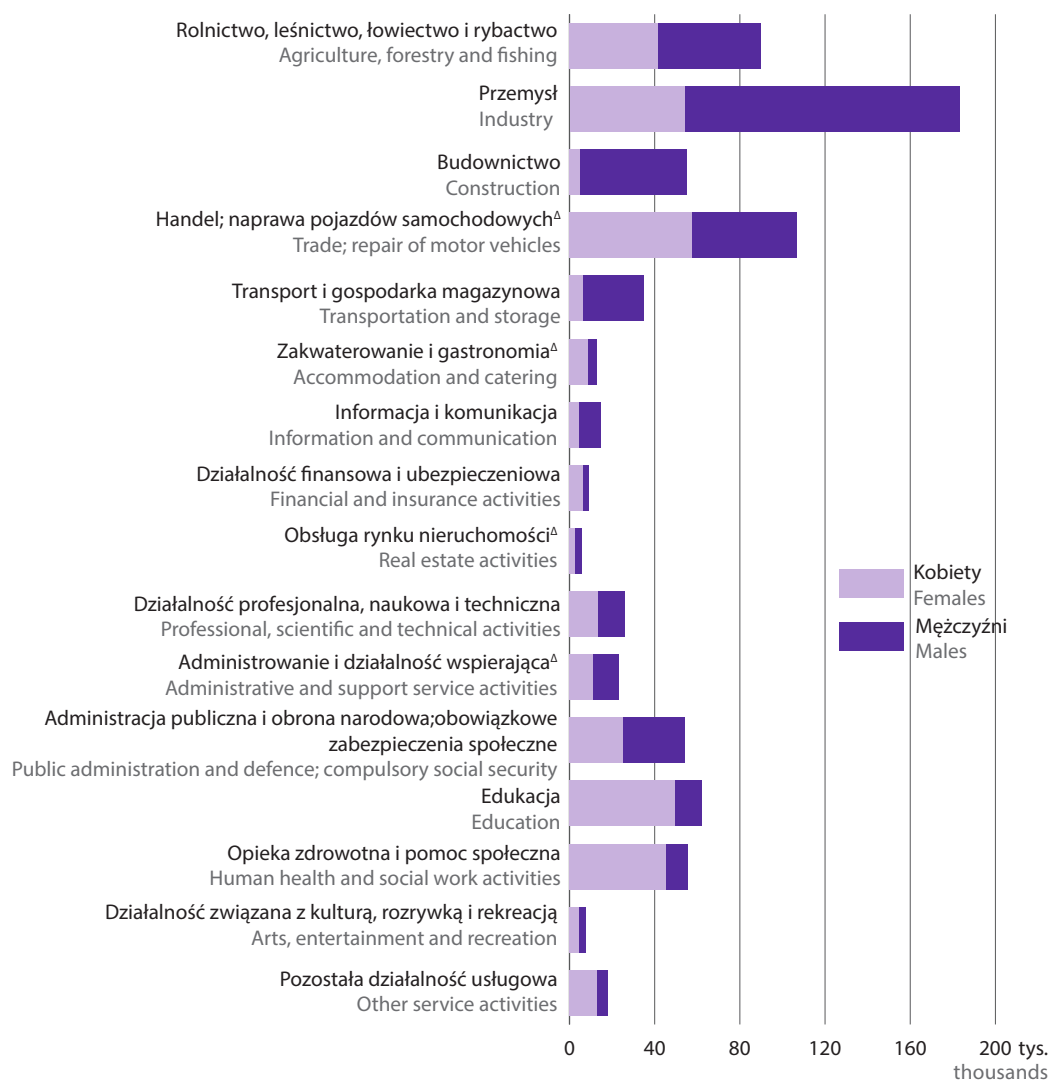
1. pracowników najemnych (od 2022 r. zmiana nazwy, wcześniej zatrudnieni), czyli osoby zatrudnione na podstawie stosunku pracy (umowa o pracę, powołanie, mianowanie, wybór) lub stosunku służbowego na czas określony i nieokreślony, w pełnym i niepełnym wymiarze czasu pracy;
2. pracodawców i pracujących na własny rachunek, łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin;
3. osoby wykonujące pracę nakładczą;
4. członków spółdzielni produkcji rolnej (rolniczych spółdzielni produkcyjnych i innych spółdzielni zajmujących się produkcją rolną oraz spółdzielni kółek rolniczych);
5. duchownych pełniących obowiązki duszpasterskie.

Według stanu na koniec października 2023 r. w województwie podkarpackim liczba pracujących w gospodarce narodowej wyniosła 758,9 tys. osób (w Polsce 15 115,3 tys.) i w porównaniu z końcem grudnia 2022 r. zmniejszyła się o 4,4 tys. osób (tj. o 0,6%). Pracujący w województwie stanowili 5,0% tej populacji w kraju. W rankingu województw, pod względem liczby pracujących, województwo podkarpackie uplasowało się na dziewiątym miejscu (najwięcej osób pracujących odnotowano w województwie małopolskim – 2452,9 tys., a najmniej w opolskim – 342,9 tys. osób).

W końcu października 2023 r. na Podkarpaciu najwięcej osób pracowało w sekcji przetwórstwo przemysłowe – 21,9% ogólnej liczby pracujących (w Polsce 18,5%), a następnie w sekcjach: handel; naprawa pojazdów samochodowych – 14,1% (14,7%), rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo – 11,8% (8,2%), edukacja – 8,2% (7,9%), opieka zdrowotna i pomoc społeczna – 7,3% (6,4%), budownictwo – 7,2% (6,9%) oraz administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne – 7,1% (w kraju 6,8%).

Wykres 25. Pracujący w gospodarce narodowej według sekcji PKD i płci w 2023 r.

Stan w dniu 31 października

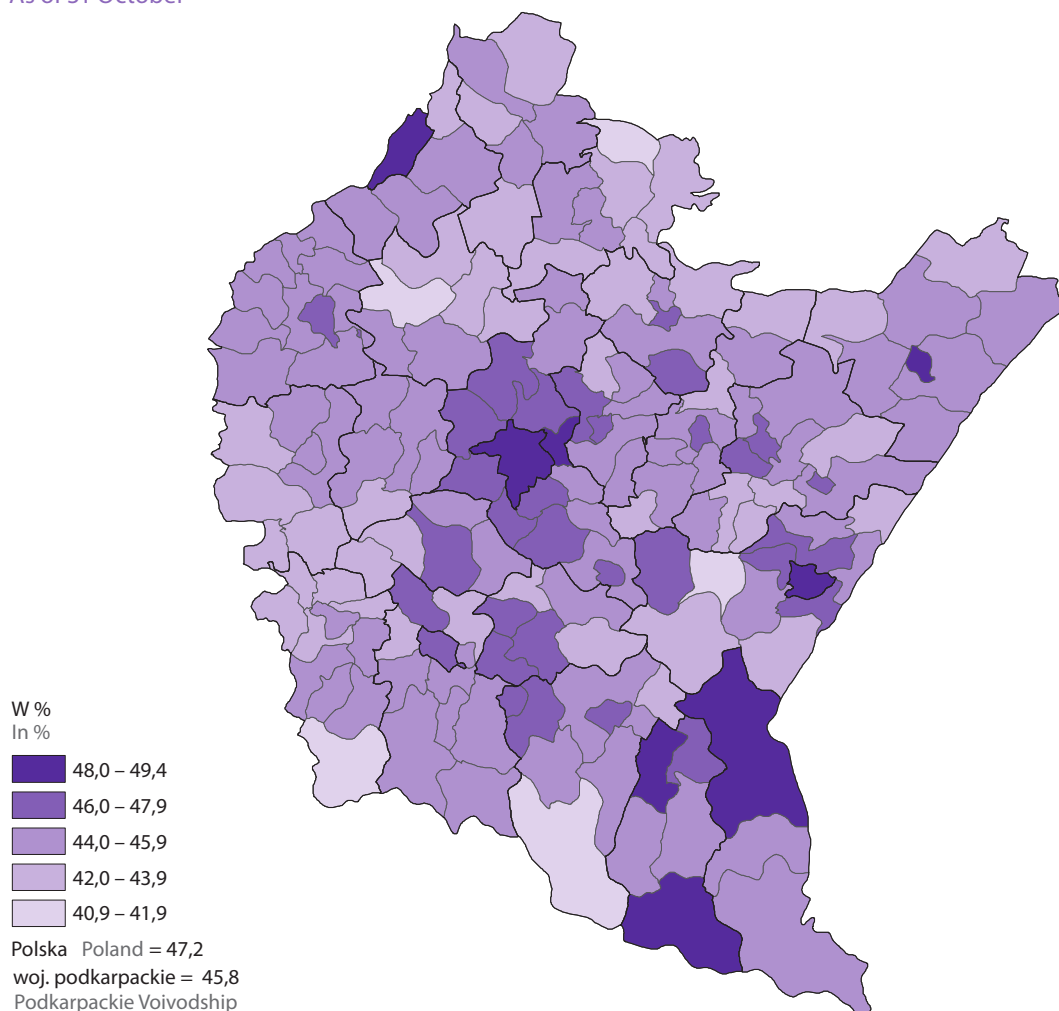
Chart 25. Employed persons in the national economy by PKD/NACE sections and sex in 2023
As of 31 October

W województwie podkarpackim wśród pracujących mężczyzn najwięcej odnotowano w przetwórstwie przemysłowym (115,5 tys. osób), a następnie w: budownictwie (50,2 tys.), handlu; naprawie pojazdów samochodowych (49,2 tys.) oraz rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybactwie (47,9 tys.), natomiast wśród pracujących kobiet w handlu; naprawie pojazdów samochodowych (57,6 tys. osób), a następnie w: przetwórstwie przemysłowym (50,5 tys.), edukacji (49,4 tys.) oraz opiece zdrowotnej i pomocy społecznej (45,2 tys.).

Mapa 24. Udział kobiet w ogólnej liczbie pracujących w gospodarce narodowej według gminy zamieszkania w 2023 r.

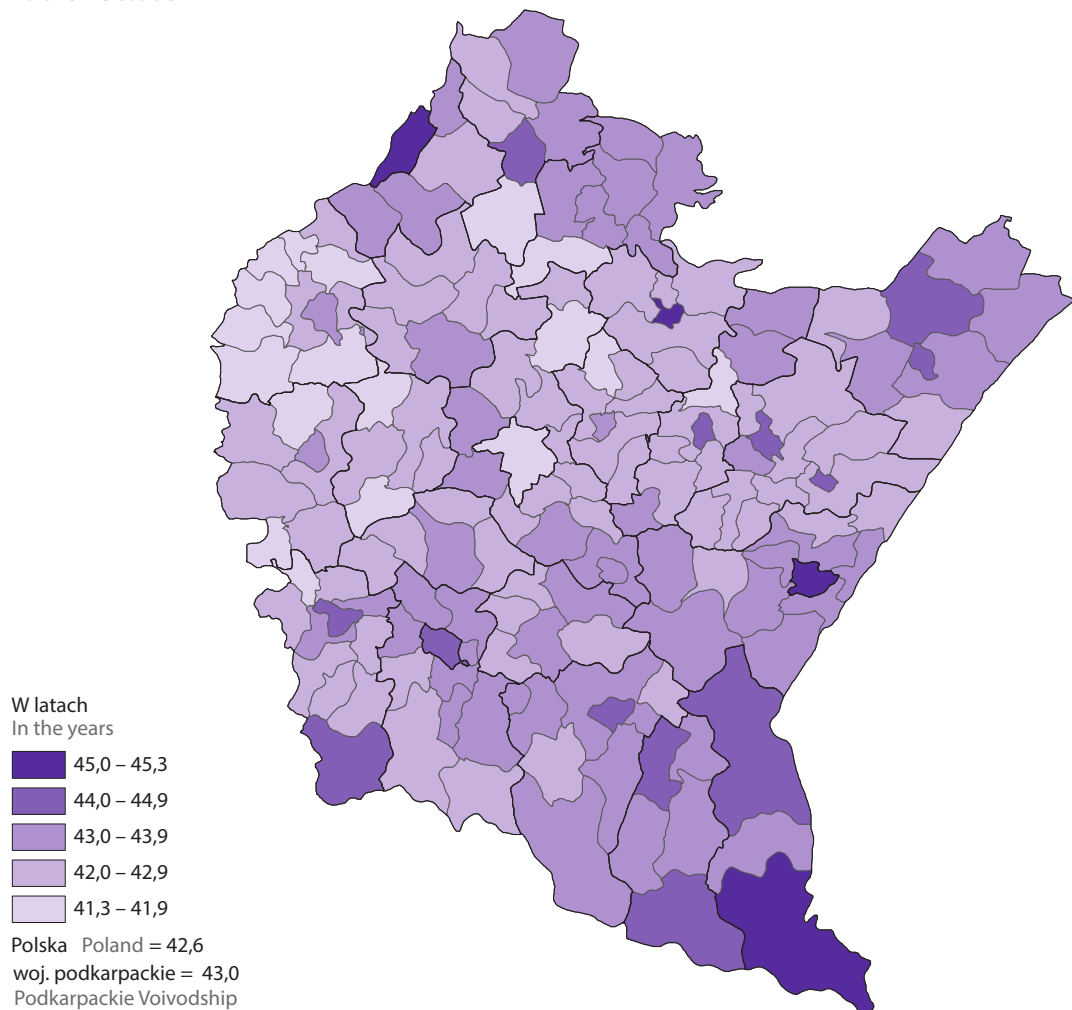
Stan w dniu 31 października

Map 24. Share of women in the total number of employed persons in the national economy by gmina of residence in 2023
As of 31 October

W końcu października 2023 r. na Podkarpaciu najwyższy udział kobiet w ogólnej liczbie pracujących w gospodarce narodowej wystąpił w gminie miejskiej Lubaczów (49,4%), a następnie w Rzeszowie i gminie Cisna (po 49,1%). Natomiast najniższy udział odnotowano w gminie Komarńca (40,9%), a następnie Krempna (41,1%) oraz Jarocin (41,6%).

Mapa 25. Średnia wieku pracujących w gospodarce narodowej według gminy zamieszkania w 2023 r.
 Stan w dniu 31 października
 Map 25. Average age of employed persons in the national economy by gmina of residence in 2023
 As of 31 October

Na koniec października 2023 r. średnia wieku pracujących w gospodarce narodowej na Podkarpaciu wyniosła 43 lata (w Polsce 42,6 roku). Najwyższa średnia wieku w województwie podkarpackim wystąpiła w gminie miejskiej Leżajsk (45,3 roku), a następnie w gminie Lutowiska oraz gminie miejskiej Przemyśl (po 45,1 roku), natomiast najniższy jej poziom odnotowano w gminach: Borowa, Ostrów i Wadowice Górne (po 41,3 roku).

Bezrobocie rejestrowane

Registered unemployment

Dane o **bezrobociu rejestrowanym** podano na podstawie badania, które opiera się na rejestracji osób w powiatowych urzędach pracy. Osoby te muszą spełniać kryteria przedstawione w ustawie z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz.U. z 2023 r. poz. 735, z późn. zm.), w której określono je jako bezrobotne oraz w ustawie o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa (Dz.U. z 2022 r. poz. 583 z późn. zm.).

W końcu 2023 r. liczba bezrobotnych zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy województwa podkarpackiego wyniosła 67,7 tys. osób (co stanowiło 8,6% ogółu bezrobotnych zarejestrowanych w Polsce) i była mniejsza od zanotowanej przed rokiem o 2,0%.

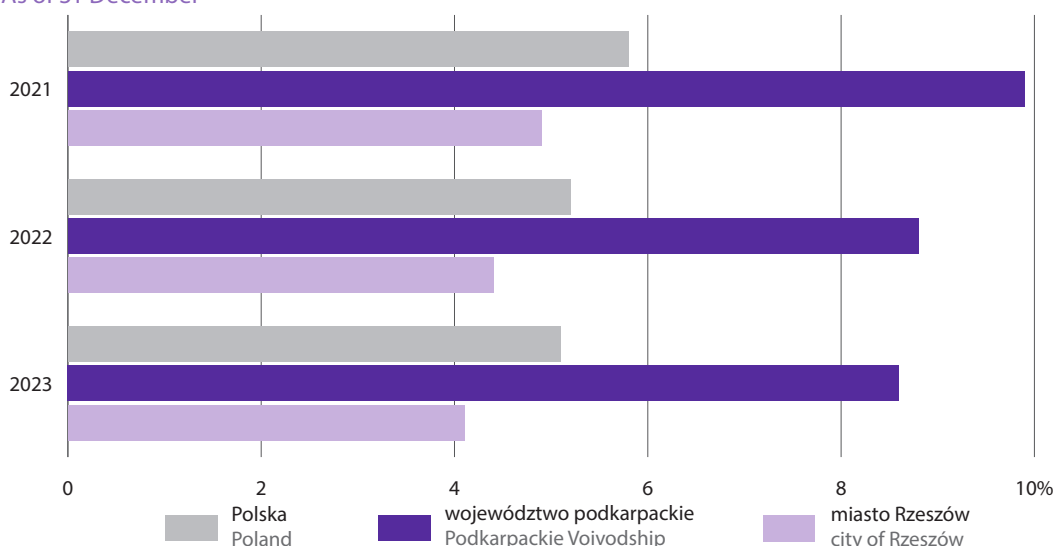
Stopa bezrobocia rejestrowanego wyniosła 8,6% (w Polsce 5,1%) i była niższa o 0,2 p.proc. (o 0,1 p.proc. w kraju) w odniesieniu do poprzedniego roku.

Wykres 26. Stopa bezrobocia rejestrowanego w latach 2021–2023

Stan w dniu 31 grudnia

Chart 26. Registered unemployment rate in 2021–2023

As of 31 December

Stopę bezrobocia rejestrowanego obliczono jako stosunek liczby bezrobotnych zarejestrowanych do liczby cywilnej ludności aktywnej zawodowo, tj. bez pracowników jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego.

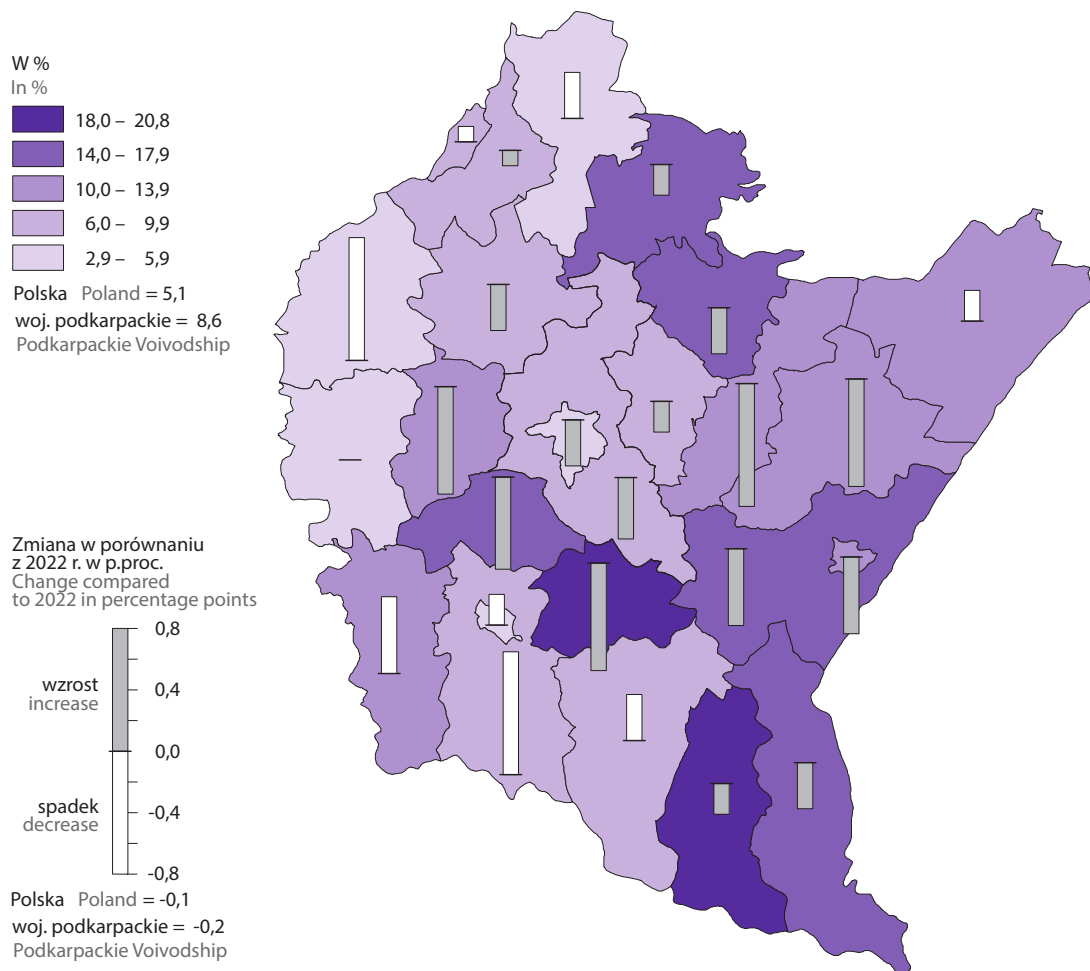
Od 2020 r. wskaźnik ten podaje się z uwzględnieniem pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie (będących składową cywilnej ludności aktywnej zawodowo) wyszacowanych na podstawie wyników Powszechnego Spisu Rolnego 2020. Dane te nie są w pełni porównywalne z okresami wcześniejszymi.

Mapa 26. Stopa bezrobocia rejestrowanego w 2023 r.

Stan w dniu 31 grudnia

Map 26. Registered unemployment rate in 2023

As of 31 December

Najwyższa stopa bezrobocia rejestrowanego w końcu grudnia 2023 r. wystąpiła w powiecie brzozowskim (20,8%), a najniższy jej poziom odnotowano w Krośnie (2,9%). W porównaniu z końcem grudnia 2022 r. spadek stopy bezrobocia rejestrowanego zanotowano w szesnastu powiatach, w tym największy w przeworskim (o 0,8 p.proc.), natomiast wzrost stopy bezrobocia odnotowano w ośmiu powiatach, w tym największy w krośnieńskim i mieleckim (po 0,8 p.proc.). Jedynie w powiecie dębickim stopa bezrobocia utrzymała się na poziomie z końca grudnia 2022 r.

W końcu 2023 r. najliczniejszą grupę wśród bezrobotnych stanowiły osoby w wieku od 25 do 34 lat, a następnie od 35 do 44 lat. Ich odsetek w ogólnej liczbie bezrobotnych w końcu 2023 r. wyniósł odpowiednio 25,5% i 25,1% (rok wcześniej 26,6% i 24,9%). Osoby w wieku od 18 do 24 lat stanowiły 14,1% (13,3%) bezrobotnych, od 45 do 54 lat – 19,8% (19,4%), a powyżej 54 lat – 15,5% (w końcu 2022 r. – 15,8%).

Większość bezrobotnych rejestrujących się w powiatowych urzędach pracy to osoby o stosunkowo niskim poziomie wykształcenia. W 2023 r. dwie najliczniejsze grupy stanowiły osoby posiadające wykształcenie zasadnicze zawodowe/branżowe – 27,7% (w końcu 2022 r. – 27,9%), następnie policealne i średnie zawodowe/branżowe – 26,9% (26,4%). Wykształcenie gimnazjalne i niższe posiadało 18,4% bezrobotnych (w końcu 2022 r. – 18,7%), wyższe – 15,3% (15,6%), a średnie ogólnokształcące 11,7% (rok wcześniej – 11,4%).

Udział osób długotrwale bezrobotnych (tzn. pozostających bez pracy łącznie przez okres ponad 12 miesięcy w okresie ostatnich dwóch lat, z wyłączeniem okresów odbywania stażu i przygotowania zawodowego w miejscu pracy) w ogólnej liczbie zarejestrowanych bezrobotnych w końcu 2023 r. wyniósł 55,1% i w odniesieniu do analogicznego okresu 2022 r. zmniejszył się o 2,7 p.proc.

W końcu 2023 r. osoby pozostające bez pracy do 1 miesiąca stanowiły 8,3% bezrobotnych (rok wcześniej – 8,8%), od 1 do 3 miesięcy – 17,8% (16,9%), od 3 do 6 miesięcy – 14,0% (13,2%), natomiast od 6 do 12 miesięcy – 15,2% (13,3%). Bezrobotni poszukujący pracy ponad rok stanowili 44,7% ogółu bezrobotnych, a ich udział w ogólnej liczbie bezrobotnych, w odniesieniu do analogicznego okresu 2022 r., zmniejszył się o 3,1 p.proc.

W województwie podkarpackim wśród bezrobotnych przeważali mieszkańcy wsi, którzy stanowili 63,6% (w końcu 2022 r. – 63,4%) ogółu zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy, natomiast osoby zamieszkujące w miastach stanowiły 36,4% (przed rokiem – 36,6%). W Polsce mieszkańcy wsi stanowili 46,2% (w końcu 2022 r. – 46,0%) ogółu zarejestrowanych bezrobotnych. Zwiększył się udział osób niepełnosprawnych w ogólnej liczbie bezrobotnych z 6,4% w 2022 r. do 6,8% w 2023 r. (w kraju zwiększył się o 0,4 p.proc. do 7,7%). W końcu 2023 r. na 1 ofertę pracy przypadało 44 bezrobotnych (wobec 55 osób przed rokiem), natomiast w Polsce odpowiednio 19 i 18 bezrobotnych.

Źródłem danych kwartalnych o **ludności aktywnej zawodowo** (tj. pracujących i bezrobotnych według definicji Międzynarodowej Organizacji Pracy oraz wytycznych Eurostatu) oraz o **osobach biernych zawodowo**, tj. tych, którzy pozostają poza siłą roboczą jest Badanie Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL).

Od 1 kwartału 2021 r. w BAEL wprowadzono zmiany metodologiczne wynikające z wdrożenia rozporządzenia ramowego dla statystyki społecznej, tj. Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1700 z dnia 10 października 2019 r. oraz jego aktów implementacyjnych. Zmiany dotyczyły m.in. zakresu podmiotowego badania (badanie zasadnicze obejmuje osoby w wieku 15–89 lat, do 2020 r. włącznie były to osoby w wieku 15 lat i więcej) oraz definicji i sposobu wyodrębniania poszczególnych populacji osób na rynku pracy, tj. pracujących, bezrobotnych i biernych zawodowo. Na potrzeby analiz porównawczych zaprezentowano przeliczone dane BAEL dla lat wcześniejszych, z uwzględnieniem definicji obowiązujących od 2021 r.

Dane za okres od 1 kwartału 2021 r. do 4 kwartału 2023 r. uogólniono w oparciu o bilanse ludności rezydującej opracowane na podstawie wyników **Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2021** (we wcześniejszych edycjach Raportu wyniki były uogólniane na populację generalną z wykorzystaniem danych o ludności pochodzących z bilansów opracowanych na podstawie wyników NSP 2011). W związku w powyższym dane opublikowane w poprzednich edycjach Raportu nie są w pełni porównywalne z danymi prezentowanymi w tej edycji Raportu.

Tablica 12. Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15–89 lat w 4 kwartale według BAEL^a
Table 12. Economic activity of the population aged 15–89 in quarter 4 by LFS^a

Wyszczególnienie Specification	2021	2022	2023	2023 Polska Poland
Aktywni zawodowo w tys. Economically active persons in thousands	867	857	854	17870
pracujący employed persons	836	814	804	17323
bezrobotni ^a unemployed persons ^a	31	43	50	547
Bierni zawodowo w tys. Economically inactive persons in thousands	758	761	763	12492
Współczynnik aktywności zawodowej w % Activity rate in %	53,4	53,0	52,8	58,9
Wskaźnik zatrudnienia w % Employment rate in %	51,5	50,3	49,7	57,1
Stopa bezrobocia w % Unemployment rate in %	3,6	5,0	5,9	3,1

a Populacja bezrobotnych dotyczy osób w wieku 15–74 lata.
 a The unemployed population includes people aged 15–74.

Zbiorowość aktywnych zawodowo w województwie podkarpackim, którą tworzą pracujący oraz bezrobotni, w 4 kwartale 2023 r. wyniosła 854 tys. osób, co stanowiło 4,8% ogółu aktywnych zawodowo w kraju. Liczba osób aktywnych zawodowo obniżyła się zarówno w odniesieniu do 4 kwartału 2021 r., jak i w porównaniu z 4 kwartałem 2022 r. (odpowiednio o 1,5% i o 0,4%). Pod względem miejsca zamieszkania w grupie aktywnych zawodowo większość stanowili mieszkańcy wsi (56,9%), natomiast ze względu na płeć przeważali mężczyźni (56,6%).

Współczynnik aktywności zawodowej według BAEL obliczono jako udział aktywnych zawodowo danej kategorii w ogólnej liczbie ludności danej kategorii.

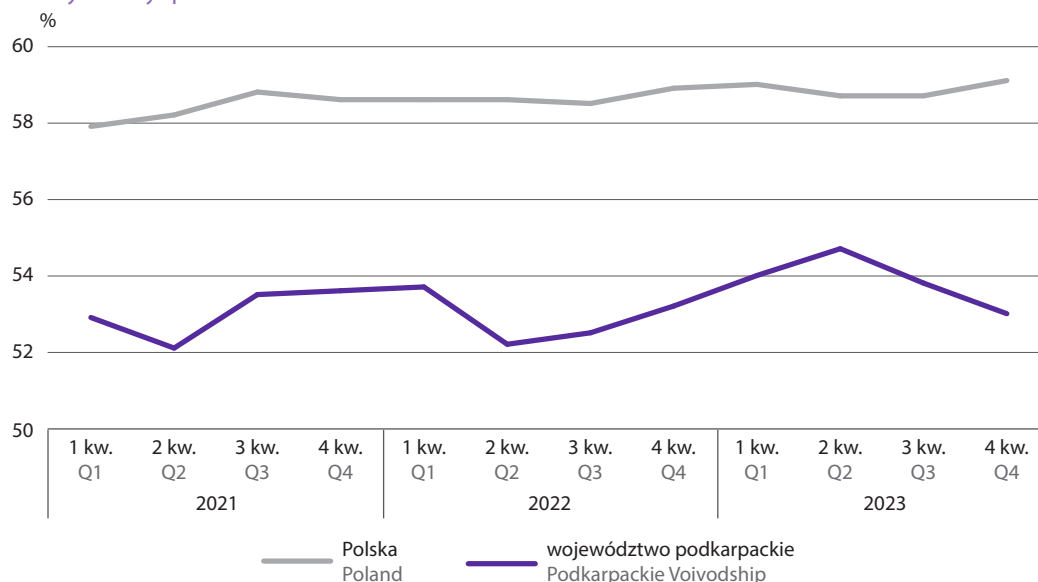
W 4 kwartale 2023 r. współczynnik aktywności zawodowej dla województwa podkarpackiego wyniósł 52,8% (wobec 58,9% w kraju). Wartość współczynnika aktywności zawodowej wskazuje, że ponad połowa ludności w wieku 15–89 lat pracowała, bądź aktywnie poszukiwała pracy i była gotowa ją podjąć. Podkarpackie, to województwo o najniższym współczynniku aktywności zawodowej w 4 kwartale 2023 r. spośród 16 województw (podobnie jak w 4 kwartale 2021 r. i w 4 kwartale 2022 r.). Współczynnik ten zmniejszył się zarówno w porównaniu z 4 kwartałem 2021 r. (o 0,6 p.proc.), jak i w odniesieniu do 4 kwartału 2022 r. (o 0,2 p.proc.).

Uwzględniając podział według płci, wartość tego współczynnika była wyższa dla mężczyzn (61,4%) niż kobiet (44,7%). Natomiast ze względu na miejsce zamieszkania współczynnik aktywności zawodowej osiągnął nieco wyższą wartość dla osób zamieszkałych w mieście niż na wsi (54,7% wobec 51,5%).

Najbardziej aktywne zawodowo były osoby w grupie wieku 35–44 lata, dla których współczynnik wyniósł 85,0%. Najniższą zaś aktywnością zawodową cechowała się grupa osób w wieku 55–89 lat, dla której współczynnik kształtował się na poziomie 24,4%. W kraju najwyższy współczynnik odnotowano również w grupie osób w wieku 35–44 lata (90,3%), a najniższy w grupie osób 55–89 lat (26,6%).

Uwzględniając poziom wykształcenia, najwyższą wartość współczynnika aktywności zawodowej odnotowano w grupie osób z wykształceniem wyższym 79,2% (wobec 81,6% w kraju), natomiast najniższy współczynnik aktywności zawodowej dotyczył osób z wykształceniem: gimnazjalnym, podstawowym, niepełnym podstawowym i bez wykształcenia szkolnego 9,7% (wobec 16,2% w kraju).

Wykres 27. Współczynnik aktywności zawodowej według kwartałów
Chart 27. Activity rate by quarters

Do pracujących według BAEL zaliczono osoby w wieku 15–89 lat, które w okresie badanego tygodnia: wykonywały przez co najmniej 1 godzinę pracę przynoszącą zarobek lub dochód, tzn. były zatrudnione w firmie/instytucji publicznej lub u prywatnego pracodawcy, pracowały we własnym (lub dzierżawionym) gospodarstwie rolnym lub prowadziły własną działalność gospodarczą poza rolnictwem, pomagały (bez wynagrodzenia) w prowadzeniu rodzinnego gospodarstwa rolnego lub rodzinnej działalności gospodarczej poza rolnictwem, miały pracę, ale jej nie wykonywały:

- z powodu choroby lub urlopu wypoczynkowego, urlopu związanego z rodzicielstwem (macierzyńskiego, rodzicielskiego, ojcowskiego lub wychowawczego), organizacji czasu pracy (systemu pracy lub odbioru nadgodzin), szkolenia związanego z wykonywaną pracą;
- z powodu sezonowego charakteru pracy, jeśli w okresie poza sezonem nadal regularnie wypełniały zadania i obowiązki związane z pracą lub prowadzeniem działalności (z wyłączeniem obowiązków prawnych lub administracyjnych);
- z innych powodów, jeśli przewidywany okres nieobecności w pracy nie przekraczał 3 miesięcy.

W 4 kwartale 2023 r. populacja pracujących w województwie podkarpackim wyniosła 804 tys. osób, co stanowiło 4,6% ogółu pracujących w kraju. Liczba pracujących obniżyła się zarówno w odniesieniu do 4 kwartału 2021 r., jak i w stosunku do 4 kwartału 2022 r. (odpowiednio o 3,8% i o 1,2%). Poziom zaangażowania zawodowego mężczyzn był wyższy niż kobiet (56,7% wobec 43,3%), a mieszkańców wsi wyższy niż mieszkańców miast (55,7% wobec 44,3%).

Wskaźnik zatrudnienia obliczono jako udział pracujących danej kategorii w ogólnej liczbie ludności danej kategorii.

W 4 kwartale 2023 r. wskaźnik zatrudnienia służący do pomiaru wykorzystania zasobów pracy wyniósł 49,7%. W odniesieniu do Polski omawiany wskaźnik był niższy o 7,4 p.proc. Województwo podkarpackie w 4 kwartale 2023 r. charakteryzowało się najniższą wartością tego wskaźnika na tle innych województw (analogicznie było zarówno w 4 kwartale 2021 r., jak również w 4 kwartale 2022 r.).

Zarówno w odniesieniu do 4 kwartału 2021 r. jak i w porównaniu z 4 kwartałem 2022 r. wskaźnik zatrudnienia zmniejszył się odpowiednio o 1,8 p.proc. i o 0,6 p.proc.

W województwie podkarpackim najwyższy wskaźnik zatrudnienia wystąpił w grupie osób w wieku 35–44 lata (82,5%), najniższy natomiast w grupie osób 15–24 lata (18,0%). W kraju najwyższy wskaźnik odnotowano również w grupie osób w wieku 35–44 lata (88,4%), a najniższy w grupie osób 55–89 lat (26,1%).

Ze względu na poziom wykształcenia, najwyższym wskaźnikiem zatrudnienia charakteryzowały się osoby z wykształceniem wyższym, zarówno w podkarpackim (77,6%), jak i w kraju (80,5%), najniższym zaś osoby posiadające wykształcenie: gimnazjalne, podstawowe, niepełne podstawowe i bez wykształcenia szkolnego (odpowiednio 9,3% w województwie i 14,9% w kraju).

Stopę bezrobocia według BAEL obliczono jako udział bezrobotnych danej kategorii w liczbie aktywnych zawodowo danej kategorii.

Populacja bezrobotnych w 4 kwartale 2023 r. w województwie podkarpackim liczyła 50 tys. osób, co stanowiło 9,1% ogółu bezrobotnych w kraju. Liczba bezrobotnych wzrosła zarówno w porównaniu z 4 kwartałem 2021 r., jak i w stosunku do 4 kwartału 2022 r. (odpowiednio o 61,3% i o 16,3%). Większość w tej grupie, pod względem miejsca zamieszkania, stanowili mieszkańcy wsi (76,0%), natomiast ze względu na płeć przeważali mężczyźni (54,0%).

Stopa bezrobocia w 4 kwartale 2023 r. w województwie podkarpackim wyniosła 5,9% i wzrosła zarówno w stosunku do 4 kwartału 2021 r., jak również do 4 kwartału 2022 r. (odpowiednio o 2,3 p.proc. i o 0,9 p.proc.). Udział bezrobotnych w liczbie aktywnych zawodowo w województwie podkarpackim był wyższy niż w kraju (o 2,8 p.proc.). Pod względem wartości tego miernika województwo podkarpackie znalazło się na 16. miejscu w kraju (na 15. pozycji było rok wcześniej, a na 10. pozycji – dwa lata wcześniej).

Ludność bierna zawodowo, tzn. pozostająca poza siłą roboczą, są to wszystkie osoby:

1. w wieku 15–89 lat, które nie zostały zakwalifikowane jako pracujące lub bezrobotne, tzn. osoby, które w badanym tygodniu:
 - nie pracowały, nie miały pracy i jej nie poszukiwały;
 - nie pracowały, poszukiwały pracy, ale nie w aktywny sposób lub poszukiwały pracy aktywnie, ale nie były zdolne (gotowe) do jej podjęcia w ciągu dwóch tygodni następujących po tygodniu badanym;
 - nie pracowały i nie poszukiwały pracy, ponieważ już ją znalazły i oczekiwały na jej rozpoczęcie w okresie:
 - dłuższym niż trzy miesiące;
 - do trzech miesięcy, ale nie były gotowe tej pracy podjąć;
2. wszystkie osoby w wieku 90 lat i więcej.

Od 2021 roku **przyczyny bierności** określane są dla populacji biernych zawodowo w wieku 15–74 lata.

W 4 kwartale 2023 r. osoby niepracujące i nieposzukujące pracy, czyli zbiorowość biernych zawodowo w województwie podkarpackim liczyła 763 tys. osób, co stanowiło 6,1% ogółu biernych zawodowo w kraju. Wśród nieaktywnych zawodowo ze względu na miejsce zamieszkania większość stanowili mieszkańcy wsi, a pod względem płci przeważały kobiety (po 60,2%).

W odniesieniu do 4 kwartału 2021 r. liczba biernych zawodowo wzrosła o 0,7%. Jej wzrost odnotowano w populacji mężczyzn oraz wśród mieszkańców wsi (odpowiednio o 6,3% i o 1,8%). Natomiast w populacji kobiet, a także wśród ludności miejskiej liczba biernych zawodowo obniżyła się – odpowiednio o 2,8% i o 0,7%.

W porównaniu z 4 kwartałem 2022 r. liczba biernych zawodowo wzrosła o 0,3%. Jej wzrost odnotowano zarówno w populacji mężczyzn, jak i kobiet (odpowiednio o 0,3% i o 0,4%), a także wśród mieszkańców miast (o 2,7%), zaś spadek wystąpił wśród osób mieszkających na wsi (o 1,1%).

Analizując populację biernych zawodowo według wieku, zarówno w województwie, jak i w kraju można zauważyć znaczną dominację dwóch grup. Pierwsza grupa to osoby w wieku 55–89 lat, które stanowiły 63,0% ogółu biernych zawodowo w województwie podkarpackim (w kraju 67,7%). Natomiast drugą, pod względem liczebności grupą tworzącą zbiorowość nieaktywnych zawodowo stanowiły osoby w wieku 15–24 lata, które liczyły 19,7% populacji biernych zawodowo (w kraju 18,8%).

W województwie podkarpackim, jak również w kraju, w grupie biernych zawodowo przeważały osoby z wykształceniem: gimnazjalnym, podstawowym, niepełnym podstawowym i bez wykształcenia szkolnego (30,4% wobec 28,3% w kraju). Najmniejszy zaś odsetek w tej grupie w województwie stanowiły osoby z wykształceniem wyższym (10,5%), w kraju natomiast z wykształceniem średnim ogólnokształcącym (11,3%).

W 4 kwartale 2023 r. (podobnie jak rok wcześniej) w województwie podkarpackim wśród najczęstszych przyczyn bierności zawodowej spośród osób nieposzukujących pracy wymieniano emeryturę (45,0% wobec 51,9% w kraju), a także naukę i uzupełnianie kwalifikacji (22,2% wobec 22,4%). Stosunkowo rzadziej wskazywano na opiekę nad dziećmi lub innymi członkami rodziny wymagającymi opieki oraz na sytuację rodzinną (9,3% wobec 7,6% w Polsce) czy na chorobę i niesprawność (8,5% wobec 10,8%).

5.2. Jakość życia

5.2. Quality of life

Zamożność mieszkańców

Inhabitants' wealth

W 2022 r. przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w województwie podkarpackim, w podmiotach gospodarczych o liczbie pracujących powyżej 9 osób, wyniosło 5662,53 zł., co oznacza wzrost jego poziomu o 9,5% w stosunku do 2021 r.

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw w 2023 r. wyniosło 6133,96 zł i było niższe od średniej krajowej o 17,6%, tj. o 1310 zł.

W 2023 r. w województwie podkarpackim zanotowano wzrost w skali roku przeciętnej miesięcznej liczby emerytów i rencistów, przy czym osób pobierających świadczenia z ZUS było nieco więcej, natomiast świadczeniobiorców KRUS mniej niż w 2022 r. W ujęciu rocznym zwiększyła się przeciętna miesięczna emerytura i renta zarówno z ZUS, jak i z KRUS.

W 2022 r. poprawiła się sytuacja materialna gospodarstw domowych na Podkarpaciu. Wzrósł przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na osobę.

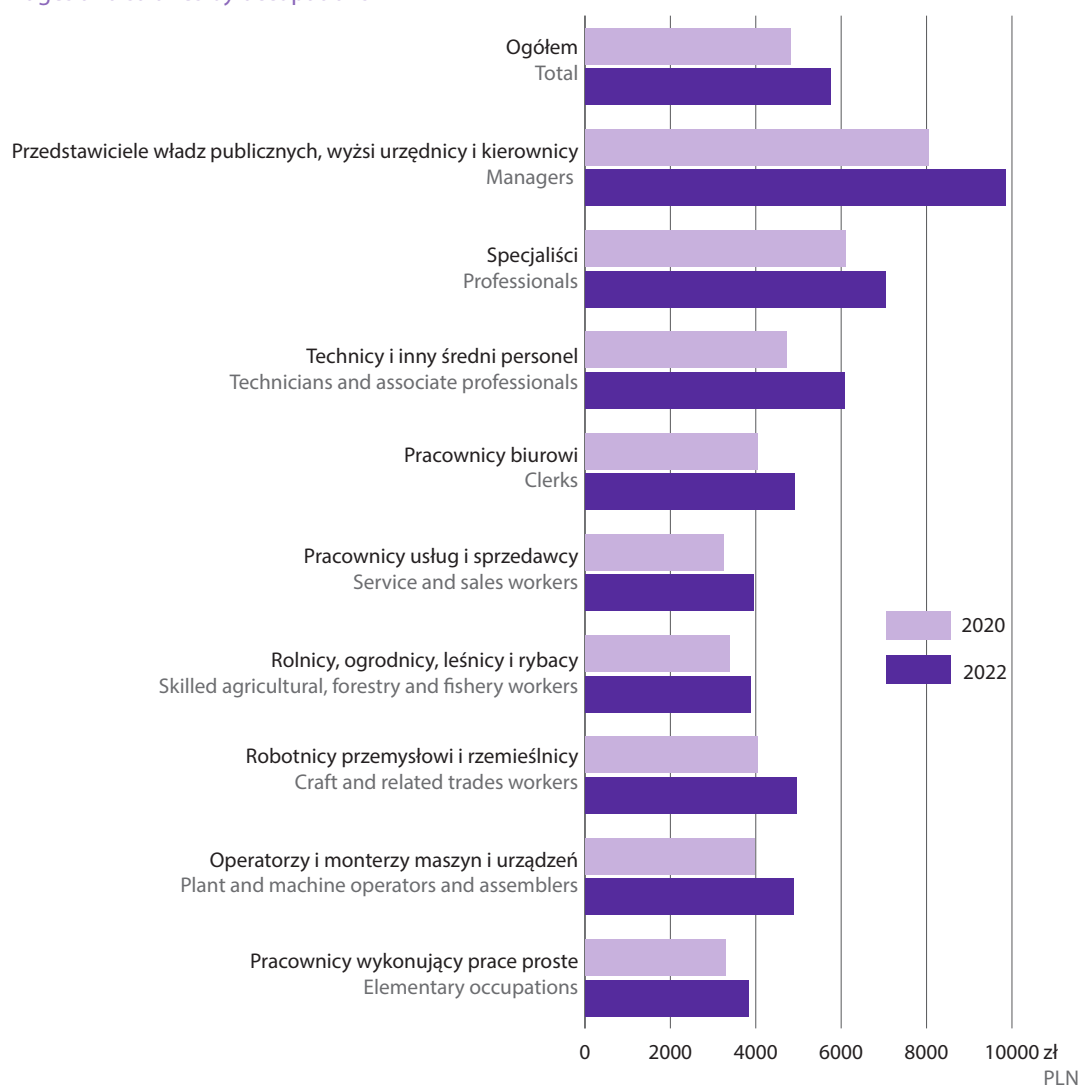
Badanie struktury wynagrodzeń według zawodów – realizowane co dwa lata, ma charakter reprezentacyjny i obejmuje podmioty gospodarki narodowej o liczbie pracujących powyżej 9 osób. Wyniki dotyczą osób pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych, które w roku badania przepracowały cały miesiąc październik. Dane w opracowaniu dotyczą przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń nominalnych brutto, prezentowanych w przeliczeniu na pełny wymiar czasu pracy.

Jak wynika z badania struktury wynagrodzeń według grup zawodów w październiku 2022 r. przeciętne wynagrodzenie brutto na Podkarpaciu wyniosło 5745,04 zł i było o 19,6% wyższe niż w 2020 r. Stanowiło ono 82,1% przeciętnego wynagrodzenia w kraju, które w 2022 r. wyniosło 7001,28 zł. W porównaniu z październikiem 2020 r. we wszystkich wielkich grupach zawodowych nastąpił wzrost wynagrodzeń, od 14,4% w grupie rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy, do 28,5% w grupie technicy i inny średni personel.

W październiku 2022 r. wynagrodzenie do wysokości 3500,64 zł (tj. co najwyżej 50,0% przeciętnego wynagrodzenia brutto w kraju), na Podkarpaciu otrzymało 11,3% zatrudnionych. Wynagrodzenia do wysokości 7001,28 zł, czyli co najwyżej 100% przeciętnego wynagrodzenia brutto w kraju, na Podkarpaciu otrzymało 69,1% zatrudnionych. W grupie pracowników, którzy otrzymali od 100,0% do 200,0% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w kraju, na Podkarpaciu znalazło się 19,7% zatrudnionych.

W badanym miesiącu (październiku) środkowe miesięczne wynagrodzenie brutto (mediana) na Podkarpaciu dla osób zatrudnionych w jednostkach o liczbie pracujących powyżej 9 osób wyniosło 4920,35 zł. Przeciętne godzinowe wynagrodzenie brutto wyniosło 35,45 zł.

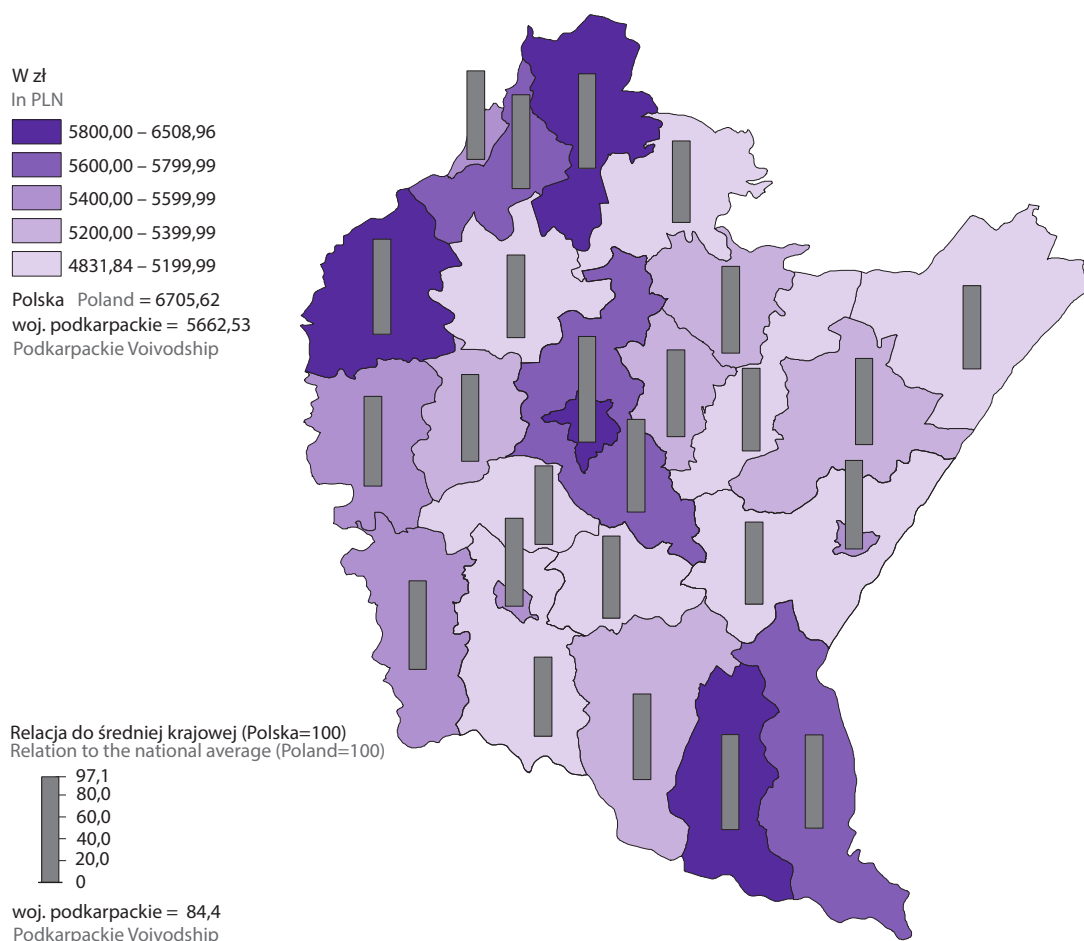
Wykres 28. Wynagrodzenia według zawodów
Chart 28. Wages and salaries by occupations

W 2022 r. przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w województwie podkarpackim, w podmiotach gospodarczych o liczbie pracujących powyżej 9 osób, wyniosło 5662,53 zł (wzrost o 9,5% w stosunku do 2021 r., a w odniesieniu do 2015 r. – o 60,5%. Pomimo wzrostu płac, przeciętne wynagrodzenie w województwie podkarpackim wciąż było niższe od średniej krajowej, która w 2022 r. ukształtowała się na poziomie 6705,62 zł. W 2022 r. było niższe – o 15,6%, w 2021 r. – o 13,8%, a w 2015 r. – o 15,0%.

Płace wyższe niż przeciętnie w województwie odnotowano w siedmiu powiatach: w Rzeszowie (6508,96 zł; wyższe o 14,9%), mieleckim (5845,43 zł; wyższe o 3,2%), leskim (5831,15 zł; wyższe o 3,0%), stalowowolskim (5817,58 zł; wyższe o 2,7%), bieszczadzkim (5747,22 zł; wyższe o 1,5%), tarnobrzeskim (5746,03 zł; wyższe o 1,5%) oraz rzeszowskim (5684,10 zł; wyższe o 0,4%). Najniższe wynagrodzenia zanotowano w powiecie strzyżowskim (4831,84 zł; niższe niż przeciętnie w województwie o 14,7%), następnie krośnieńskim (4841,46 zł; niższe o 14,5%) oraz niżańskim (5022,68 zł; niższe o 11,3%).

Mapa 27. Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto^a w 2022 r.
Map 27. Average monthly gross wages and salaries^a in 2022

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.
^a Data concern economic entities employing more than 9 persons.

We wszystkich podkarpackich powiatach przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto wzrosło w porównaniu z poprzednim rokiem, w tym najwyższy wzrost notowano w powiecie rzeszowskim (o 13,8%), następnie w przemyskim i ropczycko-sędziszowskim (po 13,0%).

W drugiej części analizy informacje wynikowe o wysokości przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń brutto zaprezentowano **na podstawie miesięcznego meldunku o działalności gospodarczej DG-1** (dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; w ramach badania podmioty o liczbie pracujących 50 i więcej osób badane są metodą pełną, a podmioty o liczbie pracujących od 10 do 49 osób – metodą reprezentacyjną) – na tej podstawie przedstawiono przeciętne miesięczne wynagrodzenia w województwie w sektorze przedsiębiorstw w 2023 r. (jako ostatnim dostępnym).

W 2023 r. przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw w województwie podkarpackim ukształtowało się na poziomie 6133,96 zł i było o 12,0% wyższe niż przed rokiem (wobec wzrostu o 12,2% w 2022 r.) i o 80,5% wyższe niż w 2015 r. W kraju przeciętne wynagrodzenie brutto wyniosło 7444,39 zł i wzrosło w skali roku o 11,9% (przed rokiem o 13,0%). Pod względem wysokości płac województwo podkarpackie uplasowało się na 14. miejscu w kraju z przeciętnym miesięcznym wynagrodzeniem brutto o 2418,35 zł niższym niż w województwie mazowieckim, które zajmuje 1. miejsce w tym rankingu. Natomiast biorąc pod uwagę dynamikę wzrostu płac w stosunku do poprzedniego roku, podkarpackie zajęło 9. miejsce spośród wszystkich województw.

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto to stosunek sumy wynagrodzeń osobowych brutto, honorariów wypłaconych niektórym grupom pracowników za prace wynikające z umowy o pracę, wypłat z tytułu udziału w zysku lub w nadwyżce bilansowej w spółdzielniach oraz dodatkowych wynagrodzeń rocznych dla pracowników jednostek sfery budżetowej do przeciętnej liczby zatrudnionych w danym okresie; po wyeliminowaniu osób wykonujących pracę nakładczą oraz zatrudnionych za granicą.

Sektor przedsiębiorstw obejmuje podmioty o liczbie pracujących 10 i więcej osób prowadzące działalność gospodarczą w zakresie: leśnictwa i pozyskiwania drewna; rybołówstwa w wodach morskich; górnictwa i wydobywania; przetwórstwa przemysłowego; wytwarzania i zaopatrywania w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych; dostawy wody; gospodarowania ściekami i odpadami oraz działalności związanej z rekultywacją; budownictwa; handlu hurtowego i detalicznego; naprawy pojazdów samochodowych, włączając motocykle; transportu i gospodarki magazynowej; działalności związanej z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi; informacji i komunikacji; działalności związanej z obsługą rynku nieruchomości; działalności prawniczej, rachunkowo-księgowej i doradztwa podatkowego; działalności firm centralnych (head offices); doradztwa związanego z zarządzaniem; działalności w zakresie architektury i inżynierii; badań i analiz technicznych; reklamy, badania rynku i opinii publicznej; pozostałej działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej; działalności w zakresie usług administrowania i działalności wspierającej; działalności związanej z kulturą, rozrywką i rekreacją; naprawy i konserwacji komputerów i artykułów użytku osobistego i domowego; pozostałej indywidualnej działalności usługowej.

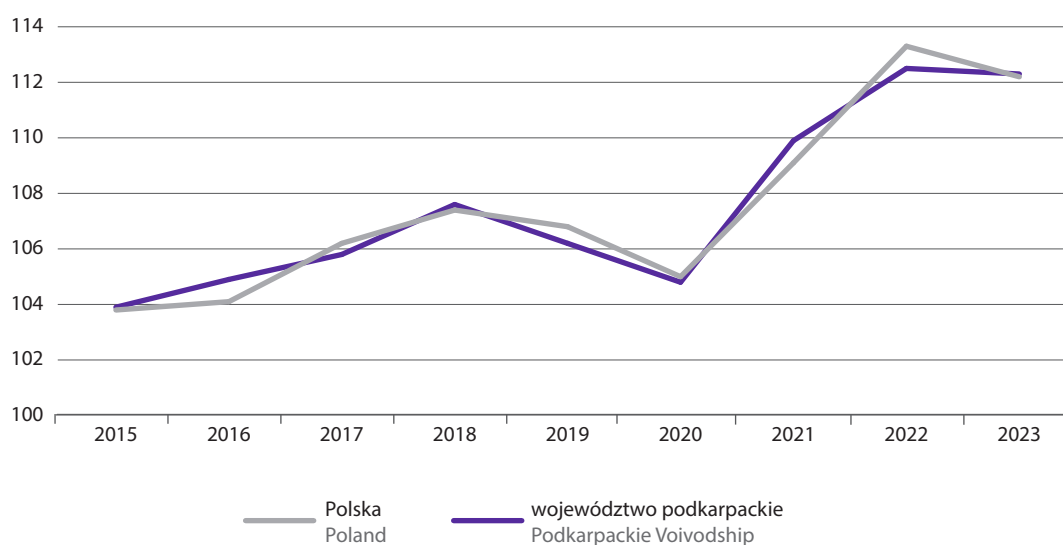
W porównaniu z 2022 r. wzrost płac wystąpił we wszystkich badanych sekcjach, w tym wzrost powyżej średniej wojewódzkiej odnotowano w:

- działalności związanej z kulturą, rozrywką i rekreacją (o 18,4%),
- transporcie i gospodarce magazynowej (o 18,1%),
- obsłudze rynku nieruchomości (o 16,1%),
- administrowaniu i działalności wspierającej (o 13,3%),
- dostawie wody; gospodarowaniu ściekami i odpadami; rekultywacji (o 13,1%),
- działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej (o 12,8%),
- przetwórstwie przemysłowym (o 12,6%).

Tablica 13. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw
Table 13. Average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2022	2023
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w zł Average monthly gross wages and salaries in PLN	3399,62	4453,77	5478,05	6133,96
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w re- lacji do średniej krajowej (Polska=100) Average monthly gross wages and salaries in rela- tion to the national average (Poland=100)	82,5	82,3	82,3	82,4

Wykres 29. Dynamika przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw
Rok poprzedni=100
Chart 29. Indices of average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector
Previous year=100

W 2023 r. na Podkarpaciu przeciętna liczba emerytów i rencistów wyniosła 465,9 tys. osób i była o 0,8% wyższa niż w 2022 r. oraz o 3,1% niż w 2015 r. W skali kraju – w omawianym roku – świadczenia wypłacono przeciętnie 9318,3 tys. osobom, czyli o 0,7% większej grupie niż w roku poprzednim, oraz o 4,9% większej wobec 2015 r.

W 2023 r. w województwie podkarpackim emerytury i renty z ZUS otrzymywało 410,5 tys. osób (o 1,3% więcej niż przed rokiem i o 9,1% więcej niż w 2015 r.). Odmiennie kształtowała się dynamika liczby osób otrzymujących świadczenia emerytalno-rentowe w ramach rolniczego systemu ubezpieczeń społecznych. Emerytury i renty rolnicze w 2023 r. pobierało 55,4 tys. osób (o 2,8% mniej niż przed rokiem i o 26,4% mniej w stosunku do 2015 r.).

Osoby pobierające świadczenia emerytalno-rentowe w województwie podkarpackim stanowiły 5,0% tej zbiorowości w Polsce. Świadczeniobiorcy ZUS z terenu województwa stanowili 4,9% całej populacji w kraju, a świadczeniobiorcy KRUS – 5,7%.

Wśród świadczeniobiorców ZUS najliczniejszą grupę stanowili emeryci (76,9% całej zbiorowości), a najmniej osoby pobierające renty z tytułu niezdolności do pracy (8,0%).

Wśród świadczeniobiorców KRUS dominowali emeryci, stanowiąc 75,2% ogółu, odsetek osób pobierających renty z tytułu niezdolności do pracy ukształtował się na poziomie 20,7%, a renty rodzinne pobierało 4,1% świadczeniobiorców.

W województwie podkarpackim w 2023 r. przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto wypłacana przez ZUS wyniosła 2919,33 zł i była wyższa o 17,7% niż przed rokiem (w kraju wzrosła o 17,2%). To samo świadczenie pobierane przez rolników indywidualnych ukształtowało się na poziomie 1828,53 zł i zwiększyło się o 22,6% w ciągu roku (w kraju wzrost o 23,1%). Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto wypłacana przez ZUS i KRUS w porównaniu do 2015 r. wzrosła odpowiednio o 69,6% i 58,9% na Podkarpaciu oraz o 59,6% i 56,6% w kraju.

Tablica 14. Świadczenia społeczne
Table 14. Social benefits

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2022	2023
Przeciętna miesięczna liczba emerytów i rencistów w tys. Average monthly number of retirees and pensioners in thousands	451,7	466,9	462,1	465,9
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto wypłacana z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych w zł Average monthly gross retirement and other pension paid from non-agricultural social security system in PLN	1720,93	2120,64	2479,68	2919,33
w tym emerytura of which retirement pay	1843,37	2217,10	2594,43	3058,30
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto rolników indywidualnych w zł Average monthly gross retirement and other pension of farmers in PLN	1150,49	1358,20	1491,93	1828,53
w tym emerytura of which retirement pay	1180,38	1370,88	1506,31	1847,86

Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na 1 osobę w gospodarstwach domowych w województwie podkarpackim w 2022 r. wyniósł 1829,05 zł i był wyższy o 7,3% od dochodu sprzed roku oraz o 69,1% wobec 2015 r. Jednak pomimo poprawiającej się sytuacji, jest to kwota plasująca Podkarpacie na ostatnim miejscu w Polsce. Przeciętny dochód na 1 osobę w gospodarstwach domowych w województwie podkarpackim był niższy od dochodu we wszystkich gospodarstwach na terenie kraju o 18,7% w 2022 r., o 17,4% w 2021 r. oraz o 22,0% w 2015 r.

Dochód rozporządzalny to suma bieżących dochodów gospodarstwa domowego z poszczególnych źródeł, pomniejszona o zaliczki na podatek dochodowy od osób fizycznych płacone przez płatnika w imieniu podatnika, o podatki od dochodów z własności, podatki płacone przez osoby pracujące na własny rachunek, w tym przedstawicieli wolnych zawodów i osób użytkujących gospodarstwo indywidualne w rolnictwie oraz o składki na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne – wyniki **Badania Budżetów Gospodarstw Domowych**.

Tablica 15. Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny
Table 15. Average monthly available income

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2021	2022	2022 Polska Poland
	w zł in PLN				
Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na 1 osobę w gospodarstwie domowym Average monthly available income per capita in household	1081,64	1588,57	1704,08	1829,05	2249,79
w tym dochód do dyspozycji of which disposable income	1033,66	1556,77	1672,27	1790,68	2194,62

Przeciętny miesięczny dochód do dyspozycji na 1 osobę w 2022 r. ukształtował się na poziomie 1790,68 zł (wzrost o 7,1% wobec 2021 r. i o 73,2% w porównaniu z 2015 r.). Przeciętny dochód do dyspozycji gospodarstw domowych w województwie podkarpackim był niższy od dochodu we wszystkich gospodarstwach na terenie kraju o 18,4% w 2022 r., o 17,0% w 2021 r. oraz o 22,7% w 2015 r.

Z Europejskiego Badania Warunków Życia Ludności (EU-SILC) wynika, że w 2022 r. w województwie podkarpackim wskaźnik zagrożenia ubóstwem po uwzględnieniu w dochodach transferów społecznych ukształtował się na poziomie 17,4%. W stosunku do 2021 r. wskaźnik ten zmniejszył się o 0,2 p.proc. W skali całego kraju omawiany wskaźnik wyniósł 13,7%. W odniesieniu do poprzedniego roku zmniejszył się o 1,1 p.proc., natomiast w stosunku do 2015 r. zmniejszył się o 3,9 p.proc.

W 2022 r. województwo podkarpackie należało do województw o wysokim stopniu zagrożenia ubóstwem. Większe zagrożenie ubóstwem, niż w województwie podkarpackim, wystąpiło w województwach: podlaskim, lubelskim, warmińsko-mazurskim i kujawsko-pomorskim.

Do zbadania poziomu nierówności dochodowych najczęściej wykorzystywaną miarą jest współczynnik Giniego. Im niższa wartość współczynnika, tym bardziej równomierny jest rozkład dochodów. W województwie podkarpackim w 2022 r. współczynnik ten zmniejszył się w porównaniu z 2021 r. o 0,8 i osiągnął wartość 22,9. W Polsce natomiast ukształtował się na poziomie – 26,3 i był niższy o 0,5 w odniesieniu do poprzedniego roku.

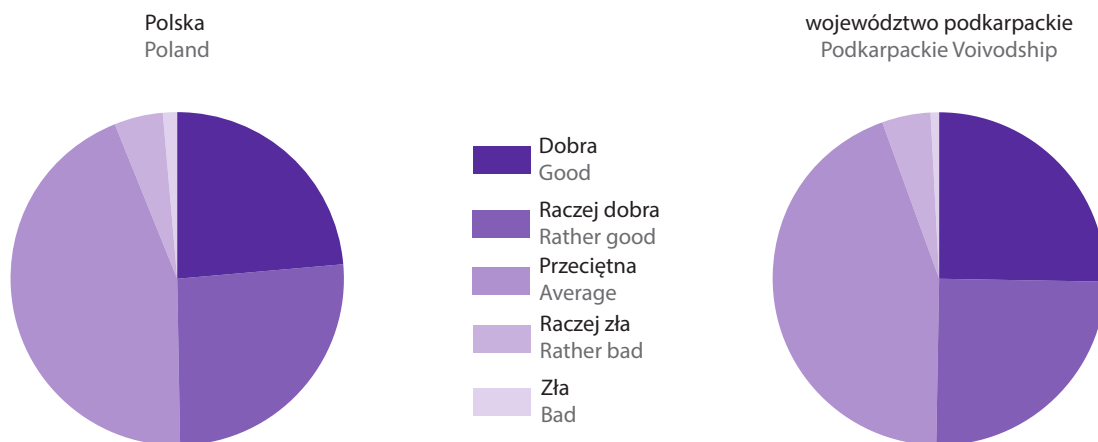
Wybrane wskaźniki spójności społecznej w oparciu o wyniki Europejskiego Badania Warunków Życia Ludności (EU-SILC):

Wskaźnik zagrożenia ubóstwem po uwzględnieniu w dochodach transferów społecznych to odsetek osób z rocznym ekwiwalentnym dochodem do dyspozycji poniżej progu zagrożenia ubóstwem, który wynosi 60% krajowej mediany rocznych ekwiwalentnych dochodów do dyspozycji uwzględniający transfery społeczne.

Współczynnik Giniego to miara nierówności rozkładu dochodów; przybiera wartość między 0 a 1 (lub jeśli przemnożymy przez 100, między 0 a 100). Wskaźnik ten osiągnąłby wartość 0 (rozkład jednorodny), gdyby wszystkie osoby miały ten sam dochód, natomiast wartość 1, gdyby wszystkie osoby poza jedną miały dochód zerowy. Zatem, im wyższa jest wartość wskaźnika, tym większy jest stopień koncentracji dochodów i większe jest ich zróżnicowanie. W badaniu EU-SILC wskaźnik ten wyliczono dla rocznego ekwiwalentnego dochodu do dyspozycji gospodarstwa domowego.

Uzupełnieniem obrazu zróżnicowania sytuacji dochodowej w oparciu o zaprezentowane powyżej miary ilościowe są dane dotyczące subiektywnych ocen gospodarstw domowych na temat własnej sytuacji materialnej. W 2022 r. w województwie podkarpackim 25,5% gospodarstw domowych oceniało swoją sytuację materialną jako dobrą (spadek o 0,3 p.proc.), natomiast 24,9% jako raczej dobrą (wzrost o 1,7 p.proc.). Przeciętnie zadowolonych ze swojej sytuacji było 44,3% gospodarstw domowych (o 3,0 p.proc. mniej niż w 2021 r.). Odsetek gospodarstw postrzegających swoją sytuację jako raczej złą (4,6%) w stosunku do 2021 r. zwiększył się o 1,3 p.proc., natomiast jako złą (0,7%) wzrósł o 0,3 p.proc.

Wykres 30. Subiektywna ocena sytuacji materialnej gospodarstw domowych w 2022 r.
 Chart 30. Subjective evaluation of the material situation of households in 2022

Pomoc społeczna i wspieranie rodziny

Social assistance and family support

W 2022 r. w województwie podkarpackim świadczenia pomocy społecznej na podstawie decyzji przyznano 56,0 tys. osób. Na pomoc społeczną w województwie podkarpackim w 2022 r. wydano łącznie 194,1 mln zł. Pomoc pieniężna wyniosła 124,2 mln zł, natomiast w ramach pomocy niepieniężnej na świadczenia wydano 69,9 mln zł. Najczęściej pomocy udzielano z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby, ubóstwa oraz bezrobocia.

Z pomocy społecznej korzystało 39,5 tys. gospodarstw domowych. Łączna liczba beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej wyniosła 91,7 tys. osób.

Wydatki z tytułu wypłaty świadczeń wychowawczych w województwie podkarpackim wyniosły 2 mld 247 mln zł. Kartę Dużej Rodziny posiadało 108,7 tys. rodzin.

Na koniec 2022 r. w województwie podkarpackim działały 252 placówki opieki nad dziećmi do lat 3. Żłobki i kluby dziecięce dysponowały łącznie 9,9 tys. miejsc. Wskaźnik dzieci w wieku do lat 3 na 100 miejsc w żłobkach i klubach dziecięcych wyniósł 553.

W 2022 r. w województwie podkarpackim świadczenia pomocy społecznej (w ramach zadań własnych i zadań zleconych jednostkom samorządu terytorialnego) przyznano na podstawie decyzji 56,0 tys. osób bez względu na liczbę pobieranych świadczeń, ich rodzaj, formę oraz źródło finansowania. Ich liczba zmniejszyła się o 4,2 tys. w stosunku do 2021 r. oraz o 64,9 tys. osób wobec 2015 r. W Polsce w tym czasie świadczenia na podstawie decyzji otrzymało 910,0 tys. osób (974,7 tys. w 2021 r. i prawie 1,8 mln w 2015 r.).

W 2022 r. świadczenia w formie pieniężnej na podstawie decyzji otrzymało 46,7 tys. osób (w 2021 r. – 53,1 tys., w 2015 r. – 85,8 tys.). Natomiast świadczenia w formie niepieniężnej przyznano 28,1 tys. osób (w 2021 r. – 28,3 tys., w 2015 r. – 66,2 tys.).

Na pomoc społeczną w województwie podkarpackim w 2022 r. wydano łącznie 194,1 mln zł (o 3,3 mln zł więcej niż w 2021 r., oraz o 24,3 mln zł mniej niż w 2015 r.). W kraju na ten cel wydatkowano prawie 3,6 mld zł (więcej o 117,8 mln zł w stosunku do poprzedniego roku oraz mniej o 53,9 mln zł wobec 2015 r.).

Pomoc pieniężna wyniosła 124,2 mln zł (mniej o 2,2 mln zł niż w 2021 r. oraz o 29,4 mln zł mniej w stosunku do 2015 r.), co stanowiło 64,0% wydatkowanej kwoty ogółem. Na zasiłki stałe przeznaczono łącznie 49,6 mln zł, na zasiłki celowe – 36,2 mln zł, natomiast na zasiłki okresowe – 33,9 mln zł.

W ramach pomocy niepieniężnej na świadczenia wydano 69,9 mln zł, tj. 36,0% kwoty ogółem (więcej o 5,5 mln zł niż w 2021 r. oraz o 5,1 mln zł więcej w porównaniu z 2015 r.). Na usługi opiekuńcze przeznaczono 34,9 mln zł, na zapewnienie posiłków – 16,2 mln zł, na schronienie – 6,6 mln zł, a na ubranie – 3,2 tys. zł.

Tablica 16. Świadczenia pomocy społecznej

Table 16. Social assistance benefits

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2021	2022
Osoby, którym decyzją przyznano świadczenia pomocy społecznej (rzeczywista liczba osób) Beneficiaries of social assistance benefits (total real number of persons)	120942	71968	60255	56007
Udzielone świadczenie w tys. zł Benefits granted in thousand PLN	218474,1	212572,5	190838,1	194137,5
pomoc pieniężna financial assistance	153634,5	148868,7	126463,5	124243,6
pomoc niepieniężna non-financial assistance	64839,6	63703,8	64374,5	69893,9
Osoby, którym decyzją przyznano świadczenia pomocy społecznej na 10 tys. ludności Beneficiaries per 10 thousand population	569	343	288	269

Wskaźnik osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej na 10 tys. ludności w 2022 r. ukształtował się na poziomie 269 (w 2021 r. – 288, natomiast w 2015 r. – 569). W kraju ten sam wskaźnik ukształtował się na poziomie 241 (w 2021 r. – 257, natomiast w 2015 r. – 460).

Środowiskowa pomoc społeczna to pomoc udzielana ludności w miejscu zamieszkania za pośrednictwem ośrodka pomocy społecznej. Dane oszacowano na podstawie Zbioru Centralnego Krajowego Systemu Monitoringu Pomocy Społecznej Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, zawierającego informację o zrealizowanych świadczeniach środowiskowej pomocy społecznej i odbiorcach tej pomocy – gospodarstwach domowych i ich członkach oraz osobach bezdomnych.

Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej to wszyscy członkowie gospodarstw domowych oraz osoby bezdomne, które w roku badania otrzymały przynajmniej raz jakąkolwiek pomoc świadczoną przez ośrodki pomocy społecznej w miejscu zamieszkania zgodnie z ustawą z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2021 r. poz 2268).

Rok 2022 był kolejnym, w którym odnotowano znaczny spadek liczby beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej i liczby gospodarstw domowych na Podkarpaciu. Skala korzystania z pomocy społecznej w 2022 r. w porównaniu z 2021 r. zmniejszyła się o 8,0 tys. osób (o 8,0%), a liczba gospodarstw domowych o 2,9 tys. (o 6,8%). W przeliczeniu na 10 tys. ludności liczba beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej w 2022 r. wyniosła 441 i zmniejszyła się o 36 osób w stosunku do 2021 r. i o 535 osób w odniesieniu do 2015 r. W kraju wartość tego wskaźnika kształtowała się na poziomie: 344 – w 2022 r., 373 – w 2021 r., 710 – w 2015 r.

Tablica 17. Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej

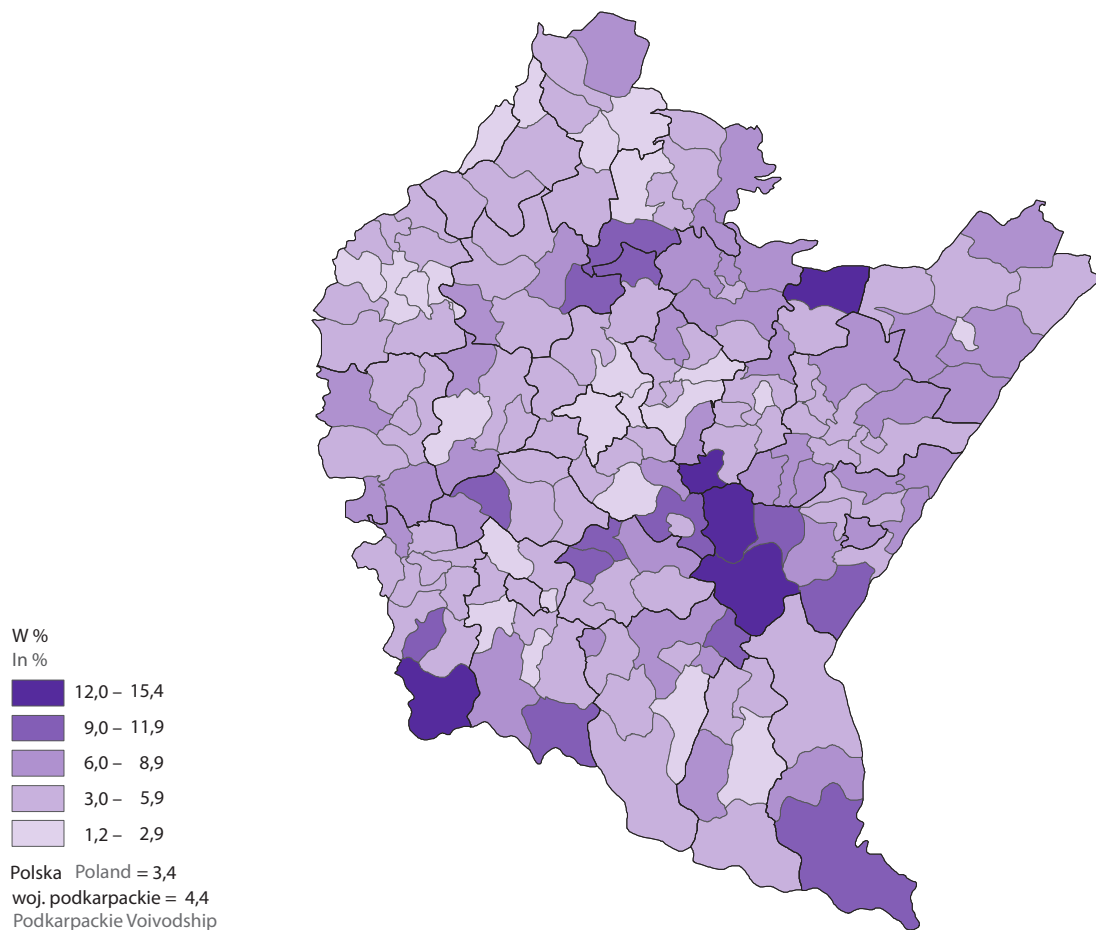
Table 17. Beneficiaries of social assistance at domicile

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2021	2022
Gospodarstwa domowe korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej Households benefiting from social assistance at domicile	69252	46900	42376	39509
Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej Beneficiaries of social assistance at domicile	207715	115279	99733	91717
Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności Beneficiaries of social assistance at domicile per 10 thousand population	976	549	477	441

Udział beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej w liczbie ludności ogółem w 2022 r. wyniósł 4,4% (o 0,4 p.proc. mniej niż w roku poprzednim i o 5,4 p.proc. mniej niż w 2015 r.). W kraju wartość tego wskaźnika kształtowała się na zbliżonym poziomie (w 2022 r. – 3,4%, w 2021 r. – 3,7%, w 2015 r. – 7,1%). W przekroju terytorialnym najwyższym odsetkiem charakteryzowały się gminy wiejskie: Krempna (15,4%) oraz Bircza (14,6%). Najmniejszy udział tego odsetka wystąpił w gminach: miejskiej Mielec – 1,2% oraz wiejskiej Mielec i Solina po 1,8%.

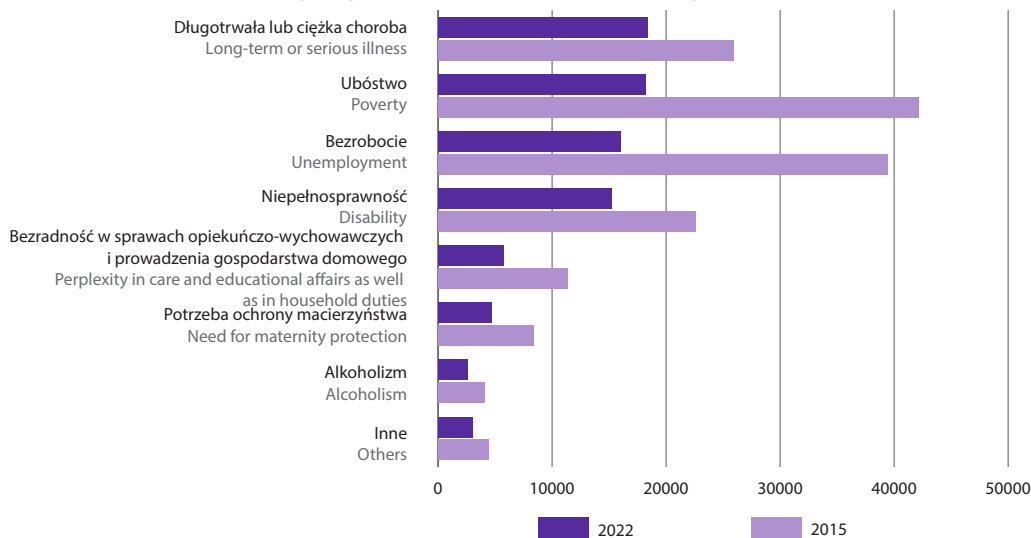
Mapa 28. Zasięg korzystania ze środowiskowej pomocy społecznej w 2022 r.

Map 28. Scope of use of social assistance at domicile in 2022

W 2022 r., podobnie jak w roku poprzednim, najczęściej pomocy udzielano rodzinom z powodu: długotrwałej lub ciężkiej choroby – 18,4 tys. (o 1,3 tys. mniej niż w roku poprzednim i o 7,5 tys. mniej niż w 2015 r.), ubóstwa – 18,2 tys. (mniej o 1,2 tys. niż w roku poprzednim i o 23,9 tys. mniej niż w 2015 r.), bezrobocia – 16,0 tys. (mniej o 2,1 tys. niż w roku poprzednim i o 23,4 tys. mniej niż w 2015 r.) oraz niepełnosprawności – 15,3 tys. (mniej o 0,7 tys. niż w roku poprzednim i o 7,3 tys. mniej niż w 2015 r.). Należy jednak pamiętać, że w jednej rodzinie mogło wystąpić kilka przyczyn udzielenia pomocy środowiskowej.

Wykres 31. Rodziny, którym na podstawie decyzji przyznano pomoc według przyczyn^a
Chart 31. Number of families with assigning help (based on the decisions)^a by reasons^a

a Na podstawie decyzji.
a Based on the decisions.

W 2022 r. kontynuowano realizowanie zapoczątkowanego w kwietniu 2016 r. rządowego programu „Rodzina 500+”, będącego długofalowym wsparciem kierowanym do rodzin naturalnych oraz do rodzinnej pieczy zastępczej i placówek instytucjonalnej pieczy zastępczej. Program ten objął także dzieci umieszczone w domach pomocy społecznej.

W 2022 r. w województwie podkarpackim w ramach programu „Rodzina 500+” finansowe wsparcie uzyskiwało miesięcznie przeciętnie 365,0 tys. dzieci (o 11,9 tys., tj. 3,4% więcej niż w 2021 r.). Wydatki z tytułu wypłaty świadczeń wychowawczych wyniosły 2 mld 247 mln zł (o 65,1 mln, tj. o 3,0% więcej niż w 2021 r.) i stanowiły 5,3% wydatków ogółem w Polsce. Wykazane dane w analizie dotyczą tylko rodzin naturalnych.

Tablica 18. Świadczenia wychowawcze „RODZINA 500+”
Table 18. „FAMILY 500+” child-support benefit

Wyszczególnienie Specification	2016	2020	2021	2022
Wydatki na świadczenia wychowawcze w tys. zł Child-raising benefit payments in thousand PLN	1067585,5	2194593,7	2181947,0	2247025,2
Przeciętna miesięczna liczba dzieci, na które rodziny otrzymują świadczenie wychowawcze w tys. Monthly average number of children for whom families received a child-raising benefit in thousands	238,2	352,3	353,1	365,0

Uwaga: Od 1 kwietnia 2016 r. do 30 czerwca 2019 r. przysługiwało rodzicom lub opiekunom dzieci do 18. roku życia, niezależnie od dochodu na drugie i kolejne dziecko, a w przypadku dochodu w wysokości nieprzekraczającej 800 zł na osobę, także na pierwsze lub jedyne dziecko. Od 1 lipca 2019 r. przysługuje na każde dziecko do ukończenia 18. roku życia, bez względu na dochód osiągnięty przez rodzinę.
Note: From 1 April 2016 to 30 June 2019, it was available to parents or guardians for each child up to the age of 18, regardless of the income for the second and next child, and in the case of income not exceeding 800 PLN per person, also for the first or only child. Since 1 July 2019, child-raising benefit has been granted to every child until 18 years old, regardless of family income.

Karta Dużej Rodziny – to projekt Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, który rozpoczął się w czerwcu 2014 r. Głównym celem programu jest zapewnienie posiadaczom karty bardziej korzystnego, od ogólnie obowiązującego, dostępu do towarów i usług oraz innych form aktywności. Zniżki mogą być oferowane przez instytucje publiczne lub partnerów handlowych. Prawo do posiadania Karty Dużej Rodziny przysługuje członkowi rodziny wielodzietnej, przez którą rozumie się rodzinę, w której rodzic (rodzice) lub małżonek rodzica mają lub mieli na utrzymaniu łącznie co najmniej troje dzieci bez względu na ich wiek.

W 2022 r. na Podkarpaciu Kartę Dużej Rodziny posiadało 108,7 tys. rodzin, co stanowiło 7,5% w skali kraju. W porównaniu z 2021 r. ich liczba wzrosła o 22,6 tys. (26,2%). Na Podkarpaciu najwięcej rodzin posiadających Kartę Dużej Rodziny odnotowano w powiecie rzeszowskim – 9,0 tys. (8,3% ogółu w województwie) i w powiecie dębickim – 7,9 tys. (7,2%), a najmniej w powiecie bieszczadzkiem 1,0 tys. (0,9%), a następnie leskim i Tarnobrzegu – po 1,4 tys. (1,3%).

Tablica 19. Świadczenia na rzecz rodziny
Table 19. Benefits to the family

Wyszczególnienie Specification	2019	2020	2021	2022
Dobry Start ^a Good Start ^a				
kwota świadczeń wypłaconych (w ciągu roku) w tys. zł amount of benefits paid (during a year) in thousand PLN	.	74770,7	73953,5	75301,5
liczba dzieci (i osób uczących się), na które wypłacono świadczenie (w ciągu roku) number of children (and learners) for whom benefits have been paid (during a year)	.	249323	246445	251067
Zasiłek rodzinny Family allowance				
kwota świadczeń ^b wypłaconych (w ciągu roku) w tys. zł amount of family allowances ^b (during a year) in thousand PLN	284367	251419	218161	186867
dzieci, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny children, for which the parents shall receive family allowances	141933	122232	105761	90040
udział dzieci w wieku do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku Share of children aged under 17 years, for which the parents shall receive family allowances in the total number of children in this age	33,8	28,5	24,8	21,4
Fundusz alimentacyjny Alimony fund				
kwota świadczeń wypłaconych (w ciągu roku) w tys. zł amount of benefits paid (during a year) in thousand PLN	46697,1	44662,2	43686,1	40670,9
liczba wypłaconych świadczeń number of paid benefits	114535	107596	104527	98450
Ulga prorodzinna w zeznaniach podatkowych PIT Family tax relief in PIT tax returns				
kwota odliczeń od podatku z tytułu ulgi prorodzinnej w zł amount of tax deductions for family tax relief in PLN	323385448	316502714	326131291	.
liczba dzieci ^c number of children ^c	374195	374302	378023	.

a W ramach programu „Dobry Start” dla każdego uczącego się dziecka, rozpoczynającego rok szkolny wypłacane jest jeden raz w roku świadczenie na wyprawkę szkolną. b Wraz z dodatkami. c Liczba dzieci podana została łącznie, tj. dzieci, na które dokonano odliczenia od podatku jak również dzieci, na które przysługiwał zwrot nieodliczonej kwoty ulgi na dzieci.

a As part of the “Good Start” program, for each learning child, at the beginning of the school year, a benefit for a school layette is paid once a year. b Including appendices. c The number of children was given in total, i.e. children for whom the child relief was deducted from tax as well as children who were entitled to the reimbursement of not deducted child relief.

W 2022 r. w województwie podkarpackim 90,0 tys. dzieci, otrzymało zasiłek rodzinny (o 15,7 tys. mniej niż w 2021 r.). Wypłacona kwota zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami wyniosła prawie 186,9 tys. zł. W porównaniu z 2021 r. kwota ta zmniejszyła się o 31,3 tys. zł. W 2022 r. udział dzieci w wieku do lat 17, na które rodzice otrzymali zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku wyniósł 21,4% i zmniejszył się o 3,4 p.proc. w stosunku do 2021 r. W kraju ten sam wskaźnik wyniósł 16,5% i zmniejszył się o 2,9 p.proc. w porównaniu z 2021 r.

Sytuacja w zakresie opieki instytucjonalnej nad dziećmi do lat 3 uległa poprawie. W 2022 r. w województwie podkarpackim funkcjonowało 252 placówki (225 żłobków oraz 27 klubów dziecięcych) opieki nad dziećmi do lat 3, tj. o 18 więcej (7,7%) niż w 2021 r. W kraju takich placówek działało 5,3 tys., tj. o 0,3 tys. więcej (o 5,8%) niż w 2021 r. W stosunku do 2015 r. liczba placówek opieki nad dziećmi do lat 3 na Podkarpaciu, zwiększyła się prawie trzykrotnie (w Polsce ponad 2-krotnie). Placówki opieki nad dziećmi do lat 3 dysponowały łącznie 9,9 tys. miejscami, tj. o 576 (6,2%) więcej niż w 2021 r. i o 6,3 tys. (174,8%) więcej niż w 2015 r. W opisywanych placówkach 31 grudnia 2022 r. przebywało 8,9 tys. dzieci, a w ciągu całego roku 14,0 tys. dzieci, tj. o 1,0 tys. (o 7,5%) więcej niż w 2021 r. i o 8,8 tys. (171,4%) więcej niż w 2015 r.

Żłobek to jednostka organizacyjna sprawująca opiekę nad dziećmi do lat 3, realizująca funkcje opiekuńcze, wychowawcze i edukacyjne. Opieka w żłobku jest sprawowana od ukończenia 20 tygodnia życia dziecka, żłobek zapewnia opiekę do 10 godz. dziennie. Żłobki, obok klubów dziecięcych, opiekuna dziennego i niani, zostały wprowadzone ustawą z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi do lat 3 (Dz.U. z 2022 r. poz 1324, z późn. zm.). Obecnie pieczę nad działalnością regulowaną ustawą sprawuje Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

Klub dziecięcy to jednostka organizacyjna sprawująca opiekę nad dziećmi do lat 3, realizująca funkcje opiekuńcze, wychowawcze i edukacyjne. Opieka w klubie dziecięcym jest sprawowana od ukończenia 1 roku życia dziecka; klub dziecięcy zapewnia opiekę do 5 godz. dziennie.

Oddział żłobkowy przy przedszkolu – jednostka działająca przy przedszkolu (lub innej instytucji) sprawująca opiekę nad dziećmi do lat 3 niewpisana do rejestru żłobków i klubów dziecięcych.

Tablica 20. Żłobki i kluby dziecięce
Stan w dniu 31 grudnia
Table 20. Nurseries and children's clubs
As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2021	2022
Żłobki Nurseries	77	191	209	225
w tym publiczne of which public	35	84	96	99
Oddziały żłobkowe Nursery sections	1	-	-	-
Kluby dziecięce Children's clubs	11	25	25	27
w tym publiczne of which public	-	2	2	1
Miejsca ^a w tys: Places ^a in thousands:	3,6	8,6	9,3	9,9
w żłobkach in nurseries	3,4	8,0	8,7	9,3
w klubach dziecięcych in children's clubs	0,1	0,5	0,6	0,5
Dzieci ^a przebywające (w ciągu roku) w tys.: Children ^a staying (during the year) in thousands:	5,2	11,6	13,0	14,0
w żłobkach in nurseries	4,9	10,8	12,3	13,2
w klubach dziecięcych in children's clubs	0,2	0,7	0,8	0,8

a Do 2021 r. łącznie z oddziałami żłobkowymi.
a Until 2021 including nursery sections.

Wśród placówek opieki nad dziećmi do lat 3, dominującą pozycję stanowiły żłobki, aż 89,3%, które dysponowały łącznie 9,3 tys. miejscami, tj. o 0,6 tys. (o 6,8%) więcej niż w 2021 r. W żłobkach 31 grudnia 2022 r. przebywało 8,5 tys. dzieci, a w ciągu całego roku 13,2 tys. dzieci, tj. o 1,0 tys. (o 8,1%) więcej niż w 2021 r.

Spośród wszystkich placówek opieki nad dziećmi do lat 3, na terenie województwa, najwięcej z nich zlokalizowanych było w Rzeszowie (18,3%), a także w powiatach: rzeszowskim (13,5%), dębickim i mieleckim (po 6,7%) i Przemyślu (5,6%). W powiecie bieszczadzkim odnotowano tylko jedną placówkę tego typu.

W 2022 r. w województwie podkarpackim wskaźnik dzieci w wieku do lat 3 na 100 miejsc w żłobkach i klubach dziecięcych wynosił 553. Dla porównania w 2021 r. wyniósł 635, natomiast w 2015 r. ukształtował się na poziomie 1655. W kraju wskaźnik ten w 2022 r. wyniósł 477 (w 2021 r. – 550, a w 2015 r. – 1367).

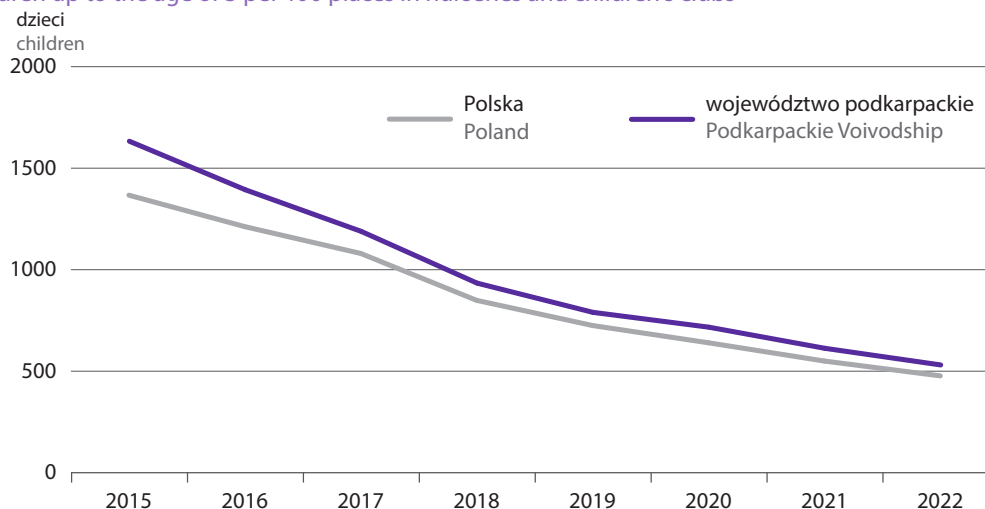
W 2022 r. na Podkarpaciu odsetek dzieci objętych opieką w żłobkach wyniósł 16,4% (w kraju 18,0%). W odniesieniu do 2021 r. zwiększył się o 2,2 p.proc. natomiast do 2015 r. wzrósł o 10,7 p.proc.

Z analizy w przekroju terytorialnym na koniec 2022 r. wynika, że wartości tego wskaźnika powyżej średniej w województwie podkarpackim osiągnęły: Rzeszów (41,2%), Przemyśl (34,3%), Tarnobrzeg (33,7%), Krosno (31,4%), a także powiaty: rzeszowski (21,1%), mielecki (19,7%), stalowowolski (16,9%).

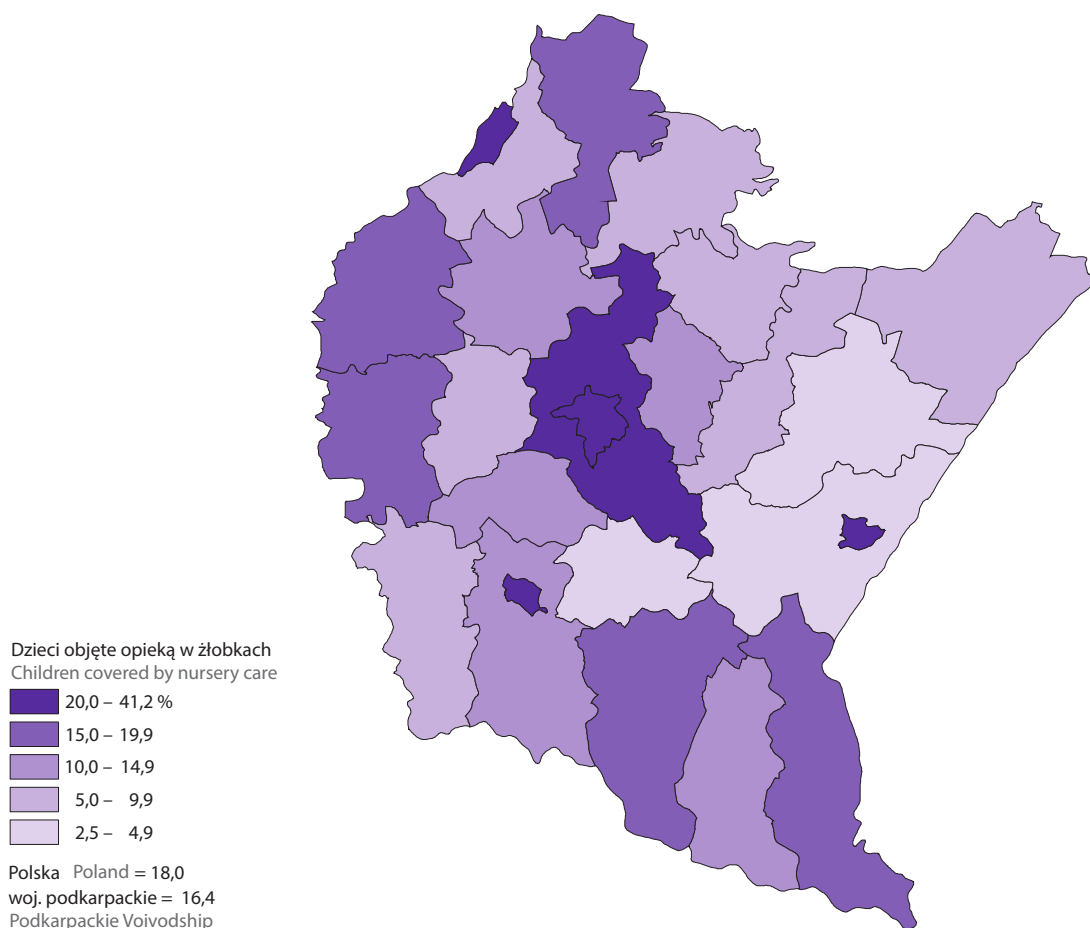
Najniższy udział dzieci objętych opieką żłobkową do liczby dzieci w grupie do lat 3 wystąpił w powiecie przemyskim (2,5%) i brzozowskim (2,6%).

Wykres 32. Dzieci w wieku do lat 3 na 100 miejsc w żłobkach i klubach dziecięcych

Chart 32. Children up to the age of 3 per 100 places in nurseries and children's clubs

Mapa 29. Żłobki i kluby dziecięce w 2022 r.
Map 29. Nurseries and children's clubs in 2022

Warunki mieszkaniowe

Housing conditions

W porównaniu z 2015 r. zanotowano wzrost zasobów mieszkaniowych o 9,9%. Przeciętna liczba osób przypadających na 1 mieszkanie w województwie podkarpackim zmniejszyła się z 3,28 w 2015 r. do 2,92 w 2022 r., a przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę wzrosła z 24,7 m² w 2015 r. do 29,0 m² w 2022 r.

Rozwija się sieć wodociągowa i kanalizacyjna, z której korzysta coraz więcej mieszkańców województwa podkarpackiego. Długość sieci wodociągowej w 2022 r. wyniosła 17,9 tys. km, a w stosunku do 2015 r. jej długość zwiększyła się o 1,9 tys. km. Natomiast sieć kanalizacyjna osiągnęła długość 19,5 tys. km i w odniesieniu do 2015 r. jej długość wzrosła o 3,3 tys. km.

Zasoby mieszkaniowe w województwie podkarpackim w 2022 r. liczyły 713,0 tys. mieszkań o łącznej powierzchni użytkowej 60 268,4 tys. m², w których znajdowało się 3023,9 tys. izb. W ciągu roku liczba miesz-

kań wzrosła zarówno w województwie podkarpackim, jak i w kraju (po 1,4%). W porównaniu z 2015 r. zanotowano wzrost zasobów mieszkaniowych o 9,9%. Wynik ten był nieznacznie niższy od przeciętnego w kraju – o 0,4 p.proc., natomiast powierzchnia użytkowa wzrosła o 7652,8 tys. m², a liczba izb – o 374,2 tys. Udział województwa podkarpackiego w zasobach mieszkaniowych Polski był niezmienny na przestrzeni lat 2015–2022 i wyniósł 4,6%.

Tablica 21. Zasoby mieszkaniowe^a

Stan w dniu 31 grudnia

Table 21. Dwelling stocks^a

As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2021	2022
Mieszkania Dwellings	648473	695997	703380	712996
Zasoby mieszkaniowe na 1000 ludności Dwelling stocks per 1,000 population	304,8	332,0	337,2	342,9
Przeciętna w zasobach: Dwelling stocks, average:				
liczba izb w mieszkaniu number of rooms in a dwelling	4,09	4,24	4,24	4,24
powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w m ² useful floor area of a dwelling in m ²	81,1	84,0	84,3	84,5
liczba osób na 1 mieszkanie number of persons per dwelling	3,28	3,01	2,97	2,92

a Na podstawie bilansów. b Dane od 2020 r. uwzględniają wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2021.

a Based on balances. b The data from 2020 include the results of the National Population and Housing Census 2021.

Badanie z zakresu gospodarki mieszkaniowej w części dotyczącej stanu zasobów mieszkaniowych, jak i wybranych informacji charakteryzujących warunki mieszkaniowe, zostało przygotowane na podstawie opracowania statystycznego **Bilans Zasobów Mieszkaniowych** za dany rok (według stanu na 31 grudnia).

Zasoby mieszkaniowe – ogół mieszkań zamieszkałych i niezamieszkałych znajdujących się w budynkach mieszkalnych i niemieszkalnych. Do zasobów mieszkaniowych nie zalicza się lokali w obiektach zbiorowego zakwaterowania (tj. hoteli pracowniczych, domów studenckich, burs i internatów, domów pomocy społecznej) z wyjątkiem znajdujących się tam mieszkań; pomieszczeń prowizorycznych oraz obiektów ruchomych (tzn. barakowozów, wagonów kolejowych, barek i statków).

Średnia wielkość mieszkania w 2022 r. wynosiła 84,5 m² i w porównaniu z 2021 r. wzrosła o 0,2 m² (analogicznie jak w kraju). Natomiast w odniesieniu do 2015 r. zwiększyła się o 3,4 m². W kraju wzrost ten wyniósł 1,7 m² (z 73,6 m² w 2015 r. do 75,3 m² w 2022 r.). Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania przypadająca na 1 osobę na przestrzeni lat 2015–2022 zwiększyła się o 4,3 m² z 24,7 m² w 2015 r. do 29,0 m² w 2022 r. (w Polsce wzrosła o 4,1 m² z 27,0 m² w 2015 r. do 31,1 m² w 2022 r.). Przeciętna liczba izb przypadająca na 1 mieszkanie na Podkarpaciu w 2022 r. wyniosła 4,24 (w 2015 r. 4,09), natomiast w kraju wynosiła ona odpowiednio 3,83 i 3,82. W odniesieniu do 2021 r. w województwie nie uległa ona zmianie, a w kraju pozostała na zbliżonym poziomie.

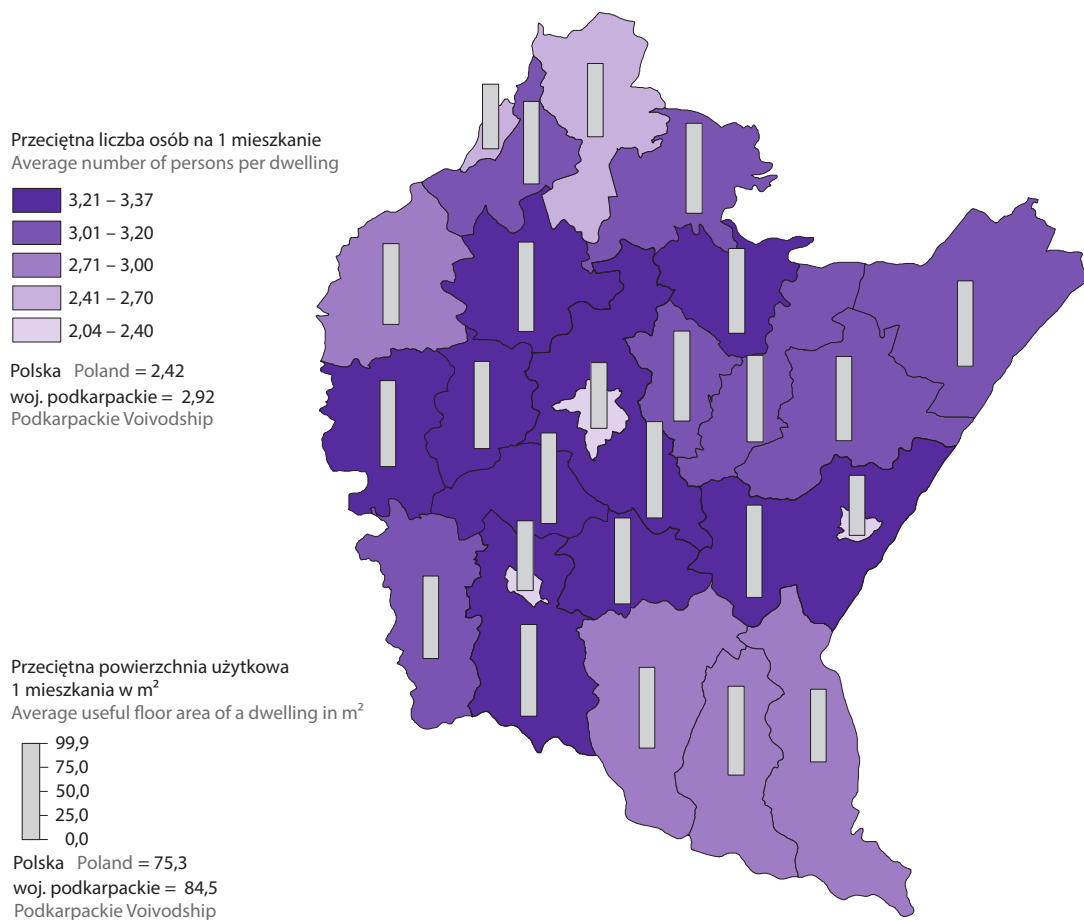
Przeciętna liczba osób przypadających na 1 mieszkanie na Podkarpaciu zmniejszyła się z 3,28 w 2015 r. do 2,92 w 2022 r. (w kraju odpowiednio z 2,72 do 2,42). W 2021 r. na 1 mieszkanie przypadało przeciętnie 2,97 osób w województwie, a 2,47 w Polsce.

Mapa 30. Warunki mieszkaniowe ludności w 2022 r.

Stan w dniu 31 grudnia

Map 30. Housing conditions of population in 2022

As of 31 December

Wśród powiatów województwa podkarpackiego największą przeciętną powierzchnię użytkową 1 mieszkania w 2022 r. odnotowano w powiecie rzeszowskim – 99,9 m², następnie w przemyskim – 95,7 m² oraz krośnieńskim – 95,6 m². Najmniejsze mieszkania występowały w Przemyślu, następnie w Tarnobrzegu i Rzeszowie (odpowiednio 62,5 m², 67,2 m² i 68,3 m²). Największą przeciętną liczbę osób na 1 mieszkanie odnotowano w powiecie kolbuszowskim i ropczycko-sędziszowskim – po 3,37, a następnie w brzozowskim – 3,33. Natomiast najmniej osób na 1 mieszkanie w 2022 r. przypadało w Rzeszowie – 2,04, następnie w Przemyślu – 2,23 i Krośnie – 2,37.

Na przestrzeni lat 2015–2021 liczba mieszkań przypadających na 1000 ludności w województwie podkarpackim systematycznie rosła. W 2015 r. wynosiła 304,8, natomiast w 2022 r. już 342,9. Pomimo wzrostu wskaźnik ten był niższy niż w Polsce (367,3 w 2015 r. i 412,4 w 2022 r.).

Wodociągi to kompleks urządzeń wodociągowych służących do ujęcia wód powierzchniowych i podziemnych, studni publicznych, urządzeń służących do magazynowania i uzdatniania wód, sieci wodociągowe, urządzenia regulujące ciśnienie wody.

W województwie podkarpackim długość sieci wodociągowej w 2022 r. wyniosła 17,9 tys. km, a liczba przyłączy 372,6 tys. sztuk. W stosunku do 2015 r. i 2021 r. długość sieci zwiększyła się odpowiednio o 1,9 tys. km i 0,4 tys. km, tj. o 11,6% i o 2,1%, a liczba przyłączy odpowiednio o 43,8 tys. sztuk i 9,7 tys. sztuk. W kraju długość sieci w 2022 r. wyniosła 337,7 tys. km i w odniesieniu do 2015 r. i do 2021 r. wzrosła odpowiednio o 22,2 tys. km (o 7,0%) i 3,1 tys. km (o 0,9%).

Na obszarach wiejskich sieć wodociągowa była ponad 3 razy dłuższa niż w miastach, zarówno w 2022 r., jak i w 2021 r. Jej długość w 2022 r. na terenach wiejskich wyniosła 13,6 tys. km i w relacji do 2021 r. zwiększyła się o 285 km, natomiast na terenach miejskich wyniosła 4,3 tys. km i w odniesieniu do 2021 r. była większa o 84 km.

Zagęszczenie sieci wodociągowej w województwie w 2022 r. wyniosło 100,5 km na 100 km² i w porównaniu z rokiem poprzednim zwiększyło się o 9,3 km na 100 km². W odniesieniu do kraju, gdzie zagęszczenie sieci wzrosło o 6,7 km na 100 km² (z 101,3 km na 100 km² w 2021 r. do 108,0 km na 100 km² w 2022 r.) wzrost ten był porównywalny.

W przypadku terenów wiejskich wskaźnik gęstości sieci wodociągowej w 2022 r. wyniósł 82,3 km na 100 km² i w porównaniu z 2021 r. był wyższy o 6,3 km na 100 km². Tereny miejskie odznaczały się dużo większym zagęszczeniem sieci, ze wskaźnikami zagęszczenia w latach 2022 i 2021 odpowiednio 339,2 km i 290,5 km na 100 km² (wzrost o 48,7 km na 100 km²).

Tablica 22. Wodociągi
Stan w dniu 31 grudnia
Table 22. Water supply system
As of 31 December

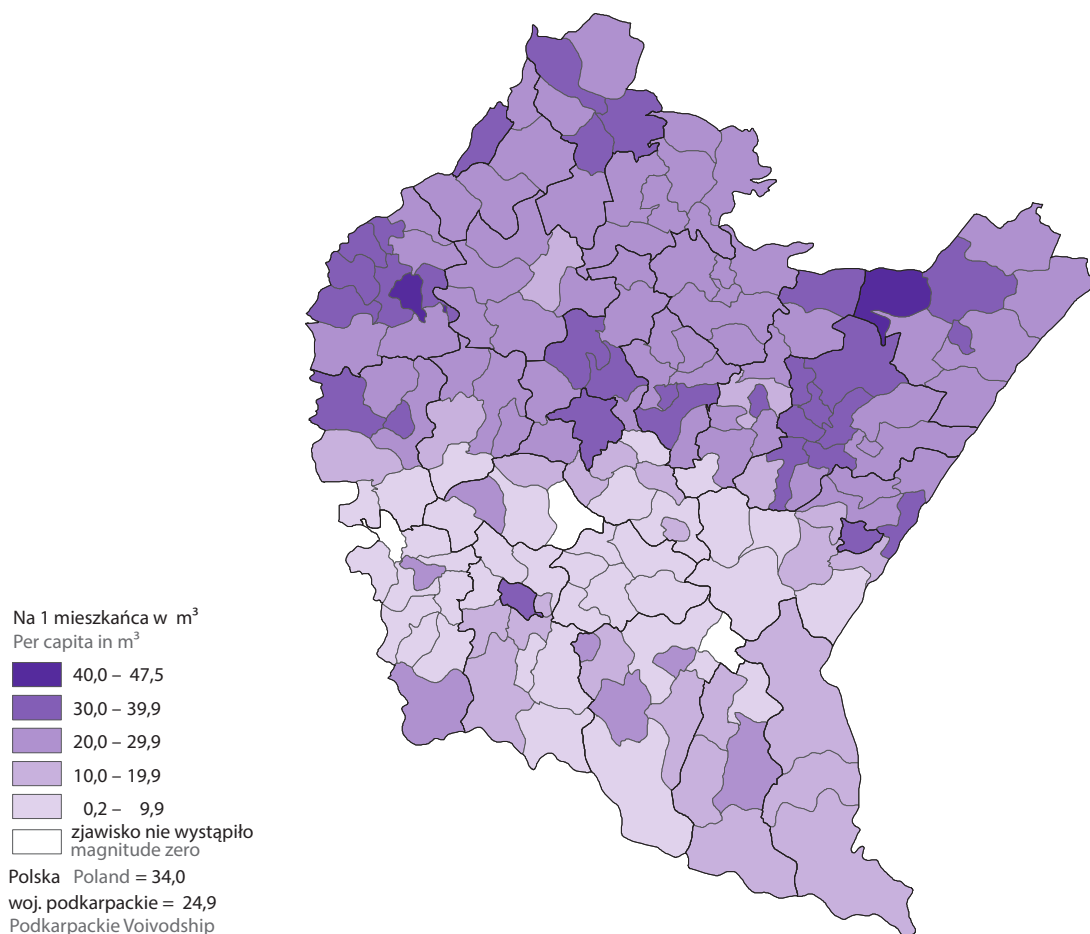
Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2021	2022
Sieć wodociągowa (rozdzielcza i przesyłowa w km) Water supply system (distribution and transmission network in km)	16075,5	17158,6	17564,7	17932,9
Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych w szt. Connections leading to residential buildings in units	328760	354445	362841	372576
Zużycie wody z sieci wodociągowej w gospodarstwach domowych (w ciągu roku) w hm ³ Consumption of water from water supply system in households (during the year) in hm ³	49,3	52,0	51,7	51,8

W 2022 r. z sieci wodociągowej korzystało 81,7% ogółu ludności, co w porównaniu z 2015 r. oznaczało wzrost o 1,3 p.proc., a w odniesieniu do 2021 r. o 0,3 p.proc. W kraju dostęp do wodociągu miało 92,5% ogółu ludności (wzrost o 0,7 p.proc. w porównaniu z 2015 r. i o 0,1 p.proc. w porównaniu z 2021 r.).

W miastach wskaźnik ludności korzystającej z sieci wodociągowej w procencie ogółu ludności w 2022 r. wyniósł 94,9% i była to wartość o 0,7 p.proc. wyższa od tej zanotowanej w 2015 r. i o 0,1 p.proc. wyższa od wartości za 2021 r. W 2022 r. na obszarach wiejskich 72,5% ogółu ludności korzystało z sieci wodociągowej (wzrost o 1,8 p.proc. w porównaniu z 2015 r. i o 0,5 p.proc. w porównaniu z 2021 r.).

Zużycie wody z wodociągów przez gospodarstwa domowe w 2022 r. wyniosło 51,8 hm³ i w stosunku do 2021 r. zwiększyło się o 0,1 hm³, a w odniesieniu do 2015 r. wzrosło o 2,5 hm³. Przeciętne zużycie wody przez gospodarstwa domowe przypadające na 1 mieszkańca kształtowało się na poziomie 24,9 m³ (w miastach było to 32,3 m³, a na obszarach wiejskich 19,7 m³). W porównaniu z 2021 r. zużycie wody na 1 mieszkańca wzrosło o 0,2 m³ (w kraju o 0,3 m³). Natomiast w odniesieniu do 2015 r. odnotowano wzrost wody z sieci wodociągowej w gospodarstwach domowych odpowiednio o 1,7 m³ i 1,8 m³.

Mapa 31. Zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych w 2022 r.
Map 31. Consumption of water from water supply systems in households in 2022

W układzie terytorialnym największe zużycie wody na 1 mieszkańca w 2022 r. wystąpiło w mieście Mielec (47,5 m³), następnie w gminie Stary Dzików (41,7 m³). Natomiast najmniejszym charakteryzowały się gminy Jodłowa (0,2 m³) oraz Dydnia (0,5 m³). W trzech gminach (Brzyska, Niebylec i Tyrawa Wołoska) nie odnotowano zużycia wody z wodociągów przez gospodarstwa domowe.

Kanalizacja to kompleks urządzeń kanalizacyjnych służący do odprowadzania ścieków: sieć kanalizacyjna, wyloty urządzeń służących do wprowadzania ścieków do wód lub do ziemi, urządzenia podczyszczające i oczyszczające ścieki oraz przepompownie ścieków.

W 2022 r. sieć kanalizacyjna w województwie podkarpackim osiągnęła długość 19,5 tys. km, a liczba przyłączy 337,6 tys. sztuk. W stosunku do 2015 r. i 2021 r. jej długość zwiększyła się odpowiednio o 3,3 tys. km i 0,6 tys. km, tj. o 20,3% i o 3,2%, natomiast liczba przyłączy o 64,9 tys. sztuk i o 11,1 tys. sztuk. W Polsce długość sieci w 2022 r. wyniosła 177,6 tys. km (wzrost o 18,7% w porównaniu z 2015 r. i o 2,4% w porównaniu z 2021 r.).

Na terenach wiejskich zlokalizowanych było 76,9% długości sieci kanalizacyjnej, która w 2022 r. wyniosła 15,0 tys. km oraz 63,2% przyłączy do budynków mieszkalnych. W porównaniu z 2015 r. długość sieci wzrosła o 2,5 tys. km (o 20,1%), natomiast w odniesieniu do 2021 r. o 0,5 tys. km (o 3,2%). W przypadku liczby przyłączy na terenach wiejskich, ich liczba w stosunku do 2015 r. wzrosła o 40,1 tys. sztuk (o 22,5%). W miastach długość sieci kanalizacyjnej wzrosła o 0,8 tys. km w porównaniu z 2015 r. (o 21,2%) i o 139,6 km w porównaniu z 2021 r. (o 3,2%).

Wskaźnik gęstości sieci kanalizacyjnej w 2022 r. w województwie wyniósł 109,5 km na 100 km² i w porównaniu z 2021 r. zwiększył się o 3,4 km na 100 km². W Polsce zagęszczenie sieci było na poziomie 56,8 km na 100 km² (wzrost o 1,3 km na 100 km² w porównaniu z poprzednim rokiem).

Tereny wiejskie odznaczały się zagęszczeniem sieci kanalizacyjnej na poziomie 90,6 km na 100 km², co oznaczało wzrost o 2,8 km na 100 km² w stosunku do 2021 r. Na terenach miejskich natomiast wskaźnik zagęszczenia sieci w 2022 r. wyniósł 357,2 km na 100 km² i był wyższy od wskaźnika dla 2021 r. o 10,9 km na 100 km² – wskaźnik w 2021 r. wyniósł 346,3 km na 100 km².

Tablica 23. Kanalizacja
Stan w dniu 31 grudnia
Table 23. Sewage system
As of 31 December

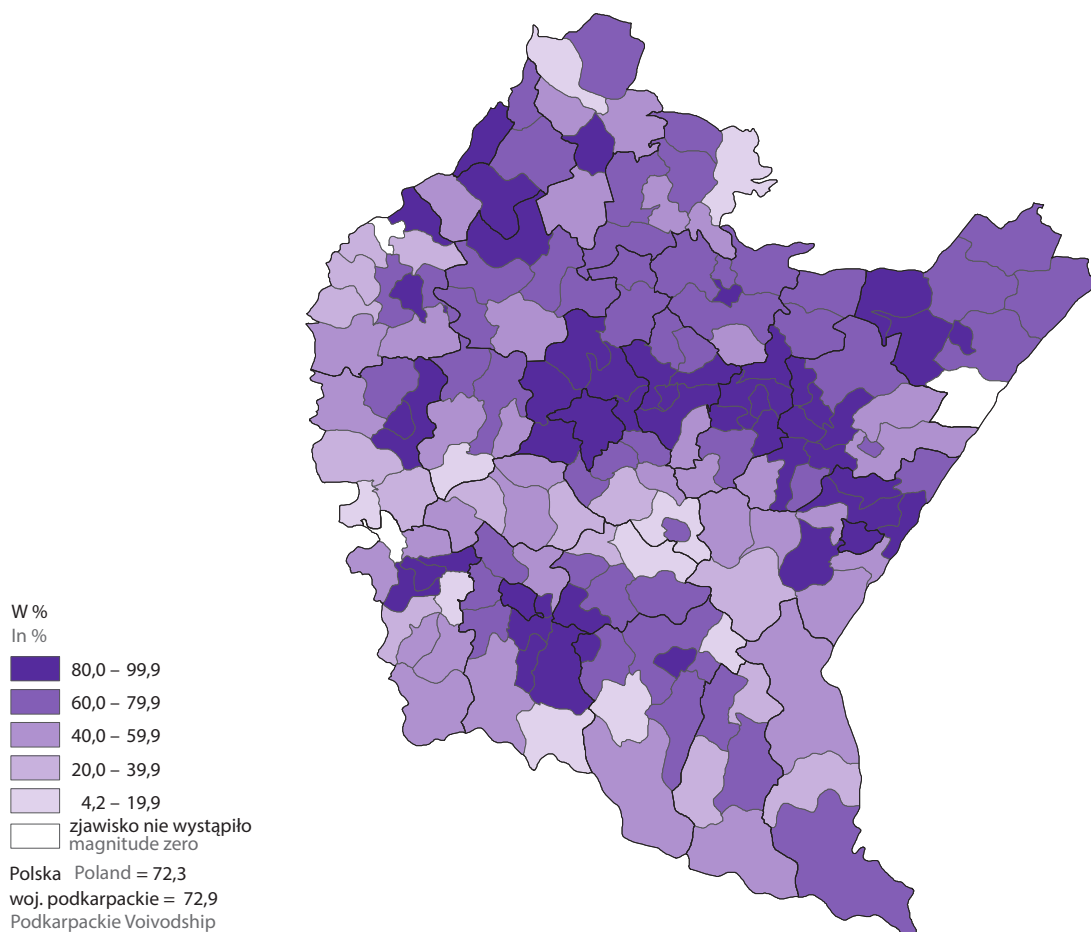
Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2021	2022
Sieć kanalizacyjna ^a w km Sewage system ^a in km	16238,4	18356,2	18937,7	19538,9
Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych w szt. Connections leading to residential buildings in units	272644	315549	326451	337589
Ścieki odprowadzone siecią kanalizacyjną (w ciągu roku) w hm ³ Wastewater discharged by sewage system (during the year) in hm ³	57,3	58,1	59,1	59,1
w tym oczyszczane of which treated	57,3	58,1	59,1	59,1

a Łącznie z kolektorami.
a Including collectors.

W 2022 r. z sieci kanalizacyjnej korzystało 72,9% ogółu ludności. W odniesieniu do 2015 r. nastąpił wzrost o 3,6 p.proc., a w porównaniu z 2021 r. wzrost o 0,5 p.proc. W Polsce dostęp do kanalizacji miało 72,3% ogółu ludności (wzrost o 2,6 p.proc. w porównaniu z 2015 r. i o 0,4 p.proc. w porównaniu z 2021 r.).

W miastach wskaźnik ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej w procencie ogółu ludności wyniósł w 2022 r. 91,1% i wzrósł o 1,9 p.proc. w relacji do 2015 r. i o 0,2 p.proc. do 2021 r. Na obszarach wiejskich w 2022 r. 60,3% ogółu ludności korzystało z sieci kanalizacyjnej (wzrost o 5,0 p.proc. w porównaniu z 2015 r. i o 0,8 p.proc. w porównaniu z 2021 r.).

Mapa 32. Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej w 2022 r.
 Map 32. Population connected to the sewage system in 2022

Najwięcej ludności w 2022 r. korzystało z sieci kanalizacyjnej w gminach: Sanok (99,9%), Krościenko Wyżne (98,6%) i Oleszyce (98,6%), a najmniej w gminach: Jaślicka (6,8), Bukowsko (6,3%) i Dynów (4,2%). W trzech gminach (Brzyska, Wielkie Oczy i Gawłuszowice) nie korzystano z sieci kanalizacyjnej.

Sieć gazowa to system przewodów doprowadzających do odbiorców paliwa gazowe przez przedsiębiorstwa prowadzące działalność w zakresie przesyłu i dystrybucji gazu. W systemie przewodów rozróżnia się:

- sieć przesyłową i rozdzielczą (na gaz wysokometanowy i zaazotowany) – przewody uliczne przeznaczone do doprowadzenia gazu do budynków lub innych obiektów za pośrednictwem przyłączy;
- przyłącza – system przewodów łączących sieć rozdzielczą z budynkami i innymi obiektami.

W województwie podkarpackim długość sieci gazowej w 2022 r. wyniosła 21,4 tys. km, natomiast liczba przyłączy 393,4 tys. sztuk. Zarówno w stosunku do 2015 r., jak i do 2021 r. odnotowano wzrost długości sieci – odpowiednio o 2,2 tys. km i 0,2 tys. km (tj. o 11,5% i o 1,1%), a liczba przyłączy o 371 tys. sztuk i o 6,2 tys. sztuk. W kraju długość sieci w 2022 r. wyniosła 171,2 tys. km i w odniesieniu do 2015 r. wzrosła o 25,2 tys. km (o 17,3%), a w stosunku do 2021 r. o 5,4 tys. km (o 3,3%).

W 2022 r. długość sieci gazowej na terenach wiejskich wyniosła 16,2 tys. km i w relacji do 2021 r. był to wzrost o 0,2 tys. km, natomiast na obszarach miejskich długość sieci wyniosła 5,2 tys. km i w odniesieniu do 2021 r. była większa o 0,1 tys. km.

Gęstość sieci gazowej w województwie w 2022 r. wyniosła 111,0 km na 100 km² i w porównaniu z rokiem poprzednim zwiększyła się o 1,2 km na 100 km². W kraju zagęszczenie sieci wyniosło 50,9 km na 100 km² (wzrost o 1,6 km na 100 km² w porównaniu z poprzednim rokiem).

Na obszarach wiejskich wskaźnik zagęszczenia sieci gazowej w 2022 r. wyniósł 90,4 km na 100 km² i w porównaniu z 2021 r. był wyższy o 1,0 km na 100 km². Gęstość sieci na terenach miejskich była dużo wyższa w porównaniu z obszarami wiejskimi i w 2022 r. wyniosła 381,4 km na 100 km² (wzrost o 4,8 km na 100 km² w stosunku do 2021 r.).

Tablica 24. Sieć gazowa oraz odbiorcy i zużycie gazu z sieci w gospodarstwach domowych

Stan w dniu 31 grudnia

Table 24. Gas supply system as well as consumers and consumption of gas from gas supply system in households As of 31 December

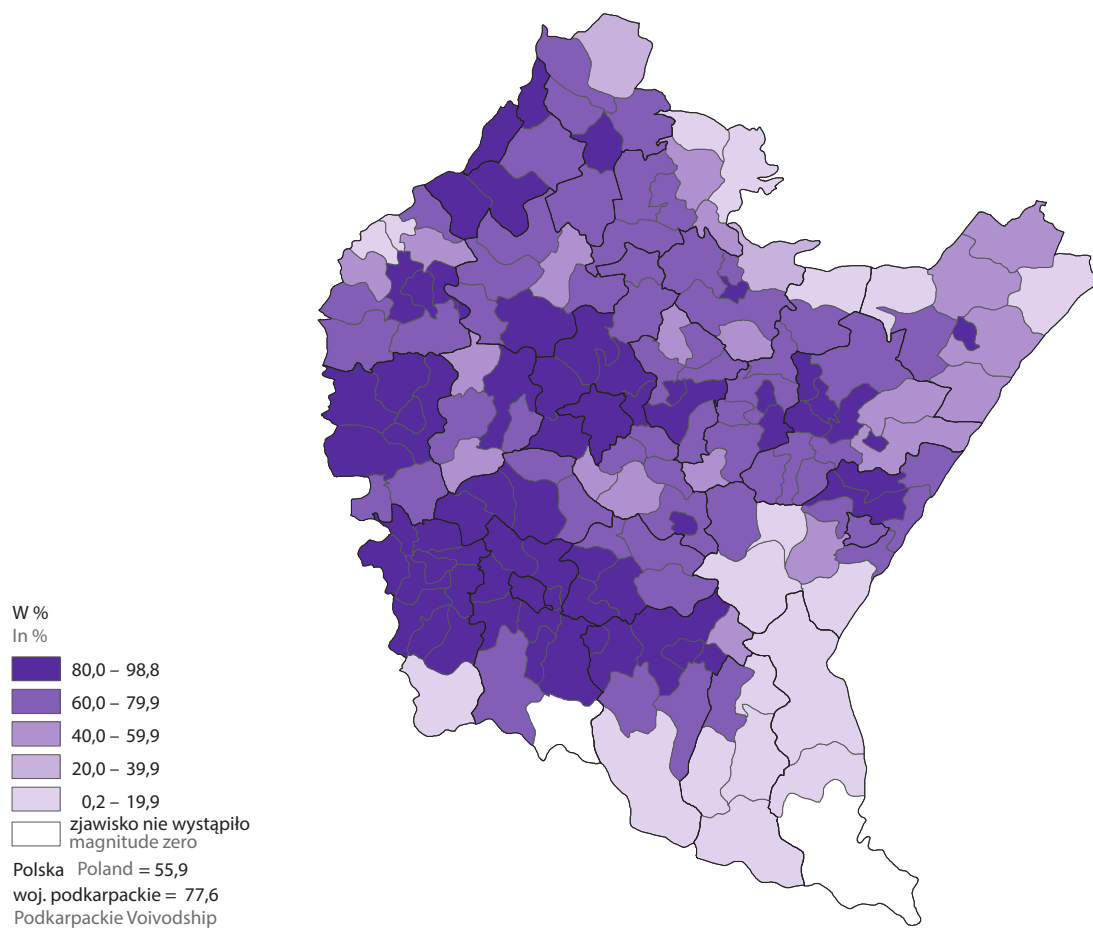
Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2021	2022
Sieć gazowa w km Gas supply system in km	19153,5	20765,1	21138,4	21364,9
Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i niemieszkalnych w szt. Connections leading to residential and non-residential buildings in units	356239	377912	387160	393366
Odbiorcy gazu z sieci ^a w tys. Consumers of gas from gas supply system ^a in thousands	469,8	525,6	536,3	545,4
Zużycie gazu z sieci (w ciągu roku): Consumption of gas from gas supply system (during the year):				
w GWh in GWh	2465,4	3114,2	3930,6	3515,8
na 1 mieszkańca w kWh per capita in kWh	1158,9	1482,4	1884,3	1652,6

a łącznie z odbiorcami korzystającymi z gazomierzy zbiorczych.
a Including gas customers using collective gas-meters.

W 2022 r. z sieci gazowej korzystało 77,6% ogółu ludności województwa i w porównaniu z 2015 r. nastąpił wzrost o 5,3 p.proc., natomiast w odniesieniu do 2021 r. wskaźnik ten nie zmienił się. Zużycie gazu z sieci w 2022 r. wyniosło 3515,8 GWh i w odniesieniu do 2021 r. spadło o 10,6%. W kraju sieć gazowa w 2022 r. wykorzystywana była przez 55,9% ogółu ludności (wzrost o 3,8 p.proc. w porównaniu z 2015 r. i o 0,3 p.proc. w porównaniu z 2021 r.), natomiast zużycie gazu wyniosło 56 414,4 GWh i było niższe od tego sprzed roku o 5,1%.

W przypadku zużycia gazu na 1 mieszkańca, jego poziom w województwie wyniósł 1689,0 kWh (w miastach 2076,5 kWh, a na obszarach wiejskich 1418,0 kWh) i był niższy w porównaniu z 2021 r. o 10,4% (w miastach niższy o 0,3%, a na obszarach wiejskich o 18,4%).

Mapa 33. Ludność korzystająca z gazu z sieci w 2022 r.
 Map 33. Population connected to the gas supply system in 2022

W 2022 r. w ponad 3/4 gmin województwa podkarpackiego ludność korzystająca z gazu z sieci stanowiła ponad 50% ogółu ludności zamieszkałej w tych gminach. Najwięcej ludności korzystało z gazu w gminie Jasło (98,8%), a następnie Leżajsk (97,3%) i Krosno (96,2%), a najmniej zaś w gminie Adamówka (0,4%), a następnie w gminach: Komańcza (0,3%) i Krempna (0,2%). W dwóch gminach nie korzystano z sieci.

Ochrona zdrowia

Health care

W końcu 2022 r. w województwie podkarpackim wśród kadry pracującej bezpośrednio z pacjentem na 10 tys. ludności przypadało 28 lekarzy oraz 65 pielęgniarek (dla kraju odpowiednio 35 i 57). W 40 szpitalach ogólnych w ciągu roku na 10 tys. ludności z opieki medycznej skorzystało 1876 osób (dla kraju relacja ta wyniosła 1823 osoby).

Świadczenia ambulatoryjnej opieki zdrowotnej wykonywały 1254 przychodnie¹ (w kraju 22,6 tys.) oraz 378 praktyk lekarskich (w kraju 3,5 tys.). Udzielono w nich w ciągu roku łącznie ponad 16,4 mln porad (w kraju 335,6 mln). Przeciętna liczba porad ogółem udzielonych w ambulatoryjnej opiece zdrowotnej w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniosła 7,9 (w kraju 8,9).

Zespoły ratownictwa medycznego podczas 123,6 tys. wyjazdów/wylotów (w kraju 2,8 mln) na miejsce zdarzenia udzieliły pomocy 124,0 tys. osób (w kraju 2,8 mln). Na 1000 osób zamieszkujących województwo świadczeń zdrowotnych z zakresu ratownictwa medycznego na miejscu zdarzenia udzielono 60 osobom (dla Polski wskaźnik wyniósł 74).

Tablica 25. Placówki opieki zdrowotnej

Stan w dniu 31 grudnia

Table 25. Health care facilities

As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2021	2022
Przychodnie Out-patient departments	1137	1254	1286	1254
Praktyki lekarzy i lekarzy dentyków ^a Medical and dental practices ^a	539	426	398	378
Porady udzielone ^{bcd} w tys: Consultations provided ^{bcd} in thousands:	16340,9	14244,0	15911,6	16375,8
lekarskie medical	14537,3	12781,8	14187,2	14554,9
stomatologiczne dental	1803,6	1462,3	1724,4	1820,9
Szpitale ogólne General hospitals	41	41	43	40
łóżka w szpitalach ogólnych beds in general hospitals	10249	9045	9067	8702
na 10 tys. ludności per 10 thousand population	48,2	43,2	43,5	41,9
wykorzystanie łóżek w % usage of beds in %	65,1	55,0	60,7	64,2
przeciętny pobyt chorego w dniach average patient stay in days	5,2	4,8	5,1	5,1

a Dane obejmują praktyki, które podpisały kontrakty z NFZ lub z przychodniami. b Łącznie z poradami finansowanymi przez pacjentów. c W ciągu roku. d Łącznie z poradami z izb przyjęć udzielanymi pacjentom niehospitalizowanym.

a Data concern practices that have signed a contract with the National Health Fund or out-patient departments. b Including consultations paid by patients. c During the year. d Including consultations provided to non-hospitalised patients in admission rooms.

W końcu 2022 r. w województwie podkarpackim działały 1632 podmioty ambulatoryjnej opieki zdrowotnej (w kraju 26,1 tys.) realizujące świadczenia finansowane ze środków publicznych w przychodniach i praktykach lekarskich.

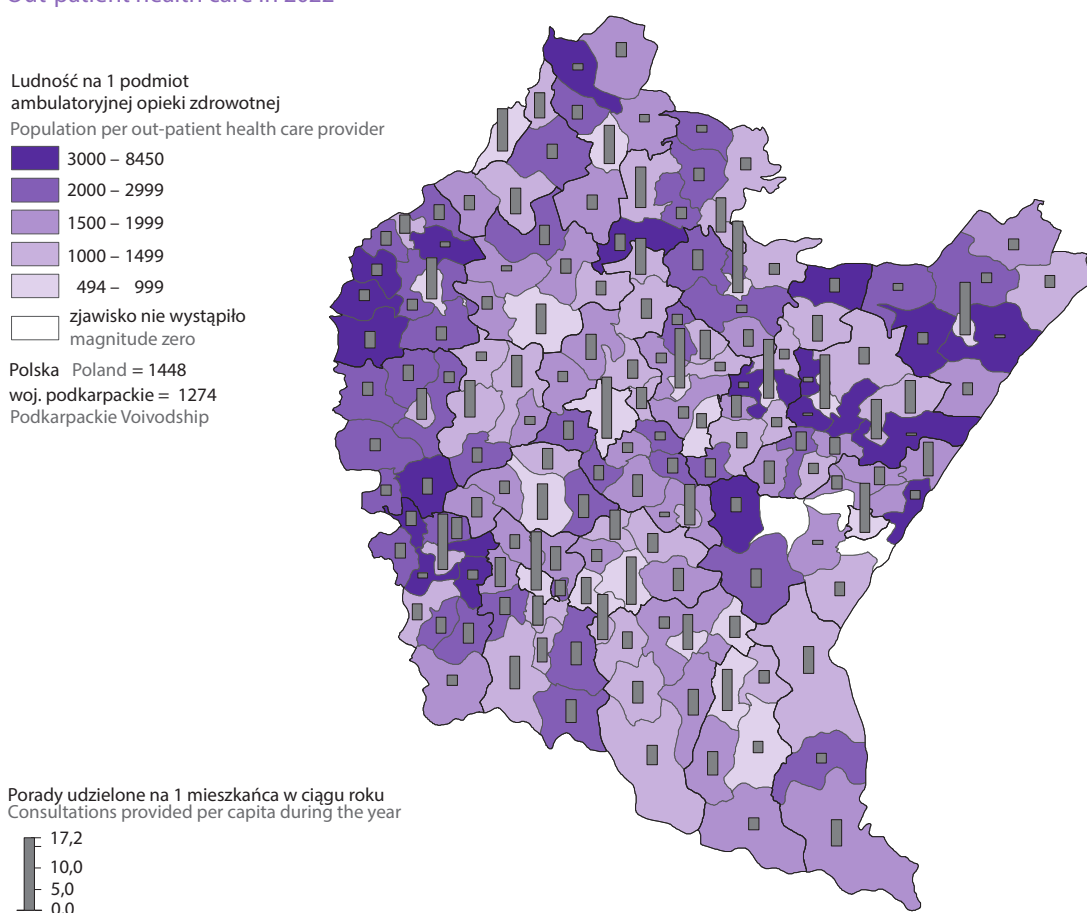
¹ Łącznie z przychodniami Ministerstwa Obrony Narodowej i Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji.

Ambulatoryjna opieka zdrowotna realizowana jest przez poradnie, przychodnie i praktyki lekarskie (tj. przychodnie, ośrodki zdrowia, poradnie, ambulatoria i izby chorych oraz zakłady badań diagnostycznych i medyczne laboratoria diagnostyczne).

Stacjonarna opieka zdrowotna to całodobowa opieka lekarska i pielęgniarska świadczona w stacjonarnych zakładach opieki zdrowotnej (tj. szpitale – ogólne, psychiatryczne i uzdrowiskowe, ośrodki leczenia odwykowego, ośrodki rehabilitacyjne dla narkomanów, regionalne ośrodki psychiatrii sądowej, zakłady opiekuńczo-lecznicze i pielęgnacyjno-opiekuńcze, hospicja, oddziały opieki paliatywnej, sanatoria).

Ratownictwo medyczne to system, który tworzy się w ramach realizacji zadań państwa polegających na zapewnieniu pomocy każdej osobie znajdującej się w stanie nagłego zagrożenia zdrowotnego.

Mapa 34. Ambulatoryjna opieka zdrowotna w 2022 r.
Map 34. Out-patient health care in 2022

Analizując przestrzenne rozmieszczenie placówek ambulatoryjnej opieki zdrowotnej w województwie, można stwierdzić, że najkorzystniejsza sytuacja (czyli najmniej osób na jeden podmiot ambulatoryjnej opieki zdrowotnej) wystąpiła w gminach Leżajsk i Przeworsk. Wskaźnik ten wyniósł tam odpowiednio 494 i 543 osoby. Natomiast najbardziej utrudniony dostęp do tego typu placówek mieli mieszkańcy gminy Pawłosiów, gdzie na 1 przychodnię i praktykę lekarską przypadało 8450 osób. Wskaźnik udzielonych porad ogółem, przypadających na jednego mieszkańca w poszczególnych gminach, był najwyższy w mieście Leżajsk i wyniósł 17,2, natomiast najniższy w gminach Pawłosiów oraz Radymno i wyniósł 0,6.

W 2022 r. w województwie funkcjonowały 1254 przychodnie (w kraju 22,6 tys.) oraz 378 praktyk lekarskich (w kraju 3,5 tys.). W porównaniu z 2021 r. na Podkarpaciu liczba przychodni oraz praktyk lekarskich zmniejszyła się odpowiednio o 2,5% i 5,0%. W relacji do 2015 r. liczba przychodni zwiększyła się o 10,3%, natomiast praktyk lekarskich zmniejszyła się o 29,9%. W kraju w 2022 r. odnotowano podobne tendencje jak przed rokiem. Liczba przychodni zwiększyła się o 2,9% (w relacji do 2015 r. był wzrost o 10,7%), natomiast liczba praktyk lekarskich zmniejszyła się o 7,3% (w relacji do 2015 r. spadek o 37,3%).

Liczba ludności przypadająca na 1 podmiot ambulatoryjnej opieki zdrowotnej w końcu 2022 r. wyniosła ogółem 1274 osoby (w kraju 1448 osób). Wskaźnik ten w województwie ukształtował się na poziomie wyższym zarówno w porównaniu z ubiegłym rokiem, jak również w porównaniu z 2015 r. (odpowiednio o 35 i 4 osoby). W kraju na 1 podmiot ambulatoryjnej opieki zdrowotnej w 2022 r. przypadało o 26 osób mniej niż w 2021 r. i o 32 osoby mniej w porównaniu z 2015 r.

Ogółem w ciągu 2022 r. w ambulatoryjnej opiece zdrowotnej udzielono łącznie 16,4 mln porad (w kraju 335,6 mln). Ich liczba zwiększyła się zarówno w odniesieniu do 2021 r. jak i w porównaniu z 2015 r. (odpowiednio o 2,9% oraz 0,2%). W kraju odnotowano wzrost porad w ambulatoryjnej opiece zdrowotnej zarówno w odniesieniu do 2021 r., jak i w porównaniu z 2015 r. (odpowiednio o 4,6% i 5,0%). W 2022 r. przeciętna liczba porad ogółem udzielonych w ambulatoryjnej opiece zdrowotnej w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniosła 7,9 (w kraju 8,9). Większość porad stanowiły porady lekarskie (podobnie w 2021 r. i 2015 r.), zarówno w województwie, jak i w kraju.

W ramach ambulatoryjnej opieki zdrowotnej świadczona jest również opieka specjalistyczna. W jej zakres wchodzi porady lekarskie oraz stomatologiczne. W roku 2022 r. udzielono łącznie 5236,4 tys. porad specjalistycznych, w tym 1820,9 tys. stomatologicznych (w kraju odpowiednio 121,5 mln i 33,2 mln). Liczba udzielonych porad specjalistycznych oraz stomatologicznych w 2022 r. w porównaniu z ubiegłym rokiem zwiększyła się w województwie odpowiednio o 4,5% i 5,6%. Podobne tendencje odnotowano w kraju, gdzie liczba porad specjalistycznych w porównaniu z 2021 r. zwiększyła się o 6,4%, natomiast stomatologicznych o 7,9%. W odniesieniu do 2015 r. w województwie zmniejszyła się liczba udzielonych porad specjalistycznych o 0,5%, natomiast wzrosła liczba porad stomatologicznych o 1,0%. W kraju w 2022 r. w porównaniu z 2015 r. liczba udzielonych specjalistycznych porad ogółem zwiększyła się o 4,2%, natomiast liczba porad stomatologicznych zmniejszyła się 4,6%.

W zakresie specjalistycznej lekarskiej opieki zdrowotnej w całym analizowanym okresie w województwie podkarpackim oraz w kraju świadczenia medyczne najczęściej udzielano w poradniach chirurgicznych. Zarówno w kraju, jak i na Podkarpaciu stanowiły one ok. 20% wszystkich udzielonych porad specjalistycznych. Natomiast najrzadziej pacjenci korzystali z poradni geriatrycznych (zarówno w kraju jak i województwie podkarpackim).

Całodobowej opieki w trybie stacjonarnym udzielają mieszkańcom m.in. szpitale ogólne oraz placówki długoterminowej opieki zdrowotnej. W końcu 2022 r. w województwie podkarpackim działało 40 stacjonarnych szpitali ogólnych (w kraju 896), które dysponowały łącznie 8,7 tys. łóżek (w kraju 164,2 tys.). Zarówno w relacji do stanu sprzed roku oraz w porównaniu z 2015 r. w województwie liczba placówek, jak i łóżek zmniejszyła się (w kraju odnotowano podobne tendencje).

W 2022 r. w szpitalach ogólnych w trybie stacjonarnym, łącznie z międzyoddziałowym ruchem chorych, leczonych było 411,0 tys. osób (w kraju 7,4 mln). Pacjentów było więcej w porównaniu z 2021 r. zarówno w województwie, jak i w kraju, odpowiednio o 5,4% i 7,1%. Natomiast w stosunku do 2015 r. odnotowano zmniejszenie się liczby pacjentów w województwie o 13,1%, a w Polsce o 11,8%. W rozpatrywanym okresie zarówno w województwie, jak i w kraju chorzy najczęściej byli hospitalizowani na oddziałach chirurgicznych.

Od 2019 r. dane dotyczące **lekarzy, lekarzy dentystów, pielęgniarek i położnych** opracowywane są w oparciu o źródła administracyjne, w tym rejestry:

- posiadających prawo wykonywania zawodu (lekarzy i lekarzy dentystów, pielęgniarek i położnych),
- płatników składek ZUS,
- podmiotów wykonujących działalność leczniczą,
- praktyk lekarskich,
- praktyk pielęgniarek i położnych.

Dane dotyczą pracujących bezpośrednio z pacjentem, bez względu na główne miejsce pracy. W związku z przejściem na nowe źródło dane nie są porównywalne z danymi opublikowanymi w poprzednich edycjach Raportu, opartymi o metodę sprawozdawczości.

Na 10 tys. mieszkańców Podkarpacia w 2022 r. przypadało 41,9 łóżek w szpitalach ogólnych, o 1,6 mniej niż w 2021 r. i o 6,3 mniej niż w 2015 r. W kraju wskaźnik ten w 2022 r. wyniósł 43,5 łóżek na 10 tys. mieszkańców (w 2021 r. – 44,4, a w 2015 r. – 48,7 łóżek).

W województwie podkarpackim na koniec 2022 r. bezpośrednio z pacjentem pracowało m.in. 5,7 tys. lekarzy, 1,6 tys. lekarzy dentystów, 13,4 tys. pielęgniarek oraz 1,8 tys. położnych. Ponadto grupę pracowników medycznych stanowiło również 1,3 tys. farmaceutów, 3,3 tys. fizjoterapeutów oraz 0,8 tys. diagnostów laboratoryjnych. W porównaniu z 2021 r. liczba lekarzy wzrosła o 3,2%, fizjoterapeutów o 4,8%, farmaceutów o 2,0%, a diagnostów laboratoryjnych o 0,5%. Zmniejszyła się liczba położnych o 1,9% oraz pielęgniarek i lekarzy dentystów o 0,3%. Natomiast w porównaniu z 2019 r. zwiększyła się liczba we wszystkich zawodach medycznych, z wyjątkiem położnych, których było mniej o 0,5%. Liczba lekarzy wzrosła o 8,1%, lekarzy dentystów o 5,5%, fizjoterapeutów o 19,9%, diagnostów laboratoryjnych o 12,1%, a farmaceutów o 1,2%.

W kraju wśród personelu medycznego, pracującego bezpośrednio z pacjentem w 2022 r. pracowało 131,4 tys. lekarzy (o 1,2% więcej niż w 2021 roku), lekarzy dentystów – 34,9 tys. (o 0,1% więcej), pielęgniarek – 214,4 tys. (o 0,1% mniej), położnych – 28,4 tys. (o 0,2% więcej), fizjoterapeutów – 35,2 tys. (o 5,2% więcej), diagnostów laboratoryjnych – 12,6 tys. (o 0,1% mniej), farmaceutów – 28,5 tys. (o 0,1% więcej). W 2022 r. w porównaniu z 2019 r. również we wszystkich zawodach medycznych nastąpił wzrost, w tym największy wśród fizjoterapeutów (o 19,8%).

Wykres 33. Lekarze i pielęgniarki na 10 tys. ludności^a

Stan w dniu 31 grudnia

Chart 33. Doctors and nurses per 10 thousand population^a

As of 31 December

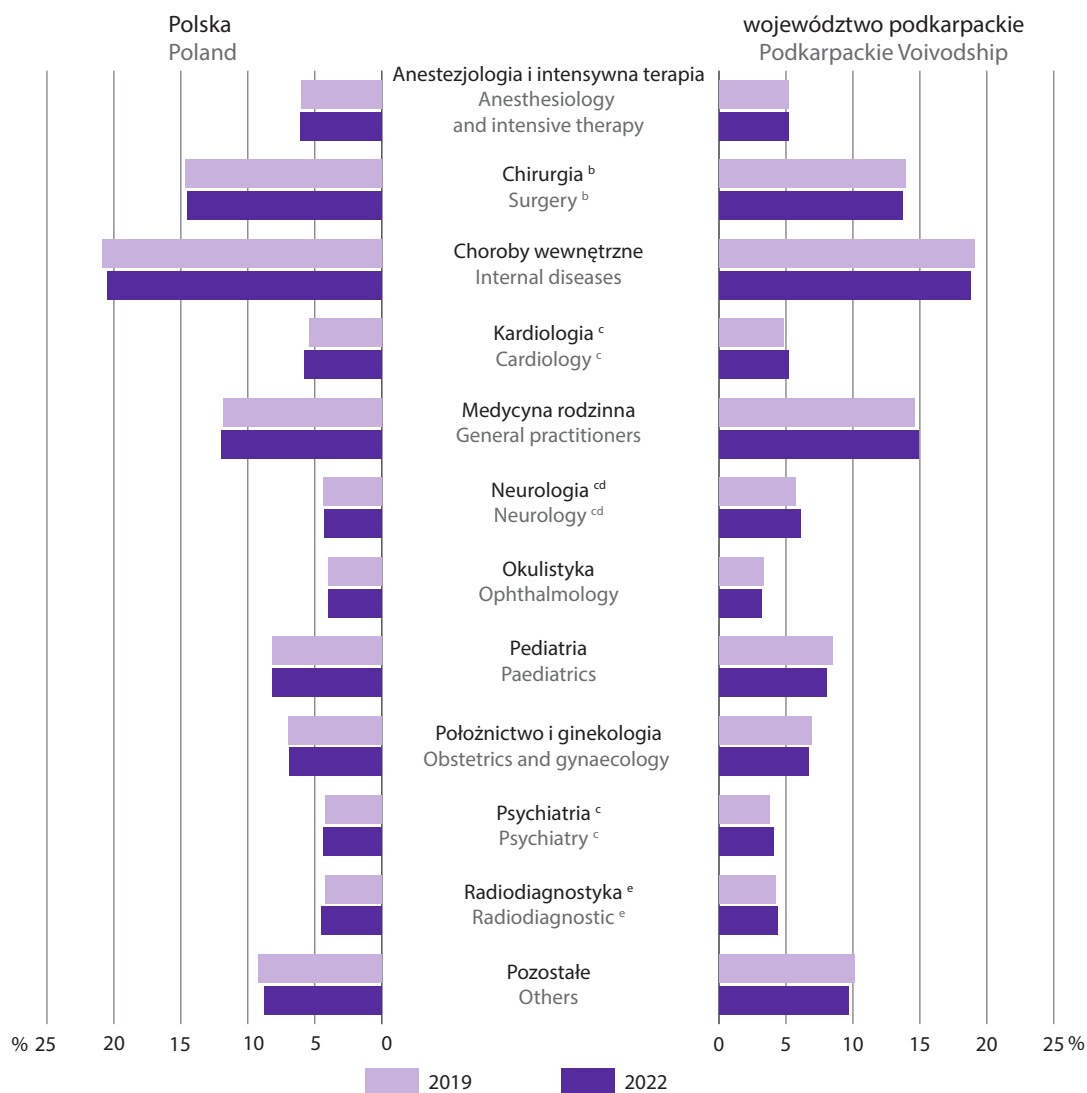
a Dane dotyczą pracujących bezpośrednio z pacjentem, tj. bez osób, dla których głównym miejscem pracy jest uczelnia, jednostka administracji państwowej lub samorządu terytorialnego albo NFZ.

a Data concern those working directly with a patient, i.e., excluding persons for whom the primary work-place is university, units of state or local government administration and National Health Fund.

W przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców w 2022 r. w województwie podkarpackim przypadało 28 lekarzy, (w kraju 35 lekarzy). W 2021 r. wskaźnik ten wynosił odpowiednio 27 i 34 lekarzy.

Liczba pielęgniarek na 10 tys. ludności znacznie korzystniej kształtowała się w województwie podkarpackim niż w Polsce. W 2022 r. na 10 tys. ludności przypadało 65 pielęgniarek, wobec 57 pielęgniarek w kraju. W 2021 r. wskaźnik ten zarówno dla Podkarpacia, jak i kraju osiągnął zbliżoną wartość.

Wykres 34. Lekarze specjaliści^a
 Stan w dniu 31 grudnia
 Chart 34. Medical specialists^a
 As of 31 December

a Dotyczy lekarzy ze specjalizacją II stopnia oraz posiadających tytuł specjalisty w odpowiedniej dziedzinie medycyny. b Chirurgii ogólnej, dziecięcej, klatki piersiowej, ortopedii i traumatologii, ortopedii i traumatologii narządu ruchu, neurochirurgii, chirurgii onkologicznej, plastycznej, szczękowej, kardiochirurgii oraz urologii i chirurgii naczyniowej. c Łącznie ze specjalistami dziecięcymi. d-e Także: d – neuropatologii, e – radiologii i diagnostyki obrazowej, radioterapii onkologicznej i radiologii dziecięcej.

a Data on doctor specialists concern doctors with grade II specialization and with specialists title in proper medicine domain. b General, paediatric and thoracic surgery, orthopaedics and traumatology, orthopaedics and traumatology of the locomotor system, neurosurgery, oncological, plastic, maxillo-facial surgery, cardiosurgery as well as urology and vascular surgery. c Including children's specialists. de Also: d – neuropathology, e – radiology and imaging diagnostics, oncological radiotherapy and children's radiology.

Źródło: dane Ministerstwa Zdrowia oraz Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji.
 Source: data of the Ministry of Health and the Ministry of Interior.

Liczba lekarzy specjalistów w województwie w 2022 r. wyniosła 3,8 tys. (w kraju 87,8 tys.) i stanowiła 4,4% wszystkich lekarzy specjalistów w Polsce. Ze wszystkich lekarzy pracujących w województwie, lekarze specjaliści stanowili 66,9% (w kraju 66,8%). W porównaniu z 2021 r. udział lekarzy specjalistów zmniejszył się o 0,6 p.proc. (w odniesieniu do 2019 r. o 0,6 p.proc.), natomiast w kraju o 0,4 p.proc. (w odniesieniu do 2019 r. o 0,8 p.proc.).

W latach 2019–2020 zarówno w województwie podkarpackim, jak i w kraju najczęściej posiadaną przez lekarzy specjalizacją była specjalizacja z zakresu chorób wewnętrznych, medycyny rodzinnej oraz chirurgii.

Według stanu z końca 2023 r. na terenie Podkarpacia w ramach Systemu Państwowego Ratownictwa Medycznego funkcjonowało 112 jednostek ratownictwa medycznego (w kraju 1884), w skład których wchodziło: 97 zespołów ratownictwa medycznego (w kraju 1617), 14 szpitalnych oddziałów ratunkowych (w kraju 246) oraz jedno lotnicze pogotowie ratunkowe (w kraju 21). W odniesieniu do 2022 r. w województwie przybyła jedna jednostka ratownictwa medycznego, natomiast w kraju przybyło 27 jednostek. Liczba jednostek zarówno w województwie, jak i w kraju wzrosła w porównaniu z 2015 r. odpowiednio o 13 i o 162.

Pośród 97 zespołów ratownictwa medycznego funkcjonowały 83 zespoły podstawowe (w kraju 1302) i 14 zespołów specjalistycznych (w kraju 315). W latach 2015–2023 liczba podstawowych zespołów ratownictwa medycznego zarówno w województwie, jak i w kraju systematycznie zwiększała się, przy równoczesnym zmniejszaniu się liczby specjalistycznych zespołów ratownictwa medycznego. Liczba szpitalnych oddziałów ratunkowych oraz lotniczego pogotowia ratunkowego w analizowanym okresie utrzymywała się na zbliżonym poziomie zarówno w województwie, jak i w kraju.

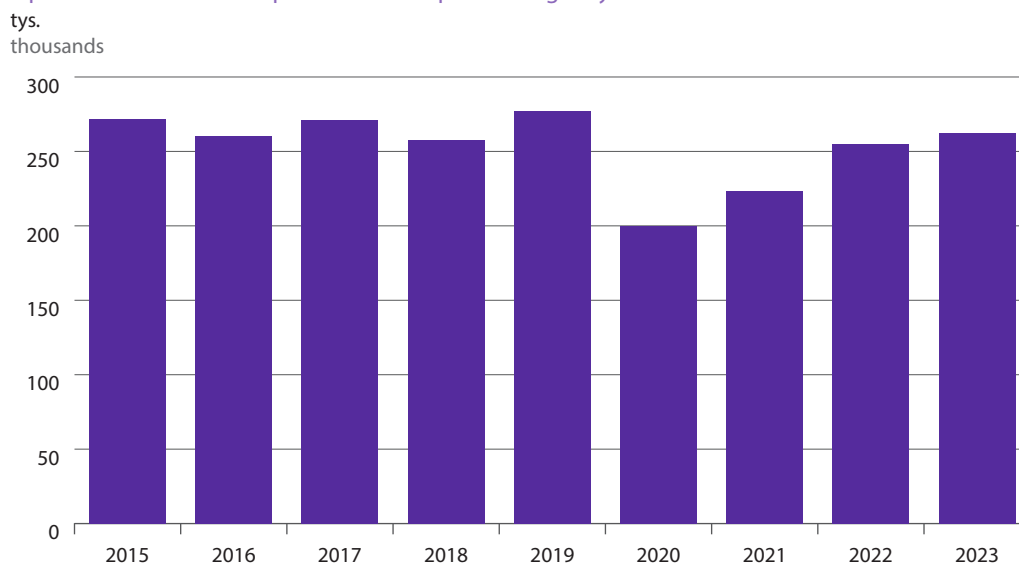
Wskaźnik dostępności świadczeń medycznych udzielanych przez zespoły ratownictwa medycznego, wyrażony jako liczba zespołów (podstawowych i specjalistycznych) na 100 tys. ludności w 2023 r., wyniósł 4,7 (w kraju 4,3). Jego wartość zarówno w województwie, jak i w kraju nieznacznie się zmieniała w analizowanym okresie.

W ciągu 2023 r. odnotowano prawie 123,6 tys. wyjazdów/wylotów na miejsce zdarzenia (w kraju 2,8 mln). Było to o 12,6% mniej niż w ubiegłym roku (w kraju mniej o 9,4%) i o 12,5% mniej niż w 2015 r. (w kraju mniej o 11,7%). Przeciętnie w przeliczeniu na 1000 ludności przypadało 60 wyjazdów zespołów ratownictwa medycznego wobec 74 wyjazdów w kraju.

Struktura wyjazdów zespołów ratownictwa medycznego ze względu na miejsce zdarzenia nie zmieniła się od 2015 r. zarówno w województwie, jak i w kraju. W 2023 r. zdecydowaną większość, bo 79,5% ogólnej liczby zrealizowanych wyjazdów (w kraju 76,9%), stanowiły wyjazdy do domu pacjenta. Drugie co do liczebności miejsce zdarzenia (14,4% wyjazdów w województwie i 16,8% w kraju) to kategoria „inne”, która obejmuje m.in.: ulicę (wyłączając ruch uliczno-drogowy), sklep i kościół. Wyjazdy do zdarzeń zaistniałych w ruchu uliczno-drogowym stanowiły 3,7% (w kraju 3,2%), a do zdarzeń w pracy lub w szkole odpowiednio 1,7% i 0,8% (w kraju 2,1% i 0,9%).

Wykres 35. Świadczenia udzielone w trybie ambulatoryjnym w szpitalnych oddziałach ratunkowych i izbach przyjęć

Chart 35. Outpatient health services provided in hospital emergency wards and admission rooms

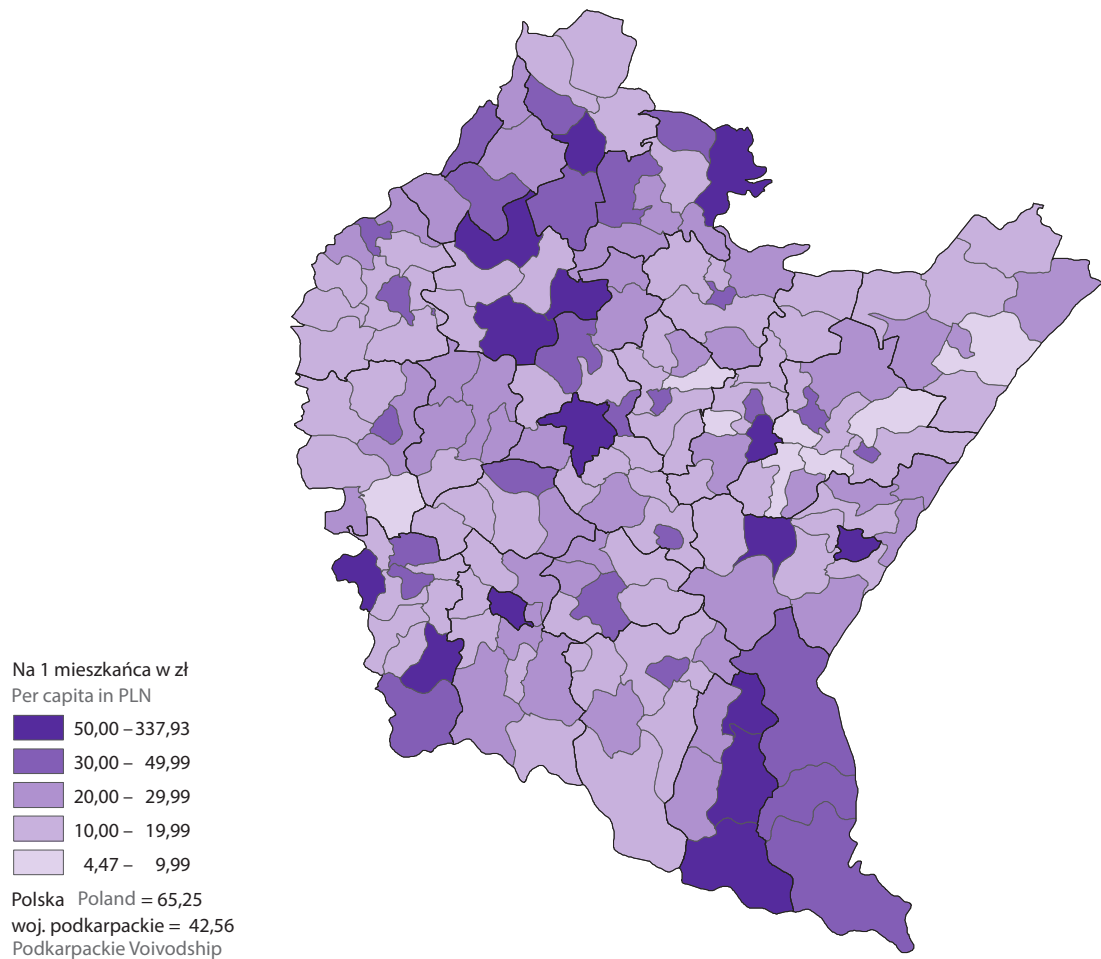

Zespoły ratownictwa medycznego w 2023 r. udzieliły pomocy 124,0 tys. osób (w kraju 2,8 mln). Liczba osób, którym udzielono pomocy w ramach Państwowego Ratownictwa Medycznego w województwie zmniejszyła się zarówno w porównaniu z 2022 r., jak i z 2015 r. (odpowiednio o 12,7% i 13,7%). W kraju odnotowano podobne tendencje. Liczba osób, którym udzielono świadczenia zmniejszyła się w porównaniu z 2022 r. o 9,6%, a w porównaniu z 2015 r. – o 12,0%.

Struktura według płci i wieku pacjentów, którym zespoły ratownictwa medycznego udzieliły świadczeń w województwie jest podobna do struktury krajowej i nie zmieniła się znacząco zarówno w porównaniu z rokiem poprzednim, jak i z 2015 r.

W 2023 r. udział grupy dzieci i młodzieży do lat 18 w województwie wyniósł 5,1% (w kraju 6,1%), osób w wieku od 18 do 64 lat – 41,2% (w kraju 43,8%), natomiast odsetek osób w wieku 65 lat lub więcej – 53,7% (w kraju 50,1%). W przeliczeniu na 1000 ludności zespoły ratownictwa medycznego udzieliły pomocy 60 osobom (w kraju 74).

Mapa 35. Wydatki gmin i miast na prawach powiatu w dziale „Ochrona zdrowia” w 2022 r.
 Map 35. Expenditure of gminas and cities with powiat status in “Health care” division in 2022

Wydatki publiczne na opiekę zdrowotną w 2022 r. w budżetach gmin osiągnęły wartość 52,4 mln zł. W przeliczeniu na 1 mieszkańca największe wydatki odnotowano w gminach Cisna oraz Skołyszyn i wyniosły odpowiednio 337,93 zł i 206,47 zł. Natomiast najniższe wystąpiły w gminach Laszki (4,47 zł) i Chłopice (4,78 zł).

W budżetach miast na prawach powiatu wydatki publiczne na opiekę zdrowotną w 2022 r. wyniosły 36,2 mln zł. W przeliczeniu na 1 mieszkańca największe wydatki odnotowano w Przemyślu (163,59 zł), natomiast najniższe wystąpiły w Tarnobrzegu (31,34 zł).

Kultura Culture

W 2022 r. liczba bibliotek i punktów bibliotecznych była mniejsza niż rok wcześniej i w 2015 r. Na terenie województwa w ciągu roku przybyło instytucji kultury, wyjątek stanowiły domy kultury i ośrodki kultury, których było mniej niż w 2021 r. odpowiednio o 3,3% i 0,8%. Imprezy organizowane przez te instytucje zgromadziły w 2022 r. o 90,2% więcej uczestników niż rok wcześniej, a samych imprez odbyło się o 41,4% więcej.

Przeciętna wartość wydatków na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego w 2022 r. w przeliczeniu na 1 mieszkańca dla gmin i miast na prawach powiatu zwiększyła się o 13,2% w porównaniu z poprzednim rokiem. Spadek wystąpił w 30 gminach.

W 2022 r. w województwie podkarpackim funkcjonowało 659 bibliotek (łącznie z filiami) oraz 31 punktów bibliotecznych, co w skali kraju stanowiło odpowiednio 8,6% i 3,9%. Użytkownicy bibliotek mieli do dyspozycji księgozbiór liczący 8,4 mln woluminów. W stosunku do roku poprzedniego zmniejszyła się liczba bibliotek o 6 obiektów (o 0,9%) oraz o 20 obiektów (o 2,9%) w porównaniu z 2015 r. W 2022 r. księgozbiór zwiększył się o 23,2 tys. woluminów (o 0,3%) w porównaniu z 2021 r., a zmniejszył o 207,9 tys. woluminów (o 2,4%) w odniesieniu do 2015 r.

W przeliczeniu na 1000 ludności województwa w 2022 r. przypadało 4044,9 woluminów, był to drugi wynik w Polsce (za województwem podlaskim – 4201,4).

W 2022 r. w porównaniu z 2021 r. nastąpił wzrost o 3,0% liczby czytelników, a w stosunku do 2015 r. spadek o 18,4%. W skali roku odnotowano wzrost liczby czytelników we wszystkich województwach, największy w województwie mazowieckim o 9,5%, następnie w warmińsko-mazurskim i pomorskim (odpowiednio o 8,2% i 7,5%).

Pod względem nasycenia placówkami bibliotecznymi województwo podkarpackie w 2022 r. zajmowało 3. lokatę wśród województw, na 1 placówkę biblioteczną przypadało 3013 osób (w kraju 4473) i był to wzrost o 0,4% w stosunku do poprzedniego roku i o 3,6% więcej w stosunku do 2015 roku. Przeciętny czytelnik w podkarpackich bibliotekach w 2022 r. wypożyczył 21 książek w ciągu roku, co jest wynikiem lepszym niż średnia w kraju (19 książek w ciągu roku).

Na terenie województwa podkarpackiego w 2022 r. działalność wystawienniczą prowadziło 60 muzeów (6,2% w skali kraju), w tym 12 oddziałów muzealnych (w porównaniu z 2021 r. liczba muzeów zmalała o 1, a liczba oddziałów wzrosła o 1). W ciągu roku muzea i oddziały muzealne zwiedziło 893,5 tys. osób (Polska – 36,7 mln), tj. o 27,8% więcej w porównaniu z 2021 r., a o 38,8% mniej w stosunku do 2015 r.

Liczba zwiedzających muzea i oddziały muzealne na 1000 mieszkańców Podkarpacia i Polski wyniosła odpowiednio 429 osób i 970 osób (w roku poprzednim odpowiednio 334 i 665).

W 2022 r. na Podkarpaciu działalność prowadziło 6 galerii i salonów sztuki (zarówno w 2015 r., jak i w 2021 r. – 7), które w skali kraju stanowiły 1,9% (w 2021 r. – 2,2% i 2,1% w 2015 r.). Liczba zwiedzających galerie w 2022 r. w województwie podkarpackim, w porównaniu z poprzednim rokiem, zwiększyła się o 53,3% i wyniosła 45,3 tys. osób (w Polsce – 3,0 mln osób). W porównaniu z 2015 r. galerie i salony sztuki odwiedziło mniej osób, w województwie o 55,4% (o 56,3 tys. osób mniej), a w kraju o 52,3% (o 3,3 mln osób mniej).

Na zbiory własne składało się 318,9 tys. eksponatów (wzrost o 5,3% w stosunku do poprzedniego roku), wśród których dominowały dzieła z dziedziny „nowe media” (nietradycyjne eksponaty, formy i techniki, np. animacja komputerowa, aranżacje przestrzeni, design) – 76,9% oraz fotografii – 22,0% ogółu eksponatów.

Galerie, oprócz działalności wystawienniczej, zorganizowały 1,2 tys. warsztatów i lekcji, w których uczestniczyło 8,5 tys. osób. W ramach działalności galerii organizowano także odczyty, prelekcje i spotkania, seanse filmowe, koncerty, przedstawienia, konkursy oraz performance, które łącznie zgromadziły 10,2 tys. osób (o 1,6 tys. osób więcej niż przed rokiem).

Badane w województwie podkarpackim 3 teatry (2 dramatyczne i lalkowy) oraz jedna filharmonia zorganizowały łącznie w 2022 r. 1479 przedstawień i koncertów² w których uczestniczyło 171,3 tys. widzów i słuchaczy. W porównaniu z poprzednim rokiem liczba przedstawień i koncertów zwiększyła się o 466 (o 46,0%), a liczba widzów i słuchaczy zwiększyła się o 89,6 tys. (ponad 2-krotnie). W stosunku do 2015 r. liczba przedstawień i koncertów, jak i liczba widzów i słuchaczy zmniejszyła się odpowiednio o 210 (o 12,4%) i o 16,8 tys. (o 8,9%).

Wskaźnik określający liczbę widzów i słuchaczy na 1000 ludności w 2022 r. w województwie podkarpackim wyniósł 82 osoby (o 43 osoby więcej niż przed rokiem, a o 6 mniej niż w 2015 r.), a w Polsce 246 osób (o 121 osób więcej niż przed rokiem, a o 67 mniej niż w 2015 r.).

Tablica 26. Instytucje kultury
Stan w dniu 31 grudnia

Table 26. Cultural institutions
As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2021	2022
Biblioteki publiczne i punkty biblioteczne Public libraries and library service points	732	695	695	690
Muzea i oddziały muzealne ^a Museum with branches ^a	54	61	60	60
Galerie i salony sztuki Art galleries	7	7	7	6
Teatry i instytucje muzyczne Theatres and music institutions	3	3	3	4
Centra, domy i ośrodki kultury Centres of culture, cultural centres and establishments	239	252	249	250
Kluby i świetlice Clubs and community centres	113	103	87	92
Kina stałe Indoor cinemas	27	29	29	29
Ludność na 1 placówkę biblioteczną Population per 1 library establishment	2907	3016	3001	3013
Zwiedzający muzea i oddziały muzealne ^{ab} na 1000 ludności Museums and exhibition visitors ^{ab} per 1,000 population	686,1	221,6	334,3	429,2
Liczba ludności na 1 instytucję kultury ^c Number of population per 1 culture institution ^c	6044	5905	6208	6079

a Od 2020 r. do muzeów zaliczane są wyłącznie muzea działające w oparciu o uzgodniony z ministrem właściwym do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego statut bądź regulamin, zgodnie z art. 6 ustawy z dnia 21 listopada 1996 r. o muzeach. b W ciągu roku.

c Centra kultury, domy i ośrodki kultury, kluby i świetlice.

a Starting from 2020, museums include only museums operating on the basis of a statute or regulations agreed with the minister responsible for culture and protection of national heritage, pursuant to Art. 6 of the Act of 21 November 1996 on museums. b During the year.

c Centre of culture, cultural centres and establishments, clubs and community centres.

W 2022 r. w województwie podkarpackim funkcjonowały 342 instytucje kultury (centra, domy i ośrodki kultury, kluby oraz świetlice), co stanowiło 8,6% takich instytucji kultury w kraju. Był to trzeci wynik w Polsce, za województwem małopolskim – 431 oraz śląskim – 344. W 2022 r. w województwie podkarpackim działalność służącą upowszechnianiu i popularyzacji kultury prowadziło 39 centrów kultury, 89 domów kultury, 122 ośrodki kultury, 11 klubów oraz 81 świetlic. W porównaniu z 2021 r. zwiększyła się liczba klubów – o 37,5%, centrów kultury – o 14,7% oraz świetlic – o 2,5%. Natomiast mniej było domów kultury – o 3,3% i ośrodków kultury – o 0,8%.

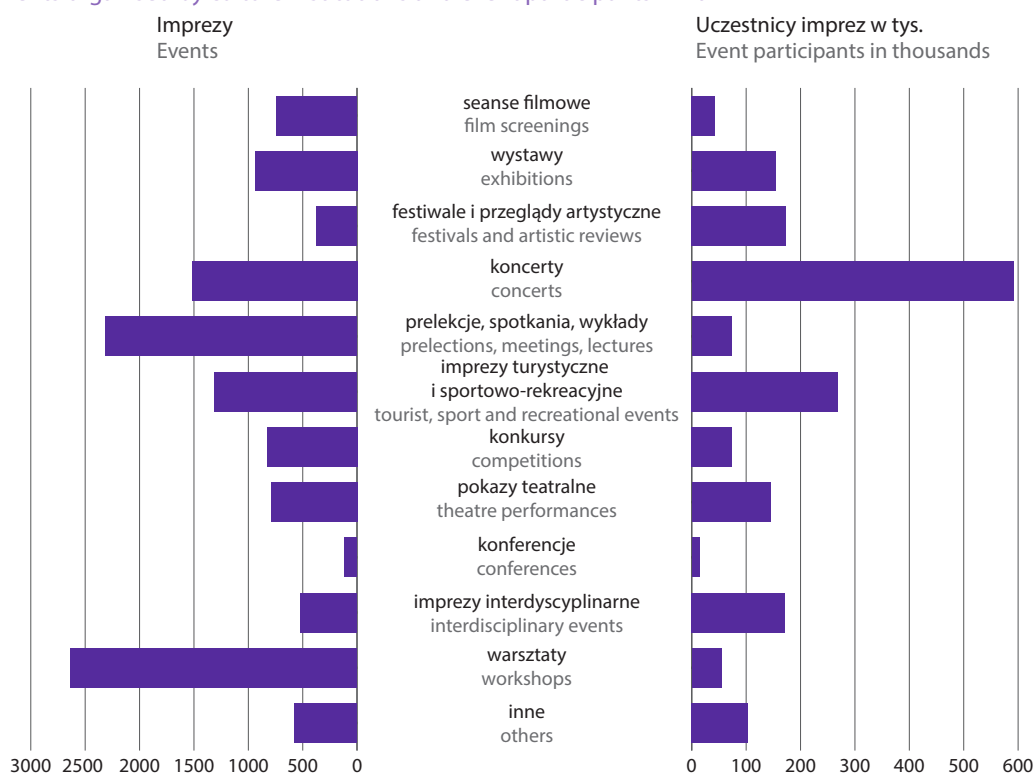
W województwie podkarpackim w 2022 r. instytucje kultury zorganizowały 12,7 tys. imprez (w 2021 r. – 9,0 tys., w 2015 r. – 12,7 tys.), w których wzięło udział 1,9 mln uczestników (w 2021 r. – 980,9 tys., w 2015 r. – 2,4 mln). Najczęściej organizowane były warsztaty (2632), następnie prelekcje, spotkania, wykłady (2316) oraz koncerty (1518), co stanowiło odpowiednio 20,8%, 18,3% i 12,0%.

² Według miejsca prezentacji przedstawienia.

Największą popularnością pod względem średniej liczby osób uczestniczących w 1 imprezie cieszyły się festiwale i przeglądy artystyczne (466 osób), a następnie koncerty (390) oraz imprezy interdyscyplinarne (328).

Na Podkarpaciu na koniec 2022 r. funkcjonowało 29 kin (tak jak w 2021 r., a o 2 więcej niż w 2015 r.), które łącznie posiadały 13,9 tys. miejsc na widowni (o 4,8% mniej niż w 2021 r., a o 15,7% więcej niż w 2015 r.). W podkarpackich kinach odbyło się łącznie 84,9 tys. seansów filmowych (o 48,6% więcej niż w poprzednim roku i o 43,5% więcej niż w 2015 r.), w tym 20,8 tys. seansów filmów polskich. Na wszystkich seansach było 1,7 mln widzów (wzrost w skali roku o 46,4%, w porównaniu z 2015 r. odnotowano wzrost o 13,8%). Polskie filmy obejrzało 426,5 tys. widzów (o 52,8% więcej niż w roku poprzednim i o 33,6% więcej niż w 2015 r.).

Wykres 36. Imprezy i uczestnicy imprez organizowanych przez placówki kultury w 2022 r.
Chart 36. Events organised by culture institutions and event participants in 2022

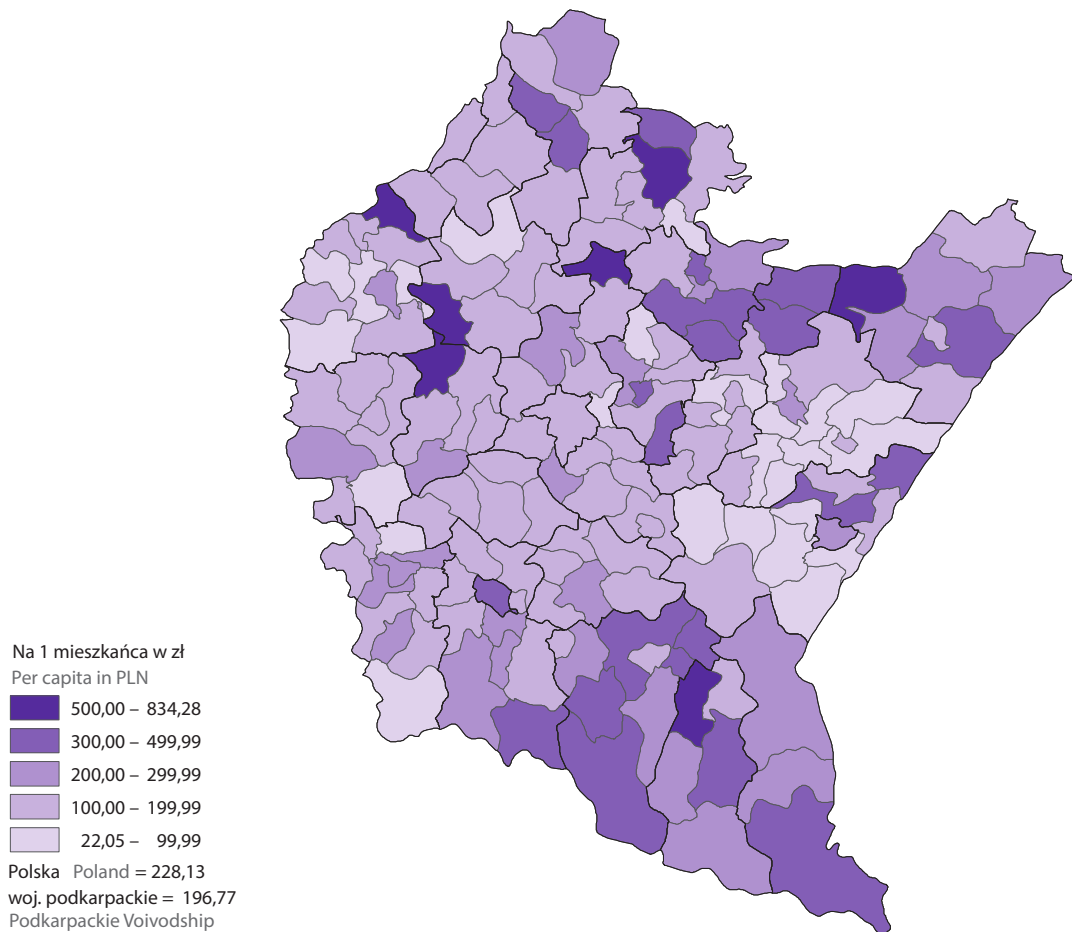

W województwie podkarpackim z budżetów gmin i miast na prawach powiatu w dziale „Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego” w 2022 r. wydano na 1 mieszkańca 197 zł (o 13,2% więcej niż przed rokiem). Kwota ta była niższa o 13,7% od wydatków w kraju.

W 2022 r. najwięcej wydano na 1 mieszkańca w gminie Stary Dzików (834 zł), najmniej wydatków na kulturę przeznaczyła gmina Roźwienica (22 zł). W odniesieniu do 2021 r. największy wzrost wydatków w przeliczeniu na 1 mieszkańca odnotowała gmina Niwiska (11-krotny). Natomiast największy spadek wystąpił w gminie Jasienica Rosielna (o 72,8%).

Mapa 36. Wydatki budżetów gmin i miast na prawach powiatu w dziale „Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego” w 2022 r.

Map 36. Expenditure of gminas and cities with powiat status in “Culture and national heritage” division in 2022

Bezpieczeństwo publiczne

Public safety

W 2023 r. w skali roku w zakresie bezpieczeństwa publicznego odnotowano mniej przestępstw stwierdzonych w zakończonych postępowaniach przygotowawczych oraz wyższą wartość wskaźnika wykrywalności sprawców przestępstw. Zwiększyła się ogólna liczba kolizji. Przy większej liczbie wypadków drogowych zwiększyła się również liczba zarówno zabitych, jak i rannych.

Przestępstwo stwierdzone jest to zdarzenie, co do którego w zakończonym postępowaniu przygotowawczym potwierdzono, że jest przestępstwem. Przestępstwo – zgodnie z Kodeksem karnym z 1997 r. – jest to zbrodnia lub występki ścigany z oskarżenia publicznego lub z oskarżenia prywatnego, zgodnie z Kodeksem karnym skarbowym jest to przestępstwo skarbowe.

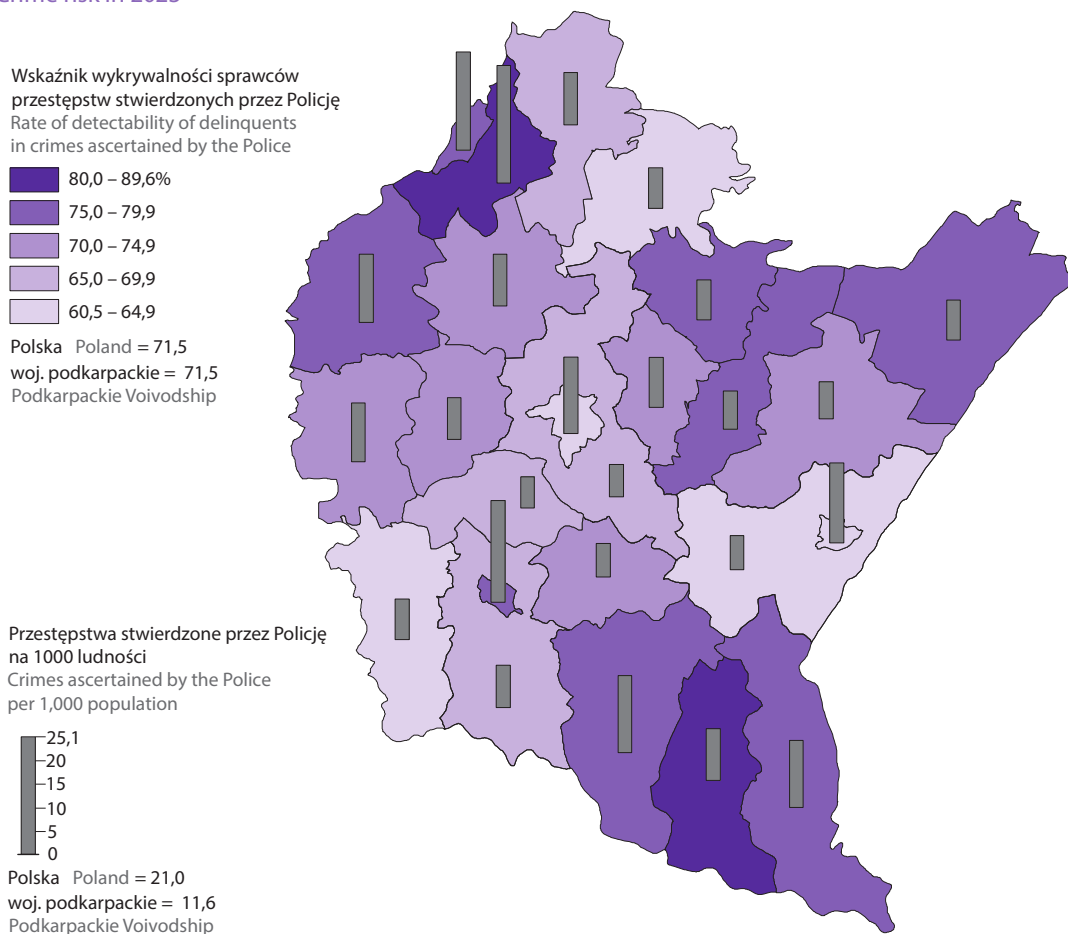
Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw jest to stosunek liczby przestępstw wykrytych w danym roku (łącznie z wykrytymi po podjęciu z umorzenia) do liczby przestępstw stwierdzonych w danym roku, powiększony o liczbę przestępstw stwierdzonych w podjętych postępowaniach, a umorzonych w latach poprzednich z powodu niewykrycia sprawców.

W 2023 r. w województwie podkarpackim liczba przestępstw stwierdzonych przez Policję w zakończonych postępowaniach przygotowawczych wyniosła 24,0 tys. i była o 10,8% mniejsza niż przed rokiem i o 12,7% mniejsza w porównaniu z 2015 r. W kraju odnotowano spadek liczby przestępstw stwierdzonych zarówno w porównaniu z 2022 r. (o 8,2%), jak i z 2015 r. (o 1,0%). Przestępstwa stwierdzone przez policję na Podkarpaciu w 2023 r. stanowiły 3,0% ogółu przestępstw stwierdzonych w Polsce. Najwięcej przestępstw odnotowano w województwie mazowieckim (15,4% ogółu przestępstw w kraju), najmniej natomiast w województwie opolskim (2,0%). Biorąc pod uwagę przekrój terytorialny województwa podkarpackiego, najwięcej przestępstw w 2023 r. odnotowano w Rzeszowie – 13,5% ogółu, najmniej w powiatach bieszczadzkim i leskim – po 1,2% ogółu.

Najwięcej, bo aż 13,2 tys. (54,9% ogółu przestępstw w województwie) w 2023 r. stanowiły przestępstwa kryminalne (w 2015 r. 55,9%) i było ich o 7,1% mniej niż w roku poprzednim. W kraju przestępstwa te stanowiły 58,9% ogółu i było ich o 5,0% mniej niż w 2022 r. W 2023 r. w województwie podkarpackim na 1000 mieszkańców (wskaźnik natężenia przestępczości) przypadało 11,6 przestępstw stwierdzonych przez Policję wobec 12,9 w 2022 r. i 12,9 w 2015 r. (w Polsce odpowiednio: 21,0 w 2023 r., 22,8 w 2022 r. i 20,8 w 2015 r.). Największy wskaźnik natężenia przestępczości w 2023 r. występował w województwie dolnośląskim – 27,5, a najniższy w województwie podkarpackim – 11,6. Różnicowanie przestrzenne wskaźnika natężenia przestępstw stwierdzonych przez Policję w województwie podkarpackim według powiatów w 2023 r. zawierało się między 6,7 przestępstw na 1000 mieszkańców w powiecie strzyżowskim, a 25,1 w powiecie tarnobrzeskim.

Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw stwierdzonych przez Policję w województwie podkarpackim w 2023 r. ukształtował się na takim samym poziomie jak przeciętnie w kraju – 71,5% i był wyższy niż w roku poprzednim (68,1%). Wskaźnik wykrywalności przestępstw o charakterze kryminalnym wynoszący 71,2% zwiększył się w stosunku do 2022 r. (o 5,5 p.proc.), a w odniesieniu do 2015 r. wzrósł (o 14,1 p.proc.). Zwiększył się również wskaźnik wykrywalności przestępstw o charakterze gospodarczym z 56,2% w 2022 r. do 59,4% w 2023 r. Wskaźnik wykrywalności przestępstw drogowych pozostawał na poziomie sprzed roku i wynosił 98,9%. Najwyższy wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw w 2023 r. odnotowano w województwie lubelskim (79,7%), a najniższy w województwie mazowieckim (62,6%). Województwo podkarpackie uplasowało się na 8. miejscu w kraju. Z analizy danych powiatowych dotyczących wskaźnika wykrywalności sprawców przestępstw wynika, że w 2023 r. w województwie podkarpackim największą skutecznością charakteryzował się powiat tarnobrzeski (89,6%), najmniejszą skuteczność odnotowano w Rzeszowie (60,5%).

Mapa 37. Zagrożenie przestępczością w 2023 r.
Map 37. Crime risk in 2023

Dane o **wypadkach drogowych** pochodzą z Systemu Ewidencji Wypadków i Kolizji (SEWiK) prowadzonego przez Komendę Główną Policji i obejmują zdarzenia mające związek z ruchem pojazdów na drogach publicznych, w wyniku których nastąpiła śmierć lub uszkodzenie ciała osób.

Za **śmiertelną ofiarę wypadku drogowego** uznano osobę zmarłą (w wyniku doznanych obrażeń) na miejscu wypadku lub w ciągu 30 dni. Za **ranną ofiarę wypadku drogowego** uznano osobę, która doznała obrażeń ciała i otrzymała pomoc lekarską.

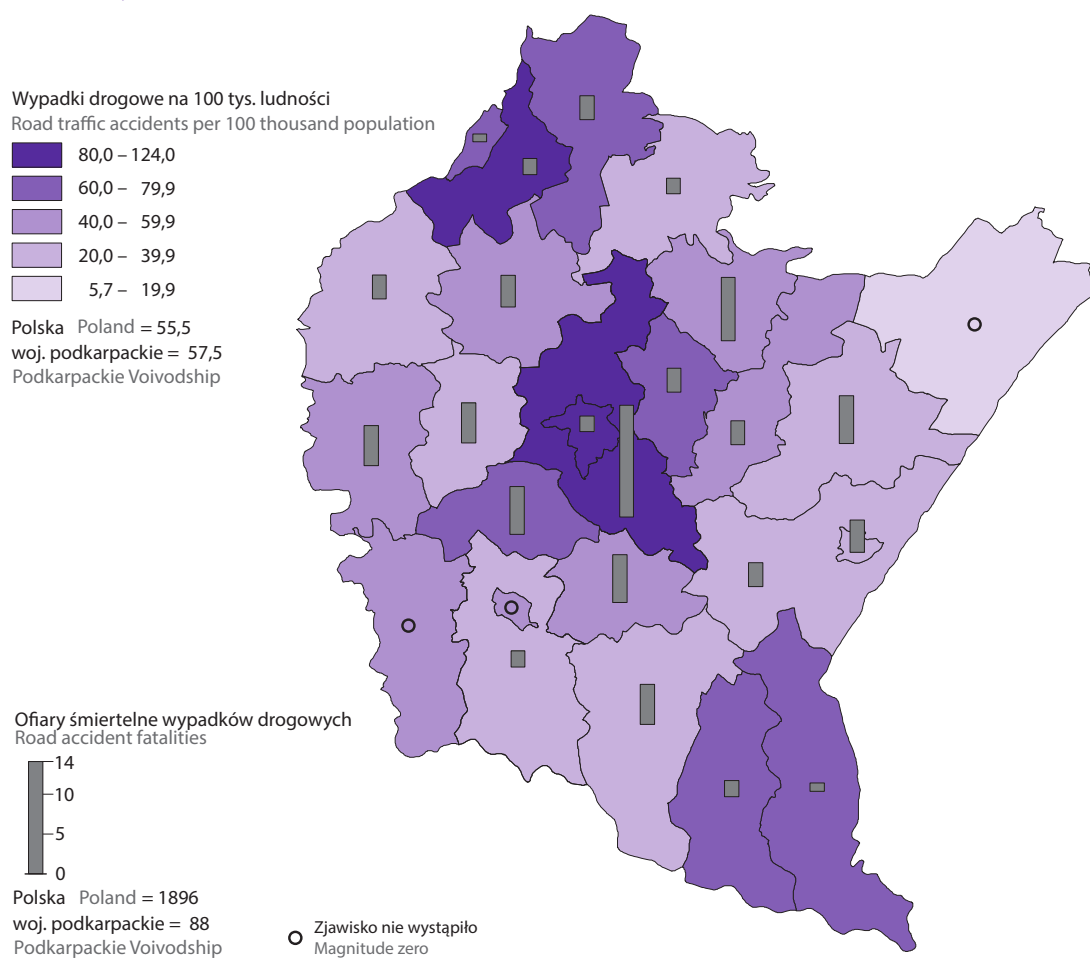
Według danych Komendy Głównej Policji w 2023 r. w województwie podkarpackim odnotowano 1193 wypadki, w których łącznie zginęło 90 osób, a 1402 osoby zostały ranne. W porównaniu z 2022 r. zwiększyła się liczba: kolizji o 3,0%, wypadków o 12,3%, osób rannych o 10,9%, a liczba ofiar śmiertelnych o 2,3%. W Polsce w 2023 r. doszło do 20 936 wypadków (55,5 na 100 tys. ludności), o 1,8% mniej niż w 2022 r. Największe natężenie wypadków drogowych w 2023 r. odnotowano w województwie łódzkim, tu na 100 tys. ludności doszło aż do 90 wypadków, najniższe natomiast w województwie podlaskim – 30 wypadków na 100 tys. ludności. Województwo podkarpackie z natężeniem 57 wypadków (przy założeniu, że najmniejsza wartość to 1. lokata) w 2023 r. uplasowało się na 11. miejscu, rok wcześniej zajmowało 7. miejsce.

Tablica 27. Wypadki drogowe^a oraz ich skutki
 Table 27. Road accidents^a and their effects

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2022	2023
Wypadki Accidents	1703	1167	1062	1193
Ofiary śmiertelne Fatalities	136	132	88	90
na 100 wypadków per 100 road accidents	8,0	11,3	8,3	7,5
Ranni Injured persons	2120	1240	1264	1402
na 100 wypadków per 100 road accidents	124,5	106,3	119,0	117,5

^a Zarejestrowane przez Policję.
 Źródło: dane Komendy Głównej Policji.
^a Registered by the Police.
 Source: data of the National Police Headquarters.

Mapa 38. Bezpieczeństwo na drogach w 2023 r.
 Map 38. Road safety in 2023

W 2023 r. w 16 spośród 25 powiatów odnotowano wskaźnik niższy niż w województwie, w tym najniższy występował w powiecie lubaczowskim (6 wypadków drogowych na 100 tys. mieszkańców). Natomiast największe natężenie wypadków drogowych odnotowano w Rzeszowie (124). W 2023 r. w Polsce w wyniku wypadków drogowych 1893 osoby poniosły śmierć (1896 osób przed rokiem, 2938 osób w 2015 r.). Największe natężenie ofiar śmiertelnych wystąpiło w województwie świętokrzyskim (7,2 na 100 tys. ludności), najmniejsze w województwie śląskim (2,9 na 100 tys. ludności). Województwo podkarpackie ze wskaźnikiem 4,3 (przy założeniu, że najmniejsza wartość to 1. lokata) zajęło podobnie jak w 2015 r. 4. miejsce. Spośród powiatów województwa podkarpackiego najwięcej ofiar śmiertelnych w 2023 r. wystąpiło w powiecie leżajskim (12 zgonów na 100 tys. ludności), natomiast w Krośnie, powiecie jasielskim i lubaczowskim nie odnotowano ofiar śmiertelnych wypadków.

Liczba rannych i zabitych w przeliczeniu na 100 wypadków w 2023 r. wyniosła odpowiednio 118 i 8 (wobec 119 i 8 w 2022 r.).

Spółeczeństwo informacyjne

Information society

W województwie podkarpackim w 2023 r., w porównaniu z poprzednim rokiem, zmniejszył się odsetek gospodarstw domowych posiadających dostęp do Internetu, natomiast wzrósł udział osób korzystających z Internetu.

Zwiększeniu uległ udział osób korzystających z Internetu w kontaktach z administracją publiczną oraz osób zamawiających przez Internet towary lub usługi do użytku prywatnego.

W 2023 r. w województwie podkarpackim 92,8% gospodarstw domowych posiadało dostęp do Internetu. Dla kraju odsetek ten był wyższy i wynosił 93,3%. W odniesieniu do 2022 r. w województwie podkarpackim udział gospodarstw domowych posiadających dostęp do Internetu zmniejszył się o 2,1 p.proc., natomiast w porównaniu z 2015 r. wzrósł o 16,7 p.proc. W kraju udział gospodarstw domowych posiadających dostęp do Internetu był na takim samym poziomie jak w 2022 r., natomiast w porównaniu z 2015 r. odnotowano jego wzrost o 17,5 p.proc.

Udział osób w wieku 16–74 lata korzystających z Internetu w 2023 r. na Podkarpaciu wyniósł 90,8% i w stosunku do 2022 r. zwiększył się o 0,5 p.proc. W porównaniu z 2015 r. odsetek osób korzystających z Internetu wzrósł o 20,0 p.proc. W kraju z Internetu korzystało 90,2% osób w gospodarstwach domowych. Z kolei odsetek osób, które w województwie podkarpackim w 2023 r. regularnie korzystały z Internetu (co najmniej raz w tygodniu) wyniósł 82,9% i w porównaniu z 2022 r. był wyższy o 2,7 p.proc., natomiast w stosunku do 2015 r. – o 21,3 p.proc. W Polsce udział osób regularnie korzystających z Internetu w 2023 r. wyniósł 85,3%.

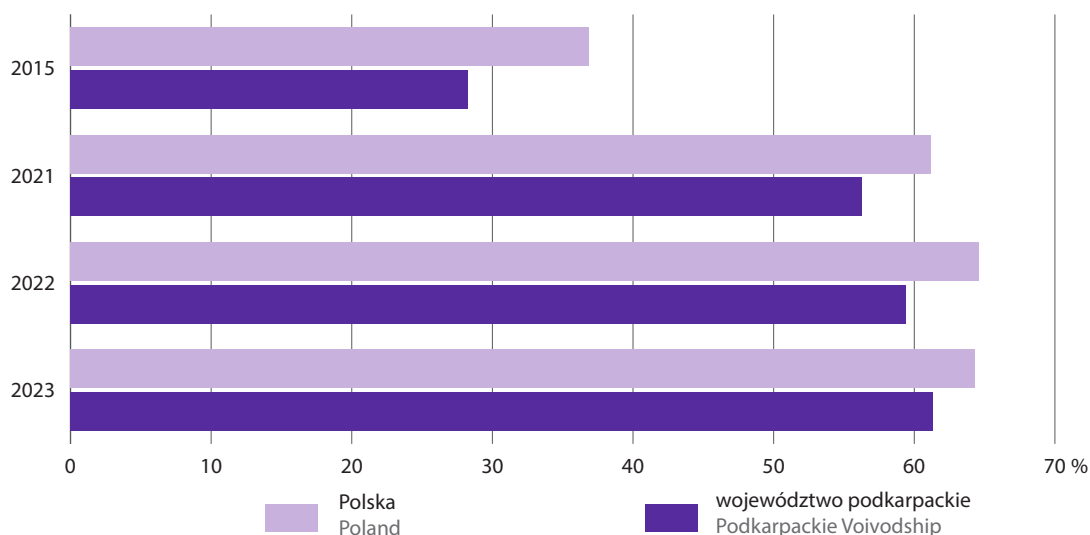
Tablica 28. Gospodarstwa domowe posiadające dostęp do Internetu w domu oraz osoby korzystające z Internetu

Table 28. Households with access to the Internet at home and Internet users

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2022	2023
Odsetek gospodarstw domowych ^a posiadających dostęp do Internetu w domu Percentage of households ^a with access to the Internet at home	76,1	90,7	94,9	92,8
Odsetek osób ^b korzystających z Internetu Percentage of individuals using ^b the Internet	70,8	83,6	90,3	90,8
Odsetek osób ^b regularnie (co najmniej raz w tygodniu) korzystających z Internetu Percentage of individuals using ^b the Internet regularly (at least once a week)	61,6	76,1	80,2	82,9

a Dane dotyczą gospodarstw domowych z co najmniej 1 osobą w wieku 16–74 lata. b Osoby w wieku 16–74 lata.
a Data concern households with at least one person aged 16–74. b Persons aged 16–74.

Odsetek osób w wieku 16–74 lata zamawiających przez Internet towary lub usługi do użytku prywatnego (w ciągu ostatnich 12 miesięcy) w 2023 r. na Podkarpaciu wyniósł 61,3%, podczas gdy w kraju wskaźnik ten osiągnął wartość 64,3%. W porównaniu z 2022 r. wskaźnik ten na Podkarpaciu zwiększył się o 1,9 p.proc., natomiast w odniesieniu do 2015 r. wzrósł o 33,0 p.proc. W województwie podkarpackim w 2023 r. najczęściej zamawianymi przez Internet towarami (w ciągu ostatnich 3 miesięcy) były odzież, obuwie i dodatki (32,6%) oraz kosmetyki, produkty do pielęgnacji zdrowia i urody (14,6%).

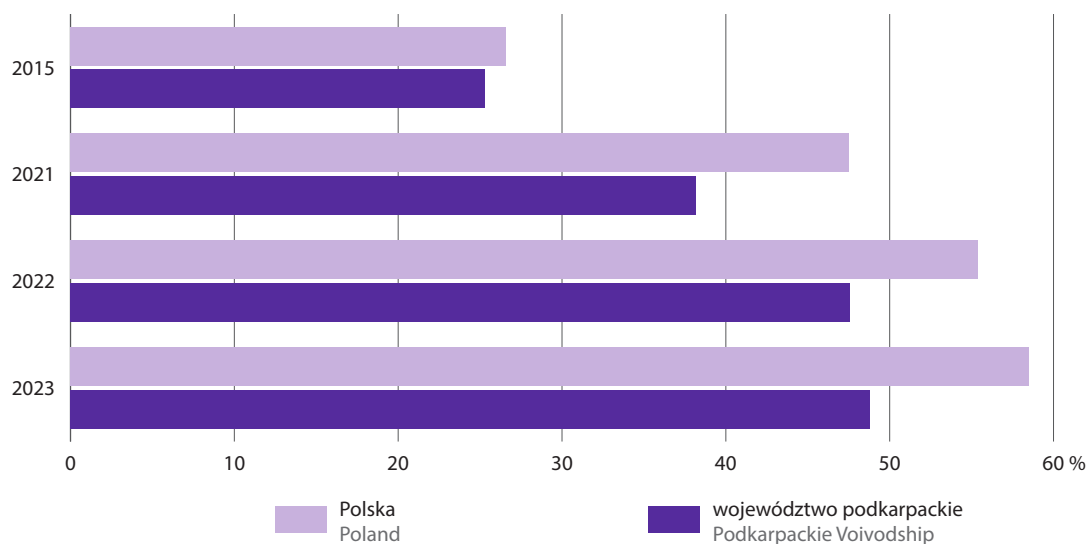
Wykres 37. Osoby^a zamawiające przez Internet towary lub usługi do użytku prywatnego w ciągu ostatnich 12 miesięcyChart 37. Individuals^a ordering goods or services via the Internet for private use during the last 12 months

a Osoby w wieku 16–74 lata.
a Persons aged 16–74.

W 2023 r. w województwie podkarpackim 48,8% osób w wieku 16–74 lata korzystało z Internetu w kontaktach z administracją publiczną (w ciągu ostatnich 12 miesięcy), podczas gdy w kraju udział ten wynosił 58,5%. Na Podkarpaciu odsetek osób korzystających z Internetu w kontaktach z administracją publiczną zwiększył się zarówno w porównaniu z 2022 r. (o 1,2 p.proc.), jak i w odniesieniu do 2015 r. – o 23,5 p.proc.

Wykres 38. Osoby^a korzystające z usług administracji publicznej za pomocą Internetu w ciągu ostatnich 12 miesięcy

Chart 38. Individuals^a using e-government services during the last 12 months

a Osoby w wieku 16–74 lata.
a Persons aged 16–74.

Aktywność społeczna

Social activity

W województwie podkarpackim, w ujęciu rocznym, zanotowano wzrost liczby fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych wpisanych do rejestru REGON.

Według stanu na koniec grudnia 2023 r. w województwie podkarpackim liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych wpisanych do rejestru REGON wyniosła 9,1 tys. i w porównaniu z poprzednim rokiem wzrosła o 0,6 tys. (tj. o 7,0%), a w odniesieniu do 2015 r. była większa o 1,8 tys. (tj. o 25,2%). W skali kraju w 2023 r. ich liczba wyniosła 171,6 tys. i była wyższa niż rok wcześniej o 6,7%, a w stosunku do 2015 r. większa o 27,3%. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne w województwie podkarpackim w 2023 r. stanowiły 5,3% (9. lokata wśród województw) wszystkich tego typu podmiotów w kraju.

Tablica 29. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne wpisane do rejestru REGON

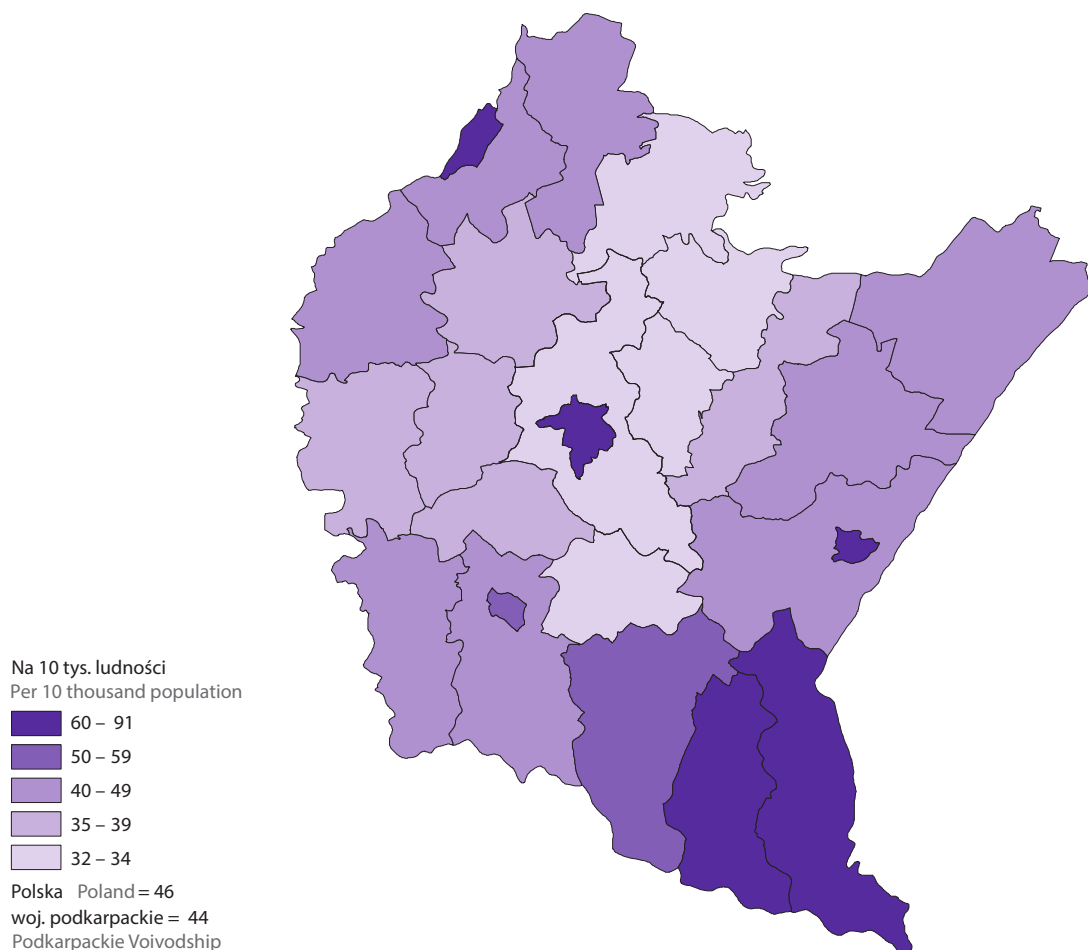
Stan w dniu 31 grudnia

Table 29. Foundations, associations and social organizations entered in the REGON register

As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2022	2023
Ogółem Total	7306	7996	8544	9144
na 10 tysięcy ludności per 10 thousand population	34	38	41	44

Mapa 39. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne wpisane do rejestru REGON w 2023 r.
 Stan w dniu 31 grudnia
 Map 39. Foundations, associations and social organizations entered in the REGON register in 2023
 As of 31 December

Według stanu na koniec grudnia 2023 r. w województwie podkarpackim liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych wpisanych do rejestru REGON w przeliczeniu na 10 tysięcy ludności wyniosła 44 (w Polsce – 46). Najwięcej podmiotów tego typu zarejestrowanych było w powiecie bieszczadzkim (91), a najmniej w łańcuckim (32). Wzrost liczby fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych w stosunku do roku poprzedniego odnotowano we wszystkich powiatach województwa podkarpackiego, w tym najwięcej przybyło ich w powiecie lubaczowskim (o 11,1%), a następnie w strzyżowskim (o 10,7%) oraz Krośnie (o 9,3%) i Rzeszowie (o 9,2%). W porównaniu z 2015 r. najwięcej podmiotów tego typu przybyło w powiecie bieszczadzkim (o 41,7%), a następnie w Rzeszowie (o 37,6%) i powiecie mieleckim (o 33,2%).

Rozdział 6

Chapter 6

Gospodarka

Economy

6.1. Produkt krajowy brutto

6.1. Gross domestic product

Produkt krajowy brutto w województwie podkarpackim w 2022 r. (według wstępnego szacunku) był wyższy niż rok wcześniej.

Wartość dodana brutto w 2021 r. (w cenach bieżących) była wyższa o 41,1% w porównaniu z 2015 r. W 2021 roku wskaźnik dyspersji PKB na 1 mieszkańca obliczony na poziomie podregionów dla województwa podkarpackiego obniżył się o 1,0 p.proc. w odniesieniu do 2015 r.

Wartość dodana brutto w przeliczeniu na 1 pracującego w 2021 r. wzrosła w porównaniu z rokiem poprzednim, jak i w odniesieniu do 2015 r.

Produkt krajowy brutto (PKB) przedstawia końcowy rezultat działalności wszystkich podmiotów gospodarki narodowej. Produkt krajowy brutto równa się sumie wartości dodanej brutto wytworzonej przez wszystkie krajowe jednostki instytucjonalne powiększonej o podatki od produktów i pomniejszonej o dotacje do produktów. Produkt krajowy brutto jest liczony w cenach rynkowych.

Na podstawie wstępnego szacunku wartość wytworzonego produktu krajowego brutto w 2022 r. w województwie podkarpackim wyniosła 114 747 mln zł (w cenach bieżących). W porównaniu z rokiem poprzednim oraz 2015 r. PKB był wyższy odpowiednio o: 13,1% i 62,7% (w Polsce wyższy o: 16,6% i 70,6%). Udział regionu podkarpackiego w tworzeniu produktu krajowego brutto wyniósł 3,7% i był niższy o 0,2 p.proc. zarówno w porównaniu z rokiem poprzednim, jak i z 2015 r.

Przeciętny poziom produktu krajowego brutto w przeliczeniu na 1 mieszkańca w 2022 r. dla Podkarpacia wyniósł 55,1 tys. zł (68,0% średniej krajowej), według danych zrewidowanych w 2021 r. – 48,5 tys. zł (70,1% średniej krajowej), a w 2015 r. – 33,2 tys. zł (70,9% średniej krajowej). Najwyższy poziom PKB na 1 mieszkańca w 2022 r., odnotowano w województwie mazowieckim – 127,8 tys. zł (157,6% średniej krajowej). Województwo podkarpackie należało do grupy 11 województw, w których PKB w przeliczeniu na 1 mieszkańca nie przekraczał przeciętnej wartości w kraju.

Według wstępnego szacunku w 2022 r. poziom PKB na 1 mieszkańca³ województwa podkarpackiego wyrażony we wspólnej umownej walucie – standardzie siły nabywczej (PPS), znajdował się dalej w grupie regionów o niskim PKB na 1 mieszkańca w Unii Europejskiej (UE27), osiągając 54% średniej UE. Dla porównania w 2015 r. wskaźnik ten wyniósł 49% średniej UE.

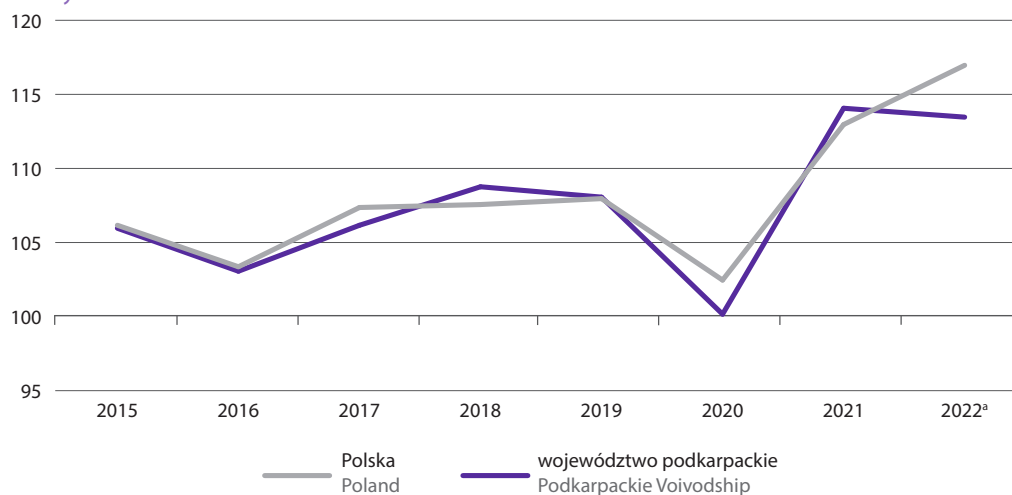
³ Dane będą przedmiotem dalszej rewizji, zgodnie z rekomendacjami Zharmonizowanej Europejskiej Polityki Rewizji (HERP).

Wykres 39. Dynamika produktu krajowego brutto (ceny bieżące)

Rok poprzedni=100

Chart 39. Indices of gross domestic product (current prices)

Previous year=100

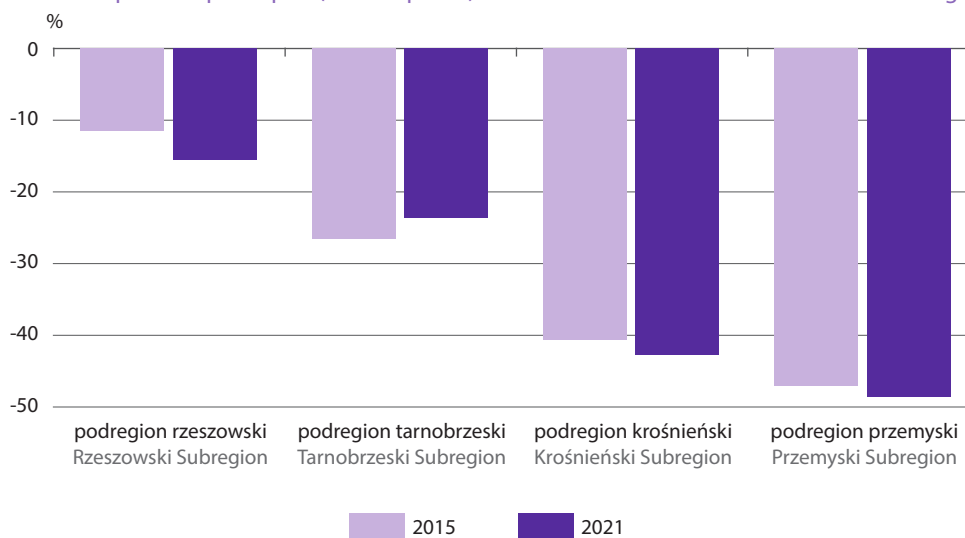
a Wstępny szacunek.
a Preliminary estimate.

W 2021 r. udziały poszczególnych podregionów w generowaniu PKB województwa były zróżnicowane od 13,2% w podregionie przemyskim do 37,3% w podregionie rzeszowskim (w 2015 r. w tych samych podregionach od 13,8% do 37,0%). W porównaniu z 2015 r. dwa podregiony zwiększyły swój udział w tworzeniu PKB województwa, tj. podregion tarnobrzeski (o 1,1 p.proc.) i podregion rzeszowski (o 0,3 p.proc.). Natomiast udziały dwóch pozostałych podregionów zmniejszyły się, w tym najbardziej krośnieńskiego (o 0,8 p.proc.).

Udział podregionów województwa podkarpackiego w tworzeniu krajowej wartości PKB wyniósł od 0,5% w podregionie przemyskim do 1,4% w podregionie rzeszowskim (w 2015 r. w tych samych podregionach od 0,5% do 1,5%).

Wykres 40. Produkt krajowy brutto na 1 mieszkańca (ceny bieżące) – odchylenia względne od przeciętnej wartości w kraju

Chart 40. Gross domestic product per capita (current prices) – relative deviations from the national average value

W województwie podkarpackim wartość PKB w przeliczeniu na 1 mieszkańca jest wyraźnie zróżnicowana. W 2021 r. najwyższy poziom PKB na 1 mieszkańca odnotowano w podregionie rzeszowskim – 58,5 tys. zł (84,5% średniej krajowej i 120,5% średniej wojewódzkiej). Drugą lokatę w województwie pod względem wysokości PKB na 1 mieszkańca zajmował podregion tarnobrzeski – 76,3% średniej krajowej i 108,8% średniej wojewódzkiej. Najniższy poziom PKB na 1 mieszkańca utrzymywał się w podregionie przemyskim (51,4% średniej krajowej i 73,3% średniej wojewódzkiej). W odniesieniu do 2015 r. lokaty poszczególnych podregionów nie zmieniły się.

Wskaźnik dyspersji (miara zróżnicowania) regionalnego PKB na 1 mieszkańca na poziomie podregionów (NUTS 3) został obliczony jako suma wartości bezwzględnych różnic między wartościami dla podregionów danego województwa a wartością PKB na 1 mieszkańca dla tego województwa, ważonych udziałem liczby ludności poszczególnych podregionów w województwie, wyrażona w procentach PKB na 1 mieszkańca dla danego województwa.

Wskaźnik dyspersji PKB na 1 mieszkańca obliczony na poziomie podregionów dla Polski, w latach 2015–2019 wzrastał z roku na rok, osiągając 35,6% w 2019 r. W 2020 r. wskaźnik ten zmniejszył się i wyniósł 34,0%. Z kolei w 2021 r. odnotowano ponowny wzrost w porównaniu z rokiem poprzednim o 0,7 p.proc.

W 2021 r. zaobserwowano duże zróżnicowanie wskaźników dyspersji PKB na 1 mieszkańca obliczonych na poziomie podregionów dla poszczególnych województw (od 41,5% w regionie warszawskim stołecznym do 2,0% w regionie lubuskim). W województwie podkarpackim wskaźnik ten wyniósł 17,8% (w 2015 r. – 16,8%).

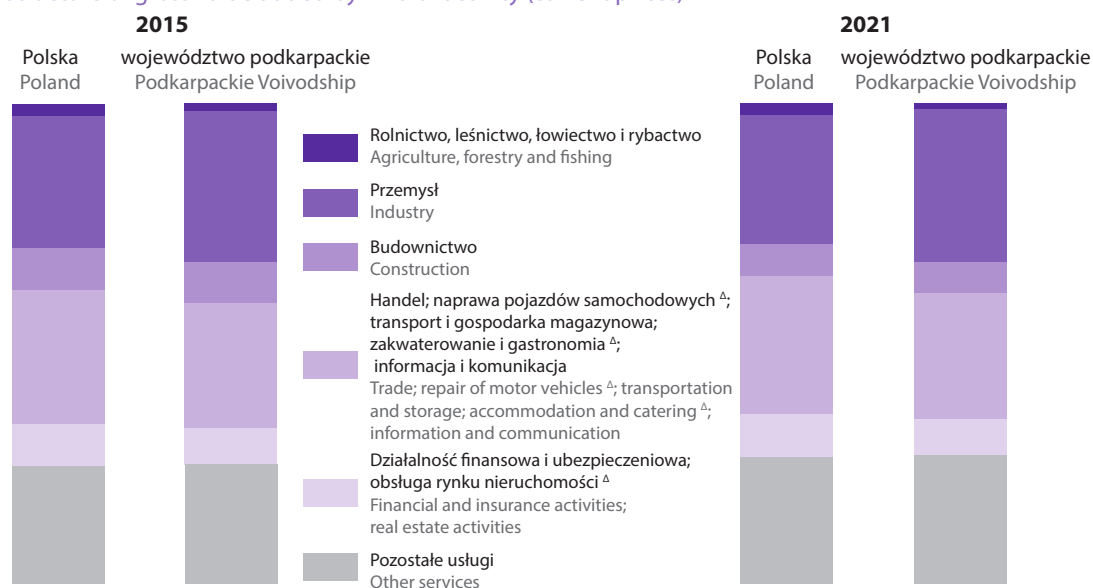
Wartość dodana brutto (WDB) mierzy wartość nowo wytworzoną w wyniku działalności produkcyjnej krajowych jednostek instytucjonalnych. Wartość dodana brutto stanowi różnicę między produkcją globalną a zużyciem pośrednim, jest wyrażona w cenach bazowych.

W 2021 r. w województwie podkarpackim wartość dodana brutto (WDB) wyniosła 88 320 mln zł i była (w cenach bieżących) wyższa o 41,1% w porównaniu z 2015 r. Największy udział w generowaniu wartości dodanej brutto województwa osiągnęły jednostki prowadzące działalność w przemyśle (31,6%), a najmniejszy udział – jednostki działające w rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybactwie (1,4%).

Wzrost udziału w 2021 r. w tworzeniu WDB w relacji do 2020 r. wystąpił w przemyśle (o 1,2 p.proc.), w zakresie handlu; naprawy pojazdów samochodowych; transportu i gospodarki magazynowej; zakwaterowania i gastronomii; informacji i komunikacji (o 0,5 p.proc.) oraz w jednostkach prowadzących pozostałe usługi (o 0,2 p.proc.) W pozostałych rodzajach działalności wystąpiły spadki. Największy spadek odnotowano w budownictwie (o 1,1 p.proc). Nieco mniejszy spadek odnotowano w działalności finansowej i ubezpieczeniowej; obsłudze rynku nieruchomości (o 0,4 p.proc.) oraz w rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybactwie (o 0,3 p.proc.).

W odniesieniu do 2015 r. odnotowano wzrost udziału WDB województwa w jednostkach prowadzących pozostałe usługi (o 2,0 p.proc.) oraz w przemyśle (o 0,2 p.proc.). W dwóch sekcjach udział nie uległ zmianie, tj. w działalności finansowej i ubezpieczeniowej; obsłudze rynku nieruchomości oraz w zakresie handlu; naprawy pojazdów samochodowych; transportu i gospodarki magazynowej; zakwaterowania i gastronomii; informacji i komunikacji. Natomiast spadek udziału wystąpił w budownictwie (o 1,8 p.proc.) i w jednostkach działających w rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybactwie (o 0,4 p.proc.).

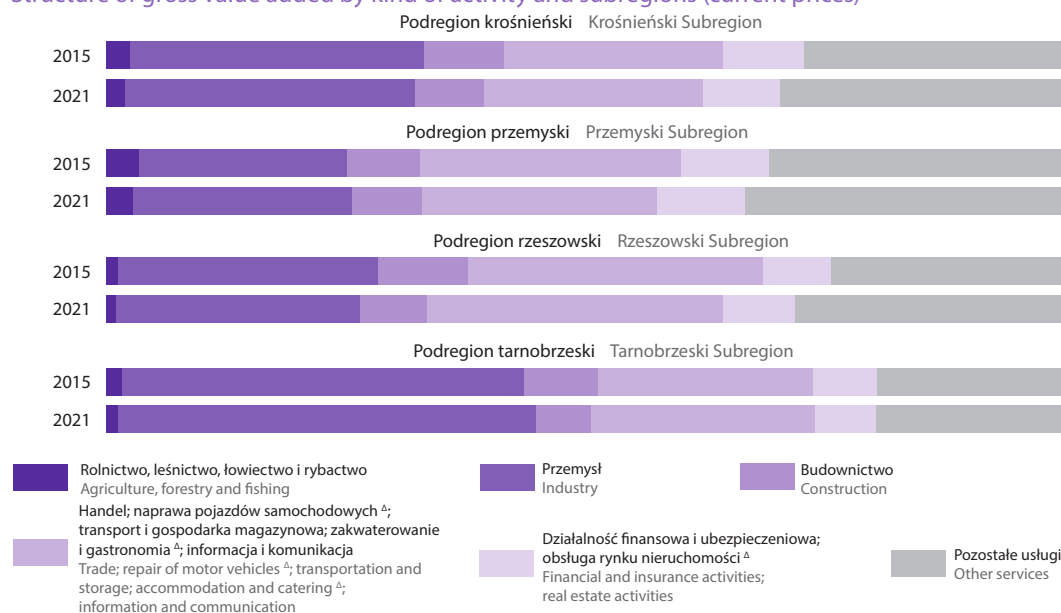
Wykres 41. Struktura wartości dodanej brutto według rodzajów działalności (ceny bieżące)
 Chart 41. Structure of gross value added by kind of activity (current prices)

Wydajność pracy mierzona wartością dodaną brutto na 1 pracującego w województwie podkarpackim w 2021 r. wyniosła 125 529 zł (80,9% średniej krajowej) i była wyższa o 48,2% niż w 2015 r. (74,6% średniej krajowej).

Najwyższy poziom wartości dodanej brutto na 1 pracującego w 2021 r. odnotowano w podregionie tarnobrzeskim – 137 650 zł; 88,7% średniej krajowej (w 2015 r. – 78,4% średniej krajowej) i był on o 9,7% wyższy od przeciętnej w województwie podkarpackim. Drugą lokatę w województwie pod względem wysokości WDB na 1 pracującego zajmował podregion rzeszowski – 85,5% średniej krajowej (w 2015 r. – 84,5% średniej krajowej). Najniższy poziom WDB na 1 pracującego odnotowano w podregionach przemyskim – 67,8% średniej krajowej i krośnieńskim – 72,3% średniej krajowej (w 2015 roku odpowiednio: 61,3% i 65,1% średniej krajowej).

Wykres 42. Wartość dodana brutto według rodzajów działalności i podregionów (ceny bieżące)
 Chart 42. Structure of gross value added by kind of activity and subregions (current prices)

6.2. Przedsiębiorczość

6.2. Entrepreneurship

Podmioty gospodarki narodowej

Entities of the national economy

W końcu 2023 r. do rejestru REGON wpisanych było 209,1 tys. podmiotów gospodarki narodowej z terenu województwa podkarpackiego. Było to o 5,9 tys., czyli o 2,9% więcej niż przed rokiem.

Podmiot gospodarki narodowej to osoba prawna, jednostka organizacyjna niemająca osobowości prawnej oraz osoba fizyczna prowadząca działalność gospodarczą.

W systemie REGON pojęcie podmiotu gospodarki narodowej jest tożsame z pojęciem jednostki prawnej. Posiadanie osobowości prawnej nie jest kryterium określenia podmiotu jako jednostki prawnej. Dane nie obejmują osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.

W końcu 2023 r. do rejestru REGON wpisanych było 209,1 tys. podmiotów gospodarki narodowej, tzn. osób prawnych i jednostek organizacyjnych niemających osobowości prawnej z siedzibą na terenie województwa podkarpackiego oraz osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą zamieszkałych na tym terenie. W porównaniu z 2015 r. odnotowano ich wzrost o 26,6%. Podmioty z województwa podkarpackiego stanowiły 4,1% ogółu podmiotów zarejestrowanych w krajowym rejestrze urzędowym podmiotów gospodarki narodowej REGON. Zdecydowana większość podmiotów – 200,7 tys., tj. 96,0% – należała do sektora prywatnego, natomiast podmioty sektora publicznego, których było 5,3 tys., stanowiły 2,5%. W porównaniu z 2015 r. podmiotów sektora prywatnego było o 26,9% więcej, a publicznego o 11,7% mniej.

Najwięcej podmiotów gospodarki narodowej prowadziło działalność w zakresie sekcji handel; naprawa pojazdów samochodowych – 42,5 tys. (20,3% ogółu), następnie budownictwo – 35,0 tys. (16,7%), przetwórstwo przemysłowe – 19,2 tys. (9,2%) oraz działalność profesjonalna, naukowa i techniczna – 19,2 tys. (9,2%).

Wśród podmiotów sektora publicznego w 2023 r., najwięcej prowadziło działalność związaną z edukacją – 45,9%, następnie z obsługą rynku nieruchomości – 16,2%, administracją publiczną i obroną narodową; obowiązkowymi ubezpieczeniami społecznymi – 11,9% oraz opieką zdrowotną i pomocą społeczną – 9,7%.

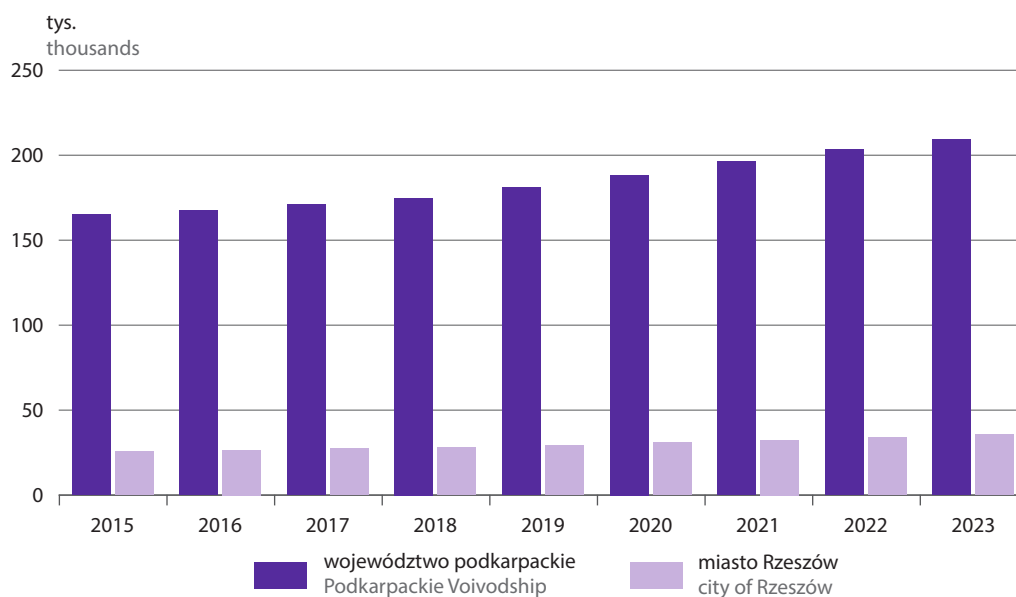
Wśród podmiotów sektora prywatnego zdecydowaną większość (78,0%) stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, których było 156,6 tys. W porównaniu z rokiem 2015 odnotowano wzrost o 27,8%. W 2015 r. osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą było 122,5 tys. i stanowiły one 77,5% podmiotów sektora prywatnego.

Osoby fizyczne prowadziły działalność gospodarczą głównie w zakresie sekcji handel; naprawa pojazdów samochodowych – 21,5%, następnie budownictwo – 20,1%, działalność profesjonalna, naukowa i techniczna – 10,2% oraz przetwórstwo przemysłowe – 9,8%. Wśród osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą 99,3% stanowiły mikroprzedsiębiorstwa, tzn. podmioty o liczbie pracujących do 9 osób.

Tablica 30. Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON
Table 30. Entities of the national economy in the REGON register

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2022	2023	2023 W odsetkach (Polska=100) In percent (Poland=100)
Ogółem Total	165155	188360	203190	209123	4,1
sektor publiczny public sector	5994	5292	5283	5292	4,7
sektor prywatny private sector	158141	180857	194971	200700	4,1
Z liczby ogółem: of total number:					
Spółki Partnerships and companies	22789	25158	29344	30358	3,2
Fundacje Foundations	460	761	1000	1110	3,0
Stowarzyszenia i organizacje społeczne Associations and social organizations	6846	7235	7544	8034	6,0
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą Natural persons conducting economic activity	122549	140707	152471	156646	4,3

Wykres 43. Podmioty gospodarki narodowej
Stan w dniu 31 grudnia
Chart 43. Entities of the national economy
As of 31 December

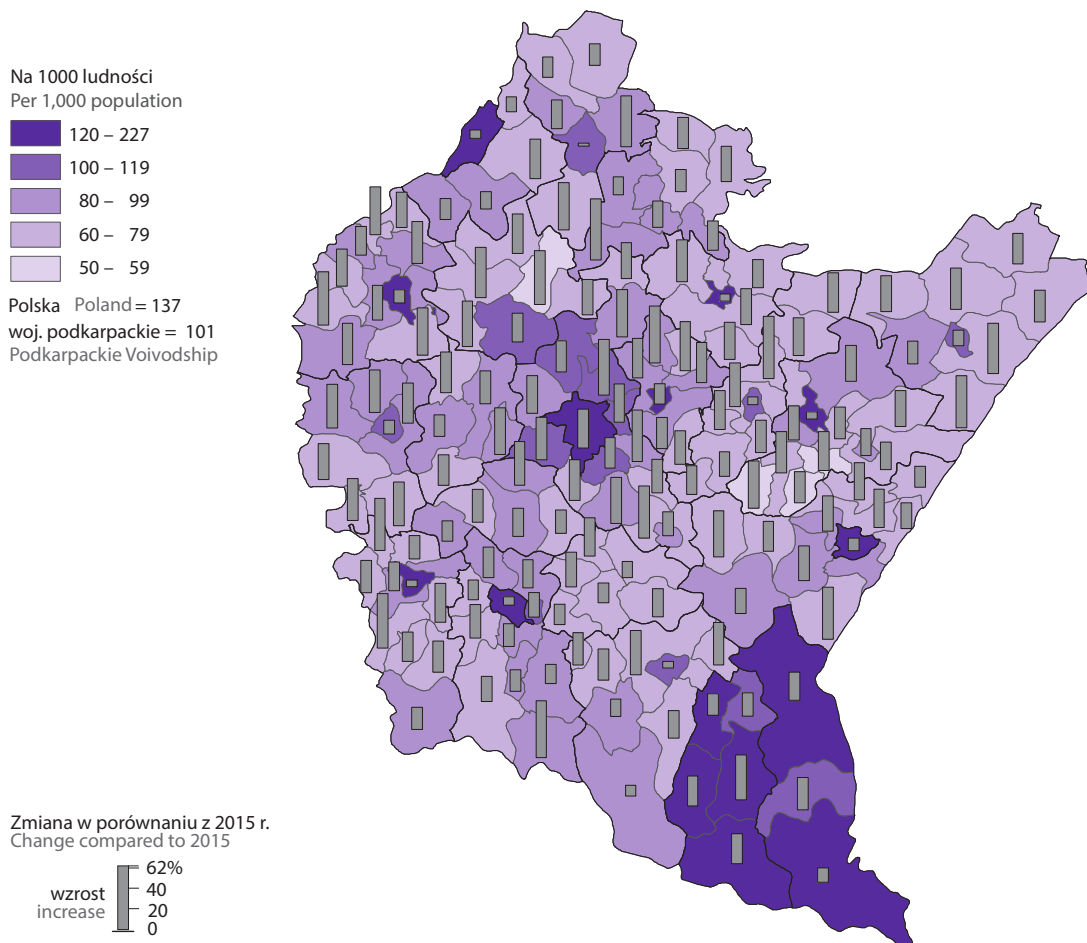
W 2023 r. w województwie podkarpackim na 1000 ludności przypadało 101 podmiotów gospodarki narodowej (przed rokiem 98), podczas gdy w kraju 137 (przed rokiem 132). Najwięcej podmiotów zarejestrowanych, w przeliczeniu na 1000 ludności, było w Rzeszowie – 180 (przed rokiem 173), następnie w Krośnie – 139 (135), Przemyślu – 125 (121) i Tarnobrzegu – 120 (119) oraz w powiatach leskim – 148 (144) i bieszczadzkim – 131 (128), a najmniej w powiatach brzozowskim – 73 (71), a następnie w przemyskim i przeworskim – po 78 (odpowiednio 76 i 75).

Mapa 40. Podmioty gospodarki narodowej w 2023 r.

Stan w dniu 31 grudnia

Map 40. Entities of the national economy in 2023

As of 31 December

W 2023 r. zarejestrowano 15,8 tys. nowych podmiotów gospodarki narodowej, w tym 13,0 tys. osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą i 1,6 tys. spółek handlowych. Najwięcej nowych podmiotów zarejestrowano w sekcjach: budownictwo – 3,7 tys. (23,3% ogółu nowo zarejestrowanych), handel; naprawa pojazdów samochodowych – 2,4 tys. (15,3%), a także działalność profesjonalna, naukowa i techniczna – 1,4 tys. (8,9%). W porównaniu z 2022 r. nowych podmiotów zarejestrowano o 692 mniej.

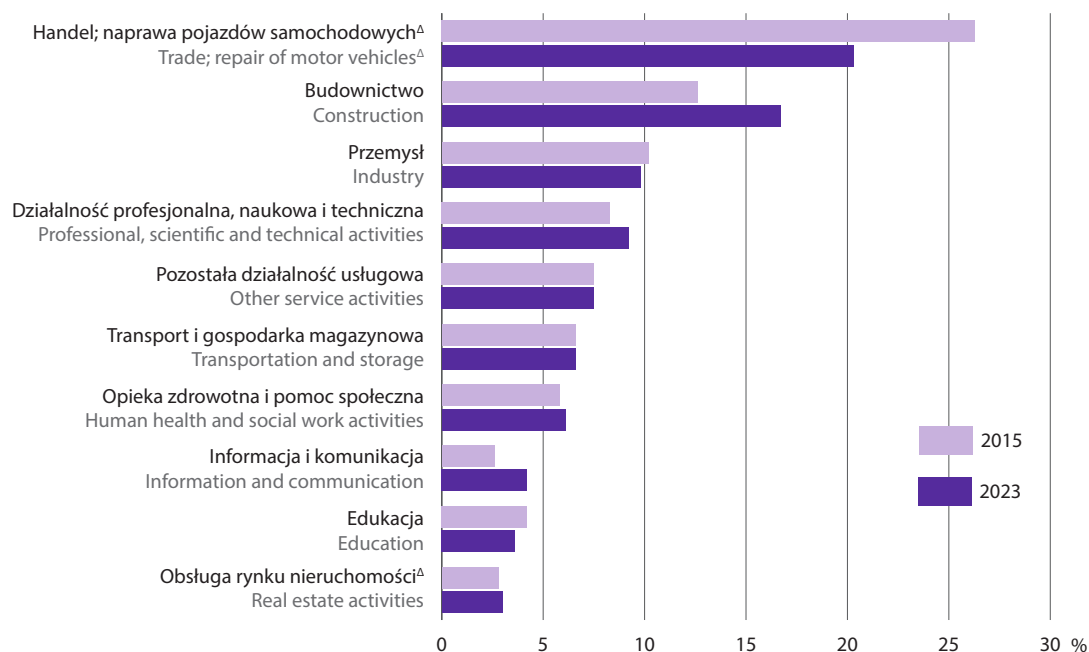
W omawianym roku z rejestru REGON wyrejestrowano 9,4 tys. podmiotów, w tym 8,3 tys. osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą i 614 spółek handlowych. Najwięcej podmiotów wykreślono w sekcji handel; naprawa pojazdów samochodowych – 2,2 tys. (23,2% ogółu wyrejestrowanych), a następnie w sekcji budownictwo – 2,0 tys. (21,9%) oraz przetwórstwo przemysłowe – 910 (9,7%). W porównaniu z 2022 r. wyrejestrowano o 150 (tj. o 1,6%) więcej podmiotów (przed rokiem o 16,6% więcej).

Wykres 44. Podmioty gospodarki narodowej według wybranych sekcji PKD

Stan w dniu 31 grudnia

Chart 44. Entities of the national economy by selected PKD sections

As of 31 December

W końcu 2023 r. było 19,6 tys. spółek handlowych (o 65,3% więcej niż w 2015 r.) i stanowiły one 9,4% ogólnej liczby podmiotów w województwie, podczas gdy w 2015 r. – 7,2%. Zdecydowaną większość spółek handlowych stanowiły spółki handlowe kapitałowe – 17,0 tys. (tj. 86,9% ogółu spółek handlowych) i były to głównie spółki z ograniczoną odpowiedzialnością – 16,7 tys. (tj. 98,4%). Spośród spółek handlowych osobowych, których było 2,6 tys. (tj. 13,1% ogółu spółek handlowych), najchętniej wybieraną formą prawną były spółki jawne – 1,3 tys. (tj. 6,8%) oraz komandytowe – 1,1 tys. (tj. 5,4%).

W końcu grudnia 2023 r. liczba zarejestrowanych spółek cywilnych wyniosła 10,6 tys. (w porównaniu z rokiem poprzednim bez zmian). Największy ich wzrost odnotowano w powiatach: dębickim (o 1,5%), brzozowskim (o 1,4%), stalowowolskim (o 0,9%). Natomiast największy spadek odnotowano w powiatach: przemyskim (o 2,5%), rzeszowskim (o 1,9%) oraz kolbuszowskim i leskim (po 1,1%). W porównaniu z rokiem 2015 spółek cywilnych było o 194 (o 1,8%) mniej, natomiast ich udział w ogólnej liczbie podmiotów w województwie podkarpackim zmniejszył się z 6,5% do 5,1%.

Według stanu w dniu 31 grudnia 2023 r. zarejestrowane były 8034 stowarzyszenia i organizacje społeczne, co oznacza wzrost o 6,5% w stosunku do roku poprzedniego. Największy wzrost zanotowano w powiecie strzyżowskim (o 12,3%), a następnie lubaczowskim (o 10,9%), kolbuszowskim (o 9,4%), mieście Rzeszowie (o 7,6%). Natomiast spadku nie odnotowano w żadnym powiecie. W porównaniu z 2015 r. było ich o 17,4% więcej.

Wzrost odnotowano również w liczbie zarejestrowanych fundacji (w skali roku o 11,0%) i w końcu grudnia 2023 r. wyniosła ona 1110. Największy wzrost miał miejsce w powiatach: leżajskim (o 33,3%), leskim (o 26,3%), jasielskim (o 21,6%). Natomiast największy spadek odnotowano w powiecie łańcuckim (o 13,0%), a następnie tarnobrzeskim (o 7,7%) i kolbuszowskim (o 4,5%). Liczba fundacji wzrosła z 460 w 2015 r. do 1110 w 2023 r., tj. o 141,3%.

W województwie podkarpackim zarejestrowanych było 527 spółdzielni, (o 2,4% mniej w porównaniu z poprzednim rokiem). Największy spadek dotyczył powiatu bieszczadzkiego (o 11,1%),

następnie lubaczowskiego (o 9,1%) oraz miasta Tarnobrzeg (o 7,7%). Wzrostu nie odnotowano w żadnym powiecie. Liczba spółdzielni zmalała z 800 w 2015 r. do 527 w 2023 r., czyli o 34,1%.

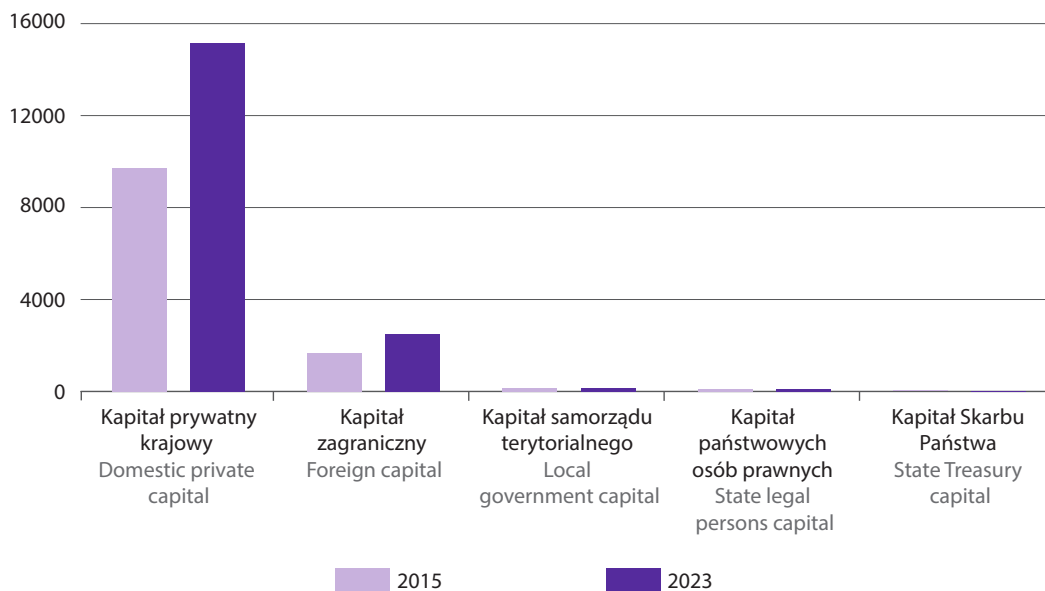
W grupie spółek handlowych, według rodzaju kapitału, spółek z kapitałem prywatnym krajowym było 15 156 (wzrost o 5,6%), spółek z kapitałem zagranicznym 2494 (wzrost o 4,7%). Spadek nastąpił w spółkach państwowych osób prawnych, których było 88 (spadek o 4,3%), spółek Skarbu Państwa było 26 (o 16,1%). Liczba spółek z udziałem samorządu terytorialnego wyniosła 167 i była taka sama jak w roku ubiegłym.

Wykres 45. Spółki handlowe według rodzaju kapitału^a

Stan w dniu 31 grudnia

Chart 45. Commercial companies by type of capital^a

As of 31 December

^a Danych dotyczących liczby spółek według rodzaju kapitału nie należy sumować na „ogółem”, ponieważ ujmują one spółki według występowania w nich rodzaju kapitału, a nie kapitału przeważającego.

^a Figures for the number of companies by capital type should not be sum to "total" as they list companies by share of capital type rather than their predominant capital.

Biorąc pod uwagę liczbę spółek handlowych, to największy wzrost w porównaniu z 2015 r. zanotowano w spółkach z kapitałem prywatnym krajowym (o 55,9%), następnie z udziałem zagranicznym (o 47,8%), oraz z udziałem samorządu terytorialnego (o 5,0%). Spadek w stosunku do roku 2015 zanotowano w przypadku spółek z udziałem Skarbu Państwa (o 38,1%) oraz z kapitałem państwowych osób prawnych (o 10,2%).

W przypadku liczby spółek z kapitałem prywatnym krajowym we wszystkich powiatach wystąpił wzrost w porównaniu z rokiem poprzednim, największy w nizańskim (o 14,3%), następnie przeworskim (o 10,0%), rzeszowskim (o 8,8%), w miastach na prawach powiatu: Rzeszowie (o 6,3%), Tarnobrzegu (o 2,2%), Przemysłu (o 1,2%) i w Krośnie (o 1,2%).

Wśród spółek z kapitałem zagranicznym największy wzrost wystąpił w powiecie strzyżowskim (o 62,5%), następnie brzozowskim (o 12,5%) i ropczycko-sędziszowskim (o 11,1%), natomiast największy spadek zaobserwowano w powiecie przeworskim (o 9,8%), kolejno w leżajskim (o 6,1%) i mieście Krośnie (o 5,9%).

Działalność badawcza i rozwojowa oraz innowacyjna

Research and development as well as innovation activity

W 2022 r. wzrosły nakłady na działalność badawczą i rozwojową w województwie podkarpackim w porównaniu z rokiem poprzednim. Zwiększyła się także wartość nakładów wewnętrznych na B+R w przeliczeniu na 1 mieszkańca.

W województwie podkarpackim w 2022 r. udział przedsiębiorstw zarówno przemysłowych, jak i usługowych, które wprowadziły innowacje produktowe lub innowacje procesów biznesowych uległ zwiększeniu w porównaniu z poprzednim rokiem.

Działalność badawcza i rozwojowa (B+R) jest to ogół działań polegających na prowadzeniu i wspieraniu badań naukowych i prac rozwojowych. Jest to praca twórcza, prowadzona w sposób metodyczny, podejmowana w celu zwiększenia zasobów wiedzy, w tym wiedzy o człowieku, kulturze i społeczeństwie oraz w celu tworzenia nowych zastosowań dla wiedzy już istniejącej.

Nakłady wewnętrzne na działalność B+R to wartość prac badawczych i rozwojowych danej jednostki wykonanych przez jej własne zaplecze badawcze, niezależnie od źródeł ich finansowania.

W 2022 r. nakłady wewnętrzne na działalność badawczą i rozwojową w województwie podkarpackim wyniosły 1359,0 mln zł, co stanowiło 3,0% nakładów na B+R w kraju. Na Podkarpaciu w odniesieniu do roku poprzedniego wartość nakładów wzrosła o 4,4%, w kraju o 18,7%. Na przestrzeni lat 2015–2022 kwota nakładów wewnętrznych na działalność B+R ulegała wahaniom, natomiast w stosunku do 2015 r. jej wartość zwiększyła się o 49,5% (w kraju wzrosła niemal 2,5-krotnie).

Tablica 31. Nakłady wewnętrzne^a na działalność badawczą i rozwojową według źródeł finansowania (ceny bieżące)

Table 31. Intramural expenditure^a on research and development by source of funds (current prices)

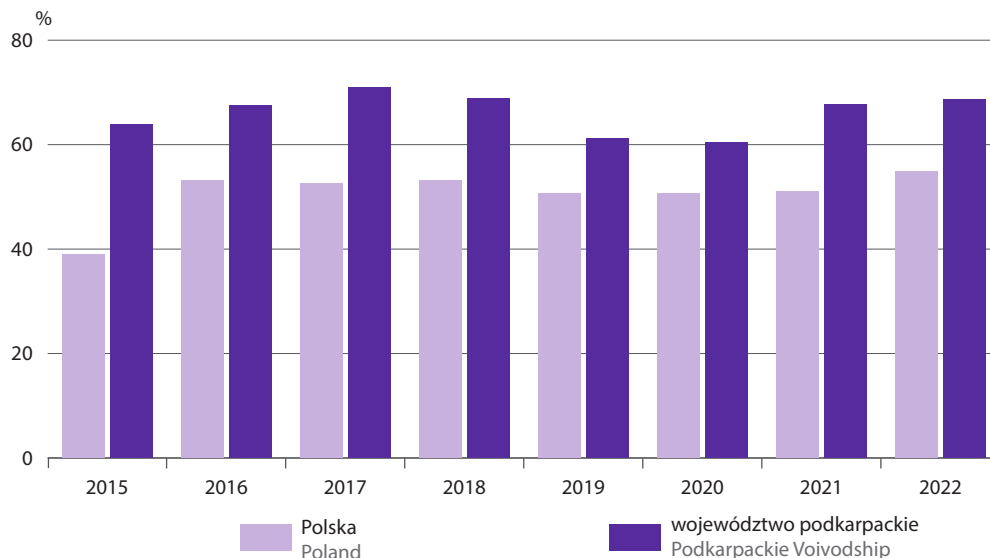
Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2021	2022
	w mln zł in million PLN			
Ogółem Total	908,9	1154,9	1301,5	1359,0
sektor finansujący: funding sector:				
Rządowy Government	207,2	347,9	319,7	229,8
Przedsiębiorstw Business enterprise	579,5	698,0	879,2	932,2
Szkołnictwa wyższego Higher education	4,3	.	.	.
Prywatnych instytucji niekomercyjnych Private non-profit	0,8	.	.	.
Zagranica Rest of the world	117,0	92,4	73,8	96,2

a Bez amortyzacji środków trwałych.
a Excluding depreciation of fixed assets.

W 2022 r. w województwie podkarpackim udział nakładów wewnętrznych na B+R finansowanych z sektora przedsiębiorstw w nakładach wewnętrznych na działalność B+R ogółem wyniósł 68,6%, podczas gdy w kraju wskaźnik ten osiągnął wartość 54,8%. W porównaniu z 2015 r. na Podkarpaciu udział ten wzrósł o 4,8 p.proc., natomiast w stosunku do 2021 r. – wzrósł o 1,0 p.proc.

Wykres 46. Udział nakładów wewnętrznych na działalność B+R finansowanych z sektora przedsiębiorstw w nakładach wewnętrznych na działalność B+R

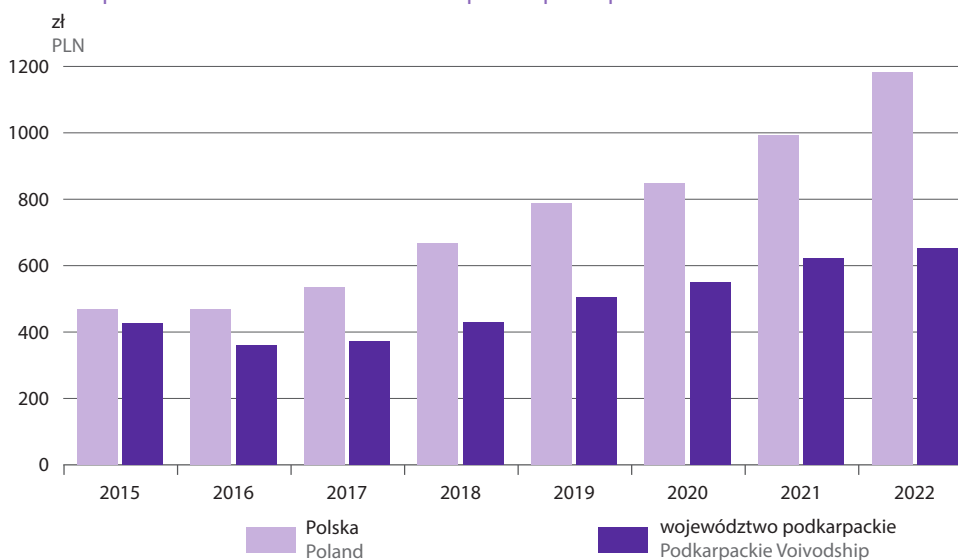
Chart 46. Share of intramural expenditure on R&D financed from business enterprise sector in intramural expenditure on R&D

Wartość nakładów wewnętrznych na działalność badawczą i rozwojową w przeliczeniu na 1 mieszkańca w województwie podkarpackim w 2022 r. wyniosła 653 zł, podczas gdy w kraju wskaźnik ten osiągnął wartość 1182 zł. W porównaniu z 2021 r. w województwie wartość nakładów wewnętrznych na B+R w przeliczeniu na 1 mieszkańca zwiększyła się o 4,9%, natomiast w porównaniu z 2015 r. – o 52,8%.

Wykres 47. Nakłady wewnętrzne^a na działalność badawczą i rozwojową na 1 mieszkańca

Chart 47. Intramural expenditure^a on research and development per capita

a Bez amortyzacji środków trwałych.

a Excluding depreciation of fixed assets.

W 2022 r. w województwie podkarpackim środki wewnętrzne były przeważającym źródłem finansowania działalności B+R. Ich wartość wyniosła 1013,3 mln zł i stanowiła 74,6% nakładów wewnętrznych na działalność B+R. Wartość nakładów finansowanych ze środków zewnętrznych wyniosła natomiast 345,8 mln zł. Wśród środków zewnętrznych 65,8% nakładów pochodziło od instytucji rządowych i samorządowych.

W porównaniu z 2021 r. zwiększeniu uległa wartość nakładów finansowanych ze środków wewnętrznych (o 13,1%), natomiast zmniejszyła się wartość nakładów finansowanych ze środków zewnętrznych (o 14,7%). Z kolei w odniesieniu do 2018 r. wystąpił wzrost zarówno wielkości nakładów finansowanych ze środków wewnętrznych (o 61,8%), jak i zewnętrznych (o 19,2%).

Tablica 32. Nakłady wewnętrzne^a na działalność B+R według pochodzenia środków (ceny bieżące)
Table 32. Intramural expenditures^a on R&D by origin of funds (current prices)

Wyszczególnienie Specification	2018	2020	2021	2022	2022 Polska=100 Poland=100
	w mln zł in PLN millions				
Ogółem Total	916,6	1154,9	1301,5	1359,0	3,0
nakłady finansowane ze środków: expenditures financed by:					
Wewnętrznych Internal funds	626,4	676,3	896,0	1013,3	4,0
Zewnętrznych External funds	290,2	478,6	405,5	345,8	1,8
w tym od instytucji rządowych i samorządowych of which funds from general government	223,5	.	317,6	227,4	1,5

a Bez amortyzacji środków trwałych.
a Excluding depreciation of fixed assets.

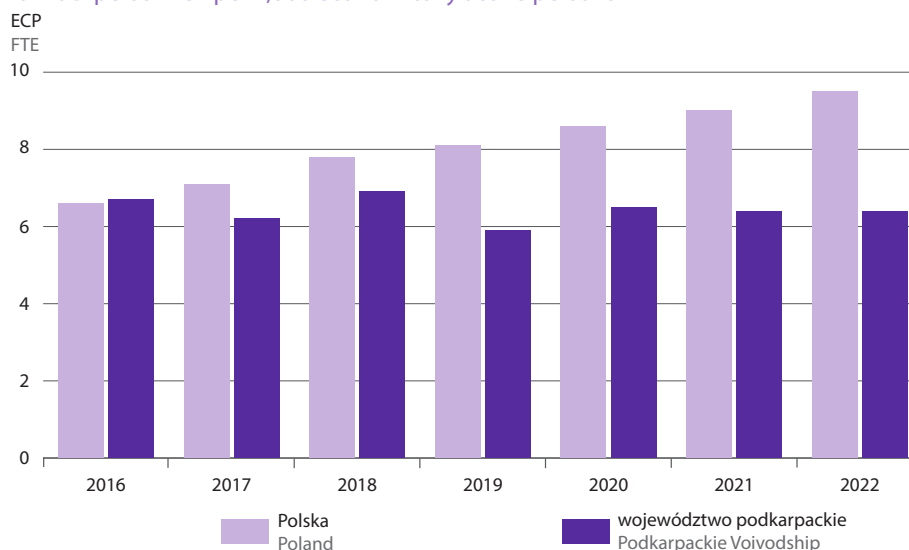
Personel wewnętrzny B+R to osoby pracujące (zatrudnieni, pracujący właściciele oraz nieodpłatnie pomagający członkowie ich rodzin) w jednostce statystycznej, które wnoszą wkład w wewnętrzną działalność badawczą i rozwojową tej jednostki.

Ekwiwalenty pełnego czasu pracy (ECP) to jednostki przeliczeniowe służące do ustalenia liczby osób faktycznie zaangażowanych w działalność B+R. Jeden ECP oznacza jeden osoborok poświęcony wyłącznie na działalność badawczą i rozwojową.

W 2022 r. liczba personelu wewnętrznego zaangażowanego w działalność B+R w ekwiwalentach pełnego czasu pracy (EPC) wyniosła 5376,1 i w stosunku do 2021 r. zmniejszyła się o 1,3%. W 2022 r. personel wewnętrzny w ekwiwalentach pełnego czasu pracy w działalności B+R w województwie podkarpackim stanowił 3,3% personelu wewnętrznego zaangażowanego w działalność B+R w kraju.

Personel wewnętrzny B+R (mierzony w EPC) na 1000 osób aktywnych zawodowo w 2022 r. na Podkarpaciu wyniósł 6,4. Dla kraju wskaźnik ten osiągnął wartość 9,5. W porównaniu z 2021 r. wartość tego wskaźnika w województwie podkarpackim utrzymała się na tym samym poziomie, podczas gdy w Polsce wzrosła o 5,6%.

Wykres 48. Personel wewnętrzny B+R^a na 1000 osób aktywnych zawodowo^b
Chart 48. Internal R&D personnel^a per 1,000 economically active persons^b

a W ekwiwalentach pełnego czasu pracy (EPC). b Do obliczenia relacji przyjęto za podstawę (mianownik) liczbę aktywnych zawodowo i pracujących na podstawie Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL) – przeciętne w roku.

a In full time equivalent (FTE). b For calculating the ratios, as the base (denominator) numbers of economically active and employed persons were adopted on the basis of the Labour Force Survey (LFS) – annual averages.

Badacze (pracownicy naukowo-badawczy) to osoby prowadzące badania naukowe oraz ulepszające lub rozwijające koncepcje, teorie, modele, techniki, oprzyrządowanie, oprogramowanie lub metody operacyjne.

W 2022 r. w województwie podkarpackim było 3657,9 pracowników naukowo-badawczych (mierzonych w ekwiwalentach pełnego czasu pracy) i stanowili oni 3,1% badaczy w kraju. W porównaniu z 2021 r. liczba badaczy w województwie zmniejszyła się o 0,6%, podczas gdy w kraju wzrosła o 5,6%.

Działalność innowacyjna obejmuje wszystkie działania o charakterze rozwojowym, finansowym i komercyjnym podejmowane przez przedsiębiorstwo, których zamierzonym celem jest innowacja. Działalność innowacyjna obejmuje także działalność badawczą i rozwojową (B+R), która nie jest bezpośrednio związana z tworzeniem konkretnej innowacji.

Badania dotyczące innowacji prowadzone są w dwóch grupach: wśród przedsiębiorstw przemysłowych oraz wśród przedsiębiorstw wybranych działów PKD w sektorze usług. Badaniami tymi objęte są przedsiębiorstwa, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

W latach 2020–2022 w województwie podkarpackim 37,4% przedsiębiorstw przemysłowych wprowadziło innowacje produktowe lub innowacje procesów biznesowych. W porównaniu z okresem 2019–2021 udział ten w przedsiębiorstwach przemysłowych zwiększył się o 11,1 p.proc. W kraju udział przedsiębiorstw przemysłowych, które wprowadziły innowacje produktowe lub innowacje procesów biznesowych w latach 2020–2022 wyniósł 32,2%.

Udział przedsiębiorstw usługowych, które wprowadziły w latach 2020–2022 innowacje produktowe lub innowacje procesów biznesowych wyniósł na Podkarpaciu 40,6%. W Polsce wskaźnik ten w badanym okresie wyniósł 32,1%. W porównaniu z okresem 2019–2021 na Podkarpaciu udział przedsiębiorstw usługowych, które wprowadziły w latach 2020–2022 innowacje produktowe lub innowacje procesów biznesowych zwiększył się ponad 2-krotnie.

Na Podkarpaciu najwyższy udział przedsiębiorstw innowacyjnych w grupie przedsiębiorstw przemysłowych w 2022 r. odnotowano w działach: produkcja skór i wyrobów ze skór wyprawionych (100,0%), następnie w produkcji pozostałego sprzętu transportowego (71,4%) oraz produkcji chemikaliów i wyrobów chemicznych (70,7%).

Z kolei w grupie przedsiębiorstw z sektora usług najwyższy udział przedsiębiorstw innowacyjnych odnotowano w działach: reklama, badania rynku i opinii publicznej (78,9%), następnie w działalności związanej z oprogramowaniem i doradztwem w zakresie informatyki oraz działalności powiązanej (61,5%), a także w dziale badania naukowe i prace rozwojowe (60,0%).

W 2022 r. nakłady poniesione na działalność innowacyjną w grupie przedsiębiorstw przemysłowych w województwie podkarpackim wyniosły 1502,8 mln zł, natomiast w grupie przedsiębiorstw z sektora usług – 928,0 mln zł. W porównaniu z 2021 r. wartość nakładów na działalność innowacyjną w przedsiębiorstwach przemysłowych zwiększyła się o 9,1%, a w przedsiębiorstwach z sektora usług o 6,0%.

Tablica 33. Przedsiębiorstwa innowacyjne według rodzajów wprowadzonych innowacji

Table 33. Innovative enterprises by types of introduced innovations

Wyszczególnienie Specification	2013–2015	2018–2020	2019–2021	2020–2022	2020–2022 Polska Poland
	w % ogółu przedsiębiorstw in % of total enterprises				
Przedsiębiorstwa przemysłowe, które wprowadziły innowacje produktowe lub procesów biznesowych ^a Industrial enterprises which introduced product or business process ^a innovations	17,3	35,4	26,3	37,4	32,2
nowe lub ulepszone produkty new or improved products	11,5	22,6	21,6	20,3	15,2
nowe lub ulepszone procesy biznesowe ^a new or improved business processes ^a	13,4	27,9	18,8	30,1	28,1
Przedsiębiorstwa usługowe, które wprowadziły innowacje produktowe lub procesów biznesowych ^a Service enterprises which introduced product or business process ^a innovations	11,2	20,5	19,5	40,6	32,1
nowe lub ulepszone produkty new or improved products	4,8	8,6	6,9	19,1	8,2
nowe lub ulepszone procesy biznesowe ^a new or improved business processes ^a	10,2	20,4	18,5	39,7	30,1

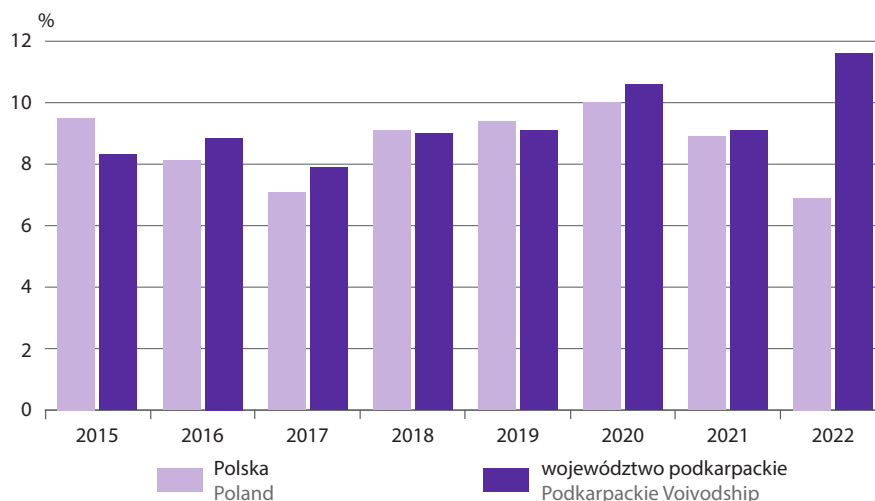
a W latach 2013–2015 dane dotyczą innowacji procesowych.

a In the years 2013–2015 the data relate to process innovations.

W województwie podkarpackim w 2022 r. udział przychodów przedsiębiorstw przemysłowych ze sprzedaży produktów nowych lub ulepszonych wprowadzonych na rynek w latach 2020–2022 w przychodach ze sprzedaży ogółem wyniósł 11,6% (wzrost o 2,5 p.proc. w odniesieniu do 2021 r.), podczas gdy w kraju wskaźnik ten osiągnął wartość 6,9% (spadek o 2,0 p.proc.). W 2022 r. w porównaniu z 2015 r. wielkość tego udziału na Podkarpaciu zwiększyła się o 3,3 p.proc., podczas gdy w kraju w analogicznym okresie odnotowano spadek o 2,6 p.proc.

Wykres 49. Udział przychodów przedsiębiorstw przemysłowych ze sprzedaży produktów nowych lub ulepszonych w przychodach ze sprzedaży ogółem

Chart 49. Share of revenues of industrial enterprises from sale of new or improved products in total revenues from sales

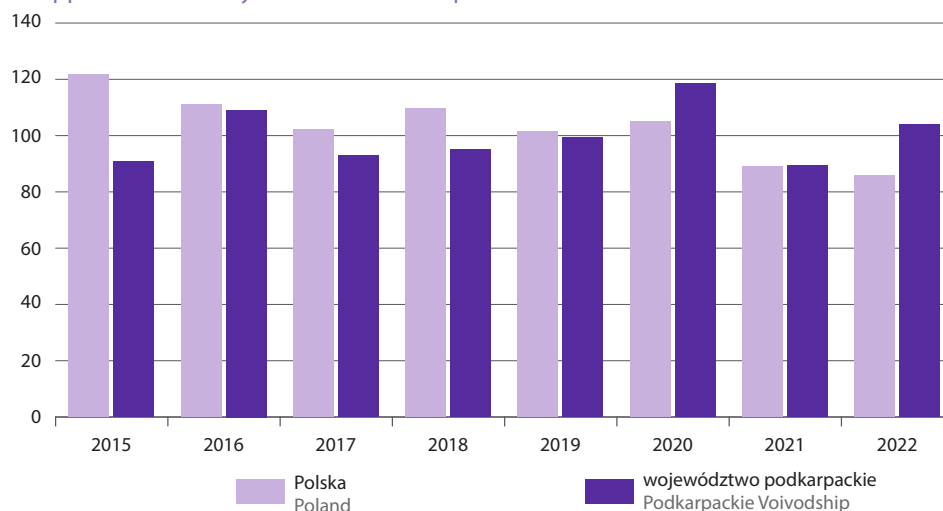

W Urzędzie Patentowym Rzeczypospolitej Polskiej w 2022 r. dokonano 216 zgłoszeń wynalazków przez podmioty krajowe z terenu województwa podkarpackiego. W Polsce dokonano 3240 zgłoszeń wynalazków przez podmioty krajowe. W porównaniu z 2015 r. liczba zgłoszonych wynalazków w województwie zwiększyła się o 11,9% (w kraju nastąpił spadek o 30,7%), natomiast w odniesieniu do 2021 r. liczba ta wzrosła o 15,5% (w kraju odnotowano spadek o 4,1%). W 2022 r. w Urzędzie Patentowym RP przyznano 115 patentów na wynalazki zgłoszone przez podmioty krajowe z województwa podkarpackiego (o 46 więcej niż w 2015 r. i o 58 mniej niż w 2021 r.). W kraju w 2022 r. udzielono 2224 patenty.

W 2022 r. w Urzędzie Patentowym Rzeczypospolitej Polskiej zgłoszonych zostało przez podmioty krajowe z województwa podkarpackiego 21 wzorów użytkowych (o 19 mniej niż w 2021 r. i o 3 mniej niż w 2015 r.). Udzielone natomiast zostały 22 prawa ochronne (o 5 mniej niż w 2021 r. i o 3 mniej niż w 2015 r.) W kraju w 2022 r. odnotowano 610 zgłoszeń wzorów użytkowych dokonanych przez podmioty krajowe oraz udzielono 511 praw ochronnych.

W 2022 r. w województwie podkarpackim wskaźnik przedstawiający liczbę wynalazków zgłoszonych w Urzędzie Patentowym RP w przeliczeniu na milion mieszkańców wyniósł 103,8 i w porównaniu z 2015 r. zwiększył się o 13,1 punktu. W Polsce wskaźnik ten w 2022 r. był niższy i wynosił 85,7, wobec 121,6 w 2015 r.

Wykres 50. Zgłoszenia wynalazków dokonane przez podmioty krajowe^a na 1 mln mieszkańców
 Chart 50. Patent applications filed by domestic entities^a per million inhabitants

^a Zgłoszone w Urzędzie Patentowym Rzeczypospolitej Polskiej.
 Źródło: dane Urzędu Patentowego Rzeczypospolitej Polskiej.
 a Filed at the Patent Office of the Republic of Poland.
 Source: data of the Patent Office of the Republic of Poland.

Wykorzystanie technologii informacyjno-komunikacyjnych w przedsiębiorstwach

Use of information and communication technologies in enterprises

W 2023 r. w województwie podkarpackim zmniejszył się udział przedsiębiorstw posiadających dostęp do Internetu szerokopasmowego oraz odsetek przedsiębiorstw wykorzystujących w swojej działalności otwarte dane publiczne. Zwiększeniu natomiast uległ odsetek przedsiębiorstw, które otrzymywały zamówienia przez sieci komputerowe.

Pod pojęciem **technologii informacyjnych i komunikacyjnych** zwanych zamiennie technologiami informacyjno-telekomunikacyjnymi, teleinformatycznymi lub technikami informacyjnymi kryje się rodzina technologii przetwarzających, gromadzących i przesyłających informacje w formie elektronicznej.

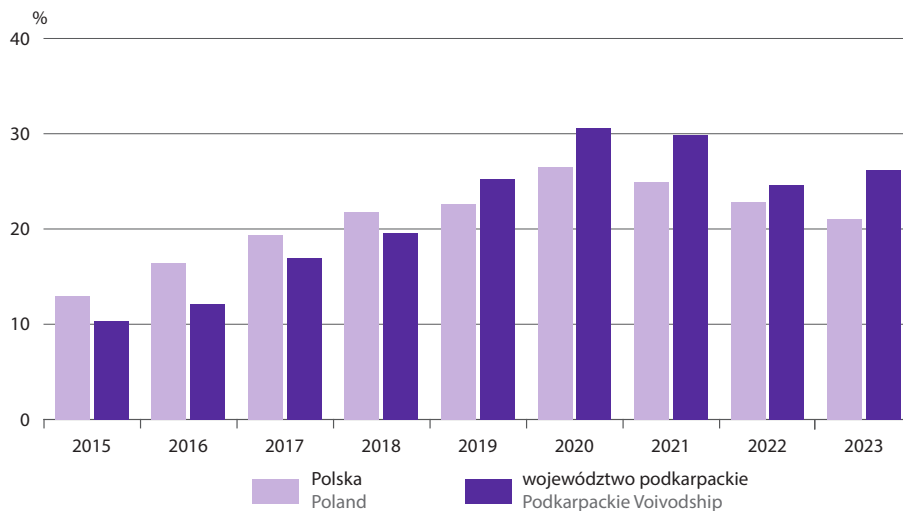
Badanie dotyczące wykorzystania technologii informacyjno-komunikacyjnych w przedsiębiorstwach (SSI-01) obejmuje podmioty, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

W 2023 r. w województwie podkarpackim 98,1% (w kraju 98,7%) przedsiębiorstw posiadało szerokopasmowy dostęp do Internetu. W porównaniu z 2022 r. na Podkarpaciu udział takich przedsiębiorstw zmniejszył się o 0,6 p.proc., natomiast w porównaniu z 2015 r. wzrósł o 4,2 p.proc.

W województwie podkarpackim w 2023 r. 82,6% przedsiębiorstw (w Polsce 83,7%) korzystało ze stałych szerokopasmowych połączeń internetowych (o 3,4 p.proc. mniej niż w 2022 r. i o 6,6 p.proc. mniej niż w 2015 r.). Przedsiębiorstwa najczęściej (32,8%) były wyposażone w stałe łącza o prędkości przynajmniej 100 Mbit/s ale mniej niż 500 Mbit/s – w Polsce 29,7%. Istotny (26,2%) był także udział przedsiębiorstw, którym operatorzy dostarczali prędkość przynajmniej 30, ale mniej niż 100 Mbit/s (w kraju 21,1%).

Wykres 51. Przedsiębiorstwa posiadające dostęp do Internetu^a

Chart 51. Enterprises with Internet^a access

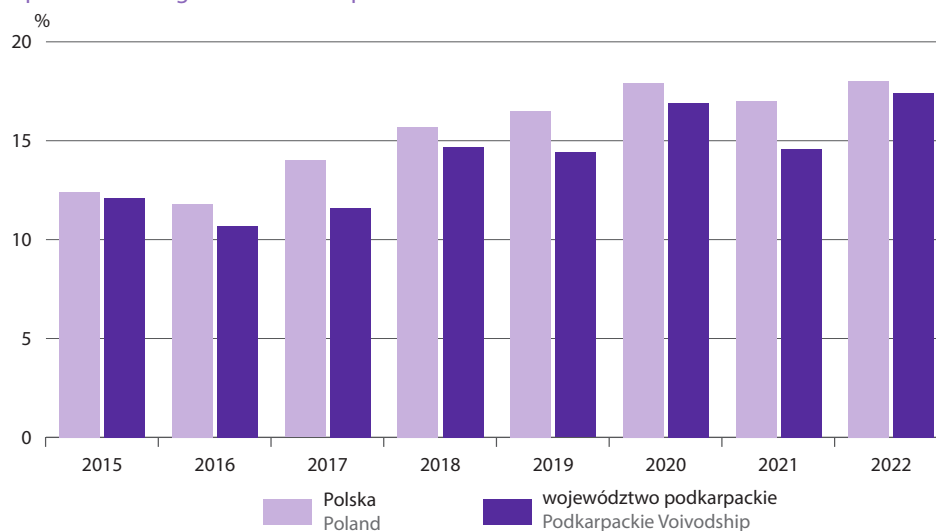

a Dostęp do Internetu o prędkości 30–100 Mbit/s.
a Internet access at 30–100 Mbit/s.

W 2022 r. na Podkarpaciu 17,4% przedsiębiorstw otrzymywało zamówienia przez sieci komputerowe. Na przestrzeni lat 2015–2022 wskaźnik ten ulegał wahaniom. W 2022 r. w porównaniu z 2021 r. jego wartość wzrosła o 2,8 p.proc., a w odniesieniu do 2015 r. wzrost ten wynosił 5,3 p.proc. W kraju udział przedsiębiorstw otrzymujących zamówienia przez sieci komputerowe w 2022 r. wyniósł 18,0% i w porównaniu z 2021 r. zwiększył się o 1,0 p.proc., a w odniesieniu do 2015 r. wzrósł o 5,6 p.proc.

Do sprzedaży elektronicznej zaliczyć należy zamówienia i rezerwacje składane na stronie internetowej przedsiębiorstwa (w sklepie internetowym, aplikacji, poprzez extranet), na internetowych platformach handlowych, w serwisach aukcyjnych oraz za pośrednictwem systemu EDI. Z transakcji elektronicznych wykluczone są zamówienia składane pocztą elektroniczną (e-mail), faxem lub przez telefon. Do podstawowych cech odróżniających sprzedaż elektroniczną od sprzedaży tradycyjnej zaliczyć można dostępność ofert handlowych z wielu źródeł w krótkim czasie i o każdej porze.

Wykres 52. Przedsiębiorstwa otrzymujące zamówienia przez sieci komputerowe
 Chart 52. Enterprises receiving orders via computer networks

W województwie podkarpackim 13,4% przedsiębiorstw wykorzystywało w 2022 r. w swojej działalności otwarte dane publiczne w celach biznesowych, podczas gdy w kraju udział ten wynosił 14,6%. W porównaniu z 2021 r. wartość tego wskaźnika zmniejszyła się o 4,6 p.proc. na Podkarpaciu i o 4,4 p.proc. w Polsce.

Otwarte dane publiczne – dane wytworzone przez urząd administracji publicznej (lub na jego zlecenie), które są dostępne dla każdego zainteresowanego do wykorzystania, przetwarzania i udostępniania w dowolnych celach.

Wyniki finansowe przedsiębiorstw niefinansowych

Financial results of non-financial enterprises

W 2023 r. w województwie podkarpackim wyniki finansowe osiągnięte przez 795 badanych przedsiębiorstw niefinansowych były mniej korzystne niż uzyskane w poprzednim roku, z wyjątkiem wyniku na operacjach finansowych. Niższy wzrost przychodów z całokształtu działalności, przy nieco wyższym wzroście kosztów ich uzyskania wpłynął na pogorszenie wskaźnika poziomu kosztów. Niższe były wskaźniki rentowności, natomiast wzrosły wskaźniki płynności finansowej.

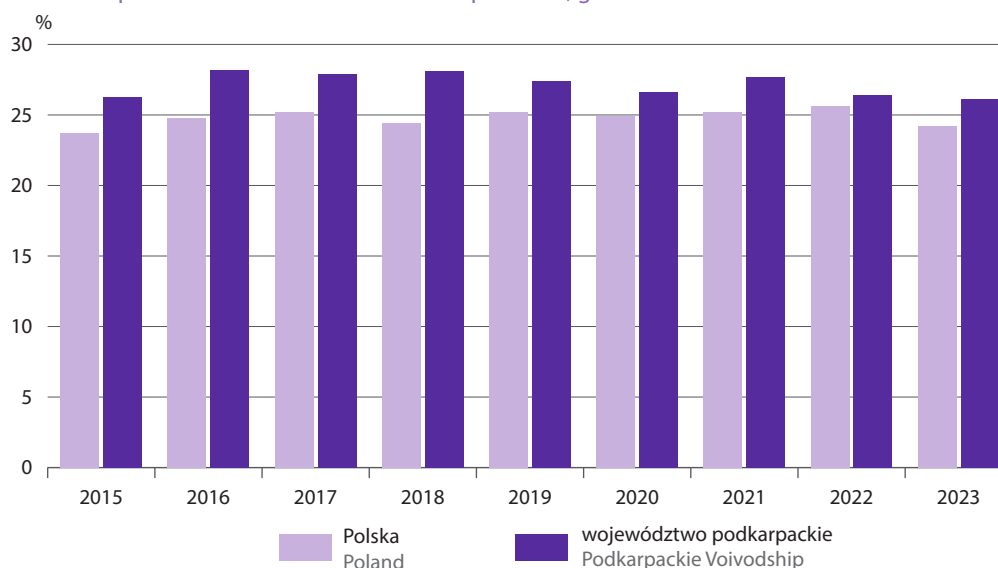
Dane dotyczą **przedsiębiorstw niefinansowych** (jednostek prawnych) prowadzących księgi rachunkowe, w których liczba pracujących wynosi 50 i więcej osób. Dane nie obejmują rolnictwa, leśnictwa, łowiectwa i rybactwa (sekcja A według PKD 2007), działalności finansowej i ubezpieczeniowej (sekcja K według PKD 2007), szkół wyższych, samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej; instytucji kultury posiadających osobowość prawną oraz związków zawodowych, organizacji religijnych i politycznych.

Przychody z całokształtu działalności uzyskane w 2023 r. przez przedsiębiorstwa mające siedzibę w województwie podkarpackim osiągnęły wartość 177 189,6 mln zł i były o 6,2% wyższe niż w 2022 r. (w porównaniu z 2015 r. wzrosły o 108,9%). Przychody netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów zwiększyły się o 5,9% i osiągnęły wartość 172 661,5 mln zł. W odniesieniu do 2015 r. były wyższe o 107,8%. Wzrost przychodów netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów odnotowano m.in. w sekcjach: budownictwo (o 13,7%) oraz przetwórstwo przemysłowe (o 3,5%). Zmniejszyły się przychody ze sprzedaży m.in. w handlu; naprawie pojazdów samochodowych (o 1,7%) oraz w transporcie i gospodarce magazynowej (o 0,4%).

Przychody netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów na eksport (eksport) obejmują wewnątrzwspólnotową dostawę do krajów członkowskich UE oraz eksport do krajów pozaukrajowych.

Przychody ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów przeznaczonych na eksport w 2023 r. wyniosły 45 071,1 mln zł i były wyższe o 4,9% od osiągniętych w 2022 r. Udział tych przychodów w przychodach netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów ogółu badanych podmiotów zmniejszył się z 26,4% do 26,1%. W strukturze przychodów ze sprzedaży na eksport, przychody ze sprzedaży produktów stanowiły 90,5%, a ze sprzedaży towarów i materiałów – 9,5%.

Wykres 53. Udział eksportu w przychodach ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów ogółem
 Chart 53. Share of export in total revenue from sale of products, goods and materials

Koszty uzyskania przychodów z całokształtu działalności w 2023 r. wyniosły 170 550,0 mln zł i były wyższe o 8,5% od poniesionych w 2022 r. (w porównaniu z 2015 r. wzrosły o 109,7%).

W strukturze rodzajowej kosztów, gdzie koszty ogółem w 2023 r. wyniosły 84 518,5 mln zł, zużycie materiałów i energii stanowiło 54,1%, usługi obce – 17,8%, wynagrodzenia – 15,7%, amortyzacja – 4,2%, ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia – 3,6%, podatki i opłaty – 2,9%, a pozostałe koszty – 1,7%.

Koszty sprzedanych produktów oraz wartość sprzedanych towarów i materiałów zwiększyły się o 8,0% w stosunku do 2022 r. i osiągnęły wartość 166 067,7 mln zł. Wzrost tych kosztów odnotowano m.in.: w budownictwie (o 10,6%), przetwórstwie przemysłowym (o 4,4%) oraz w transporcie i gospodarce magazynowej (o 1,9%). Natomiast spadek wystąpił m.in. w handlu; naprawie pojazdów samochodowych (o 1,1%).

Większy wzrost kosztów sprzedanych produktów, towarów i materiałów w 2023 r. przy mniejszym wzroście przychodów z tej działalności wpłynął na spadek wyniku finansowego ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów w skali roku do 6593,9 mln zł (o 28,3%). Wynik na pozostałej działalności operacyjnej był niższy i osiągnął wartość minus 141,6 mln zł (w 2022 r. – 790,4 mln zł). Wyższe w porównaniu z 2022 r. przychody finansowe (o 68,2%), przy mniejszym wzroście kosztów finansowych (o 15,5%), spowodowały poprawę wyniku na operacjach finansowych do poziomu 187,4 mln zł (w 2022 r. – minus 443,3 mln zł).

Wyniki finansowe:

- wynik finansowy brutto oblicza się jako różnicę przychodów ogółem i kosztów ogółem;
- wynik finansowy netto (zysk lub strata) to wynik finansowy brutto pomniejszony o obowiązkowe obciążenia.

Wynik finansowy brutto w 2023 r. osiągnął wartość 6639,6 mln zł i był niższy o 2902,2 mln zł (tj. o 30,4%) od uzyskanego w 2022 r. Zysk brutto obniżył się o 3,9%, a strata wzrosła ponad 5,5-krotnie. Obciążenia wyniku finansowego brutto podatkiem dochodowym wzrosły w skali roku o 16,6% do 1577,1 mln zł. Zwiększyła się również relacja podatku dochodowego od osób prawnych i fizycznych do zysku brutto z 13,4% w 2022 r. do 16,2% w 2023 r.

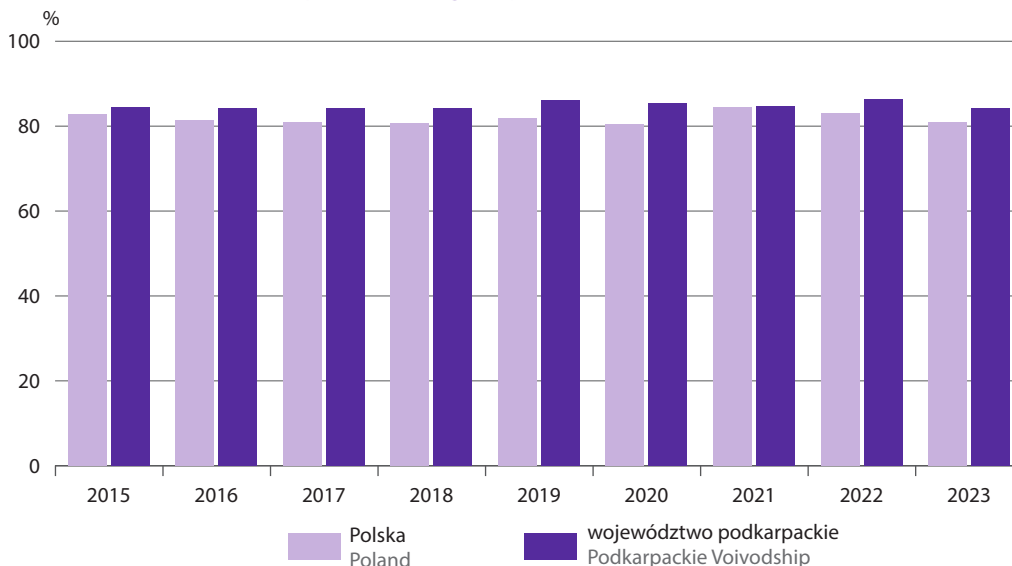
W latach 2019–2022 odnotowywano wzrosty dynamiki wyniku finansowego netto w stosunku do roku poprzedniego, natomiast w 2023 r. wynik finansowy netto obniżył się o 3126,8 mln zł (tj. o 38,2%)

w porównaniu z 2022 r. i ukształtował się na poziomie 5062,5 mln zł. Zysk netto był niższy o 4,9%, a strata zwiększyła się ponad 6-krotnie. Spadek wyniku finansowego netto w porównaniu z 2022 r. zanotowano m.in. w transporcie i gospodarce magazynowej (o 44,2%) oraz w handlu; naprawie pojazdów samochodowych (o 21,2%). Wzrost zanotowały natomiast przedsiębiorstwa prowadzące działalność m.in. w budownictwie (o 85,5%) oraz w przetwórstwie przemysłowym (o 4,7%).

W 2023 r. zysk netto wykazało 84,2% ogółu przedsiębiorstw (wobec 86,3% rok wcześniej), a uzyskane przez nie przychody stanowiły 74,7% przychodów ogółem badanych przedsiębiorstw (przed rokiem 93,9%).

Wykres 54. Udział liczby przedsiębiorstw wykazujących zysk netto w ogólnej liczbie przedsiębiorstw niefinansowych

Chart 54. Share of the number of enterprises showing net profit in the total number of non-financial enterprises

Wskaźniki:

- wskaźnik poziomu kosztów jest to relacja kosztów ogółem do przychodów ogółem;
- wskaźnik rentowności sprzedaży brutto to relacja wyniku finansowego ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów do przychodów netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów;
- wskaźnik rentowności obrotu brutto to relacja wyniku finansowego brutto do przychodów ogółem;
- wskaźnik rentowności obrotu netto to relacja wyniku finansowego netto do przychodów ogółem;
- wskaźnik płynności finansowej I stopnia to relacja inwestycji krótkoterminowych do zobowiązań krótkoterminowych (bez funduszy specjalnych);
- wskaźnik płynności finansowej II stopnia to relacja inwestycji krótkoterminowych i należności krótkoterminowych do zobowiązań krótkoterminowych (bez funduszy specjalnych).

W badanych przedsiębiorstwach mających siedzibę na terenie województwa podkarpackiego odnotowano głównie spadki podstawowych wskaźników ekonomiczno-finansowych. Większy wzrost kosztów uzyskania przychodów z całokształtu działalności, przy nieco niższym wzroście przychodów z całokształtu działalności, wpłynął na pogorszenie wskaźnika poziomu kosztów w skali roku o 2,0 p.proc. do poziomu 96,3% (w kraju pogorszył się o 0,6 p.proc. i wyniósł 94,6%). W stosunku do 2022 r. wskaźnik rentowności sprzedaży brutto był niższy o 1,8 p.proc. i ukształtował się na poziomie 3,8%.

Zarówno wskaźnik rentowności obrotu brutto, jak i wskaźnik rentowności obrotu netto zmniejszyły się o 2,0 p.proc. odpowiednio do poziomu 3,7% oraz 2,9%. Niższy wskaźnik rentowności netto odnotowano m.in. w transporcie i gospodarce magazynowej (z 5,5% do 3,1%) oraz w handlu; naprawie pojazdów samochodowych (z 2,7% do 2,1%), natomiast wzrost wskaźnika wystąpił m.in. w budownictwie (z 3,6% do 5,9%). W przetwórstwie przemysłowym wskaźnik rentowności netto w stosunku do 2022 r. pozostał na tym samym poziomie i był równy 7,1%.

W skali roku zwiększyła się wartość wskaźnika płynności finansowej I stopnia (o 8,7 p.proc. do 43,3%) oraz wskaźnika płynności finansowej II stopnia (o 4,6 p.proc. do 106,8%).

W porównaniu z 2015 r. w województwie zanotowano spadki podstawowych wskaźników ekonomiczno-finansowych w badanych przedsiębiorstwach, z wyjątkiem wskaźnika poziomu kosztów oraz wskaźnika płynności finansowej I stopnia.

W 2023 r. w kraju odnotowano zarówno wzrosty, jak i spadki podstawowych wskaźników ekonomiczno-finansowych. Niższy niż przed rokiem był wskaźnik rentowności sprzedaży brutto (o 0,5 p.proc.) oraz wskaźniki rentowności obrotu brutto i netto (odpowiednio o 0,6 p.proc. i o 0,7 p.proc.). Natomiast wskaźnik płynności finansowej I stopnia oraz płynności finansowej II stopnia wzrosły (o 0,7 p.proc. i 1,8 p.proc.).

Tablica 34. Wybrane wskaźniki ekonomiczno-finansowe w badanych przedsiębiorstwach niefinansowych
Table 34. Selected economic and financial indicators in the surveyed non-financial enterprises

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2022	2023	2023 Polska Poland
	w % in %				
Wskaźnik poziomu kosztów Cost level indicator	95,9	94,8	94,3	96,3	94,6
Wskaźnik rentowności sprzedaży brutto Gross sales profitability indicator	4,5	3,5	5,6	3,8	5,5
Wskaźnik rentowności obrotu brutto Gross turnover profitability indicator	4,1	5,2	5,7	3,7	5,4
Wskaźnik rentowności obrotu netto Net turnover profitability indicator	3,7	4,5	4,9	2,9	4,3
Wskaźnik płynności finansowej I stopnia First degree financial liquidity indicator	28,7	43,6	34,6	43,3	39,7
Wskaźnik płynności finansowej II stopnia Second degree financial liquidity indicator	113,4	112,9	102,2	106,8	107,2

Aktywa obrotowe są częścią kontrolowanych przez jednostkę zasobów majątkowych wykorzystywanych w działalności operacyjnej o wiarygodnie określonej wartości, powstałych w wyniku przeszłych zdarzeń, które spowodują w przyszłości wpływ do jednostki korzyści ekonomicznych. Obejmują zapasy (rzeczowe aktywa obrotowe) oraz krótkoterminowe: należności, inwestycje oraz rozliczenia międzyokresowe.

Wartość aktywów obrotowych badanych przedsiębiorstw na koniec 2023 r. wyniosła 59 575,7 mln zł i była o 6,4% wyższa niż przed rokiem. Inwestycje krótkoterminowe wzrosły o 31,9%, a krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe o 8,7%, natomiast spadła wartość zapasów o 1,1% oraz należności krótkoterminowych o 0,8%. W stosunku do 2022 r. w rzeczowej strukturze aktywów obrotowych zwiększył się udział inwestycji krótkoterminowych (z 21,7% do 26,9%) oraz krótkoterminowych rozliczeń międzyokresowych (z 2,4% do 2,5%), obniżył się natomiast udział należności krótkoterminowych (z 42,3% do 39,5%) oraz zapasów (z 33,5% do 31,2%). W strukturze zapasów w skali roku zwiększył się udział półproduktów i produktów w toku (z 23,7% do 24,9%), natomiast obniżył się udział towarów (z 26,1% do 24,3%), materiałów (z 32,0% do 30,6%) oraz produktów gotowych (z 15,4% do 14,5%).

Zobowiązania długo- i krótkoterminowe (bez funduszy specjalnych) na koniec 2023 r. wyniosły 46 639,3 mln zł i były wyższe o 5,8% niż przed rokiem. Zobowiązania długoterminowe stanowiły 20,6% ogółu zobowiązań (wobec 20,4% rok wcześniej). Wartość zobowiązań długoterminowych wyniosła 9607,3 mln zł i była o 6,7% większa niż przed rokiem. Zobowiązania krótkoterminowe badanych przedsiębiorstw wyniosły 37 032,0 mln zł i w skali roku były wyższe o 5,6%, w tym zobowiązania z tytułu dostaw i usług wzrosły o 8,3%. Relacja zobowiązań z tytułu dostaw i usług do należności z tego tytułu kształtowała się na koniec 2023 r. na poziomie wyższym niż rok wcześniej (101,2% wobec 94,2% w 2022 r.).

W porównaniu z 2022 r. odnotowano niewielkie zmiany w zakresie sprawności działania przedsiębiorstw. Zarówno cykl rotacji zapasów, jak i rotacji należności z tytułu dostaw i usług uległy skróceniu o 2 dni i wyniosły 39 dni. Natomiast cykl spłaty zobowiązań z tytułu dostaw i usług wydłużył się o 1 dzień (do 40 dni).

Nakłady inwestycyjne przedsiębiorstw

Investment outlays of enterprises

Wartość nakładów poniesionych na inwestycje zlokalizowane na terenie województwa podkarpackiego przez przedsiębiorstwa o liczbie pracujących powyżej 9 osób, po wzroście w 2021 r., w 2022 r. zmalała w skali roku.

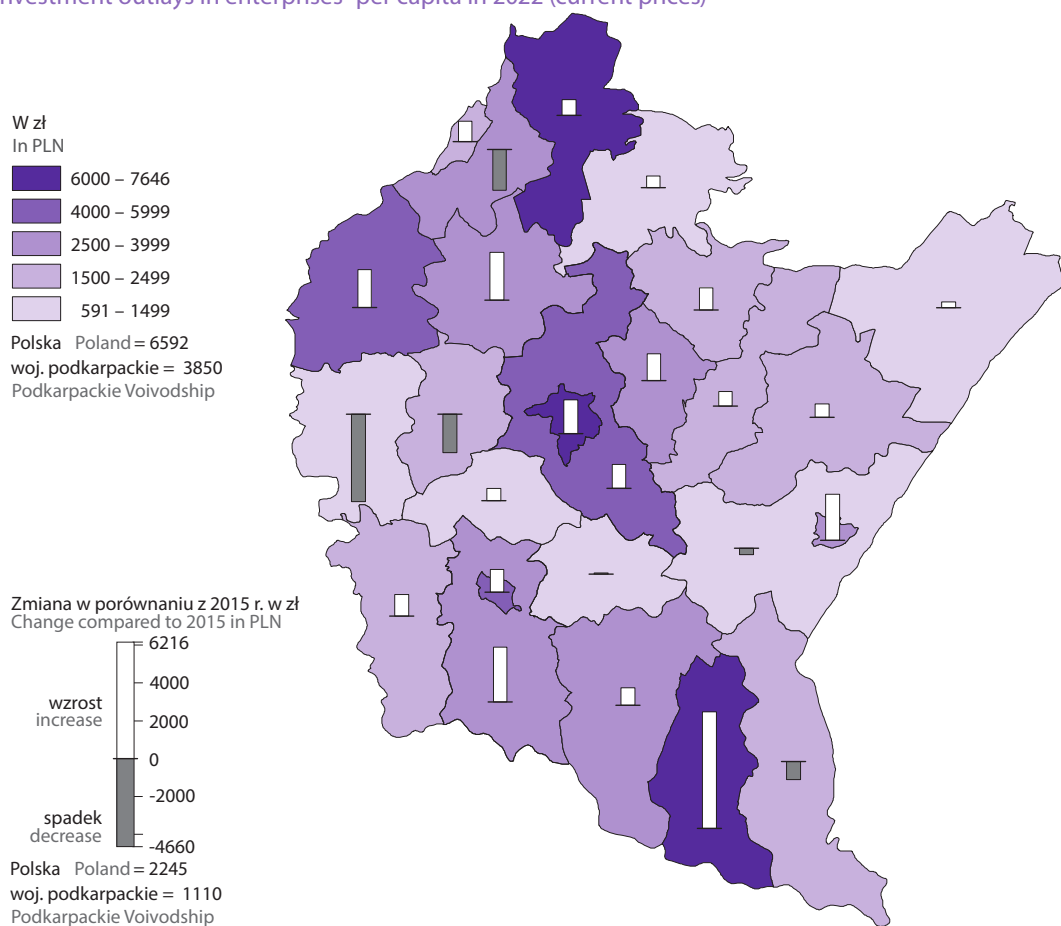
Nakłady inwestycyjne poniesione na nowe obiekty majątkowe oraz ulepszenie istniejących przez przedsiębiorstwa niefinansowe o liczbie pracujących powyżej 49 osób w 2023 r. były wyższe niż w 2022 r. W skali roku zwiększyła się wartość kosztorysowa nowo rozpoczętych inwestycji, przy niższej liczbie inwestycji.

Nakłady inwestycyjne to nakłady finansowe lub rzeczowe, których celem jest stworzenie nowych środków trwałych lub ulepszenie (przebudowa, rozbudowa, rekonstrukcja lub modernizacja) istniejących obiektów majątku trwałego, a także nakłady na tzw. pierwsze wyposażenie inwestycji. Nakłady inwestycyjne dzielą się na nakłady na środki trwałe oraz pozostałe nakłady.

W pierwszej części analizy dane o **nakładach inwestycyjnych** dotyczą przedsiębiorstw, w których liczba pracujących przekracza 9 osób (na podstawie rocznych sprawozdań: SP, F-03, F-02/dk, SP-3); dane prezentowane są zgodnie z lokalizacją inwestycji.

W 2022 r. wartość nakładów inwestycyjnych badanych przedsiębiorstw zmniejszyła się o 4,2% w stosunku do 2021 r. do poziomu 8014,6 mln zł (w porównaniu z 2015 r. wzrost o 37,5%). W kraju względem poprzedniego roku nakłady zwiększyły się o 20,8% (w stosunku do 2015 r. o 49,2%). Nakłady inwestycyjne poniesione na terenie województwa podkarpackiego stanowiły 3,2% ogółu nakładów w kraju (w 2015 r. – 3,5%, a w 2021 r. – 4,1%).

Mapa 41. Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach^a na 1 mieszkańca w 2022 r. (ceny bieżące)
 Map 41. Investment outlays in enterprises^a per capita in 2022 (current prices)

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; według lokalizacji inwestycji.
 a Data concern economic entities employing more than 9 persons; by investment location.

W drugiej części analizy dane o **nakładach inwestycyjnych** dotyczą przedsiębiorstw niefinansowych, w których liczba pracujących przekracza 49 osób (na podstawie kwartalnego sprawozdania F-01/I-01⁴); dane prezentowane są zgodnie z siedzibą inwestora.

Nakłady inwestycyjne na nowe obiekty majątkowe oraz ulepszenie istniejących, poniesione przez badane przedsiębiorstwa, w 2023 r. wyniosły 3679,7 mln zł i były (w cenach bieżących) o 5,2% wyższe od osiągniętych w poprzednim roku. W kraju wartość nakładów inwestycyjnych – licząc w cenach bieżących – zwiększyła się o 14,0% w skali roku.

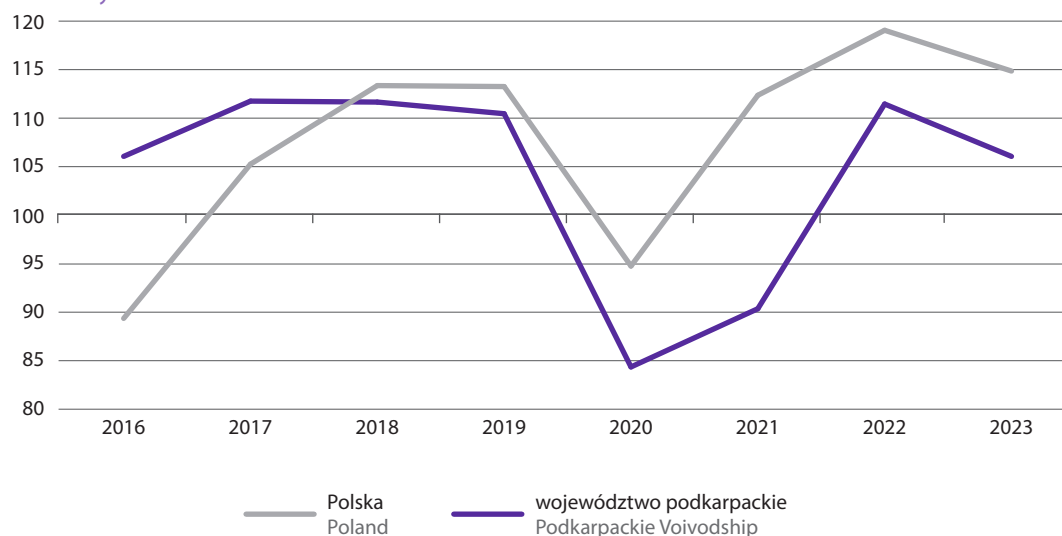
⁴ Dane dotyczą przedsiębiorstw niefinansowych (jednostek prawnych) prowadzących księgi rachunkowe, w których liczba pracujących wynosi 50 i więcej osób. Dane nie obejmują rolnictwa, leśnictwa, łowiectwa i rybactwa (sekcja A według PKD 2007); działalności finansowej i ubezpieczeniowej (sekcja K według PKD 2007); szkół wyższych; samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej; instytucji kultury posiadających osobowość prawną oraz związków zawodowych, organizacji religijnych i politycznych.

Wykres 55. Dynamika nakładów inwestycyjnych przedsiębiorstw niefinansowych (ceny bieżące)

Rok poprzedni=100

Chart 55. Indices of investment outlays of non-financial enterprises (current prices)

Previous year=100

Nakłady na środki trwałe to nakłady na: budynki i budowle (obejmują budynki i lokale oraz obiekty inżynierii lądowej i wodnej), w tym m.in. roboty budowlano-montażowe, dokumentacje projektowo-kosztorysowe; maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia (łącznie z przyrządami, ruchomościami i wyposażeniem); środki transportu; inne, tj. melioracje wodne, poprawę walorów (ulepszenie) gruntów, inwentarz żywy (stado podstawowe) i zasadzenia wieloletnie oraz odsetki od kredytów i pożyczek inwestycyjnych za okres realizacji inwestycji.

Pozostałe nakłady to nakłady na tzw. pierwsze wyposażenie inwestycji oraz inne koszty związane z realizacją inwestycji. Nakłady te nie zwiększają wartości środków trwałych.

Tablica 35. Nakłady inwestycyjne przedsiębiorstw niefinansowych (ceny bieżące)

Table 35. Investment outlays of non-financial enterprises (current prices)

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2022	2023
Ogółem Total				
w mln zł in million PLN	2982,6	3528,8	3496,3	3679,7
Polska=100 Poland=100	2,2	2,4	1,8	1,6
W tym – w % – nakłady na: Of which – in % – outlays on:				
Budynki i budowle Buildings and structures	32,5	29,0	26,6	26,0
Zakupy Purchases	67,2	70,4	73,3	73,7
maszyn, urządzeń technicznych i narzędzi machinery, technical equipment and tools	59,5	62,2	60,2	61,0
środków transportu transport equipment	7,7	8,2	13,1	12,7

Z ogólnej kwoty nakładów zrealizowanych przez podkarpackie przedsiębiorstwa na maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia przeznaczono 2243,8 mln zł (o 6,7% więcej niż w 2022 r.), na budynki i budowle – 958,1 mln zł (o 3,1% więcej), a na środki transportu – 468,4 mln zł (o 2,4% więcej). Wartość zakupów inwestycyjnych wyniosła 2712,2 mln zł i w porównaniu z poprzednim rokiem zwiększyła się o 5,9%, a udział tych zakupów w nakładach ogółem zwiększył się o 0,4 p.proc. w skali roku.

Wyższe nakłady, w porównaniu z 2022 r., poniosły przedsiębiorstwa prowadzące działalność m.in. w sekcjach: handel; naprawa pojazdów samochodowych (o 41,6%), budownictwo (o 9,2%), przetwórstwo przemysłowe (o 4,3%) oraz transport i gospodarka magazynowa (o 4,2%). Spadek nakładów w porównaniu z ubiegłym rokiem zanotowały m.in. przedsiębiorstwa działające w obsłudze rynku nieruchomości (o 24,5%) oraz w dostawie wody; gospodarowaniu ściekami i odpadami (o 23,9%).

W omawianym roku inwestowały głównie przedsiębiorstwa prowadzące działalność w zakresie: przetwórstwa przemysłowego (na które przypadało 68,1% ogółu poniesionych nakładów), handlu; naprawy pojazdów samochodowych (12,4%), transportu i gospodarki magazynowej (6,9%) oraz dostawy wody; gospodarowania ściekami i odpadami; rekultywacji (4,1%).

Wartość kosztorysowa inwestycji dotyczy nakładów na budowę środków trwałych zarówno rozpoczętą i zakończoną, jak również rozpoczętą i niezakończoną w roku sprawozdawczym, przyjmując wartość w cenach bieżących wynikającą z dokumentacji projektowo-kosztorysowej, z uwzględnieniem ewentualnych zmian w wartości kosztorysowej dokonanych do końca roku sprawozdawczego.

Przez **inwestycje nowo rozpoczęte** rozumie się te budowy środków trwałych, których realizację faktycznie rozpoczęto w roku sprawozdawczym.

W 2023 r. rozpoczęto 1156 inwestycji (o 14,2% mniej niż w poprzednim roku) o łącznej wartości kosztorysowej 801,2 mln zł (zrost o 29,8% w porównaniu z 2022 r.). W kraju w 2023 r. rozpoczęto o 5,4% mniej inwestycji niż przed rokiem o wartości kosztorysowej niższej o 9,5%. W województwie podkarpackim na ulepszenie (tj. przebudowę, rozbudowę, rekonstrukcję lub modernizację) istniejących środków trwałych przypadało 17,9% wartości kosztorysowej wszystkich rozpoczętych inwestycji (w 2022 r. – 22,6%). Zwiększyła się w skali roku wartość kosztorysowa inwestycji rozpoczętych przez przedsiębiorstwa działające m.in. w przetwórstwie przemysłowym (o 49,0%) oraz w handlu; naprawie pojazdów samochodowych (o 9,9%), a obniżyła się m.in. w dostawie wody; gospodarowaniu ściekami i odpadami; rekultywacji (o 12,2%).

6.3. Produkcja i usługi

6.3. Production and services

Rolnictwo

Agriculture

W województwie podkarpackim w 2023 r. uzyskano wyższą niż przed rokiem produkcję zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi, rzepaku i rzepiku oraz buraków cukrowych, natomiast produkcja ziemniaków była niższa. O wyższym poziomie produkcji zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi zadecydowała wyższa wydajność z 1 ha powierzchni uprawy. W przypadku rzepaku i rzepiku oraz buraków cukrowych na zwiększenie produkcji miało wpływ wyższe plonowanie i wyższa powierzchnia uprawy. O zmniejszeniu produkcji ziemniaków zadecydowała mniejsza powierzchnia.

W 2023 r., w odniesieniu do roku poprzedniego, zmniejszyło się pogłowie bydła, owiec i trzody chlewnej. Odnotowano wzrost skupu podstawowych produktów rolnych, z wyjątkiem żywca wieprzowego. W stosunku do poprzedniego roku znacznie spadły ceny skupu pszenicy i żyta. Mniej płacono również za żywiec wołowy i drobiowy oraz mleko, a więcej za ziemniaki i żywiec wieprzowy.

W 2022 r. w województwie podkarpackim odnotowano zmniejszenie globalnej produkcji rolniczej w odniesieniu do 2021 r. (w cenach stałych) o czym zadecydowała niższa wartość zarówno produkcji roślinnej, jak i produkcji zwierzęcej. Spadek produkcji końcowej był wynikiem niższej produkcji zwierzęcej, natomiast produkcja roślinna była wyższa. Podobne kierunki zmian w skali roku notowano również w produkcji towarowej.

W 2023 r. zbiory zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi kształtowały się na poziomie 694,8 tys. ton, co stanowiło 2,6% zbiorów w kraju. Uzyskane zbiory były nieznacznie wyższe (o 0,3%) niż przed rokiem i wyższe (o 5,5%) niż w 2015 r. Zwiększenie produkcji zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi w odniesieniu do roku poprzedniego było wynikiem wyższego plonowania (o 7,8%). W 2023 r. uzyskano wyższą niż przed rokiem produkcję żyta (o 24,5%), pszenżyta (o 7,5%), jęczmienia (o 4,1%) i owsa (o 1,9%). Zbiory pszenicy były na poziomie sprzed roku, natomiast mniej zebrano mieszanek zbożowych (o 28,9%).

Zbiory rzepaku i rzepiku w 2023 r. przy zwiększonym areale uprawy (o 7,4%) i wyższej wydajności z 1 ha (o 3,1%) były wyższe od notowanych przed rokiem (o 10,9%) i wyniosły 85,0 tys. ton. W porównaniu z 2015 r. zbiory rzepaku i rzepiku były o 51,2% wyższe.

Rok 2023 był korzystny pod względem warunków agrometeorologicznych dla wzrostu korzeni w okresie wegetacji buraków cukrowych, plony tej uprawy były wyższe (o 11,4%) od uzyskanych w 2022 r. Zbiory buraków cukrowych wyniosły 473,8 tys. ton i były ponad 2-krotnie wyższe w porównaniu z rokiem poprzednim, jak i w odniesieniu do 2015 r.

Produkcja ziemniaków (bez powierzchni w ogrodach przydomowych) w województwie podkarpackim w 2023 r. wyniosła 277,0 tys. ton (co stanowiło 5,0% produkcji w kraju) i była o 25,2% niższa niż w 2022 r. i niższa o 40,3% w porównaniu z 2015 r. Średni plon ziemniaków z 1 ha był wyższy od uzyskanego w roku ubiegłym o 4,5%. Plony ziemniaków uzyskane w województwie podkarpackim w odniesieniu do średnich w kraju były niższe o 5,4%.

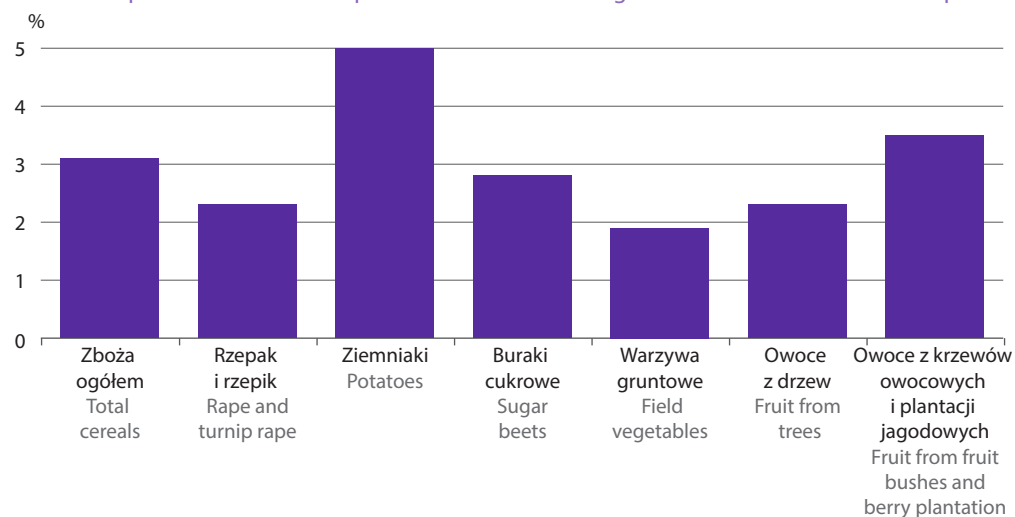
Tablica 36. Plony wybranych ziemiopłodów rolnych
Table 36. Yields of selected agricultural crops

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2022	2023	2023 Polska Poland
	z 1 ha w dt per 1 ha in dt				
Zboża ogółem Total cereals	34,6	47,4	47,1	51,4	49,9
w tym zboża podstawowe z mieszankami zbożowymi of which basic cereals with cereal with	32,3	37,3	39,8	42,9	45,6
w tym: of which:					
pszenica wheat	35,5	39,8	43,9	47,7	53,8
żyto rye	26,0	31,4	29,6	32,1	35,5
jęczmień barley	32,0	35,9	37,8	40,0	44,9
Rzepak i rzepik Rape and turnip rape	24,0	33,6	32,7	33,7	33,9
Ziemniaki ^a Potatoes ^a	225	290	268	280	296
Buraki cukrowe Sugar beets	529	562	594	662	650

a Bez ogrodów przydomowych.
a Excluding kitchen gardens.

Wykres 56. Udział województwa w krajowej produkcji wybranych ziemiopłodów rolnych i ogrodnictwa w 2023 r.

Chart 56. The Voivodship's share in domestic production of selected agricultural and horticultural crops in 2023

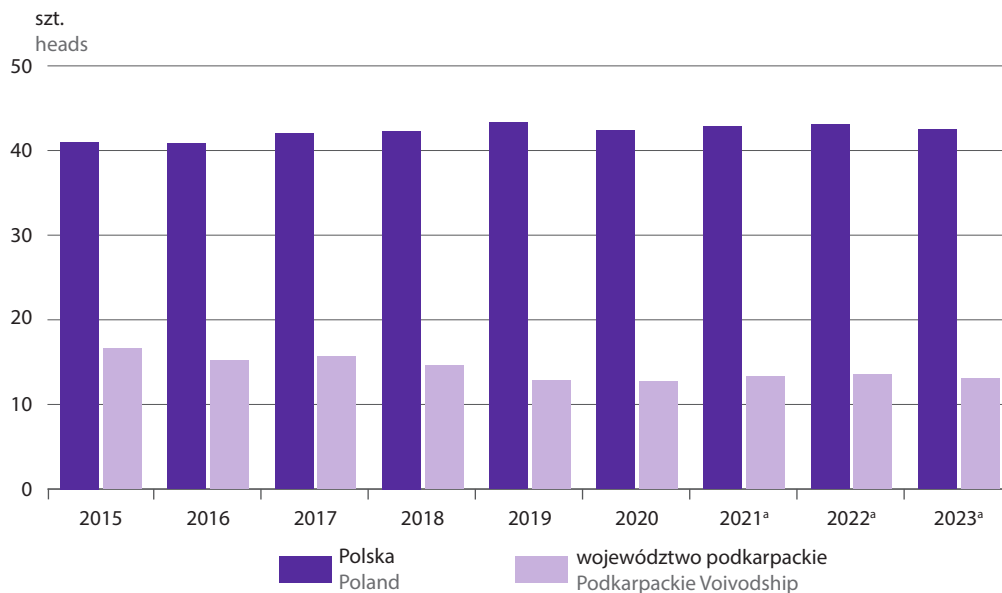

Pogłowie bydła w 2023 r. (stan w czerwcu) w województwie liczyło 75,0 tys. szt., co stanowiło 1,2% pogłowia bydła w kraju. W porównaniu z 2022 r. liczebność stada zmniejszyła się o 2,9% (w Polsce było mniejsze o 1,3%), a w odniesieniu do 2015 r. zmniejszyła się o 21,5% (w kraju odnotowano wzrost o 6,7%). W ogólnym pogłowie bydła 46,7% stanowiły krowy (dla Polski odsetek ten wyniósł 34,1%). Obsada bydła na 100 ha użytków rolnych w czerwcu 2023 r. wyniosła 13,1 szt. (wobec 42,5 szt. w kraju).

Wykres 57. Obsada bydła na 100 ha użytków rolnych

Stan w dniu 1 czerwca

Chart 57. Cattle density per 100 ha of agricultural land
As of 1 June

a Jako podstawę przeliczeń przyjęto powierzchnię użytków rolnych według stanu w dniu 1 czerwca 2020 r.
a The basis for the conversion was the agricultural area as at 1 June 2020.

Pogłowie trzody chlewnej w 2023 r., według stanu w czerwcu, ukształtowało się na poziomie 74,1 tys. szt. (w tym 7,2 tys. szt. tj. 9,8% stanowiły lochy). W porównaniu z 2022 r. wielkość stada trzody chlewnej zmniejszyła się o 4,4% (w Polsce było mniejsze o 1,8%). W porównaniu z 2015 r. pogłowie trzody chlewnej zmniejszyło się o 55,6% (w kraju zmniejszyło się o 18,9%). Udział województwa podkarpackiego w ogólnokrajowym pogłowie trzody wyniósł 0,8%.

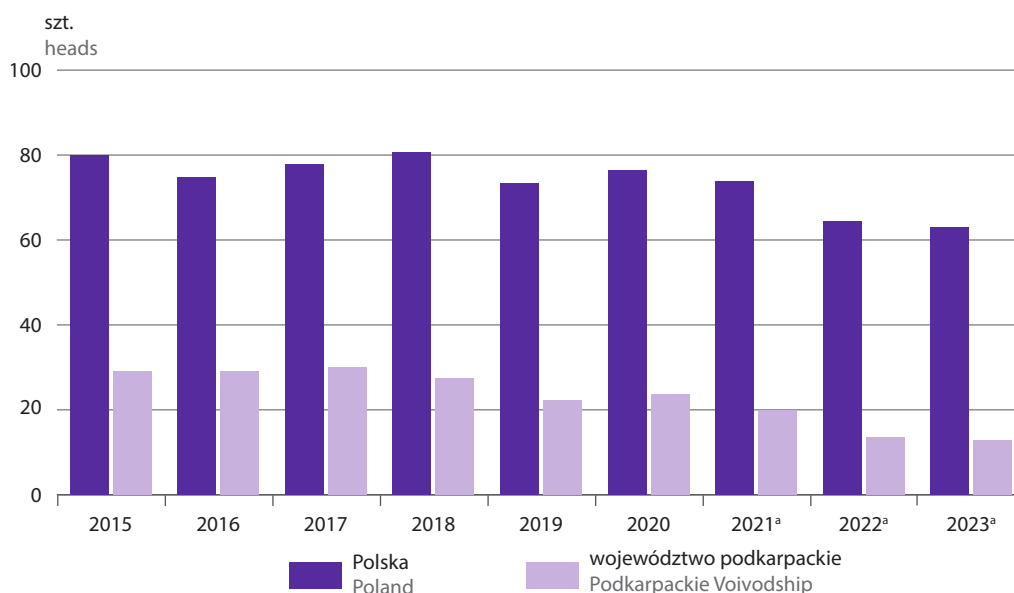
W czerwcu 2023 r. obsada trzody chlewnej na 100 ha użytków rolnych wyniosła – 12,9 szt. (w 2022 r. – 13,5 szt., a w 2015 r. – 29,1 szt.), wobec 63,1 szt. w kraju (w 2022 r. – 64,3 szt., a w 2015 r. – 80,0 szt.).

Wykres 58. Obsada trzody chlewnej na 100 ha użytków rolnych

Stan w dniu 1 czerwca

Chart 58. Pig density per 100 ha of agricultural land

As of 1 June

a Jako podstawę przeliczeń przyjęto powierzchnię użytków rolnych według stanu w dniu 1 czerwca 2020 r.
 a The basis for the conversion was the agricultural area as at 1 June 2020.

W 2023 r. stado owiec (według stanu w czerwcu) liczyło 13,6 tys. szt., co stanowiło 4,9% pogłowia krajowego. W porównaniu z 2022 r. pogłowie owiec zmniejszyło się o 4,1% (w Polsce odnotowano spadek również o 4,1%). Porównując stan stada owiec z 2015 r., odnotowano jego spadek w województwie o 20,8% (w kraju było wyższe o 22,1%). Obsada owiec na 100 ha użytków rolnych wyniosła 2,4 szt. (w 2022 r. – 2,5 szt.), natomiast w kraju 1,9 szt.

W 2023 r. skupiono 215,1 tys. ton ziarna zbóż podstawowych konsumpcyjnych i paszowych (łącznie z mieszankami zbożowymi, bez ziarna siewnego). Skup był większy w odniesieniu do roku poprzedniego (o 16,2%) i większy w porównaniu z 2015 r. (o 21,7%). W kraju skup był większy od uzyskanego w roku poprzednim (o 24,1%) i większy w porównaniu z 2015 r. (o 7,7%). Skup zbóż podstawowych konsumpcyjnych i paszowych (łącznie z mieszankami zbożowymi, bez ziarna siewnego) województwa podkarpackiego stanowił 2,0% skupu ogólnokrajowego. W 2023 r. w województwie skupiono 189,6 tys. ton pszenicy. Skup pszenicy był większy w porównaniu z rokiem poprzednim (o 19,9%), a także większy w odniesieniu do 2015 r. (o 23,6%) i stanowił 2,5% skupu w kraju. Żyta skupiono 4,6 tys. ton, tj. więcej niż rok temu (o 93,8%), a mniej w porównaniu z 2015 r. (o 30,3%).

W omawianym roku odnotowano wzrost skupu ziemniaków w porównaniu z 2022 r. (o 20,9%), a spadek w odniesieniu do 2015 r. (o 2,3%) i w 2023 r. kształtował się na poziomie 30,8 tys. ton. Skup ziemniaków w województwie podkarpackim stanowił 1,7% skupu ogólnokrajowego. W kraju odnotowano wzrost skupu ziemniaków w porównaniu z poprzednim rokiem (o 8,9%) i wzrost w odniesieniu do 2015 r. (o 16,1%).

W 2023 r. skupiono 44,5 tys. ton żywca rzeźnego w wadze żywej (co stanowiło 0,7% skupu ogólnokrajowego), tj. o 3,6% mniej niż przed rokiem i o 46,4% mniej niż w 2015 r. W kraju odnotowano spadek skupu w odniesieniu do roku poprzedniego (o 2,8%), a wzrost w porównaniu z 2015 r. (o 13,9%).

W ciągu ostatniego roku skupiono 19,5 tys. ton żywca wieprzowego w wadze żywej, tj. mniej o 11,5% niż rok wcześniej i mniej o 49,3% niż w 2015 r. Skup żywca wołowego w 2023 r. ukształtował się na poziomie 5,3 tys. ton i był większy w porównaniu z rokiem poprzednim (o 2,0%), a mniejszy w odniesieniu do 2015 r. (o 29,5%).

Więcej (o 3,9%) niż przed rokiem skupiono żywca drobiowego. W 2023 r. skupiono 19,0 tys. ton tego surowca. W porównaniu z 2015 r. skup żywca drobiowego był o 44,4% mniejszy.

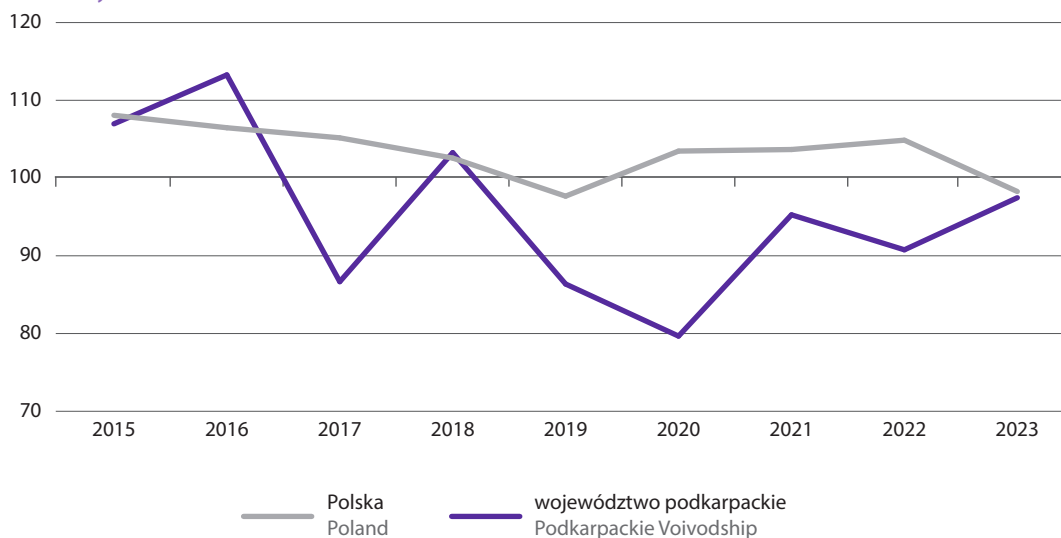
W województwie podkarpackim w 2023 r. skupiono 96,6 mln litrów mleka (co stanowiło 0,8% ogółu mleka skupionego w kraju). Skup mleka w województwie był większy w porównaniu ze skupem z roku poprzedniego (o 1,0%), a mniejszy (o 16,4%) niż w 2015 r. W kraju skupiono więcej mleka w porównaniu ze skupem sprzed roku, jak i z 2015 r. (odpowiednio o 1,7% i o 19,8%).

Wykres 59. Dynamika skupu żywca rzeźnego ogółem (w wadze żywej)

Rok poprzedni=100

Chart 59. Indices of total animals for slaughter procurement (in live weight)

Previous year=100

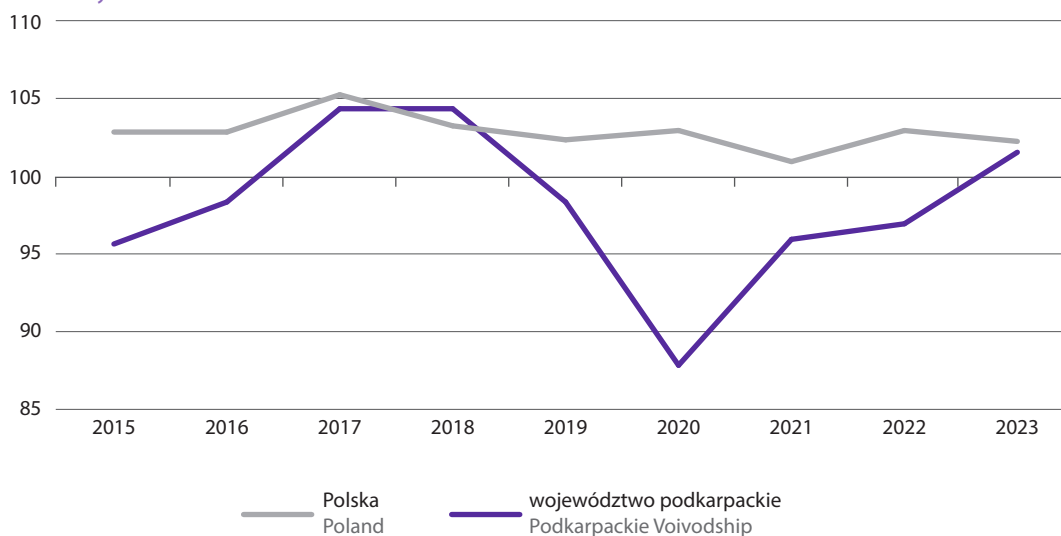

Wykres 60. Dynamika skupu mleka

Rok poprzedni=100

Chart 60. Indices of cows' milk procurement

Previous year=100

Średnia cena skupu pszenicy w województwie w 2023 r. wyniosła 87,57 zł za 1 dt (w kraju – 98,79 zł) i była o 38,3% niższa niż przed rokiem, a o 45,1% wyższa w porównaniu z 2015 r. Na targowiskach za 1 dt pszenicy płacono 139,23 zł (w kraju – 134,91 zł). Cena ta była niższa w porównaniu z ceną z 2022 r. (o 18,6%), a wyższa w porównaniu z ceną uzyskaną w 2015 r. (o 80,9%).

Cena skupu żyta w 2023 r. ukształtowała się na poziomie 71,07 zł za 1 dt (w kraju – 72,47 zł) i była niższa o 38,8% w porównaniu z ceną uzyskaną w 2022 r., a o 54,1% wyższa niż w 2015 r. W obrocie targowiskowym cena żyta była niższa niż w 2022 r. (o 16,1%), a w odniesieniu do ceny uzyskanej w 2015 r. była 2-krotnie wyższa, osiągając w 2023 r. poziom 124,44 zł za 1 dt (w Polsce – 106,64 zł).

W 2023 r. za ziemniaki jadalne w skupie płacono 93,98 zł za 1 dt (w kraju – 114,50 zł), tj. o 36,4% więcej niż przed rokiem i ponad 2-krotnie więcej niż w 2015 r. W obrocie targowiskowym cena ziemniaków ukształtowała się na poziomie 197,99 zł za 1 dt, tj. o 35,0% wyższym w stosunku do zanotowanego w 2022 r. i ponad 2-krotnie wyższym niż w 2015 r. W Polsce cena ziemniaków w 2023 r. wyniosła 203,34 zł za 1 dt.

Cena skupu żywca wołowego w 2023 r. wyniosła 9,65 zł za 1 kg (w kraju – 10,39 zł) i zmniejszyła się w stosunku do ceny uzyskanej w roku poprzednim (o 3,3%), a była wyższa w odniesieniu do 2015 r. (o 64,4%).

W omawianym roku za 1 kg żywca wieprzowego w skupie płacono średnio 8,25 zł (w kraju 8,34 zł), tj. o 24,8% więcej niż w roku poprzednim i o 95,0% więcej niż w 2015 r.

Cena skupu żywca drobiowego w województwie w 2023 r. osiągnęła poziom 5,71 zł za 1 kg (w kraju – 5,79 zł) i była o 8,8% niższa w porównaniu z notowaną w roku poprzednim, a o 47,9% wyższa niż w 2015 r.

W 2023 r. za 1 litr mleka płacono w skupie 2,06 zł (w kraju – 2,08 zł), tj. o 10,8% mniej niż przed rokiem, a o 90,7% więcej w odniesieniu do 2015 r.

Przeciętne roczne ceny skupu obliczono jako iloraz wartości (w cenach bieżących bez VAT) i ilości poszczególnych produktów rolnych.

Globalna produkcja rolnicza w 2022 r., w porównaniu z rokiem poprzednim, zmniejszyła się o 6,6%, o czym zadecydowała niższa niż rok wcześniej zarówno produkcja zwierzęca (o 13,8%), jak i produkcja roślinna (o 3,8%). Udział województwa podkarpackiego w ogólnokrajowej globalnej produkcji w 2022 r. wyniósł 2,1% i w przypadku produkcji roślinnej ukształtował się na poziomie 2,9%, a zwierzęcej – 1,1%. W 2022 r. produkcja globalna w kraju była wyższa (o 5,3%) w porównaniu z rokiem poprzednim. Odnotowano wzrost w produkcji roślinnej o 6,7% i wzrost w produkcji zwierzęcej o 3,7%.

Z wartości końcowej produkcji rolniczej w 2022 r., w województwie podkarpackim 62,6% stanowiła produkcja roślinna, natomiast na produkcję zwierzęcą przypadało 37,4%. Wartość produkcji końcowej w 2022 roku w porównaniu z rokiem poprzednim była o 3,5% niższa, wskutek spadku produkcji zwierzęcej (o 13,6%). Wartość produkcji roślinnej była wyższa (o 2,5%) niż przed rokiem.

W towarowej produkcji rolniczej w 2022 r. odnotowano zmniejszenie wartości produkcji ogółem (o 6,3%) przy spadku wartości produkcji zwierzęcej (o 16,3%), a niewielkim wzroście w produkcji roślinnej (o 0,4%).

Udział województwa podkarpackiego w ogólnokrajowej produkcji końcowej oraz towarowej wyniósł odpowiednio 1,8% i 1,7%.

Przemysł Industry

W 2022 r. produkcja sprzedana przemysłu w województwie przypadająca na 1 mieszkańca (w cenach bieżących) zwiększyła się w porównaniu z 2021 r. Spośród dwudziestu pięciu powiatów województwa podkarpackiego najwyższy udział w produkcji przemysłowej w 2022 r. odnotowano w powiecie mieleckim, a najniższy w bieszczadzkim oraz w leskim.

Produkcja sprzedana przemysłu w 2023 r. była wyższa niż przed rokiem, a pod względem dynamiki wzrostu województwo podkarpackie uplasowało się na 4. miejscu w kraju. Odnotowano także wzrost wydajności pracy, przy jednoczesnym zmniejszeniu się przeciętnego zatrudnienia w przemyśle.

Dane o **produkcji sprzedanej przemysłu** dotyczą działalności przemysłowej i nieprzemysłowej podmiotów gospodarczych zaliczanych do sekcji: B – „Górnictwo i wydobywanie”, C – „Przetwórstwo przemysłowe”, D – „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych” oraz E – „Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją”.

Dane o **wartości produkcji sprzedanej przemysłu** prezentuje się bez VAT i podatku akcyzowego, natomiast łącznie z wartością dotacji przedmiotowych do wyrobów i usług – w tzw. cenach bazowych.

W pierwszej części analizy dane o **produkcji sprzedanej przemysłu oraz o przeciętnym zatrudnieniu w przemyśle** dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

W 2022 r. produkcja przemysłowa 1742 badanych jednostek w województwie podkarpackim wyniosła (w cenach bieżących) 80 721,7 mln zł i stanowiła 3,4% przychodów krajowych. W odniesieniu do 2021 r. wartość produkcji była wyższa o 14,5%, licząc w cenach stałych (wobec wzrostu o 17,1% przed rokiem), a w stosunku do 2015 r. wzrosła o 77,9%. Najwyższy udział produkcji sprzedanej przemysłu spośród dwudziestu pięciu powiatów województwa podkarpackiego w 2022 r. odnotowano w powiecie mieleckim (16,1%), najniższy natomiast w bieszczadzkim oraz w leskim (po 0,1%). W stosunku do poprzedniego roku wzrost wartości produkcji przemysłowej odnotowano w dwudziestu czterech powiatach, których produkcja stanowiła 99,9% produkcji województwa. W porównaniu z 2021 r. najbardziej zwiększyła się wartość produkcji przemysłowej w powiecie rzeszowskim (o 3285,3 mln zł), obniżyła się natomiast jedynie w powiecie bieszczadzkim (o 43,7 mln zł).

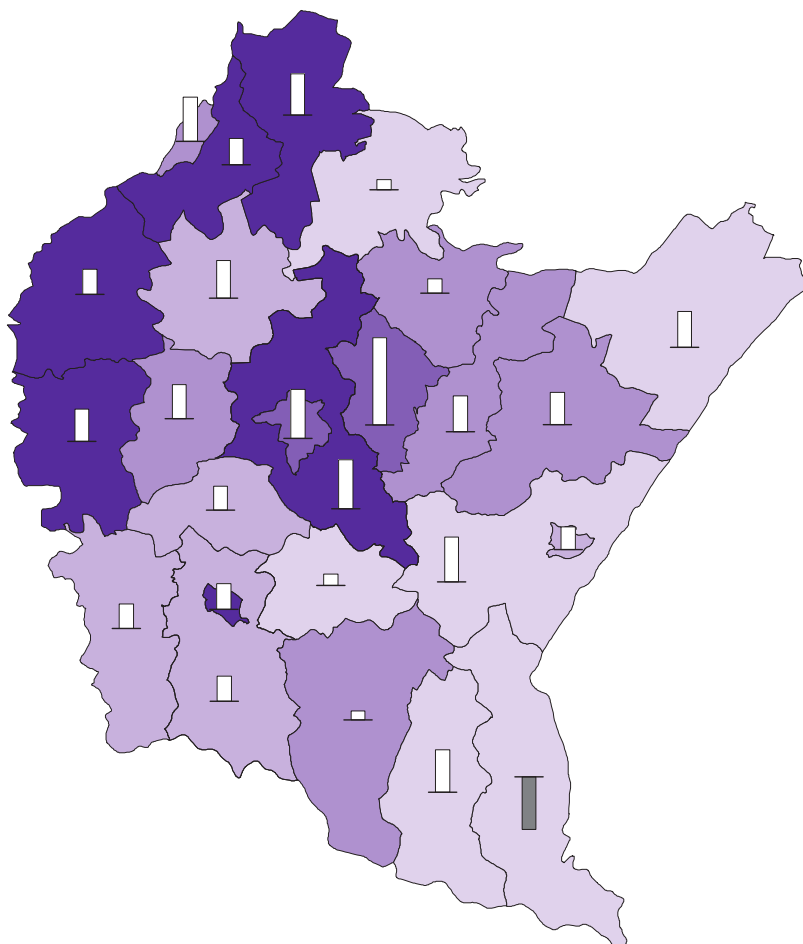
Produkcja sprzedana przemysłu (w cenach bieżących) w przeliczeniu na jednego mieszkańca w 2022 r. wyniosła 38 779 zł i w odniesieniu do 2021 r. wzrosła o 30,3% (w kraju wzrost o 31,8%), a w stosunku do 2015 r. wzrosła ponad 2-krotnie. Województwo podkarpackie pod względem wysokości produkcji sprzedanej przemysłu w przeliczeniu na 1 mieszkańca zajmowało 13. miejsce w kraju. W stosunku do poprzedniego roku wzrost tego wskaźnika odnotowano w dwudziestu czterech powiatach, w tym w największym stopniu wzrosła produkcja przemysłowa na 1 mieszkańca w powiecie łańcuckim (o 76,1%), obniżyła się natomiast jedynie w powiecie bieszczadzkim (o 45,7%).

Mapa 42. Produkcja sprzedana przemysłu na 1 mieszkańca (ceny bieżące) w 2022 r.
 Map 42. Sold production of industry per capita (current prices) in 2022

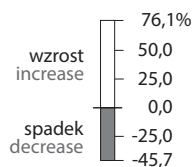
W tys. zł
 In thousand PLN

60,0 – 97,6
40,0 – 59,9
20,0 – 39,9
10,0 – 19,9
2,5 – 9,9

Polska Poland = 62,3
 woj. podkarpackie = 38,8
 Podkarpackie Voivodship

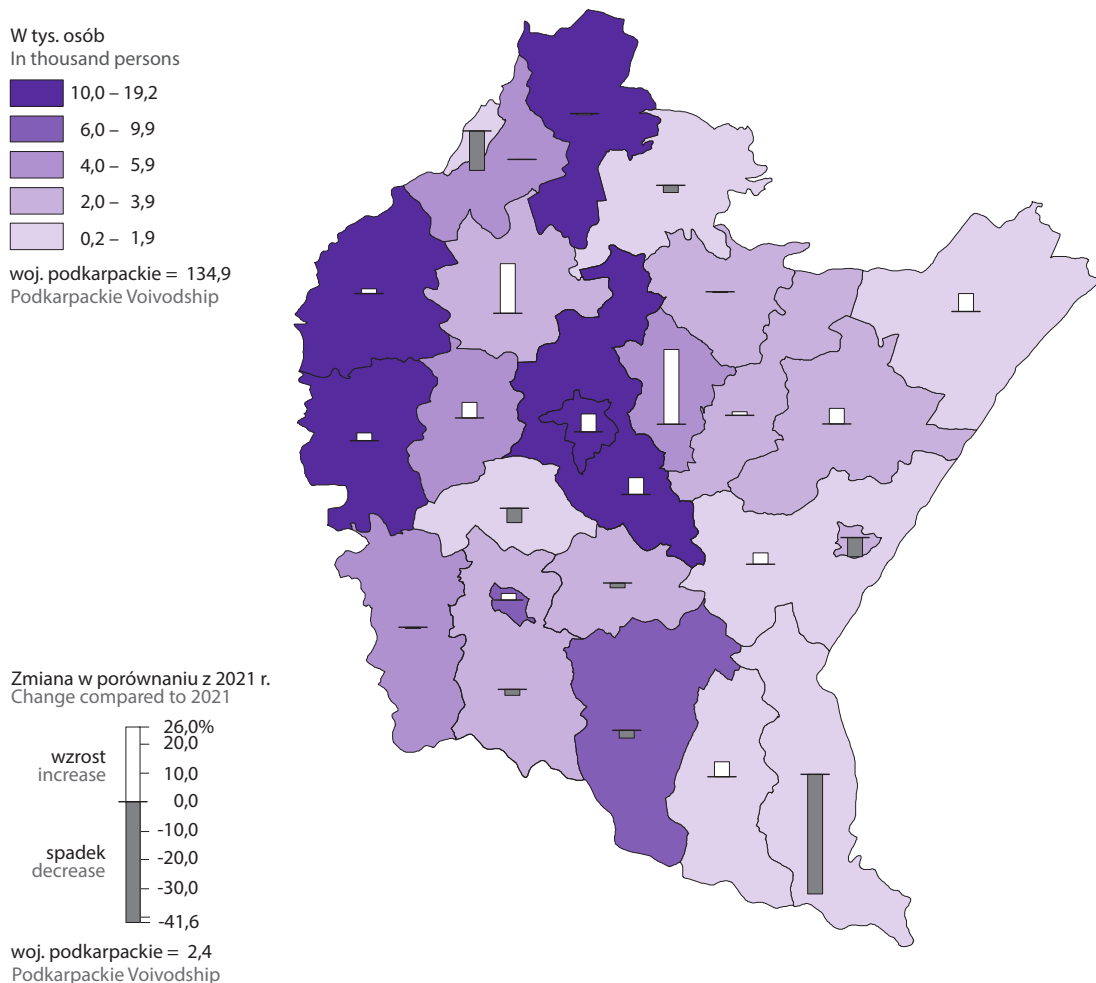
Zmiana w porównaniu z 2021 r.
 Change compared to 2021

Polska Poland = 31,8
 woj. podkarpackie = 30,3
 Podkarpackie Voivodship

W 2022 r. przeciętne zatrudnienie w przemyśle wyniosło 134,9 tys. osób (w przeliczeniu na etaty) i wzrosło zarówno w relacji do poprzedniego roku (o 2,4%), jak i w odniesieniu do 2015 r. (o 12,7%). Najwyższy udział w zatrudnieniu spośród powiatów województwa podkarpackiego odnotowano w powiecie mieleckim (14,2%), a najniższy w bieszczadzkim (0,1%). W czternastu powiatach w relacji do 2021 r. odnotowano wzrost przeciętnego zatrudnienia, w tym najbardziej wzrosło zatrudnienie w powiecie łańcuckim (o 26,0%), zmniejszyło się natomiast w powiecie bieszczadzkim (o 41,6%).

Mapa 43. Przeciętne zatrudnienie w przemyśle w 2022 r.
Map 43. Average employment in industry in 2022

W 2022 r. produkcja sprzedana przemysłu przypadająca na jednego zatrudnionego (w cenach bieżących) wyniosła 598,5 tys. zł wobec 472,5 tys. zł w 2021 r. oraz 305,9 tys. zł w 2015 r. Najwyższą wydajność pracy w 2022 r. odnotowano w powiecie rzeszowskim (960,7 tys. zł wobec 707,8 tys. zł w 2021 r.), najniższa zaś wystąpiła w powiecie bieszczadzkim (254,1 tys. zł wobec 274,7 tys. zł przed rokiem).

W drugiej części analizy dane o **produkcji sprzedanej przemysłu** oraz o **przeciętnym zatrudnieniu w przemyśle** dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; opracowane zostały na podstawie danych krótkookresowych pozyskiwanych z miesięcznych meldunków o działalności gospodarczej (formularz DG-1).

W 2023 r. produkcja sprzedana przemysłu w województwie podkarpackim osiągnęła wartość (w cenach bieżących) 86 939,6 mln zł i była wyższa (w cenach stałych) o 0,7% od uzyskanej w ubiegłym roku (w 2022 r. odnotowano wzrost o 15,4%). We wszystkich kwartalnych okresach narastających 2023 r. produkcja wzrosła w porównaniu z analogicznymi okresami 2022 r., w tym najbardziej w okresie od stycznia do czerwca (o 3,1%). W porównaniu z 2015 r., licząc w cenach stałych, produkcja wzrosła o 83,4%. W kraju produkcja sprzedana była o 1,5% niższa niż przed rokiem (wobec wzrostu o 10,2% w 2022 r.). Województwo podkarpackie w 2023 r. wytworzyło 3,5% krajowej produkcji sprzedanej przemysłu. Pod wzglę-

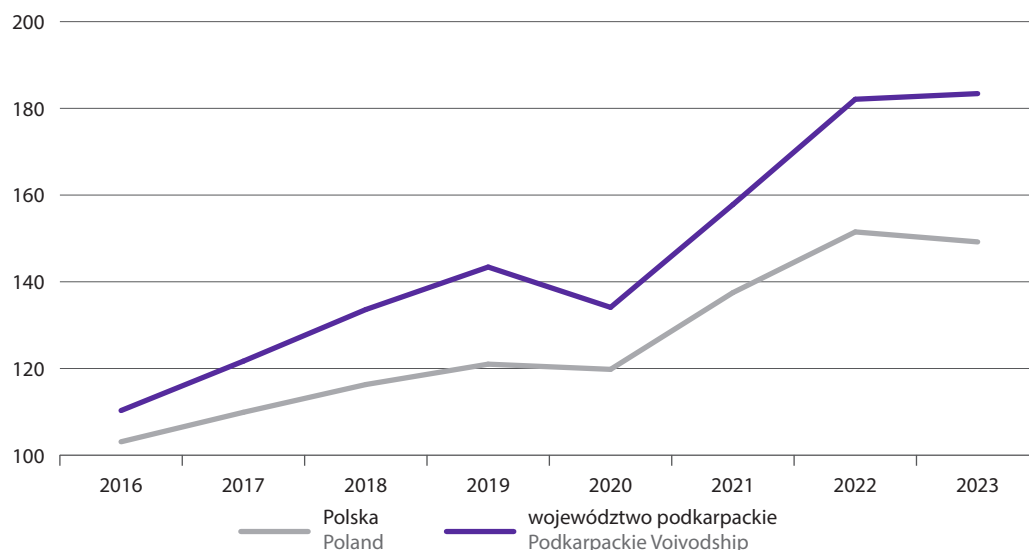
dem wartości produkcji sprzedanej przemysłu województwo podkarpackie uplasowało się, podobnie jak w ubiegłym roku, na 9. miejscu w kraju, a pod względem dynamiki wzrostu produkcji sprzedanej na 4. pozycji (przed rokiem na 3.).

Tablica 37. Przemysł
Table 37. Industry

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2022	2023
Produkcja sprzedana przemysłu (ceny bieżące) Sold production of industry (current prices)				
w mln zł in million PLN	37458,3	51559,1	84984,0	86939,6
Polska=100 Poland=100	3,1	3,4	3,4	3,5
Udział produkcji sprzedanej przetwórstwa przemysłowego w produkcji sprzedanej przemysłu (ceny bieżące) w % Share of sold production of manufacturing in sold production of industry (current prices) in %	95,4	95,5	93,5	94,3
Przeciętne zatrudnienie w przemyśle w tys. Average paid employment in industry in thousands	119,5	129,4	137,0	135,9

Wykres 61. Dynamika produkcji sprzedanej przemysłu (ceny stałe)
2015=100

Chart 61. Indices of sold production of industry (constant prices)
2015=100

Decydujący wpływ na dynamikę produkcji sprzedanej przemysłu województwa miała sekcja przetwórstwo przemysłowe, której udział w produkcji całkowitej wyniósł 94,3% (w kraju 82,3%) i zwiększył się o 0,8 p.proc. w porównaniu z poprzednim rokiem. W przetwórstwie przemysłowym produkcja sprzedana wyniosła 82 007,5 mln zł i w stosunku do 2022 r. zwiększyła się (w cenach stałych) o 1,7%, natomiast w dostawie wody; gospodarowaniu ściekami i odpadami; rekultywacji odnotowano spadek produkcji (o 3,1%).

W 2023 r. wzrost produkcji sprzedanej w skali roku, licząc w cenach stałych, wystąpił w 10 działach przemysłu (spośród 31 występujących w województwie). Uwzględniając działy o znaczącym udziale w produkcji sprzedanej przemysłu, wzrosty odnotowano w:

- naprawie, konserwacji i instalowaniu maszyn i urządzeń (o 32,6%),
- produkcji pozostałego sprzętu transportowego (o 25,7%),
- produkcji wyrobów z metali (o 23,2%),
- produkcji komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych (o 18,2%),
- produkcji artykułów spożywczych (o 2,0%).

Natomiast niższa niż przed rokiem była produkcja:

- chemikaliów i wyrobów chemicznych (o 39,4%),
- wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych (o 17,1%),
- mebli (o 11,7%),
- maszyn i urządzeń (o 7,4%),
- wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny (o 5,6%),
- metali (o 2,7%),
- pojazdów samochodowych, przyczep i naczep (o 2,5%),
- wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych (o 2,1%).

Największy udział w strukturze produkcji sprzedanej przemysłu miała produkcja wyrobów z metali (12,4% wobec 10,4% przed rokiem), a następnie produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych (11,4% wobec 11,5% w 2022 r.).

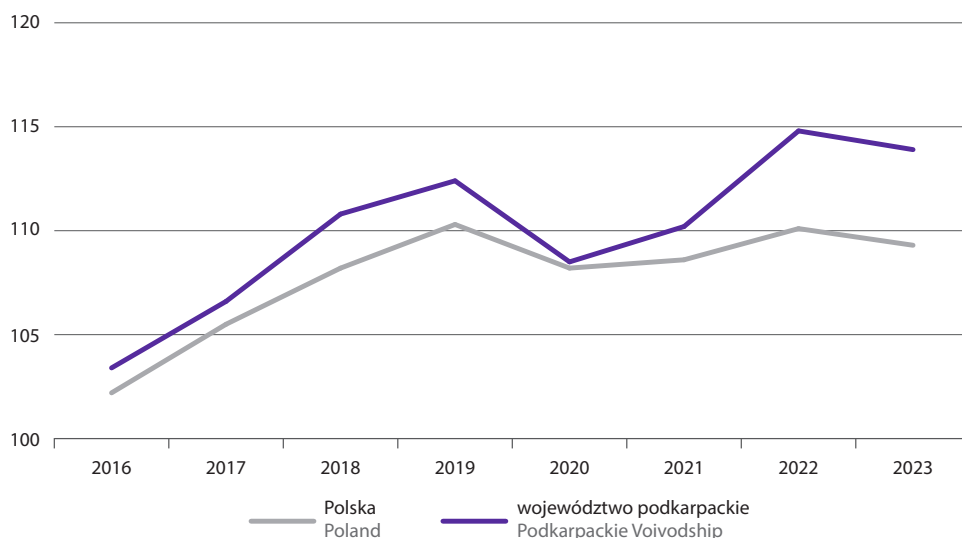
Wzrostowi produkcji sprzedanej przemysłu towarzyszył spadek przeciętnego zatrudnienia w przemyśle. W 2023 r. przeciętne zatrudnienie wyniosło 135,9 tys. osób (w przeliczeniu na etaty) i obniżyło się o 0,8% w odniesieniu do ubiegłego roku (w 2022 r. wzrost o 4,2%), w tym w przetwórstwie przemysłowym odnotowano spadek o 0,9%. Jednocześnie sekcja ta miała największy udział w zatrudnieniu ogółem w przemyśle (91,9% wobec 92,0% przed rokiem). W kraju przeciętne zatrudnienie w przemyśle było niższe o 0,7% niż w poprzednim roku (w 2022 r. wzrost o 1,4%).

Wykres 62. Dynamika przeciętnego zatrudnienia w przemyśle

2015=100

Chart 62. Indices of average paid employment in industry

2015=100

W 2023 r. wydajność pracy w przemyśle, mierzona wartością produkcji sprzedanej na jednego zatrudnionego (w cenach bieżących) wyniosła 639,8 tys. zł i była wyższa (w cenach stałych) w stosunku do poprzedniego roku o 1,5% (w kraju spadek o 0,8%), przy jednoczesnym wzroście wynagrodzeń – o 12,9%. Wzrost wydajności pracy, licząc w cenach stałych, w ujęciu rocznym odnotowano również w przetwórstwie przemysłowym (o 2,6%).

Budownictwo Construction

W województwie podkarpackim w 2023 r. zwiększyła się w skali roku zarówno produkcja sprzedana budownictwa, jak również produkcja budowlano-montażowa. Wydajność pracy w budownictwie była wyższa niż przed rokiem, przy jednoczesnym spadku przeciętnego zatrudnienia.

W 2023 r. w porównaniu z rokiem poprzednim spadła liczba mieszkań oddanych do użytkowania oraz ilość rozpoczętych budów. Wzrosła natomiast liczba mieszkań, na których budowę wydano pozwolenia lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym.

Dane zarówno o **produkcji sprzedanej budownictwa**, jak i **sprzedaży produkcji budowlano-montażowej** dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; opracowane zostały na podstawie danych pozyskiwanych z miesięcznych meldunków o działalności gospodarczej (formularz DG-1).

Produkcja sprzedana budownictwa w 2023 r. osiągnęła wartość 14 410,7 mln zł i była (w cenach bieżących) o 20,7% wyższa niż w 2022 r., kiedy notowano wzrost o 22,4%. W odniesieniu do 2015 r. produkcja wzrosła ponad 2-krotnie. W kraju w stosunku rocznym produkcja zwiększyła się o 6,4% (wobec wzrostu o 29,8% w 2022 r.). Udział produkcji sprzedanej budownictwa stanowił 3,4% produkcji krajowej (przed rokiem – 3,0%). Województwo podkarpackie pod względem wartości produkcji sprzedanej budownictwa uplasowało się na 10. miejscu w kraju (analogicznie jak w 2022 r.). Natomiast biorąc pod uwagę dynamikę wzrostu produkcji sprzedanej budownictwa w stosunku do poprzedniego roku, podkarpackie zajęło 3. miejsce spośród wszystkich województw (rok wcześniej – 14. pozycję).

Dane o **produkcji sprzedanej budownictwa** dotyczą działalności budowlanej i niebudowlanej podmiotów gospodarczych zaliczanych do sekcji „Budownictwo”.

Tablica 38. Budownictwo
Table 38. Construction

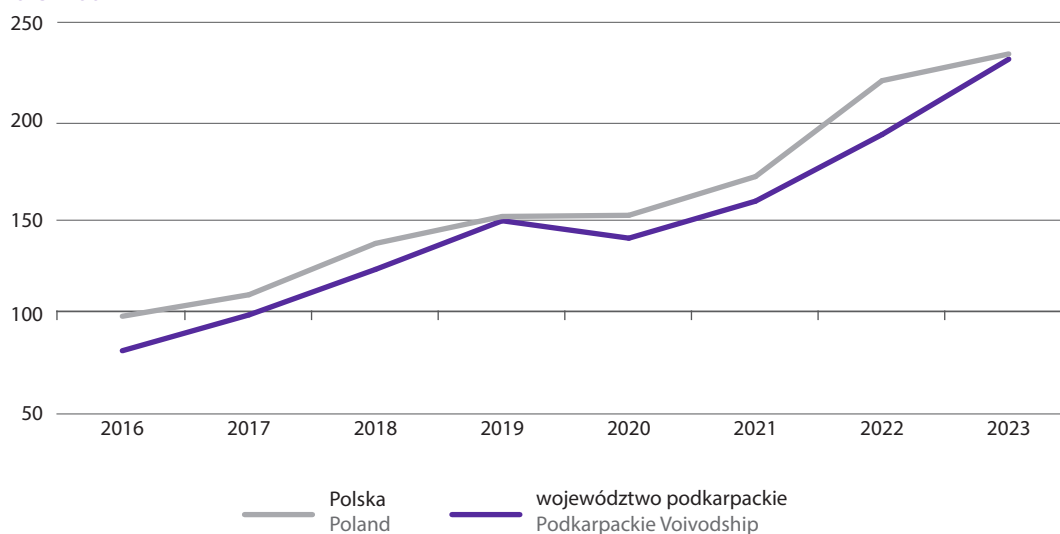
Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2022	2023
Produkcja sprzedana budownictwa (ceny bieżące): Sold production of construction (current prices):				
w mln zł in million PLN	6361,8	8540,7	11940,0	14410,7
Polska=100 Poland=100	3,5	3,2	3,0	3,4
Udział produkcji budowlano-montażowej w produkcji sprzedanej budownictwa (ceny bieżące) w % Share of construction and assembly production in sold production of construction (current prices) in %	52,9	54,0	53,5	61,4
Przeciętne zatrudnienie w budownictwie w tys. Average paid employment in construction in thousands	17,7	18,8	19,8	19,0

Wykres 63. Dynamika produkcji sprzedanej budownictwa (ceny bieżące)

2015=100

Chart 63. Indices of sold production of construction (current prices)

2015=100

Dane o **sprzedaży produkcji budowlano-montażowej** dotyczą robót zrealizowanych na terenie kraju, wykonanych siłami własnymi (tj. bez podwykonawców) na rzecz zleceniodawców przez podmioty budowlane zaliczane zgodnie z PKD 2007 do sekcji „Budownictwo”. Obejmują roboty budowlane o charakterze inwestycyjnym, remontowym i konserwacyjnym oraz budownictwo tymczasowe na placach budów.

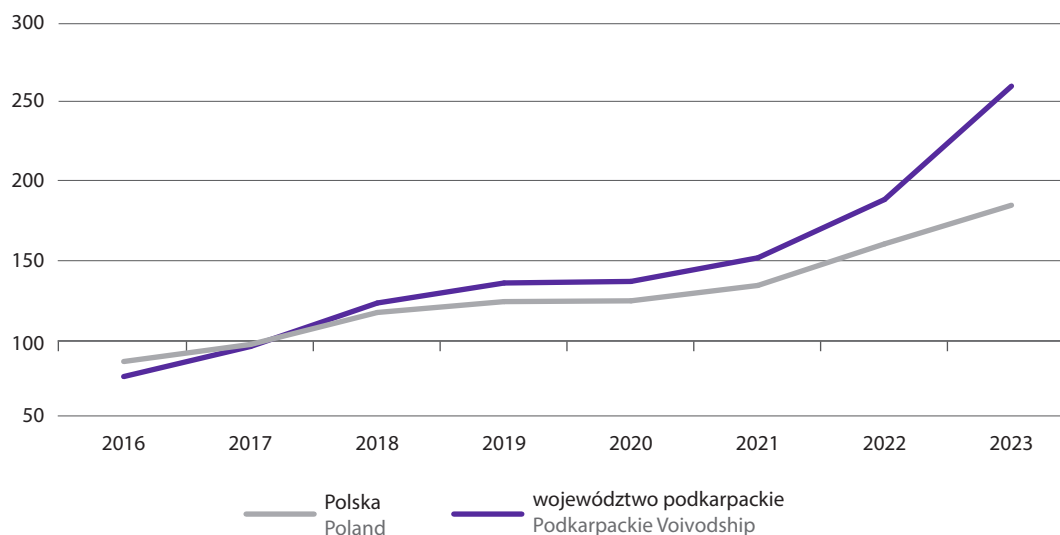
W porównaniu z poprzednim rokiem wartość sprzedaży produkcji budowlano-montażowej zrealizowanej przez przedsiębiorstwa zaliczane do sekcji budownictwo wyniosła 8844,1 mln zł i była (w cenach bieżących) o 38,4% wyższa (podczas gdy w 2022 r. wzrosła o 24,7%). W odniesieniu do 2015 r. produkcja wzrosła ponad 2,5-krotnie. W kraju odnotowano wzrost produkcji budowlano-montażowej o 15,4% (wobec wzrostu o 19,9% przed rokiem). W województwie podkarpackim produkcja budowlano-montażowa stanowiła 61,4% przychodów ogółem osiągniętych przez jednostki w sekcji budownictwo. Pod względem wartości produkcji budowlano-montażowej województwo podkarpackie zajmowało 8. pozycję w kraju (rok wcześniej – 9.), natomiast ze względu na wskaźnik dynamiki uplasowało się na 2. miejscu (przed rokiem na 8.).

Wykres 64. Dynamika produkcji budowlano-montażowej (ceny bieżące)

2015=100

Chart 64. Indices of construction and assembly production (current prices)

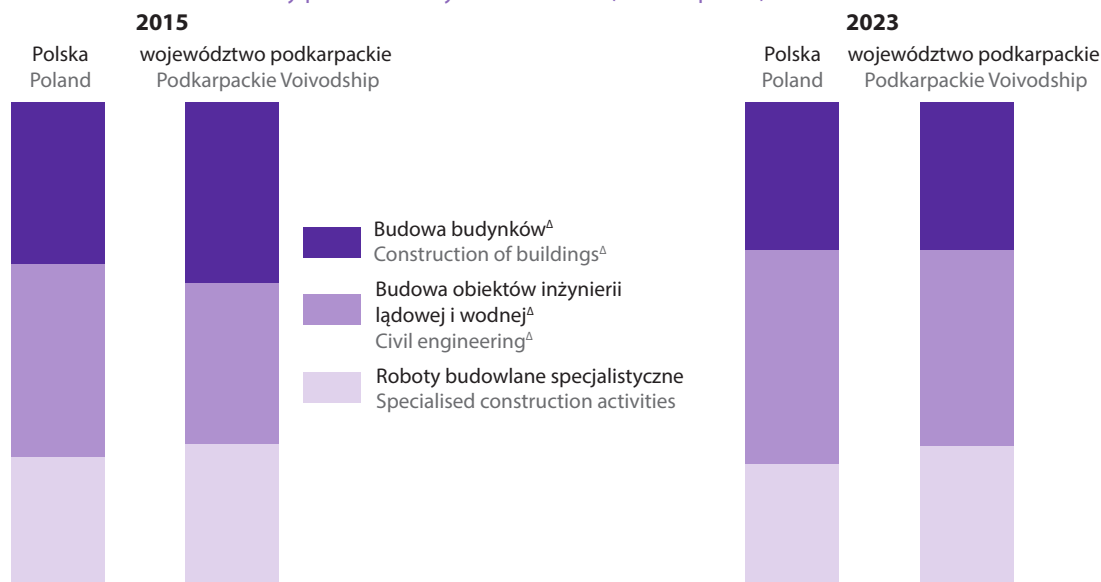
2015=100

Wzrost produkcji budowlano-montażowej w stosunku do poprzedniego roku wystąpił we wszystkich trzech działach budownictwa, w tym największy w podmiotach specjalizujących się w budowie obiektów inżynierii lądowej i wodnej (o 64,4%), a mniejszy w jednostkach, w których podstawowym rodzajem działalności jest budowa budynków (o 33,6%) oraz w podmiotach realizujących głównie roboty budowlane specjalistyczne (o 17,2%).

W strukturze produkcji budowlano-montażowej, w porównaniu z 2022 r., zwiększył się udział podmiotów specjalizujących się w budowie obiektów inżynierii lądowej i wodnej (o 6,4 p.proc. do 40,4%), zmniejszył się natomiast w jednostkach zajmujących się głównie robotami budowlanymi specjalistycznymi (o 5,3 p.proc. do 29,0%) oraz w jednostkach, w których podstawowym rodzajem działalności jest wznoszenie budynków (o 1,1 p.proc. do 30,6%). W odniesieniu do 2015 r. wzrost odnotowano w jednostkach specjalizujących się w budowie obiektów inżynierii lądowej i wodnej (o 7,1 p.proc.), przy niższym udziale w sprzedaży zarówno w jednostkach, w których podstawowym rodzajem działalności jest wznoszenie budynków (o 6,8 p.proc.), jak również w podmiotach realizujących głównie roboty budowlane specjalistyczne (o 0,3 p.proc.).

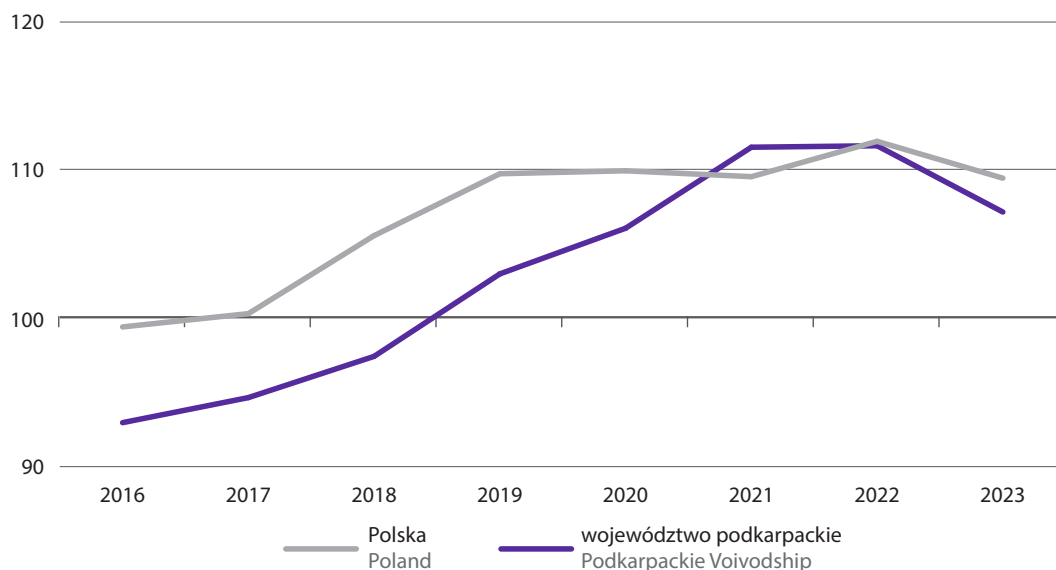
Wykres 65. Struktura produkcji budowlano-montażowej według działów PKD (ceny bieżące)
 Chart 65. Construction and assembly production by PKD divisions (current prices)

Zwiększeniu się produkcji sprzedanej budownictwa towarzyszył spadek przeciętnego zatrudnienia, które w 2023 r. wyniosło 19,0 tys. osób (w przeliczeniu na etaty) i zmniejszyło się o 4,0% w stosunku do 2022 r. (w kraju spadek o 2,2%). W porównaniu z 2015 r. zatrudnienie wzrosło o 7,1% wobec 9,4% w kraju.

Wykres 66. Dynamika przeciętnego zatrudnienia w budownictwie
 2015=100

Chart 66. Indices of average paid employment in construction
 2015=100

W 2023 r. wydajność pracy w budownictwie mierzona produkcją sprzedaną na jednego zatrudnionego (w cenach bieżących) ukształtowała się na poziomie 758,2 tys. zł i była o 25,7% wyższa w odniesieniu do poprzedniego roku (wobec wzrostu o 22,3% w 2022 r.), przy wynagrodzeniu wyższym o 6,6%.

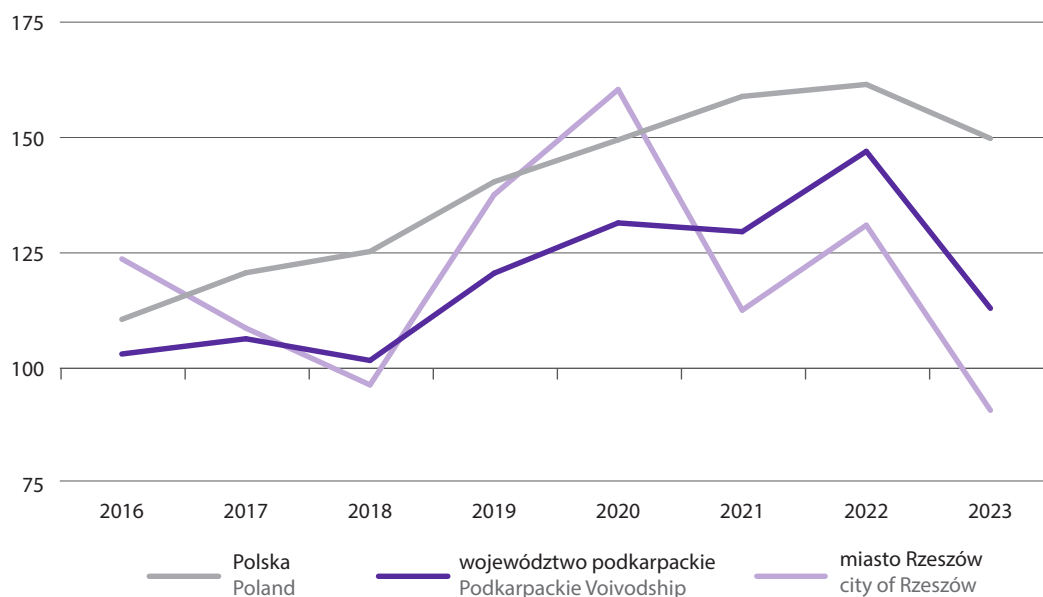
W 2023 r. w województwie podkarpackim oddano do użytkowania 8630 mieszkań, tj. o 23,0% mniej niż rok wcześniej, a o 13,0% więcej w porównaniu z liczbą mieszkań oddanych w 2015 r. W kraju oddano o 7,2% mniej mieszkań w porównaniu z 2021 r. i o 49,8% więcej w odniesieniu do 2015 r. Powierzchnia użytkowa mieszkań oddanych do użytkowania w województwie podkarpackim wyniosła w 2023 r. 956,0 tys. m² i była o 19,4% mniejsza niż przed rokiem (w kraju spadła o 9,6%).

Wykres 67. Dynamika liczby mieszkań oddanych do użytkowania

2015=100

Chart 67. Indices of the number of dwellings completed

2015=100

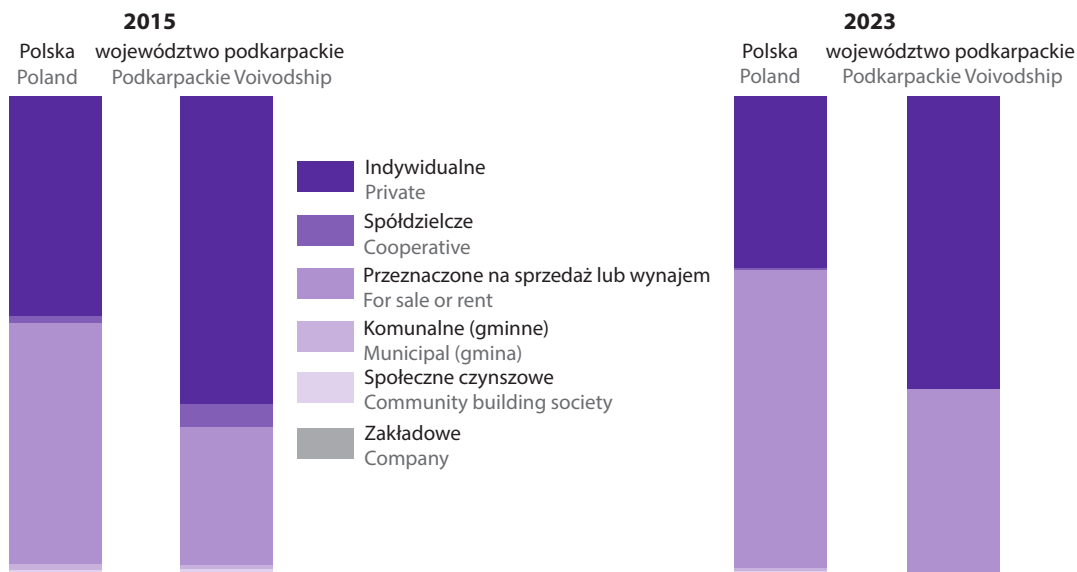
Tablica 39. Budownictwo mieszkaniowe

Table 39. Residential construction

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2022	2023	2023 Polska Poland
Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 ludności Dwellings completed per 1,000 population	3,6	4,8	5,4	4,2	5,9
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania w m ² Average useful floor area of a dwelling completed in m ²	108,4	102,8	105,7	110,8	90,0
Mieszkania, na których budowę wydano pozwolenia lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym na 1000 ludności Dwellings for which permits were granted or which were registered with a construction project per 1,000 population	3,6	6,4	5,4	6,0	6,4
Mieszkania, których budowę rozpoczęto na 1000 ludności Dwellings started per 1,000 population	3,4	5,5	4,9	4,2	5,0

W 2023 r., podobnie jak w latach poprzednich, w województwie podkarpackim największy udział w strukturze mieszkań oddanych do użytkowania miało budownictwo indywidualne – 61,2% (i jest to sytuacja odmienna niż w kraju, w którym dominującą formą jest budownictwo przeznaczone na sprzedaż lub wynajem). W porównaniu z 2022 r. na Podkarpaciu odnotowano w budownictwie indywidualnym spadek liczby mieszkań oddanych do użytkowania o 17,2% (w kraju spadek o 12,5%). W budownictwie przeznaczonym na sprzedaż lub wynajem, którego udział w ogólnej liczbie mieszkań oddanych do użytkowania stanowił w województwie 38,8% (w Polsce 62,2%), zanotowano w porównaniu z 2022 r. spadek o 26,5% (w kraju ich liczba zmniejszyła się o 4,4%).

Wykres 68. Struktura mieszkań oddanych do użytkowania według form budownictwa
Chart 68. Structure of dwellings completed by forms of construction

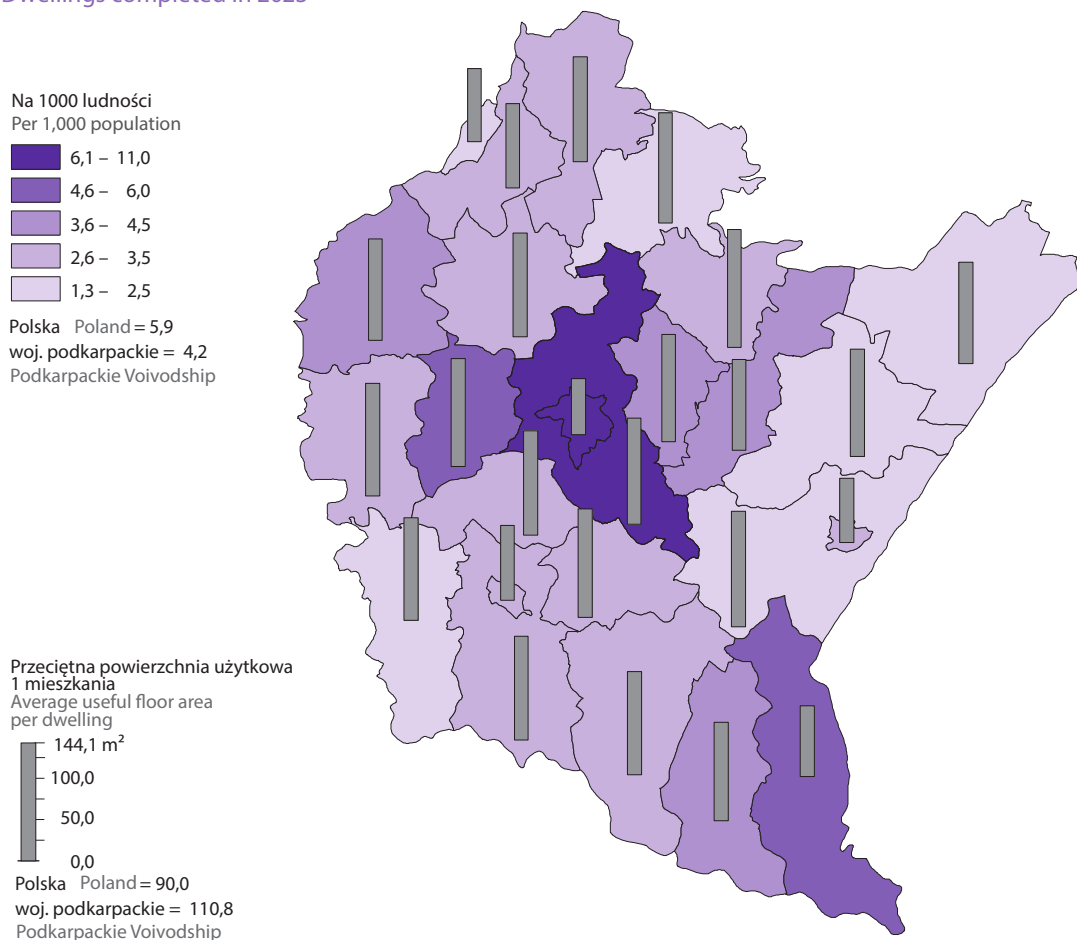
Powierzchnia użytkowa mieszkania jest to łączna powierzchnia pokoi, kuchni, przedpokoi, łazienek i wszystkich innych pomieszczeń wchodzących w skład mieszkania.

Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania w województwie podkarpackim w 2023 r. wyniosła 110,8 m² (w kraju – 90,0 m²) i wzrosła o 5,1 m² w porównaniu z przeciętną powierzchnią użytkową z roku poprzedniego (w kraju spadła o 2,3 m²). W odniesieniu do 2015 r. przeciętna powierzchnia 1 mieszkania w województwie podkarpackim wzrosła o 2,4 m², natomiast w Polsce zmniejszyła się o 9,8 m².

W województwie podkarpackim największą średnią powierzchnią użytkową w 2023 r. charakteryzowały się mieszkania oddane do użytkowania w budownictwie indywidualnym – 142,3 m², a najmniejszą mieszkania przeznaczone na sprzedaż lub wynajem – 61,1 m².

W 2023 r. największe mieszkania wybudowano w powiecie leżajskim (144,1 m²), następnie w przemyskim (142,3 m²) oraz dębickim (137,5 m²), a najmniejsze w Rzeszowie (68,7 m²), następnie w Przemyśle (78,4 m²) i powiecie bieszczadzkiem (86,7 m²).

Mapa 44. Mieszkania oddane do użytkowania w 2023 r.
Map 44. Dwellings completed in 2023

W 2023 r. w województwie podkarpackim wydano pozwolenia na budowę lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym 12 467 mieszkań, czyli o 11,2% więcej niż przed rokiem i o 62,8% więcej niż w 2015 r. (w kraju wydano o 19,0% mniej pozwoleń niż przed rokiem i o 28,0% więcej w odniesieniu do 2015 r.). Najwięcej pozwoleń na budowę mieszkań w 2023 r. wydano budującym z przeznaczeniem na sprzedaż lub wynajem (56,5%), następnie inwestorom indywidualnym (40,5% ogółu). W kraju dominującą formą budownictwa było budownictwo przeznaczone na sprzedaż lub wynajem, w ramach którego wydano 67,0% pozwoleń.

Większą niż przed rokiem liczbę pozwoleń na budowę lokali mieszkalnych wydano w 14 powiatach województwa, przy czym najwyższy wzrost odnotowano w Krośnie (ponad 2,7-krotny), następnie w powiecie stalowowolskim (ponad 2-krotny wzrost) oraz niżańskim (o 41,9%). Natomiast największy spadek odnotowano w Tarnobrzegu (o 58,6%), następnie w Przemyślu (o 54,5%) i powiecie przemyskim (o 53,1%).

W 2023 r. na terenie województwa podkarpackiego rozpoczęto budowę 8720 mieszkań, czyli o 14,1% mniej niż w 2022 r. (w skali kraju zanotowano spadek o 5,6%). W porównaniu z 2015 r. liczba rozpoczętych budów mieszkań zwiększyła się w województwie podkarpackim o 21,8% (w kraju wzrosła o 12,3%). Największą liczbę mieszkań, których budowę rozpoczęto w 2023 r. w województwie podkarpackim, zanotowano w budownictwie indywidualnym – 4699 (tj. 53,9%) oraz w budownictwie przeznaczonym na sprzedaż lub wynajem – 3794 (tj. 43,5%). W kraju dominującą formą budownictwa było budownictwo przeznaczone na sprzedaż lub wynajem, w którym rozpoczęto budowę 60,6% mieszkań.

W przekroju powiatowym, w porównaniu z 2022 r., w 12 powiatach odnotowano wzrost liczby mieszkań, których budowę rozpoczęto. Największym wzrostem charakteryzował się Tarnobrzeg (blisko 2,9-krotny wzrost), następnie Przemyśl (o 58,5%), powiat leżajski (o 54,5%) oraz brzozowski (o 35,3%). Spadek liczby mieszkań, których budowę rozpoczęto, odnotowano w trzynastu powiatach, w tym największy w Krośnie (o 70,8%), następnie w Rzeszowie (o 35,0%) i powiecie leskim (o 28,8%).

Rynek wewnętrzny

Internal market

W 2023 r. w województwie podkarpackim sprzedaż detaliczna w sektorze przedsiębiorstw była niższa niż przed rokiem. Niższa była również w skali roku sprzedaż hurtowa zarówno w jednostkach handlowych, jak i w hurtowych.

Dane zarówno o **sprzedaży detalicznej**, jak i **hurtowej** dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; opracowane zostały na podstawie danych pozyskiwanych z miesięcznych meldunków o działalności gospodarczej (formularz DG-1).

Sprzedaż detaliczna zrealizowana przez jednostki handlowe i niehandlowe w 2023 r. była (w cenach bieżących) o 0,9% niższa niż w 2022 r., kiedy notowano wzrost o 24,3%. W odniesieniu do 2015 r. sprzedaż wzrosła o 45,6%. W kraju sprzedaż detaliczna zwiększyła się o 5,0% w porównaniu z poprzednim rokiem (wzrost o 19,9% w 2022 r.).

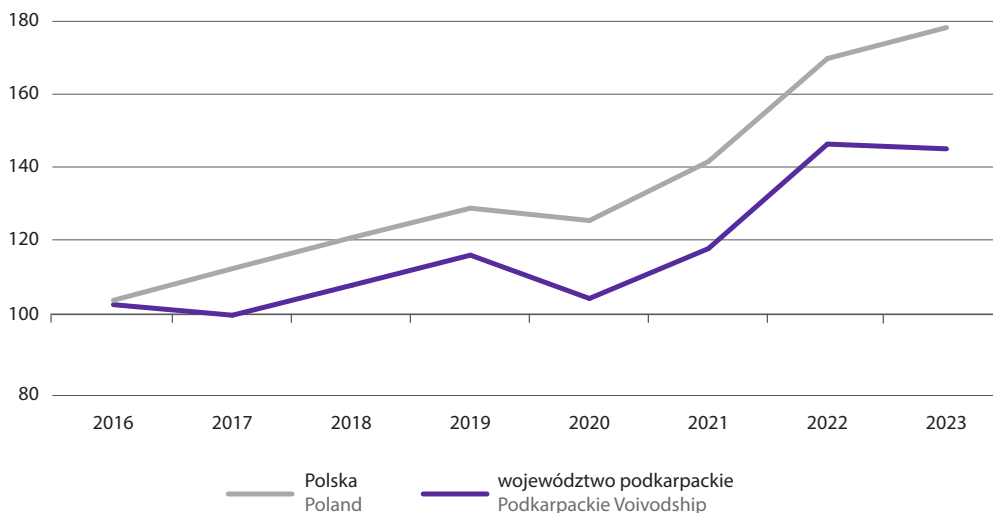
Dane o **sprzedaży detalicznej towarów** (łącznie z podatkiem VAT) obejmują sprzedaż towarów własnych i komisowych (nowych i używanych), dokonywaną w punktach sprzedaży detalicznej, placówkach gastronomicznych oraz innych punktach sprzedaży (np. składy, magazyny) w ilościach wskazujących na zakup dla potrzeb indywidualnych nabywców.

Wykres 69. Dynamika sprzedaży detalicznej towarów (ceny bieżące)

2015=100

Chart 69. Indices of retail sales of goods (current prices)

2015=100

Tablica 40. Dynamika sprzedaży detalicznej towarów^a (ceny bieżące)
 Table 40. Indices of retail sales of goods^a (current prices)

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2022	2023	2023 Polska Poland
	rok poprzedni=100 previous year=100				
Ogółem Total	114,1	89,8	124,3	99,1	105,0
w tym: of which:					
pojazdy samochodowe, motocykle, części motor vehicles, motorcycles, parts	92,1	76,4	110,2	102,8	111,3
żywność, napoje i wyroby tytoniowe food, beverages and tobacco products	103,4	98,4	127,6	102,5	110,8
pozostała sprzedaż detaliczna w niewyspecjali- zowanych sklepach other retail sale in non-specialised stores	109,1	.	138,0	103,2	.
farmaceutyki, kosmetyki, sprzęt ortopedyczny pharmaceuticals, cosmetics, orthopedic equipment	111,7	95,2	119,4	106,1	110,3
meble, RTV, AGD furniture, radio, TV and household appliances	127,9	92,6	117,9	139,4	95,1
prasa, książki, pozostała sprzedaż w wyspecja- lizowanych sklepach newspapers, books, other sale in specialized stores	124,7	40,2	109,6	177,7	92,2
pozostałe others	92,6	83,8	158,6	61,5	100,5

a Grupowania przedsiębiorstw dokonano na podstawie Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD 2007), zaliczając przedsiębiorstwo do określonej kategorii według przeważającego rodzaju działalności, zgodnie z aktualnym stanem organizacyjnym. Kształtowanie się dynamiki sprzedaży detalicznej wynika m.in. ze zmiany zarówno przeważającego rodzaju działalności przedsiębiorstwa, jak i zmian organizacyjnych.

a Enterprises were grouped on the basis of the Polish Classification of Activities (PKD 2007), and a given enterprise is included in a specific category by predominating kind of activity and according to its present organisational status. The retail sales index results, inter alia, from a change in both the predominating kind of activity of the enterprise and in its organisation.

W 2023 r. sprzedaż detaliczna w odniesieniu do poprzedniego roku zmniejszyła się w grupie pozostałe (o 38,5%), zwiększyła się natomiast w grupach:

- prasa, książki, pozostała sprzedaż w wyspecjalizowanych sklepach (o 77,7%),
- meble, RTV, AGD (o 39,4%),
- farmaceutyki, kosmetyki, sprzęt ortopedyczny (o 6,1%),
- pozostała sprzedaż detaliczna w niewyspecjalizowanych sklepach (o 3,2%),
- pojazdy samochodowe, motocykle, części (o 2,8%),
- żywność, napoje i wyroby tytoniowe (o 2,5%).

W strukturze sprzedaży detalicznej największy udział (ponad 10%) miały przedsiębiorstwa zajmujące się sprzedażą:

- żywności, napojów i wyrobów tytoniowych (34,2% wobec 33,0% w 2022 r.),
- w grupie pozostałe (14,5% wobec 23,4%),
- pojazdów samochodowych, motocykli, części (11,2% wobec 10,7%).

Dane o **sprzedaży hurtowej** towarów (łącznie z podatkiem VAT) obejmują sprzedaż z magazynów handlowych własnych lub użytkowanych, w których składowane towary stanowią własność przedsiębiorstw handlowych zaliczanych do sekcji „Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle”.

Sprzedaż hurtowa (w cenach bieżących) w jednostkach handlowych w 2023 r. była o 9,8% niższa niż przed rokiem (wobec spadku o 18,1% w kraju), w tym w przedsiębiorstwach hurtowych obniżyła się o 10,2% (w Polsce spadek o 24,7%). W odniesieniu do 2015 r. odnotowano ponad 2-krotny wzrost sprzedaży zarówno w jednostkach handlowych, jak i hurtowych.

W województwie podkarpackim, spośród grup o znaczącym udziale (ponad 2%) w sprzedaży ogółem przedsiębiorstw hurtowych, spadek w skali roku wystąpił w sprzedaży hurtowej żywności (o 7,0%), a udział tej grupy w sprzedaży hurtowej województwa wyniósł 5,2%. Z kolei wzrost w ujęciu rocznym odnotowano w sprzedaży hurtowej AGD, RTV, artykułów użytku domowego (o 3,9%) oraz w sprzedaży hurtowej niewyspecjalizowanej (o 0,3%), a udział tych grup w sprzedaży hurtowej województwa wyniósł odpowiednio 5,4% i 3,5%.

Transport

Transport

Ogólna długość dróg publicznych w 2022 r. wyniosła w województwie podkarpackim 21 770,2 km i w porównaniu z 2015 r. ich długość wzrosła o 931,2 km. Gęstość dróg krajowych o nawierzchni twardej w końcu 2022 r. wyniosła na Podkarpaciu 5,21 km na 100 km².

W 2022 r. na Podkarpaciu znajdowało się 745,9 km dróg dla rowerów, a ich gęstość wynosiła 4,18 km na 100 km².

Na terenie województwa podkarpackiego w 2022 r. funkcjonowały 803 krajowe linie regularnej komunikacji autobusowej, obsługujące trasy o łącznej długości 34,1 tys. km.

Tabor w przedsiębiorstwach komunikacji miejskiej w 2022 r. stanowiło 501 autobusów, którymi przewieziono 44,8 mln pasażerów.

Sieć infrastruktury drogowej stanowi podstawę transportu pasażerskiego i towarowego w województwie podkarpackim. Tworzą ją drogi krajowe i wojewódzkie, uzupełnione drogami powiatowymi i gminnymi. Przez województwo przebiega także autostrada A4.

Drogi publiczne to drogi zaliczone na podstawie przepisów ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych (tekst jednolity Dz.U. z 2023 r. poz. 645) do jednej z kategorii dróg, z których może korzystać każdy, zgodnie z ich przeznaczeniem. Ze względu na funkcje w sieci drogowej, dzielą się na następujące kategorie: drogi krajowe; drogi wojewódzkie; drogi powiatowe oraz drogi gminne. Drogi publiczne ze względu na rodzaj nawierzchni dzielą się na drogi o nawierzchni twardej oraz drogi o nawierzchni gruntowej.

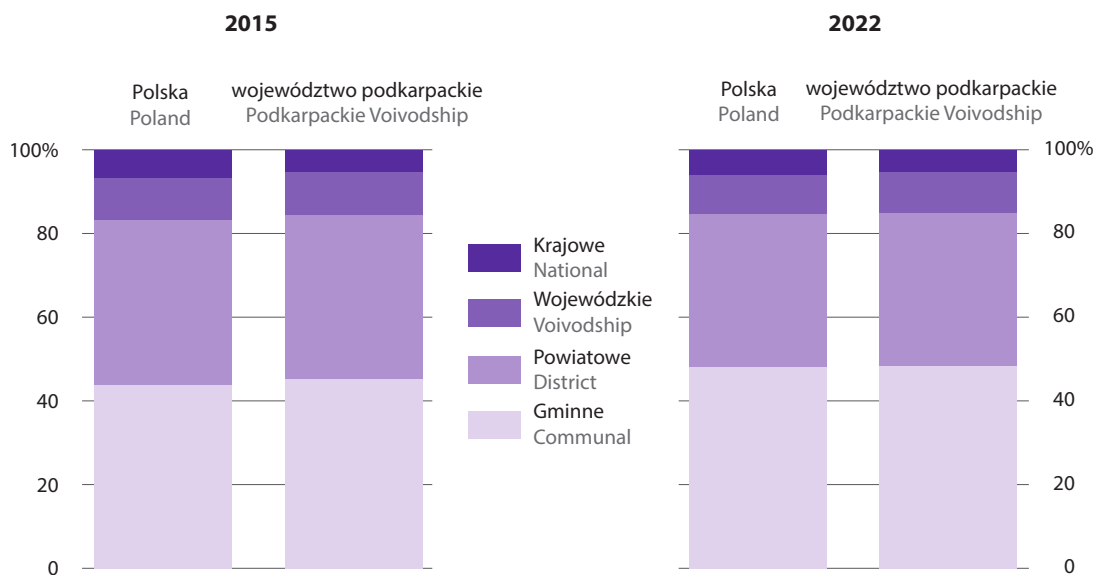
Ogólna długość dróg publicznych w 2022 r. wyniosła w województwie podkarpackim 21 770,2 km, w tym 78,6% stanowiły drogi o nawierzchni twardej ulepszonej (w Polsce 69,3%). W porównaniu z 2021 r. długość dróg publicznych na Podkarpaciu wzrosła o 34,3 km, a w odniesieniu do 2015 r. ogólna długość dróg publicznych zwiększyła się o 931,2 km.

Wykres 70. Struktura dróg publicznych o twardej nawierzchni

Stan w dniu 31 grudnia

Chart 70. Structure of hard surface public roads

As of 31 December

Długość dróg krajowych o nawierzchni twardej na Podkarpaciu w 2022 r. wynosiła 930,1 km (w 2021 r. 931,3 km). W porównaniu z 2015 r. tego typu dróg przybyło 51,7 km., tj. 5,9%. W kraju wzrost ten wyniósł 0,9%. Gęstość dróg krajowych o nawierzchni twardej w końcu 2022 r. wyniosła na Podkarpaciu 5,21 km na 100 km² (w kraju 6,22 km). W 2015 r. wartość tego wskaźnika wynosiła 4,92 km na 100 km² w województwie podkarpackim, a 6,17 km na 100 km² w kraju.

W 2022 r. przez Podkarpacie przebiegało 1784,7 km dróg wojewódzkich o nawierzchni twardej (w 2021 r. 1780,2 km), w porównaniu z 2015 r. ich długość wzrosła o 5,2% (w kraju o 1,7%). Na 100 km² powierzchni województwa tego typu dróg było 10,0 km (w kraju – 9,5 km). W 2015 r. wskaźnik ten zarówno dla województwa, jak i kraju był na zbliżonym poziomie (wynosił on odpowiednio 9,5 i 9,3).

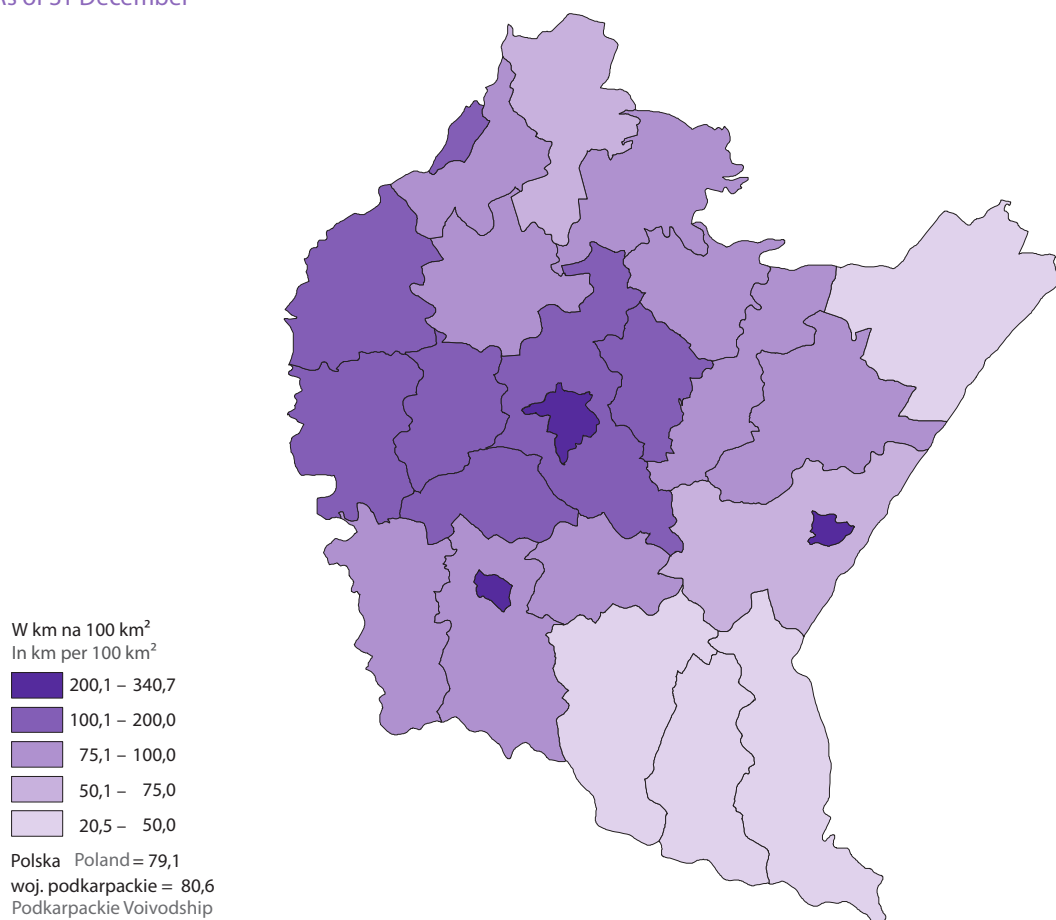
W sieci dróg lokalnych o nawierzchni twardej, na terenie województwa podkarpackiego, w 2022 r. znajdowało się 6543,2 km dróg powiatowych oraz 8700,9 km dróg gminnych (w 2021 r. było 6536,2 km dróg powiatowych oraz 8540,7 km dróg gminnych). W porównaniu z 2015 r. ich długość wzrosła odpowiednio o 1,9% i o 16,6% (w kraju o 0,7% i o 19,7%). Łączna gęstość dróg powiatowych oraz gminnych w 2022 r. na Podkarpaciu wynosiła 85,4 km na 100 km² (w Polsce 85,9 km). Omawiany wskaźnik w 2015 r. wynosił odpowiednio 77,8 km i 77,6 km na 100 km².

Mapa 45. Drogi gminne i powiatowe o nawierzchni twardej ulepszonej w 2022 r.

Stan w dniu 31 grudnia

Map 45. Improved hard surface communal and district roads in 2022

As of 31 December

Zdecydowanie najwyższą gęstością dróg powiatowych i gminnych o nawierzchni twardej ulepszonej, w województwie podkarpackim charakteryzowały się miasta na prawach powiatu, a także powiaty: dębicki, mielecki oraz ropczycko-sędziszowski. Najślabsze zagęszczenie wystąpiło w powiatach bieszczadzkim i leskim. Na przestrzeni lat 2015–2021 w większości powiatów widoczny był systematyczny wzrost opisywanego wskaźnika. Powiatami w województwie podkarpackim, w których zmniejszyła się długość dróg lokalnych o nawierzchni twardej ulepszonej przypadająca na 100 km² powierzchni w odniesieniu do 2015 r. były: Przemyśl, powiat tarnobrzeski, krośnieński i bieszczadzki.

Uzupełnieniem dróg o nawierzchni twardej są drogi o nawierzchni gruntowej. W przypadku dróg gminnych w województwie podkarpackim w 2022 r. ich długość wynosiła 3634,7 km (w 2021 r. – 3743,9 km, a w 2015 r. – 4110,4 km). Natomiast wśród dróg powiatowych długość dróg o nawierzchni gruntowej wynosiła 173,4 km (w 2021 r. – 200,4 km, a w 2015 r. – 269,0 km).

Tablica 41. Drogi publiczne według rodzajów nawierzchni

Stan w dniu 31 grudnia

Table 41. Public roads by types of surface

As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2021	2022
Ogółem w km Total in km	20839,0	21630,6	21735,9	21770,2
O nawierzchni twardej Hard surface	16455,6	17605,2	17788,4	17958,9
w tym ulepszonej of which improved	15447,7	16690,2	16848,1	17101,8
O nawierzchni gruntowej (gminne i powiatowe) Unsurfaced (communal and district)	4379,4	4022,2	3944,3	3808,1

Źródło: dane Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad.

Source: data of the General Directorate for National Roads and Motorways.

W województwie podkarpackim pierwsze odcinki dróg najwyższego rzędu, tj. dróg ekspresowych i autostrad oddano do użytkowania w 2012 r., a ich łączna długość wynosiła 13 km. W kolejnych latach nastąpił bardzo intensywny rozwój tego typu dróg. W 2022 r. przez Podkarpacie przebiegało ich już 234,4 km (226,2 km w 2021 r.). Długość autostrady wynosiła 152,5 km, a długość dróg ekspresowych przebiegających przez województwo 81,9 km. W porównaniu z 2021 r. długość dróg ekspresowych wzrosła o 11,1%, a autostrad pozostała na poziomie z 2020 r. Natomiast w odniesieniu do 2015 r. długość dróg ekspresowych wzrosła blisko 7,5-krotnie, a autostrad o 36,3%. Oznacza to, że ich długość w przeliczeniu na 1000 km² powierzchni województwa w 2022 r. wyniosła 13,14 km, w 2021 r. – 12,68 km, a w 2015 r. – 6,89 km (w kraju było to odpowiednio 15,58 km, 14,57 km i 9,76 km). Natomiast w przeliczeniu na 100 tys. ludności dróg ekspresowych i autostrad w 2022 r. przypadają 11,3 km, w 2021 r. – 10,8 km, a w 2015 – 5,8 km (w kraju było to odpowiednio: 12,9 km, 12,0 km i 7,9 km).

Tablica 42. Drogi publiczne o twardej nawierzchni

Stan w dniu 31 grudnia

Table 42. Hard surface public roads

As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2021	2022
Ogółem w km Total in km	16455,6	17605,2	17788,4	17958,9
na 100 km ² per 100 km ²	92,2	98,7	99,7	100,6
Ekspresowe w km Expressways in km	11,0	30,0	73,7	81,9
Autostrady w km Motorways in km	111,9	152,5	152,5	152,5

Źródło: dane Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad.

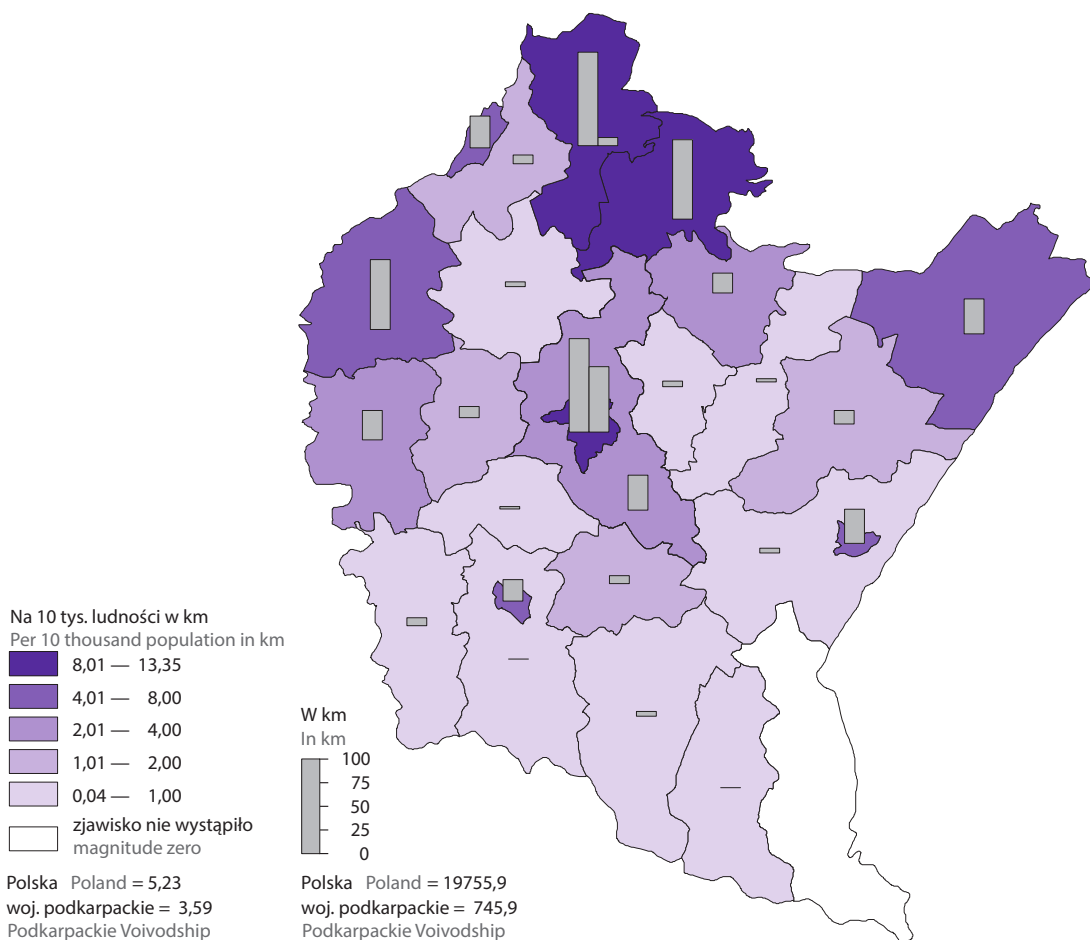
Source: data of the General Directorate for National Roads and Motorways.

W 2022 r. w województwie podkarpackim eksploatowanych było 985 km linii kolejowych normalnotorowych, z których 457 km było zelektryfikowanych. W odniesieniu do 2015 r. ich długość wzrosła o 7 km, a długość linii zelektryfikowanych – o 90 km. Wskaźnik długości linii kolejowych normalnotorowych w 2022 r. wyniósł 5,5 km na 100 km² i pozostawał na takim samym poziomie jak w 2015 r. (w kraju również nie uległ zmianie i wynosił on 6,2 km).

Na przestrzeni ostatnich lat na terenie województwa podkarpackiego systematycznie przybywało dróg dla rowerów. W 2022 r. długość dróg dla rowerów wynosiła 745,9 km i w porównaniu z 2021 r. zwiększyła się o 26,6 km, tj. o 3,7%, natomiast w odniesieniu do 2015 r. ich długość wzrosła o 168,7 km, tj. o 29,2% (w kraju wzrost ten wyniósł odpowiednio 6,7% i 83,0%).

Gęstość dróg dla rowerów w 2022 r. na Podkarpaciu wynosiła 4,18 km na 100 km² (w Polsce 6,32 km). Omawiany wskaźnik w 2021 r. wynosił odpowiednio 4,03 km i 5,92 km na 100 km², a w 2015 r. 3,23 km i 3,45 km. Natomiast w przeliczeniu na 10 tys. ludności ich długość w 2022 r. wynosiła w województwie podkarpackim 3,59 km (w 2015 r. 2,71 km), a w Polsce było to odpowiednio 5,23 km i 2,81 km.

Mapa 46. Drogi dla rowerów w 2022 r.
Map 46. Bicycle road in 2022

Największą długością ścieżek rowerowych w przeliczeniu na 10 tys. ludności w województwie podkarpackim w 2022 r. charakteryzował się powiat nizański – 13,35 km, następnie stalowowski – 10,75 km i Rzeszów – 8,68 km. Najslabiej pod względem wielkości tego wskaźnika wypadły powiaty krośnieński i leski (odpowiednio 0,04 km i 0,08 km). Jedyńm powiatem w województwie podkarpackim, w którym nie występowały ścieżki rowerowe był powiat bieszczadzki.

Natomiast biorąc pod uwagę długość dróg dla rowerów ogółem, zdecydowanie najlepiej pod tym względem wypada Rzeszów, w którym w 2022 r. znajdowało się 171,2 km ścieżek rowerowych. Następnie były to powiaty stalowowski i nizański (odpowiednio 109,3 km i 85,5 km). Najkrótszą długość dróg dla rowerów odnotowano w powiecie leskim – 0,2 km i krośnieńskim – 0,4 km.

Na terenie województwa podkarpackiego w 2022 r. funkcjonowały 803 krajowe linie regularnej komunikacji autobusowej, obsługujące trasy o łącznej długości 34,1 tys. km. W porównaniu z 2015 r. liczba linii regularnej komunikacji autobusowej wzrosła o 10,9% (w kraju spadła o 36,6%), natomiast w odniesieniu do 2021 r. odnotowano w województwie wzrost o 0,5%, a w kraju spadek o 0,5%.

W 2022 r. transportem autobusowym przewieziono 21,9 mln pasażerów, tj. o 35,3% więcej niż w 2021 r., natomiast w odniesieniu do 2015 r. przewozy pasażerów zmniejszyły się o 37,6%. Średnia odległość przewozu 1 pasażera w 2022 r. wynosiła 22,3 km (w 2015 r. było to 19,8 km).

Wykres 71. Struktura krajowych linii regularnej komunikacji autobusowej w 2022 r.

Stan w dniu 31 grudnia

Chart 71. Structure of national lines of scheduled bus transport in 2022

As of 31 December

W 2022 r. długość linii komunikacji miejskiej w województwie podkarpackim wynosiła 3103,7 km, w tym na wsi 557,9 km. Na terenie województwa podkarpackiego, w porównaniu z 2021 r., ubyło 8,6 km linii komunikacji miejskiej, tj. o 0,3%, natomiast w odniesieniu do 2015 r. ich długość wzrosła o 138,9 km, tj. o 4,7%.

Tabor w przedsiębiorstwach komunikacji miejskiej w 2022 r. stanowiło 501 autobusów. Stan inwentarzo-
wy taboru był o 12,8% większy niż w 2015 r., a w porównaniu z 2021 r. liczba autobusów wzrosła o 0,8%.
W porównaniu z 2015 r. znacznie wzrosła liczba autobusów komunikacji miejskiej przystosowanych
do przewozu osób niepełnosprawnych (z 253 do 442), a ich udział w ogólnej liczbie autobusów wzrósł
z 57,0% w 2015 r. do 88,2% w 2022 r.

Taborem komunikacji miejskiej w 2022 r. przewieziono 44,8 mln pasażerów, wobec 35,4 mln pasażerów
przewiezionych w 2021 r. oraz 52,6 mln w 2015 r.

Tablica 43. Komunikacja miejska^a
 Stan w dniu 31 grudnia
 Table 43. Urban transport^a
 As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2021	2022
Długość linii komunikacji miejskiej ogółem w km Total length of urban transport lines in km	2964,8	3067,2	3112,3	3103,7
Tabor komunikacji miejskiej Urban transport stock:	444	514	497	501
w tym przystosowane do przewozu osób niepełno- sprawnych of which adapted to carry people with disabilities	253	444	443	442
Liczba miejsc w autobusach w tys. Number of seats in buses in thousands	37,5	43,9	42,1	42,2
w tym przystosowane do przewozu osób niepełno- sprawnych w tys. of which adapted to carry people with disabilities in thousands	23,3	39,2	38,5	38,4
Przewozy pasażerów w mln (w ciągu roku) Transport of passengers in million (during the year)	52,6	31,9	35,4	44,8
Przewozy pasażerskie na 1 mieszkańca (w ciągu roku) Passenger transport per capita (during the year)	24,7	15,2	16,9	21,5

a Dane dotyczą przedsiębiorstw i zakładów komunikacji miejskiej o liczbie pracujących powyżej 9 osób.
 a Data concern entities, and urban transport enterprises in which the number of employed persons exceeds 9 persons.

Bardzo istotne znaczenie w infrastrukturze komunikacyjnej województwa podkarpackiego odgrywa Port Lotniczy Rzeszów-Jasionka. Na przestrzeni lat 2015–2018 w Porcie Lotniczym Rzeszów-Jasionka systematycznie wzrastał ruch pasażerów z 645,2 tys. w 2015 r. do 771,3 tys. w 2018 r. W 2019 r. liczba pasażerów nieznacznie spadła (o 409 osób) i wynosiła 770,9 tys. osób. Natomiast w 2020 r. odnotowano blisko 70% spadek ruchu pasażerskiego w porównaniu z rokiem poprzednim (ruch pasażerów wyniósł 234,3 tys. osób). W 2021 r. ponownie odnotowano wzrost o 8,7%, a liczba pasażerów osiągnęła poziom 254,6 tys. osób. W 2022 r. w Porcie Lotniczym Rzeszów-Jasionka po trwającej dwa lata pandemii COVID-19 odnotowano znaczny wzrost liczby odprawionych pasażerów, który osiągnął poziom 682,5 tys. osób. Jednak pomimo tak znaczącego wzrostu liczba odprawionych pasażerów w odniesieniu do 2019 r. była niższa o 88,4 tys. (tj. o 11,5%). Wzrosła natomiast 2,7-krotnie w porównaniu z 2021 r., a w odniesieniu do 2015 r. o 5,8%.

Dane o **ruchu pasażerów w portach lotniczych** obejmują pasażerów: dla których określony port krajowy jest portem zakończenia lotu rozpoczętego w porcie krajowym lub zagranicznym, dla których określony port krajowy jest portem rozpoczęcia lotu kończącego się w porcie krajowym lub zagranicznym, w transzycie bezpośrednim, tj. pasażerów, dla których przy kontynuacji podróży samolotem numer lotu pozostał bez zmian.

Liczba pasażerów przybyłych w 2022 r. wyniosła 332,6 tys. osób i była 2,6-krotnie większa niż w 2021 r., natomiast w odniesieniu do 2015 r. wzrosła o 3,6%. Wśród pasażerów przybyłych zdecydowaną większość stanowią osoby przybyłe z portów zagranicznych. W 2022 r. było ich 242,5 tys. osób, wobec 90,1 tys. osób przybyłych z portów krajowych. W 2021 r. ich liczba wyniosła odpowiednio 83,4 tys. i 45,8 tys., a w 2015 r. odpowiednio 244,0 tys. i 77,1 tys.

Liczba pasażerów odprawionych utrzymuje się na bardzo zbliżonym poziomie w odniesieniu do liczby pasażerów przybyłych. W 2022 r. z portu lotniczego odprawiono 349,9 tys. osób, z tego 255,5 tys. do portów zagranicznych i 94,5 tys. do portów krajowych. W 2021 r. odprawiono ogółem 125,5 tys. osób, z tego 80,4 tys. do portów zagranicznych i 45,1 tys. do portów krajowych (w 2015 r. odprawiono do portów zagranicznych 244,8 tys. pasażerów, a do krajowych 79,4 tys.).

Tablica 44. Ruch pasażerów w Porcie Lotniczym Rzeszów-Jasionka
 Table 44. Passenger traffic at Rzeszów-Jasionka Airport

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2021	2022
Pasażerowie przybyli z portów ^a : Passenger arrivals from airports ^a :	321080	115796	129147	332588
krajowych domestic	77115	39969	45790	90121
zagranicznych foreign	243965	75827	83357	242467
w tym w ruchu rozkładowym (regularnym) of which scheduled (regular) service	230521	73495	69793	189326
Pasażerowie odprawieni do portów ^a : Passenger departures to airports ^a :	324134	118498	125497	349938
krajowych domestic	79354	41155	45056	94482
zagranicznych foreign	244780	77343	80441	255456
w tym w ruchu rozkładowym (regularnym) of which scheduled (regular) service	231315	76413	66831	197684

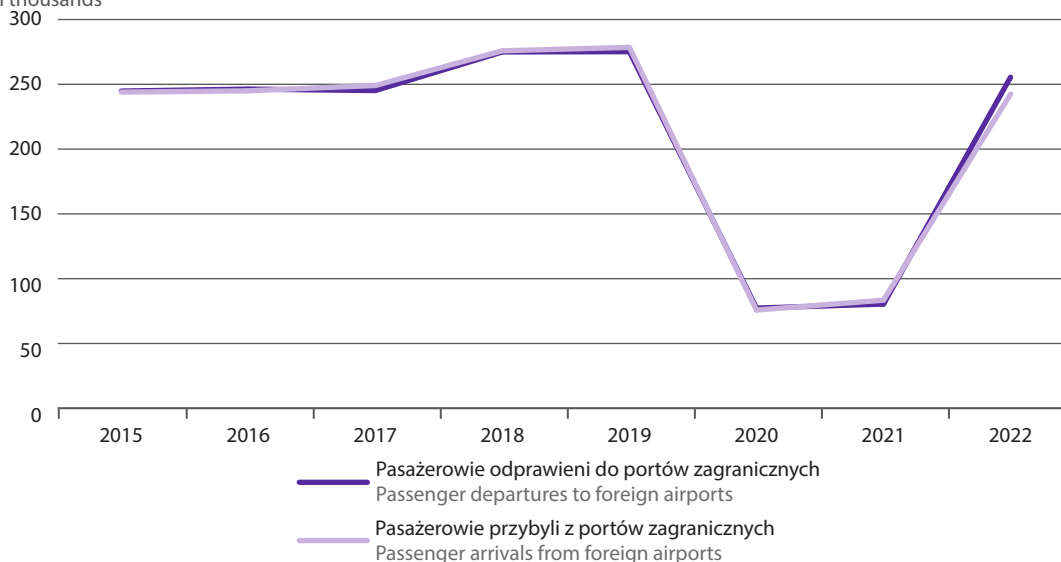
a W lotach komunikacyjnych.
 a In transport flights.

Samoloty polskie w 2022 r. przewiozły 217,4 tys. osób, czyli 31,8% ogólnej liczby pasażerów (w 2021 r. ich udział stanowił 42,7%, a w 2015 r. 24,5%).

Wykres 72. Ruch pasażerów w Porcie Lotniczym Rzeszów-Jasionka (przyjazdy i wyjazdy)
 Chart 72. Passenger traffic at Rzeszów-Jasionka Airport (arrivals and departures)

w tys.

in thousands

Udział województwa podkarpackiego pod względem liczby przewiezionych pasażerów w 2022 r. wynosił 1,7% ruchu pasażerów ogółem w portach lotniczych w kraju. W porównaniu z 2021 r. zwiększył się o 0,4 p.proc., a w odniesieniu do 2015 r. spadł o 0,4 p.proc.

Energia Energy

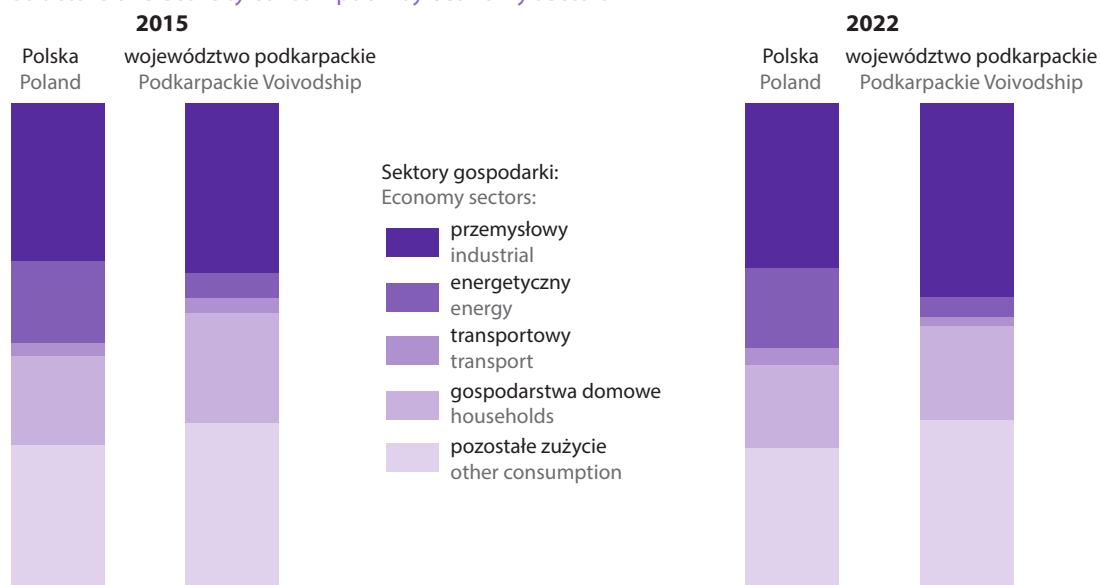
W województwie podkarpackim w 2022 r. moc zainstalowana w elektrowniach zwiększyła się w stosunku do 2015 r. a w odniesieniu do 2021 r. zmalała, natomiast moc osiągnięta wzrosła w porównaniu z 2015 r. oraz z 2021 r. Produkcja energii elektrycznej zmniejszyła się w porównaniu z 2015 r., jak i w odniesieniu do 2021 r., natomiast udział odnawialnych nośników energii wykorzystywanych w jej produkcji wzrósł w porównaniu zarówno z 2015 r., jak i w odniesieniu do 2021 r.

Liczba odbiorców była wyższa w porównaniu z 2015 r. i 2021 r., natomiast zużycie energii elektrycznej w gospodarstwach zmniejszyło się w odniesieniu do 2015 r. jak i do 2021 r. Wskaźnik zużycia energii elektrycznej na 1 mieszkańca był niższy niż w 2021 r.

W województwie podkarpackim moc zainstalowana w elektrowniach w 2022 r. wyniosła 1863,0 MW (w kraju 60,4 tys. MW). W stosunku do 2015 r. moc zwiększyła się o 77,3% (w Polsce o 49,8%), a w odniesieniu do 2021 r. zmalała o 8,2% (w kraju wzrosła o 7,9%). W przypadku mocy osiągniętej w elektrowniach, jej poziom w województwie w 2022 r. wyniósł 1865,8 MW i wzrósł w porównaniu z 2015 r. o 79,6%, jak i w odniesieniu do 2021 r. – o 12,3%. W kraju poziom mocy osiągniętej w 2022 r. to 58,8 tys. MW (wzrost o 47,1% w relacji do 2015 r. i o 10,6% w odniesieniu do 2021 r.).

Wykres 73. Struktura zużycia energii elektrycznej według sektorów gospodarki

Chart 73. Structure of electricity consumption by economy sectors

W 2022 r. produkcja energii elektrycznej w województwie wyniosła 2157,4 GWh i był to poziom o 25,5% niższy od zanotowanego w 2015 r. oraz o 50,3% niższy od tego z 2021 r. W kraju w 2022 r. wyprodukowano 179,7 tys. GWh energii elektrycznej i było to o 9,0% więcej niż w 2015 r. i o 0,1% więcej niż w 2021 r.

W przypadku odnawialnych nośników energii, ich udział w produkcji energii elektrycznej w województwie w 2022 r. wyniósł 49,5% i był to wzrost o 29,7 p.proc. wobec udziału z 2015 r. oraz wzrost o 31,3 p.proc. w porównaniu z 2021 r.

Informacje o **liczbie odbiorców i zużyciu energii elektrycznej** dotyczą gospodarstw domowych oraz gospodarstw zbiorowego zamieszkania, które opłacają rachunki za zużycie energii elektrycznej według stawek grupy taryfowej „gospodarstwa domowe”. Dane o zużyciu energii elektrycznej ustala się na podstawie wpłat zaliczkowych dokonanych przez odbiorców.

Tablica 45. Odbiorcy i zużycie energii elektrycznej w gospodarstwach domowych
Table 45. Consumers and consumption of electricity in households

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2021	2022
Odbiorcy (stan w dniu 31 grudnia) w tys. Consumers (as of 31 December) in thousands	689,5	739,2	747,8	758,6
miasta urban areas	332,2	359,8	365,1	374,0
wieś rural areas	357,3	379,5	382,7	384,6
Zużycie (w ciągu roku): Consumption (during the year):				
w GWh in GWh	1210,3	1277,0	1263,1	1144,0
miasta urban areas	523,0	544,2	544,2	511,7
wieś rural areas	687,4	732,8	718,9	632,3
w kWh na odbiorcę ^a in kWh per consumer ^a	1755,4	1727,3	1689,0	1508,0
miasta urban areas	1574,1	1512,4	1490,5	1368,3
wieś rural areas	1924,0	1931,0	1878,3	1643,8

a Do przeliczeń przyjęto liczbę odbiorców według stanu w dniu 31 grudnia.

Źródło: dane Ministerstwa Klimatu i Środowiska.

a The number of consumers as of 31 December was used in calculations.

Source: data of Ministry of Climate and Environment.

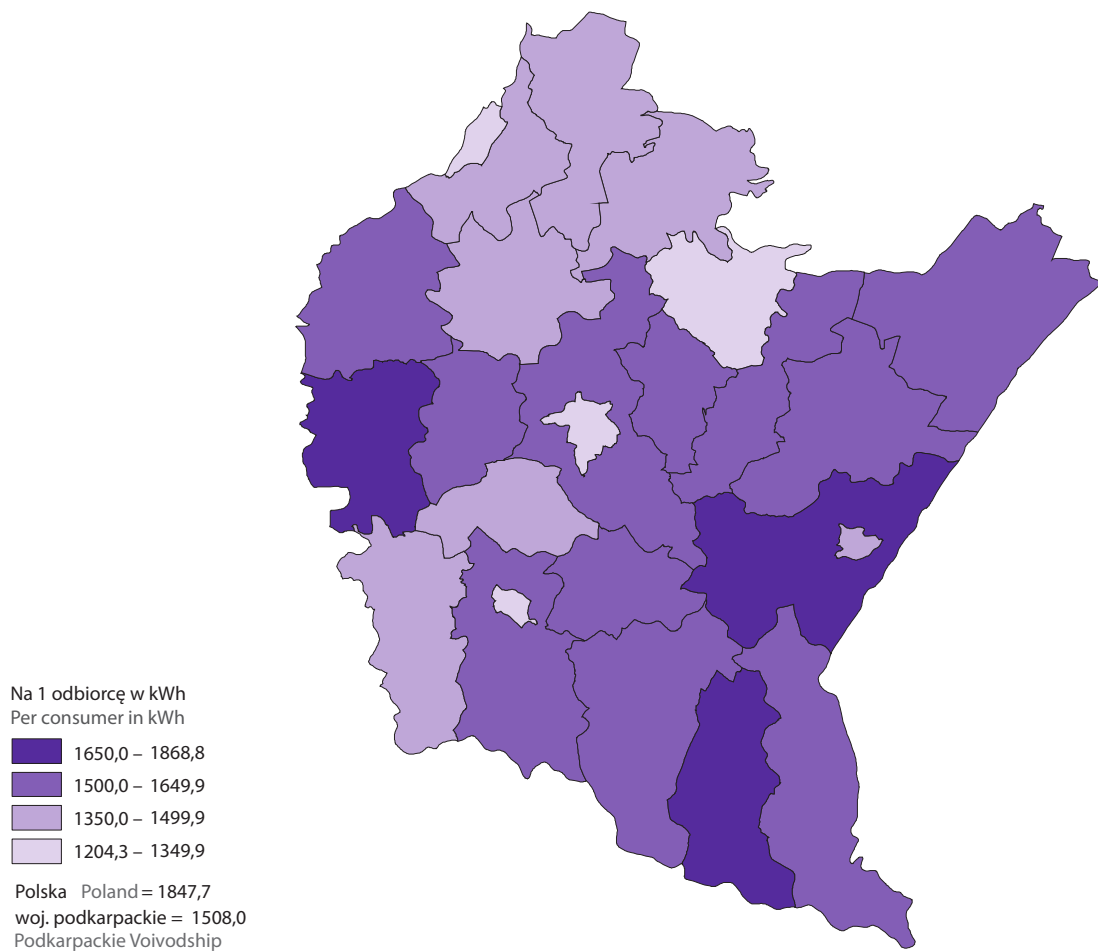
W 2022 r. 758,6 tys. odbiorców korzystało z energii elektrycznej w gospodarstwach domowych, a jej zużycie wyniosło 1144,0 GWh. Liczba odbiorców w odniesieniu do 2015 r. zwiększyła się o 69,2 tys. (o 10,0%), a w stosunku do 2021 r. o 10,8 tys. (o 1,4%), natomiast w odniesieniu do 2015 r. zużycie energii spadło o 66,3 GWh (o 5,5%), a w stosunku do 2021 r. o 119,1 GWh (o 9,4%).

W kraju odbiorcy energii elektrycznej to 16 270,3 tys., a jej zużycie to 30 062,0 GWh. W stosunku do 2015 r. liczba odbiorców zwiększyła się o 1802,2 tys. (o 12,5%), a w odniesieniu do 2021 r. odbiorców było więcej o 286,3 tys. (o 1,8%). Zużycie energii w odniesieniu do 2015 r. wzrosło o 1747,2 GWh (o 6,2%), a w stosunku do 2021 r. zmniejszyło się o 1585,1 GWh (o 5,0%).

W miastach liczba odbiorców w 2022 r. wyniosła 374,0 tys. i był to wzrost o 8,9 tys. (o 2,4%) w relacji do 2021 r., natomiast na terenach wiejskich odbiorców było 384,6 tys. i była to liczba większa od tej z 2021 r. o 1,9 tys. (o 0,5%).

Wskaźnik zużycia energii elektrycznej na 1 mieszkańca w 2022 r. wyniósł 549,6 kWh i był niższy od wskaźnika zanotowanego w 2021 r. o 54,5 kWh, w kraju natomiast w 2022 r. wyniósł 794,7 kWh i w stosunku do 2021 r. był również niższy – o 38,3 kWh.

Mapa 47. Zużycie energii elektrycznej w gospodarstwach domowych w 2022 r.
 Map 47. Consumption of electricity in households in 2022

Zużycie energii elektrycznej w gospodarstwach domowych przypadające na 1 odbiorcę w 2022 r. było najwyższe w powiatach leskim, przemyskim i dębickim. Najniższe wskaźniki zużycia energii elektrycznej zanotowano w miastach na prawach powiatu Tarnobrzegu i Krośnie oraz w powiecie leżajskim.

Rozdział 7

Chapter 7

Zarządzanie rozwojem

Development management

7.1. Dochody jednostek samorządu terytorialnego

7.1. Revenue of local government units

W 2022 r. łączne dochody budżetów jednostek samorządu terytorialnego województwa podkarpackiego wyniosły 18,2 mld zł i w porównaniu z 2021 r. zwiększyły się o 4,2%. Głównym źródłem dochodów jednostek samorządu terytorialnego w 2022 r. były dochody własne oraz dotacje, które stanowiły odpowiednio 39,6% i 31,4% dochodów ogółem. Wielkość dochodów własnych wyniosła 7,2 mld zł, natomiast subwencji – 5,3 mld zł, z czego prawie 64% stanowiła subwencja oświatowa.

W 2022 r. łączne dochody budżetów jednostek samorządu terytorialnego województwa podkarpackiego wyniosły 18,2 mld zł i w porównaniu z 2021 r. zwiększyły się o 4,2%, natomiast wydatki wyniosły 18,7 mld zł i zwiększyły się o 14,0%. W odniesieniu do 2015 r. dochody zwiększyły się o prawie 77%. Największy udział jednostek samorządowych poszczególnych szczebli w realizacji dochodów na Podkarpaciu w 2022 r. miały gminy (61,3%), następnie miasta na prawach powiatu (16,1%), powiaty (14,3%) oraz województwo (8,3%).

Dochody własne budżetów jednostek samorządu terytorialnego województwa podkarpackiego wyniosły 7,2 mld zł w 2022 r. i w porównaniu z 2021 r. zwiększyły się o 13,2%. W odniesieniu do 2015 r. dochody własne zwiększyły o 87,2%. Największy udział jednostek samorządowych poszczególnych szczebli w realizacji dochodów własnych w 2022 r. uzyskały gminy (61,3%), następnie miasta na prawach powiatu (19,3%), powiaty (12,2%) oraz województwo (7,3%).

Jednostki poszczególnych szczebli samorządu terytorialnego różnią się między sobą wielkością dochodów w przeliczeniu na 1 mieszkańca. Przeciętna wartość tego wskaźnika dla gmin w 2022 r. kształtowała się na poziomie 6412 zł i w porównaniu z 2021 r. zwiększyła się o 4,3%, a w odniesieniu do 2015 r. zwiększyła o 104,2%. Dla miast na prawach powiatu wskaźnik ten wyniósł 8567 zł i w porównaniu z 2021 r. zmniejszył się o 1,7%, a w odniesieniu do 2015 r. zwiększył o 58,6%, natomiast dla powiatów wyniósł 1494 zł i zwiększył się odpowiednio o 9,2% i 67,8%. Przeciętna wartość tego wskaźnika dla województwa kształtowała się na poziomie 728 zł i w porównaniu z 2021 r. zwiększyła się o 13,5%, a w odniesieniu do 2015 r. zwiększyła o 24,6%.

W 2022 r. największy udział dochodów własnych odnotowano w budżetach miast na prawach powiatów (47,4%), natomiast dotacji w budżecie województwa (36,9%).

Tablica 46. Dochody budżetów jednostek samorządu terytorialnego
Table 46. Revenue of budgets of local government units

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2021	2022	
	na 1 mieszkańca w zł per capita in PLN				udział dochodów własnych w % ogółem dochodów share of own revenue in % of total revenue
Ogółem Total	4837	7882	8353	8743	39,6
Gminy ^a Gminas ^a	3140	5711	6145	6412	39,6
Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	5403	8255	8716	8567	47,4
Powiaty Powiats	890	1367	1368	1494	33,8
Województwo Voivodship	585	611	641	728	34,5

a Bez gmin mających również status miasta na prawach powiatu.
a Excluding gminas which are also cities with powiat status.

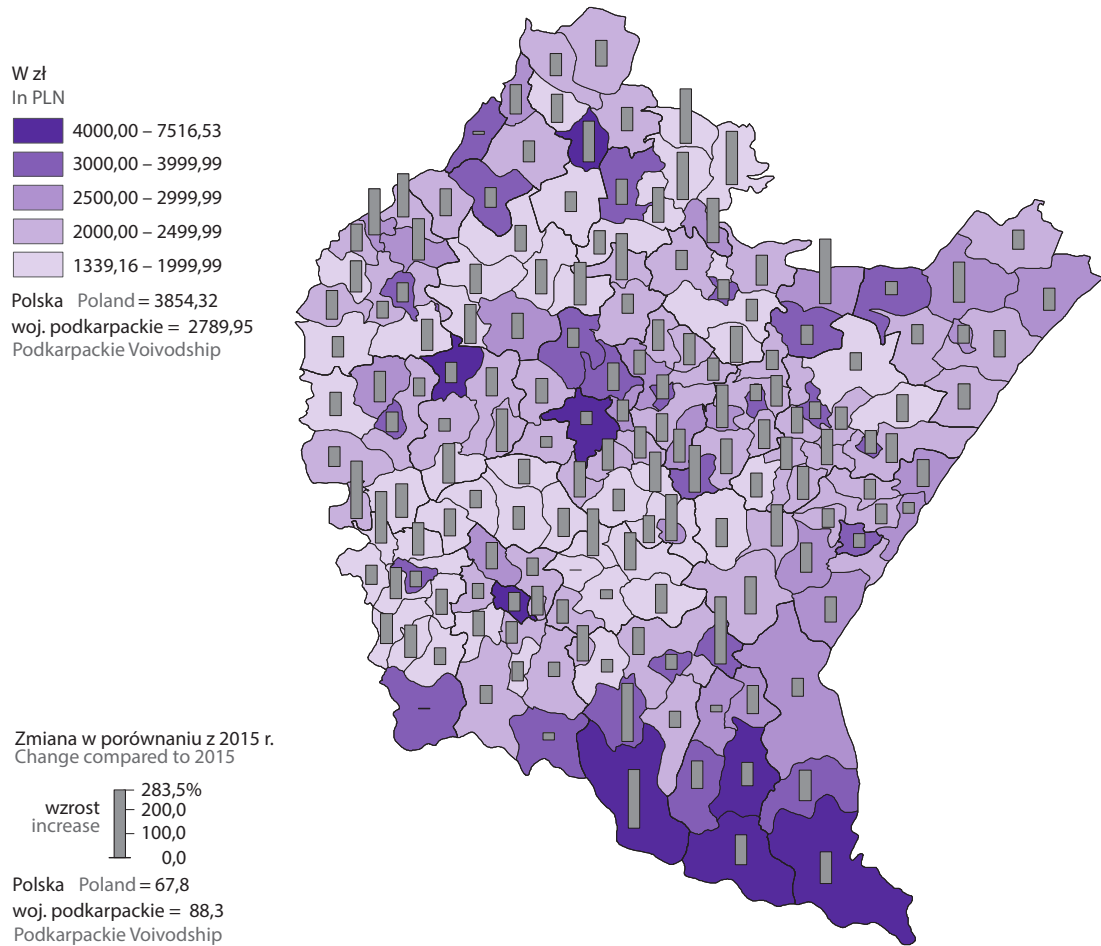
Źródłami dochodów własnych jednostek samorządu terytorialnego są m.in: wpływy z podatków, opłat, dochody z majątku JST, spadki, zapisy i darowizny na rzecz JST, dochody z kar pieniężnych i grzywien określonych w odrębnych przepisach, odsetki od pożyczek udzielanych przez jednostki samorządu terytorialnego o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej, odsetki od nieterminowo przekazywanych należności stanowiących dochody JST, odsetki od środków finansowych gromadzonych na rachunkach bankowych, o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej i inne. W rozumieniu ustawy dochodami własnymi jednostek samorządu terytorialnego są również udziały we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych (PIT) oraz z podatku dochodowego od osób prawnych (CIT).

Najwyższy dochód⁵ na 1 mieszkańca odnotowano w gminie Ostrów (12 051 zł), następnie w gminach Cisna (11 077 zł) oraz Jaśliska (10 341 zł). Najniższy zaś w gminie wiejskiej Dębica (5254 zł), a następnie w gminach Zaleszany (5352 zł) oraz Rudnik nad Sanem (5446 zł). Wynika z tego, że dochody gminy o najwyższych dochodach na mieszkańca były ponad 2-krotnie wyższe niż w gminie o najniższych dochodach. W Rzeszowie dochody na 1 mieszkańca wyniosły 8265 zł. Najwyższy dochód własny na 1 mieszkańca odnotowano w gminie Ostrów (7517 zł), najniższy zaś w gminie Majdan Królewski (1339 zł). W Rzeszowie wskaźnik ten wyniósł 4398 zł.

Wielkość dotacji ogółem w 2022 r. wyniosła 5,7 mld zł, z czego 1,2 mld zł stanowiły dotacje przeznaczone na inwestycje. W przeliczeniu na 1 mieszkańca wartość dotacji ogółem wyniosła 2618 zł, a dotacji inwestycyjnych – 565 zł. Główną część dotacji stanowiły dotacje celowe, które w 2022 r. wyniosły 4,8 mld zł. W przeliczeniu na 1 mieszkańca wartość ta wyniosła 2309 zł. Pozostałą część dotacji stanowiły środki przekazywane w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich (z paragrafów 200, 620 oraz od 2015 r. – 205, 625), które wyniosły 911,8 mln zł. W przeliczeniu na 1 mieszkańca wartość ta wyniosła 438 zł.

⁵ Dochody miast na prawach powiatu dotyczą zadań statutowych gmin i powiatów.

Mapa 48. Dochody własne budżetów gmin^a na 1 mieszkańca w 2022 r.
 Map 48. Own revenue of budgets of gminas^a per capita in 2022

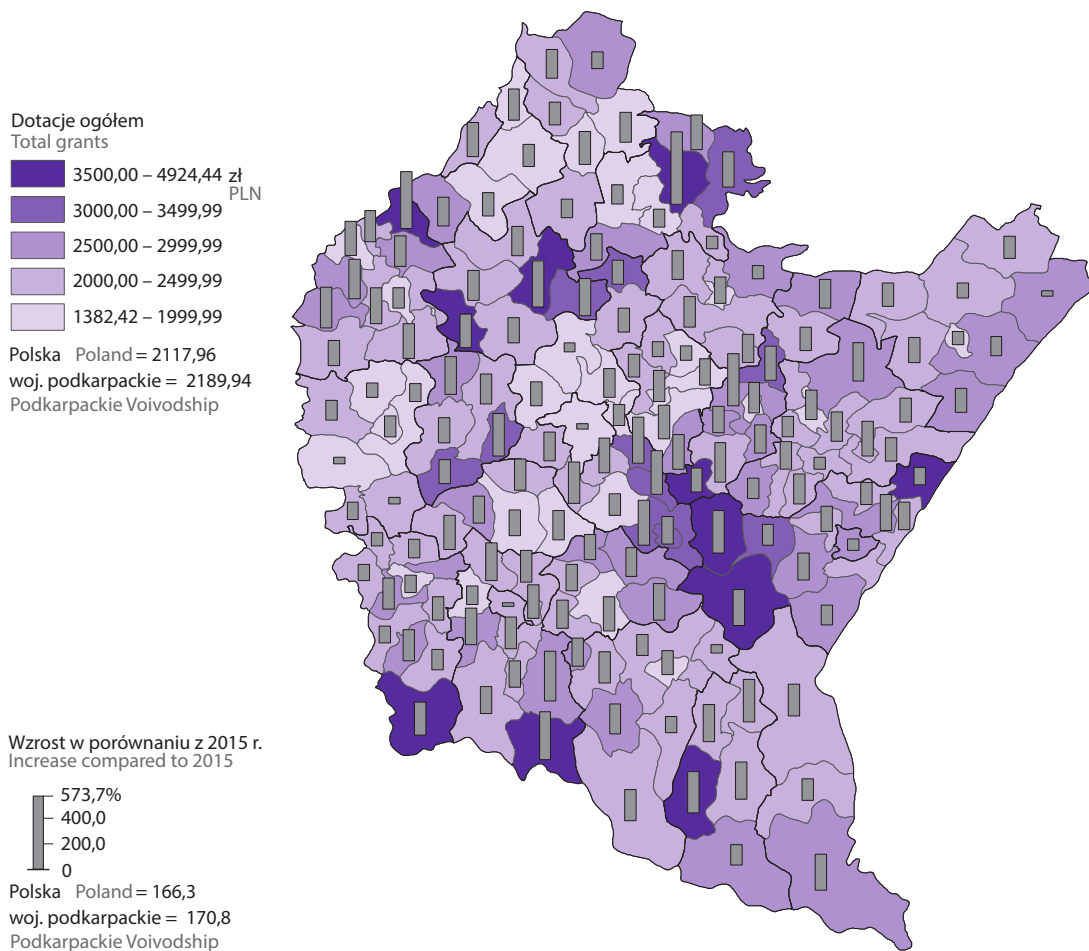

^a Dochody miast na prawach powiatu dotyczą zadań statutowych gmin i powiatów.
^a Revenues of cities with powiat status concerns the statutory tasks of gminas and powiats.

W 2022 r. najwyższą wartość dotacji w budżecie gmin⁶ w przeliczeniu na 1 mieszkańca odnotowano w gminie Jaślicka (4924 zł), a najniższy zaś w gminie miejskiej Mielec (1382 zł). Wynika z tego, że dochody gminy o najwyższych dotacjach na mieszkańca były ponad 3-krotnie wyższe niż w gminie o najniższych dotacjach. W Rzeszowie dotacje na 1 mieszkańca wyniosły 1631 zł. Najwyższy poziom dotacji przeznaczonych na inwestycje na 1 mieszkańca odnotowano w gminie Ulanów (2531 zł), a najniższy w gminie Niebylec (3 zł). W Rzeszowie wskaźnik ten wyniósł 226 zł.

⁶ Dotacje miast na prawach powiatu dotyczą zadań statutowych gmin i powiatów.

Mapa 49. Dotacje^a dla gmin na 1 mieszkańca w 2022 r.
 Map 49. Grants^a for gminas per capita in 2022

^a Suma dotacji celowych oraz dotacji z paragrafów 200, 620, 205 i 625 klasyfikacji budżetowej.
^a The sum of targeted grants and grants from paragraphs 200 and 620 as well as 205 and 625 by the budget classification.

7.2. Wydatki jednostek samorządu terytorialnego

7.2. Expenditure of local government units

Wydatki ogółem jednostek samorządu terytorialnego w województwie podkarpackim w 2022 r. wyniosły łącznie 18,7 mld zł i były większe o 14,0% w porównaniu z 2021 r. Największy udział w wydatkach miały wydatki bieżące, w szczególności wynagrodzenia oraz zakup materiałów i usług. Na inwestycje przeznaczono 3,7 mld zł i stanowiły one prawie całość wydatków majątkowych.

W 2022 r. łączne wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego województwa podkarpackiego wyniosły 18,7 mld zł i w porównaniu z 2021 r. zwiększyły się o 14,0%. W odniesieniu do 2015 r. wydatki zwiększyły się o 80,3%. Największy udział jednostek samorządowych poszczególnych szczebli w realizacji dochodów w 2022 r. uzyskały gminy (61,2%), następnie miasta na prawach powiatu (17,0%), powiaty (14,4%) oraz województwo (7,5%).

Wydatki inwestycyjne stanowiły prawie całość wydatków majątkowych budżetów jednostek samorządu terytorialnego województwa podkarpackiego w 2022 r. Wyniosły one 3,7 mld zł i w porównaniu z 2021 r. zwiększyły się o 41,1%. W odniesieniu do 2015 r. wydatki inwestycyjne zwiększyły się o 55,1%. Najwięcej na inwestycje wydano z budżetu województwa (42,9%), a najmniej z budżetów miast na prawach powiatu (13,7%).

W 2022 r. wydatki gmin w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniosły przeciętnie 6566 zł, w tym najwyższe wydatki odnotowano w gminie Ostrów (12 173 zł), następnie w gminach Cisna (11 977 zł) oraz Solina (11 587 zł). Najniższe zaś, w gminie Świlcza (5137 zł), a następnie w gminie wiejskiej Dębica (5172 zł) oraz w gminie Rudnik nad Sanem (5252 zł). Gmina o najwyższych wydatkach (w przeliczeniu na 1 mieszkańca) przeznaczyła ponad 2-krotnie wyższą kwotę niż gmina, w której wydatki na 1 mieszkańca były najniższe.

Tablica 47. Wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego

Table 47. Expenditure of budgets of local government units

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2021	2022	
	na 1 mieszkańca w zł per capita in PLN				udział wydatków in- westycyjnych w % ogółem wydatków share of investment expenditure in % of total expenditure
Ogółem Total	4866	7526	7882	8966	19,7
Gminy ^a Gminas ^a	3039	5473	5765	6566	17,6
Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	5914	8255	8733	9240	13,7
Powiaty Powiats	882	1225	1281	1544	23,7
Województwo Voivodship	624	573	509	670	42,9

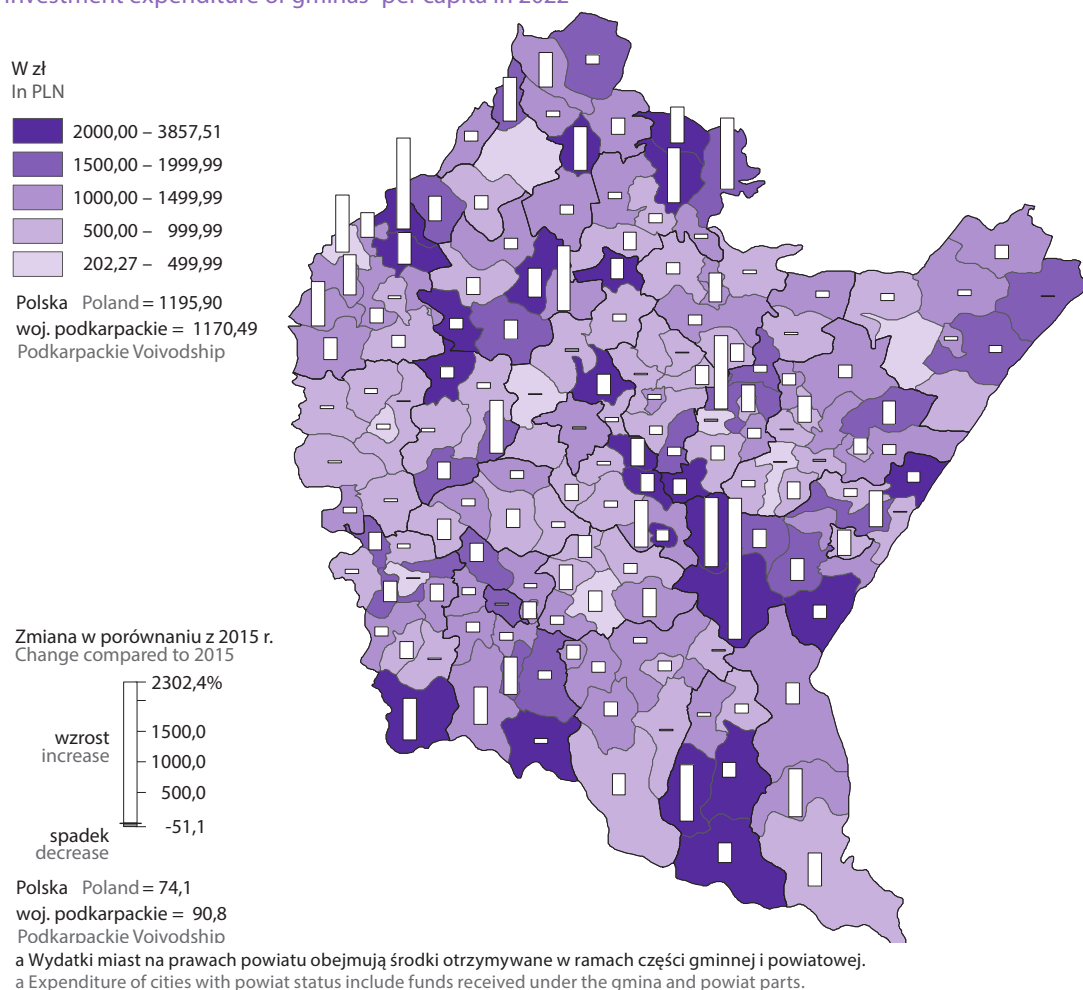
a Bez gmin mających również status miasta na prawach powiatu.

a Excluding gminas which are also cities with powiat status.

Wydatki inwestycyjne gmin na 1 mieszkańca wyniosły przeciętnie 1153 zł. Na inwestycje ze swego budżetu najczęściej wydała gmina Solina (3858 zł), a najmniej gmina Świlcza (202 zł) Wynika z tego, że wydatki gminy o najwyższych wydatkach na mieszkańca były ponad 19-krotnie wyższe niż w gminie o najniższych wydatkach. W Rzeszowie wydatki inwestycyjne na 1 mieszkańca wyniosły 1327 zł.

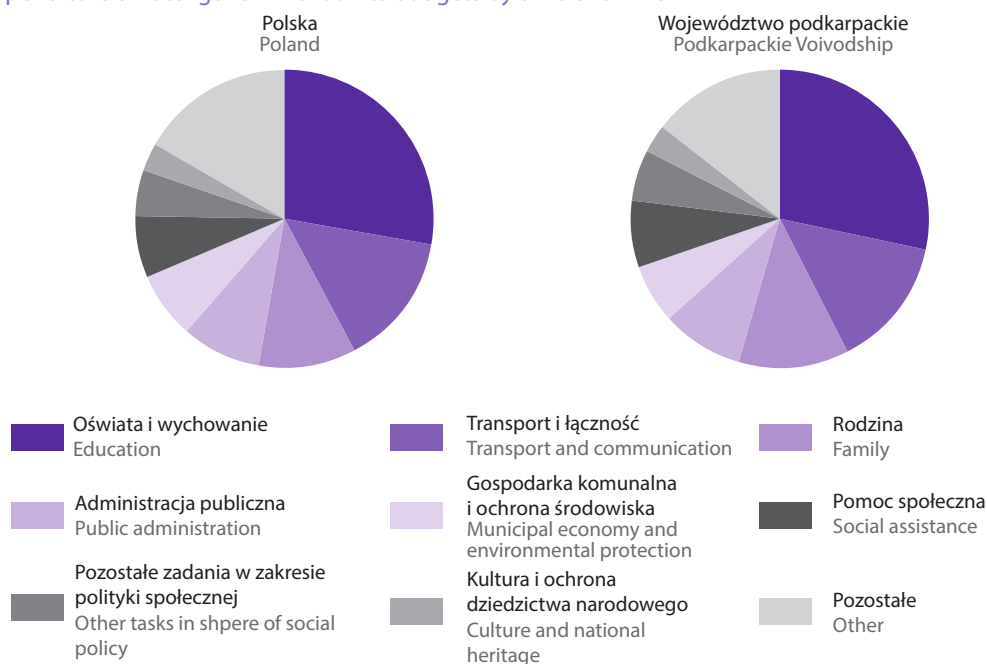
Mapa 50. Wydatki inwestycyjne gmin^a na 1 mieszkańca w 2022 r.

Map 50. Investment expenditure of gminas^a per capita in 2022

W strukturze wydatków jednostek samorządu terytorialnego według działów klasyfikacji budżetowej w 2022 r. największą pozycję stanowiły wydatki na „Oświatę i wychowanie”, które wyniosły ponad 5,3 mld zł, tj. 28,6% ogółu wydatków. Najwyższy udział wydatków na „Oświatę i wychowanie” odnotowano w budżetach miast na prawach powiatu (35,9%), a najmniejszy w budżecie województwa (4,2%). Struktura wydatków według działów kształtuje się w województwie podkarpackim podobnie w odniesieniu do Polski. Niewielkie różnice występują m.in. w działach: Rodzina (udział w województwie wyższy niż w kraju o 1,6 p.proc.), Oświata i wychowanie (udział wyższy niż w kraju o 0,8 p.proc.), Gospodarka komunalna i ochrona środowiska (niższy udział niż w kraju o 0,7 p.proc.).

Wykres 74. Wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego według działów w 2022 r.
 Chart 74. Expenditure of local government units budgets by divisions in 2022

7.3. Wynik budżetów jednostek samorządu terytorialnego

7.3. Result of budgets of local government units

W 2022 r. budżety jednostek samorządu terytorialnego województwa podkarpackiego zamknęły się zbiorczo deficytem. Zdecydował o tym przede wszystkim wysoki ujemny wynik budżetów gmin oraz miast na prawach powiatów.

Zagregowany wynik budżetowy omawianych samorządów w 2022 r. był ujemny i wyniósł 463,5 mln zł. W porównaniu z 2021 r. wynik ten pogorszył się o ponad 1,6 mld zł. W odniesieniu do roku 2015 r. wynik pogorszył się o 401,0 mln zł. Najwyższy deficyt budżetowy wystąpił w budżetach gmin (267,5 mln zł), następnie w budżetach miast na prawach powiatu (230,7 mln zł) oraz w budżetach powiatów (86,7 mln zł). Wynikiem dodatnim zamknął się jedynie budżet wojewódzki (121,5 mln zł).

Nadwyżka budżetowa w 2022 r. wystąpiła w 71 gminach (45,5% wszystkich gmin). Dodatnią relację wyniku do dochodów przekraczającą 10% osiągnęły 3 gminy. Deficyt budżetowy wystąpił w 85 gminach (54,5% ogólnej liczby gmin), w tym w 13 gminach relacja deficytu do dochodów przekroczyła 10%. Dla porównania w 2015 r. nadwyżkę wypracowano w 127 gminach (80,9% ogólnej liczby gmin), zaś deficyt wystąpił w 29 gminach (w 19,1% ogólnej liczby gmin); w 14 gminach relacja wyniku do dochodów przekroczyła 10%.

W 2022 r. we wszystkich miastach na prawach powiatu wystąpił deficyt budżetowy, w tym w Rzeszowie przekroczyła 10% w relacji do dochodu (w 2015 r. również we wszystkich miastach na prawach powiatu odnotowano deficyt budżetowy). W budżetach powiatów nadwyżkę odnotowano w 7 jednostkach (33,3%), natomiast deficyt budżetowy w 14 jednostkach (66,7%). W trzech powiatach relacja deficytu do

dochodów przekroczyła 10%. W 2015 r. wyższe dochody od wydatków wystąpiły w 18 powiatach (85,7%). Przewagę wydatków zanotowały 3 powiaty (14,3%), w tym jedynie w powiecie rzeszowskim relacja deficytu do dochodów przekroczyła 10%.

Tablica 48. Wynik budżetów jednostek samorządu terytorialnego

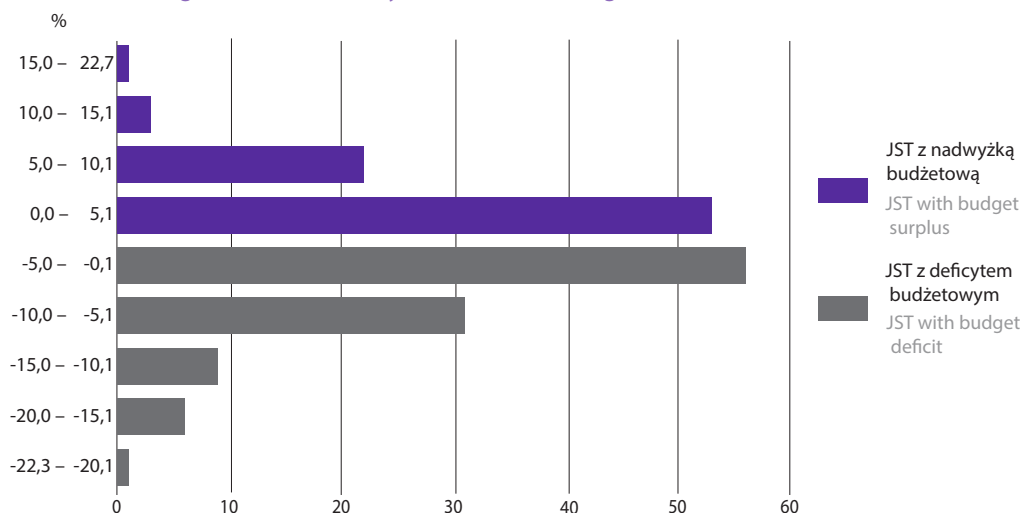
Table 48. Result of budgets of local government units

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2021	2022	
	w mln zł in million PLN				relacja do dochodów ogółem w % relation to total revenue in %
Ogółem Total	-62,5	746,9	1087,0	-463,5	-2,5
Gminy ^a Gminas ^a	180,7	417,1	663,8	-267,5	-2,4
Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	-175,8	-0,1	-5,7	-230,7	-7,9
Powiaty Powiats	15,5	249,8	151,5	-86,7	-3,3
Województwo Voivodship	-82,9	80,2	277,5	121,5	8,0

a Bez gmin mających również status miasta na prawach powiatu.
a Excluding gminas which are also cities with powiat status.

Wykres 75. Liczba jednostek samorządu terytorialnego według relacji wyniku budżetowego do dochodów ogółem w 2022 r.

Chart 75. Number of local government units by relation of the budget result to total revenue in 2022

Zadłużenie jednostek samorządu terytorialnego na wszystkich szczeblach w województwie podkarpackim ogółem w 2022 r. wyniosło 4089,7 mln zł (22,5% dochodów), a w przeliczeniu na 1 mieszkańca 1967 zł. Źródłem finansowania zadłużenia były: kredyty i pożyczki, papiery wartościowe oraz zobowiązania wymagalne.

Największe zadłużenie wystąpiło w budżetach gmin – 2052,5 mln zł, następnie w miastach na prawach powiatu, powiatach oraz w budżecie wojewódzkim. W przeliczeniu na 1 mieszkańca najwyższe zadłużenie wystąpiło w budżetach miast na prawach powiatu – 4410 zł, gdzie odnotowano również najwyższą relację zadłużenia do dochodów (51,4%), następnie w gminach – 1182 zł, powiatach – 179 zł oraz województwie – 104 zł. Najniższa relacja zadłużenia do dochodów (12,0%) wystąpiła w budżetach powiatów.

Tablica 49. Zadłużenie jednostek samorządu terytorialnego w 2022 r.

Stan w dniu 31 grudnia

Table 49. Debt of local government units in 2022

As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	Ogółem w mln zł Total in million PLN	Na 1 mieszkańca w zł Per capita in PLN	W % dochodów ogółem In % of total revenue	2021=100
Ogółem Total	4089,7	1967	22,5	99,8
Gminy ^a Gminas ^a	2052,5	1182	18,4	96,3
Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	1510,2	4410	51,4	107,3
Powiaty Powiats	311,3	179	12,0	96,5
Województwo Voivodship	215,7	104	14,2	90,9

a Bez gmin mających również status miasta na prawach powiatu.

a Excluding gminas which are also cities with powiat status.

W województwie 11 gmin nie miało żadnego zadłużenia, tj.: Laszki, Rokietnica, Majdan Królewski, Dzikowiec, Białobrzegi, Ulanów, Krasiczyn, Stubno, Adamówka, Przeworsk (gmina wiejska) i Tyrawa Wołoska. Dla 94 gmin relacja zobowiązań do dochodów kształtowała się poniżej średniej, czyli 18,4%. Zadłużenie w 2 gminach stanowiło ponad 50% dochodów uzyskanych w 2022 r. (w gminie miejskiej Sanok – 51,6% oraz Tyczyn – 50,0%).

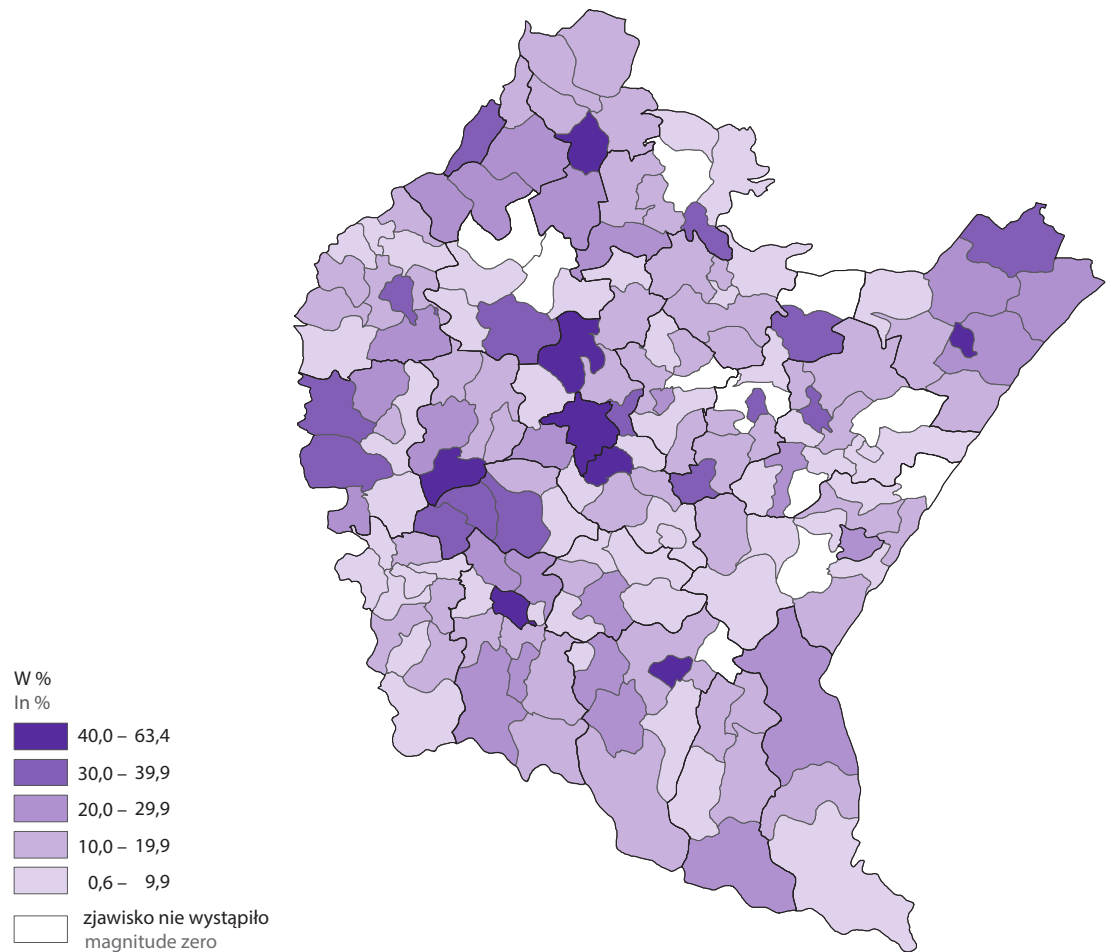
W miastach na prawach powiatu relacja zadłużenia do dochodów powyżej średniej (51,4%) wystąpiła w Rzeszowie (63,4%), a poniżej średniej w Przemyślu (23,2%), Tarnobrzegu (30,8%) oraz w Krośnie (56,0%).

Mapa 51. Zadłużenie gmin w % do dochodów ogółem w 2022 r.

Stan w dniu 31 grudnia

Map 51. Debt of gminas in % of revenue in 2022

As of 31 December

7.4. Projekty dofinansowane ze środków europejskich

7.4. Projects co-financed by the European Fund

Do końca grudnia 2023 r. całkowita wartość projektów zrealizowanych w ramach Umowy Partnerstwa 2014–2020 na terenie województwa podkarpackiego wyniosła ponad 31 mld zł, z czego większość stanowiło dofinansowanie ze środków UE. Najwyższy udział w tej wartości miały Regionalny Program Operacyjny Województwa Podkarpackiego oraz Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko.

Umowa Partnerstwa 2014–2020 jest dokumentem określającym strategię interwencji funduszy europejskich w ramach trzech polityk unijnych: polityki spójności, wspólnej polityki rolnej (WPR) i wspólnej polityki rybołówstwa (WPRyb) w Polsce w latach 2014–2020. Instrumentami realizacji Umowy Partnerstwa są krajowe programy operacyjne (KPO) i regionalne programy operacyjne (RPO).

Wartość całkowita projektów oraz wartość dofinansowania ze środków UE projektów zrealizowanych w ramach Umowy Partnerstwa 2014–2020 na terenie województwa podkarpackiego do końca grudnia 2023 r. wyniosła ponad 31 mld zł. Dofinansowanie ze środków UE stanowiło 62% wartości całkowitej dofinansowania w województwie. Najwięcej środków przeznaczono na Regionalny Program Operacyjny Województwa Podkarpackiego – 14,3 mld zł (6908 zł na 1 mieszkańca), Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko – 7,3 mld zł (3520 zł) oraz Program Operacyjny Inteligentny Rozwój – 4,7 mld zł (2275 zł na 1 mieszkańca). Ogólna wartość projektów realizowanych w województwie podkarpackim stanowiła 5,3% wartości całkowitej w Polsce, z czego największy udział miał Program Polska Wschodnia (24,3%).

Należy zaznaczyć, że tylko część środków publicznych przekazanych na realizację wymienionych programów operacyjnych jest realizowana przez samorządy, natomiast pozostałe trafiają bezpośrednio do sektora małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP), fundacji, stowarzyszeń, uczelni, szkół itp. Należy podkreślić, że opisane wartości projektów to nie są wszystkie środki europejskie wykorzystywane w województwie. Nie obejmują one:

- funduszy z formalnie już zakończonych poprzednich ram finansowych 2007–2013, lecz jeszcze później w niewielkim stopniu wykorzystywanych,
- środków pozaunijnych z Norweskiego Mechanizmu Finansowego (NMF; tzw. Funduszu Norweskiego), Szwajcarsko-Polskiego Programu Współpracy (SPPW) i Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego (MF EOG),
- projektów unijnych na lata 2014–2020 realizowanych poza funduszami strukturalnymi i Funduszem Spójności, czyli poza Umową Partnerstwa i pieczę Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej (np. realizowanych z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich – EFRROW).

Tablica 50. Wartość całkowita projektów oraz wartość dofinansowania ze środków UE projektów zrealizowanych w ramach Umowy Partnerstwa 2014–2020 na terenie województwa do końca grudnia 2023 r.^a

Table 50. The total value of projects and the value of European Union co-financing of projects implemented under the Partnership Agreement 2014–2020 in the Voivodship by the end of December 2023^a

Wyszczególnienie Specification	Ogółem Total	W tym dofinansowa- ne ze środków UE Of which co-financ- ing from the EU resources	W odsetkach (Polska=100) In percent (Poland=100)	Na 1 mieszkańca ^b w zł Per capita ^b in PLN
Ogółem Total	31278,6	19323,9	5,3 ^c	15098
programy operacyjne: operational programmes:				
Infrastruktura i Środowisko Infrastructure and Environment	7291,8	3773,7	3,0	3520
Inteligentny Rozwój Smart Growth	4713,3	2437,7	6,1	2275
Polska Cyfrowa Digital Poland	430,5	273,6	2,7	208
Polska Wschodnia Eastern Poland	3382,4	2140,9	24,3	1633
Wiedza Edukacja Rozwój Knowledge Education Development	1150,2	1011,7	4,3	555
Regionalne Programy Operacyjne Regional Operational Programmes	14310,4	9686,3	6,7	6908

a Dane szacunkowe; miejsce realizacji projektu zgodnie z umową o dofinansowanie; dane dotyczą podpisanych umów o dofinansowanie; bez środków Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna. b Do przeliczeń przyjęto liczbę ludności według stanu w dniu 31 grudnia 2023 r. c Dla Polski łącznie ze środkami Programu Operacyjnego Polska Wschodnia.

Źródło: dane Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej.

a Estimated data; place of project implementation in accordance with the financing agreement; data relate to signed co-financing agreements; without the funds of the Technical Assistance Operational Programme. b For the purpose of calculating data, the number of population as of 31 December 2023 was adopted. c For Poland, together with the funds of the Operational Programme Eastern Poland.

Source: data of the Ministry of Funds and Regional Policy.

7.5. Planowanie przestrzenne

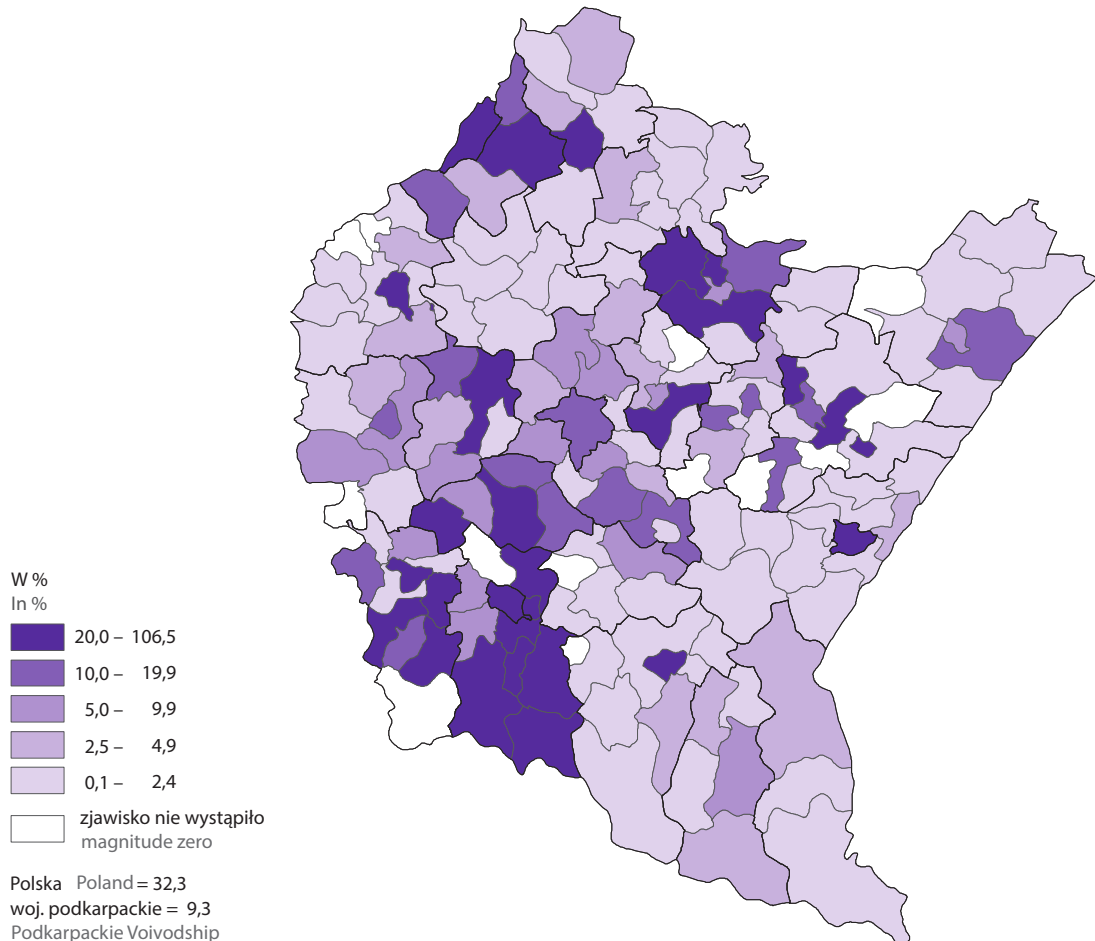
7.5. Spatial planning

W 2022 r. odsetek powierzchni objętej obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego w województwie podkarpackim wyniósł 9,3% (w kraju 32,3%) i pozostał na niezmiennym poziomie w porównaniu z rokiem poprzednim. Udział aktywnych gmin prowadzących w 2022 r. działania rewitalizacyjne wyniósł 66,9%, z czego większość działań realizowanych była na podstawie programu rewitalizacji PR (program rewitalizacji uchwalony na podstawie ustawy o samorządzie gminnym). W 2022 r. odsetek gmin w województwie, które podały informacje o wyznaczeniu obszaru zdegradowanego, wyniósł 65,0% i zwiększył się o 1,2 p.proc. w porównaniu z 2021 r. Powierzchnia obszaru zdegradowanego ogółem wyniosła 320,2 tys. ha, co stanowiło 17,9% powierzchni województwa. W porównaniu z rokiem 2021 r. był to wzrost o 3,7%.

W 2022 r. liczba obowiązujących planów zagospodarowania przestrzennego ogółem w województwie podkarpackim wyniosła 4268. Udział powierzchni objętej obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego w powierzchni ogółem w województwie wyniósł 9,3% (w kraju 32,3%). W porównaniu z rokiem poprzednim wskaźnik ten pozostał na niezmienionym poziomie (w kraju wzrósł o 0,6 p.proc.).

Mapa 52. Udział powierzchni objętej obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego^a w powierzchni ogółem w 2022 r.

Map 52. Share of the area covered by binding local spatial management plans^a in total area in 2022

a Wartość wskaźnika większa od 100% wynika z rozbieżności zapisów w dokumentacji planistycznej gmin w stosunku do powierzchni geodezyjnej publikowanej przez GUGIK z uwzględnieniem prowadzonej od 2006 rewizji granic jednostek terytorialnych.
a The index value greater than 100% results from the discrepancy in the planning documentation of the municipalities in relation to the geodetic area published by GUGIK, taking into account the revision of territorial units' borders since 2006.

Na podstawie ustawy z 27 marca 2003 r. liczba miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w trakcie sporządzania w 2022 r. wyniosła 428 i w porównaniu z rokiem poprzednim zwiększyła się o 7,8%.

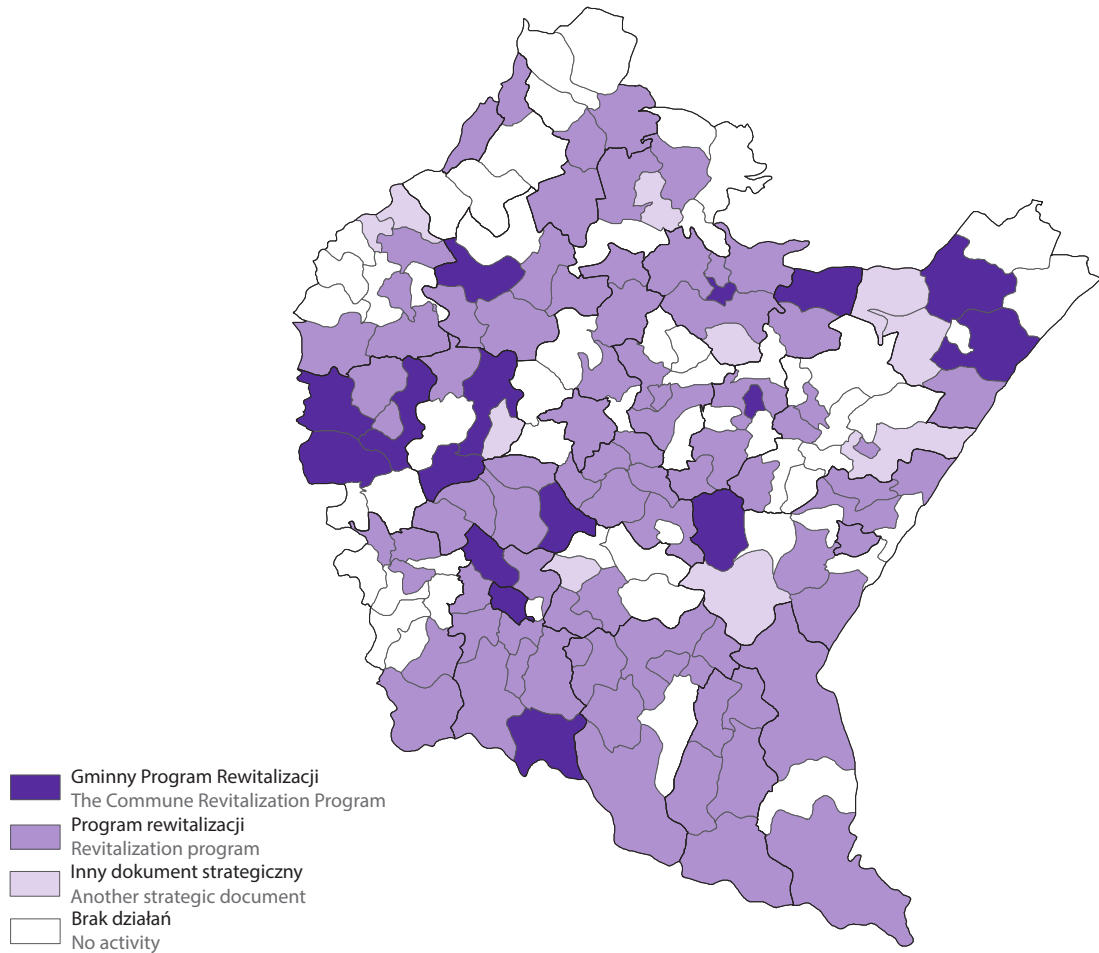
Powierzchnia terenów wskazanych w studium do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w 2022 r. wyniosła 138,3 tys. ha i zmniejszyła się o 9,0% w porównaniu z rokiem poprzednim.

Rewitalizacja stanowi jeden z obszarów działań władz lokalnych skierowanych na poprawę stanu zagospodarowania i jakości życia na obszarach będących w stanie kryzysowym. Potrzeba rewitalizacji wynika z narastających problemów o charakterze przestrzennym i infrastrukturalnym, jak i społecznym oraz gospodarczym. Jej efektem powinno być przywrócenie funkcji danego obszaru z uwzględnieniem nowych uwarunkowań i potrzeb poprzez np.: likwidację zagrożeń środowiska naturalnego, przywrócenie wartości użytkowych terenu, stwarzanie nowych miejsc pracy, spadek zagrożenia przestępczością, zachowanie dziedzictwa kulturowego, poprawę dostępu do usług kulturalnych lub edukacyjnych, przeciwdziałanie trudnościom gospodarczym tych terenów oraz złemu stanowi technicznemu budynków.

Rewitalizacja to proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie, prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji, na podstawie działań przygotowanych przez gminy i prowadzonych na podstawie dokumentu strategicznego (gminnego programu rewitalizacji, programu rewitalizacji lub innego dokumentu strategicznego).

W 2022 r. działania rewitalizacyjne w województwie podkarpackim prowadziło 107 gmin (w 2021 r. – 104 gminy). Udział aktywnych gmin, tj. prowadzących działania rewitalizacyjne, wyniósł 66,9%, z tego najwyższy odnotowano w miastach na prawach powiatu (100,0%), następnie w gminach miejskich (91,7%) oraz w gminach miejsko-wiejskich (83,3%). Najniższy udział aktywnych gmin wystąpił w gminach wiejskich (57,4%). Większość działań rewitalizacyjnych prowadzonych przez gminy stanowiły działania na podstawie programu rewitalizacji PR (program rewitalizacji uchwalony na podstawie ustawy o samorządzie gminnym). Dla województwa udział tego programu wyniósł 76,6%. Odsetek gmin prowadzących działania rewitalizacyjne na podstawie – GPR (Gminny Program Rewitalizacji) wyniósł 14,0%, a na podstawie – ISD (Inny Dokument Strategiczny) wyniósł 9,3%.

Mapa 53. Aktywność gmin w zakresie rewitalizacji w 2022 r.
 Map 53. Activity of the gminas in the field of revitalization in 2022

Obszar zdegradowany to obszar gminy znajdujący się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym. Obszar zdegradowany można wyznaczyć w przypadku występowania na nim ponadto co najmniej jednego z następujących negatywnych zjawisk:

- gospodarczych (m.in.: niskiego stopnia przedsiębiorczości, słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw);
- środowiskowych (m.in.: przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska);
- przestrzenno-funkcjonalnych (m.in.: niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej zły stan techniczny, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, niedoboru lub niskiej jakości terenów publicznych);
- technicznych (m.in.: degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, niefunkcjonowania rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska).

Wyznaczenie obszaru zdegradowanego stanowi pierwszy etap działań prowadzących do wskazania terytorium gminy, na którym będzie prowadzona rewitalizacja.

W 2022 r. udział gmin (w % do ogółu) w województwie, które podały informacje o wyznaczeniu obszaru zdegradowanego, wyniósł 65,0% i zwiększył się o 1,2 p.proc. w porównaniu z 2021 r. Powierzchnia obszaru zdegradowanego ogółem wyniosła 320,2 tys. ha, co stanowiło 17,9% powierzchni województwa. W porównaniu z rokiem 2021 r. był to wzrost o 3,7%.

Tablica 51. Obszary zdegradowane w gminach

Table 51. Degraded area in gminas

Wyszczególnienie Specification	2021		2022		2021		2022	
	liczba gmin, które wyznaczyły obszar zdegradowany number of gminas which have designated degraded area				powierzchnia obszaru zdegradowanego area of degraded area			
	w liczbach bezwzględnych in absolute numbers		w % in %		w ha in ha		w % in %	
Ogółem Total	102	104	65,0	308694	320172	17,9		
gminy miejskie urban gminas	12	12	100,0	5826	5826	14,6		
miasta na prawach powiatu cities with powiat status	4	4	100,0	4140	4140	13,6		
gminy wiejskie rural gminas	57	58	53,7	161468	170772	14,2		
gminy miejsko-wiejskie urban-rural gminas	29	30	83,3	137260	139434	27,2		

W 2022 r. liczba osób zamieszkujących obszar zdegradowany w momencie jego wyznaczenia wyniosła 639,7 tys. (30,7% ogółu ludności województwa) i zwiększyła się o 1,1% w porównaniu z 2021 r. Najwyższy udział ludności zamieszkującej obszar zdegradowany do ogółu ludności wystąpił w gminach miejskich (42,9%), a najniższy w gminach wiejskich (22,0%).

Obszar rewitalizacji to obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk społecznych oraz co najmniej jednego o charakterze gospodarczym lub środowiskowym, lub technicznym, lub przestrzenno-funkcjonalnym, na którym z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego gmina zamierza prowadzić rewitalizację. Obszar rewitalizacji powinien być wyznaczony na podstawie zapisów uchwały rady gminy lub przynajmniej wskazany w dokumentach strategicznych uchwalonych przez radę gminy.

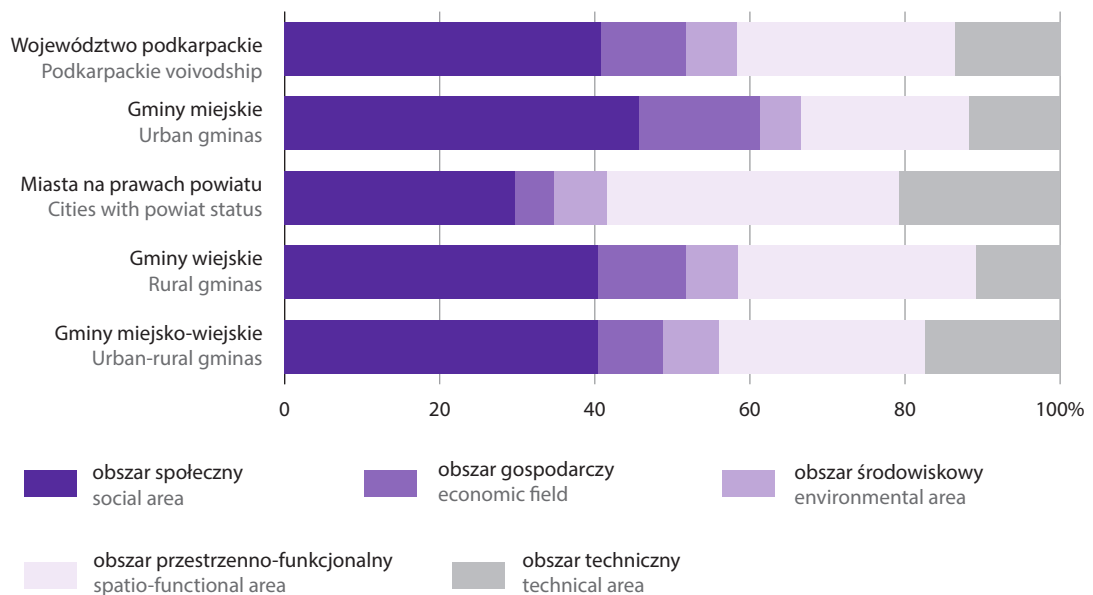
Powierzchnia obszarów rewitalizacji w gminach w 2022 r. wyniosła 72,5 tys. ha (w 2021 r. było to 66,3 tys. ha) i stanowiła 4,1% powierzchni ogółem województwa. Na prawie 94% powierzchni tych obszarów prowadzone były działania rewitalizacyjne na podstawie PR, a na pozostałych – GPR. W momencie uchwalenia programu rewitalizacji badany obszar rewitalizacji zamieszkiwało ponad 20% mieszkańców gminy. Tereny mieszkaniowe łącznie z towarzyszącymi terenami usługowymi i komunikacyjnymi stanowiły na wsi – 57,0%, a w mieście – 19,2% powierzchni ogółem objętej rewitalizacją. Tereny niezamieszkałe zabudowane stanowiły – 4,5%, tereny zielone (parki, zieleńce, cmentarze) – 2,1%, a pozostałe tereny niezamieszkałe – 17,2%.

Przedsięwzięcia z zakresu rewitalizacji to sformalizowana i zdefiniowana w programach rewitalizacji forma aktywności podmiotów zaangażowanych w procesy rewitalizacji służąca realizacji celów rewitalizacji. Przedsięwzięcia realizowane mogą być przez gminę (jej jednostki organizacyjne) lub inny podmiot publiczny lub prywatny. Przedsięwzięcia podstawowe to takie, dla których zawarto: nazwy przedsięwzięć i podmioty je realizujące, zakres realizowanych zadań, lokalizację, szacowaną wartość środków finansowych, prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji. Przedsięwzięcia, dla których nie ma możliwości wskazania powyższych informacji – zgodnie z ustawą o rewitalizacji – stanowią przedsięwzięcia dopuszczalne.

W 2022 r. liczba przedsięwzięć z zakresu rewitalizacji zaplanowanych przez gminy, które prowadziły działania rewitalizacyjne na podstawie GPR lub PR na cały okres obowiązywania programu, wyniosła w województwie podkarpackim 1445 sztuk. Największy udział w tych przedsięwzięciach miały gminy wiejskie (43,5%), następnie gminy miejsko-wiejskie (28,4%) oraz gminy miejskie (21,0%). Najmniejszy udział miały miasta na prawach powiatu (7,0%). W porównaniu z 2021 r. liczba przedsięwzięć z zakresu rewitalizacji zaplanowanych przez gminy w województwie podkarpackim zwiększyła się o jedno przedsięwzięcie.

Wykres 76. Struktura przedsięwzięć z zakresu rewitalizacji zaplanowanych w programach rewitalizacji GPR/PR według obszaru interwencji w % w 2022 r.

Chart 76. Structure of revitalisation undertakings planned of revitalisation in program GPR/PR by intervention areas in % in 2022

W strukturze przedsięwzięć z zakresu rewitalizacji zaplanowanych w programach rewitalizacji GPR/PR według obszaru interwencji w 2022 r. dominowały interwencje w obszarze społecznym (40,8%), a najmniejszy udział miały przedsięwzięcia z obszaru środowiskowego (6,6%).

Rozdział 8

Chapter 8

Wybrane dane o województwie podkarpackim

Selected data on Podkarpackie Voivodship

Wyszczególnienie	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Specification
Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska w tys. zł (ceny bieżące)	495716,9	218839,8	378128,3	589428,9	647207,8	609757,8	443585,8	509888,2	.	Outlays on fixed assets in environmental protection (current prices) in thousand PLN
Nakłady na środki trwałe służące gospodarce wodnej w tys. zł (ceny bieżące)	133219,0	74769,5	98769,3	111485,2	219033,3	198343,6	238514,5	252489,5	.	Outlays on fixed assets in water management (current prices) in thousand PLN
Ścieki komunalne odprowadzone na 1 mieszkańca w dam ³	0,027	0,028	0,029	0,029	0,030	0,031	0,031	0,032	.	Municipal wastewater discharged per capita in dam ³
Udział odpadów komunalnych zebranych selektywnie w odpadach komunalnych zebranych ogółem w %	23,5	24,4	24,4	27,4	29,5	37,2	39,6	39,9	.	Municipal waste collected separately in total municipal waste collected in %
Przyrost naturalny na 1000 ludności	0,1	0,5	1,2	0,9	0,3	-2,2	-4,1	-2,5	-2,3	Natural increase per 1,000 population
Urodzenia żywe na 1000 ludności	9,2	9,5	10,3	10,1	9,7	9,3	8,6	8,1	7,2	Live births per 1,000 population
Saldo migracji na pobyt stały na 1000 ludności	-1,3 ^a	-0,8	-0,8	-1,3	-1,4	-0,9	-0,9	-1,0	-1,1	Net migration for permanent residence per 1,000 population
Wskaźnik starości demograficznej w %	14,9	15,4	15,9	16,4	16,9	17,5	17,8	18,4	19,0	Old age index in %
Dzieci w wieku 3–6 lat w placówkach wychowania przedszkolnego na 1000 dzieci w wieku 3–6 lat	.	794	845	877	888	844	878	914	.	Children aged 3–6 in pre-primary education establishments per 1,000 children aged 3–6
Wskaźnik zatrudnienia według BAEL ^b w 4 kwartale w %	43,2	47,2	48,6	48,1	49,3	48,5	51,5	50,3	49,7	Employment rate by LFS ^b in 4th quarter in %
Współczynnik aktywności zawodowej według BAEL ^b w 4 kwartale w %	49,6	52,2	52,9	51,3	51,7	51,3	53,4	53,0	52,8	Activity rate by LFS ^b in 4th quarter in %
Stopa bezrobocia według BAEL ^b w 4 kwartale w %	12,9	9,7	7,9	6,3	4,8	5,3	3,6	5,0	5,9	Unemployment rate by LFS ^b in 4th quarter in %

a Do obliczenia salda wykorzystano dane o migracjach wewnętrznych za 2015 r. i migracjach zagranicznych za 2014 r. b Wyniki badania od 2021 r. zostały uogólnione przy wykorzystaniu danych o ludności rezydującej Polski zamieszkałej w mieszkaniach, pochodzących z bilansów opracowanych na podstawie NSP 2021. W związku z tym nie są w pełni porównywalne z danymi prezentowanymi za wcześniejsze lata.

a For calculating net migration, data on internal migration for 2015 and data on international migration for 2014 were used. b Since 2021 the survey results have been generalized using data on resident population of Poland living in households, coming from the balances compiled on the basis of the National Census 2021. As a result, they are not fully comparable to the data presented for previous years.

Wybrane dane o województwie podkarpackim (cd.)

Selected data on Podkarpackie Voivodship (cont.)

Wyszczególnienie	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Specification
Bezrobotni zarejestrowani na 1 ofertę pracy	84	51	50	49	75	69	37	55	44	Registered unemployed persons per job offer
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia ^a brutto w sektorze przedsiębiorstw w zł	3399,62	3555,89	3750,01	4025,33	4262,94	4453,77	4881,23	5478,05	6133,96	Average monthly gross wages and salaries ^a in the enterprise sector in PLN
Przeciętna w roku liczba emerytów i rencistów w tys.	451,7	452,0	451,3	462,8	465,7	466,9	464,3	462,1	465,9	Annual average number of retirees and pensioners in thousands
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto wypłacana z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych w zł	1720,93	1755,86	1811,81	1899,49	1997,28	2120,64	2269,05	2479,68	2919,33	Average monthly gross retirement and other pension paid from non-agricultural social security system in PLN
Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na 1 osobę w gospodarstwie domowym w zł	1081,64	1134,10	1254,30	1347,26	1471,49	1588,57	1704,08	1829,05	.	Average monthly available income per capita in households in PLN
Wskaźnik zagrożenia ubóstwem po uwzględnieniu w dochodach transferów społecznych w %	19,4	19,3	17,6	17,4	.	At-risk-of-poverty rate after social transfers in %
Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej w liczbie ludności ogółem w %	9,8	8,9	7,8	7,0	6,2	5,5	4,8	4,4	.	Beneficiaries of social assistance at domicile in total population in %
Dzieci przebywające w żłobkach ^b i klubach dziecięcych na 1000 dzieci w wieku do lat 3	57	66	76	97	112	113	142	164	.	Children staying in nurseries ^b and children's clubs per 1,000 children up to the age of 3
Zasoby mieszkaniowe na 1000 ludności	304,8	308,2	311,5	314,8	319,1	332,0	337,2	342,9	.	Dwelling stocks per 1,000 population
Zużycie wody z sieci wodociągowej w gospodarstwach domowych (w ciągu roku) na 1 mieszkańca w m ³	23,2	23,4	22,9	23,3	23,9	24,5	24,7	24,9	.	Consumption of water from water supply system in households (during the year) per capita w m ³
Porady lekarskie udzielone w ramach ambulatoryjnej opieki zdrowotnej na 1 mieszkańca	6,7	6,8	6,9	6,8	6,9	6,0	6,7	6,9	.	Doctor's consultation provided within the scope of out-patient health care per capita
Liczba ludności na 1 placówkę ambulatoryjnej opieki zdrowotnej	1269	1249	1224	1237	1233	1248	1239	1274	.	Population per out-patient health care unit
Wskaźnik poziomu kosztów w przedsiębiorstwach niefinansowych ^c w %	95,9	93,4	95,2	96,2	95,3	94,8	94,5	94,3	96,3	Cost level indicator in non-financial enterprises ^c in %

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. b Do 2021 r. łącznie z oddziałami żłobkowymi. Stan w dniu 31 grudnia. c Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 49 osób.

a Data concern economic entities employing more than 9 persons. b Until 2021 including nursery cections. As of 31 December. c Data concern economic entities employing more than 49 persons.

Wybrane dane o województwie podkarpackim (cd.)

Selected data on Podkarpackie Voivodship (cont.)

Wyszczególnienie	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Specification
Wskaźnik rentowności obrotu netto w przedsiębiorstwach niefinansowych ^a w %	3,7	6,2	4,3	3,2	4,2	4,5	4,8	4,9	2,9	Net turnover profitability indicator in non-financial enterprises ^a in %
Nakłady inwestycyjne przedsiębiorstw niefinansowych ^a w mln zł (ceny bieżące)	2982,6	3138,0	3479,5	3853,8	4225,2	3528,8	3159,8	3496,3	3679,7	Investment outlays of non-financial enterprises ^a in million PLN (current prices)
Nakłady inwestycyjne przedsiębiorstw niefinansowych ^a (rok poprzedni=100; ceny bieżące)	111,8	105,2	110,9	110,8	109,6	83,5	89,5	110,6	105,2	Investment outlays of non-financial enterprises ^a (previous year=100; current prices)
Nakłady wewnętrzne na działalność badawczą i rozwojową ^b na 1 mieszkańca w zł (ceny bieżące)	427,2	358,7	371,5	430,6	504,5	549,7	622,5	652,9	.	Intramural expenditure on research and development ^b per capita in PLN (current prices)
Sprzedaż detaliczna towarów ^c (rok poprzedni=100; ceny bieżące)	114,1	102,8	97,2	108,2	107,7	89,8	113,1	124,3	99,1	Retail sale of goods ^c (previous year=100; current prices)
Drogi gminne i powiatowe o twardej nawierzchni na 100 km ² powierzchni ogólnej	77,8	79,0	79,4	80,9	82,1	83,7	84,5	85,4	.	Hard surface communal and district roads per 100 km ² of total area
Udział energii odnawialnej w produkcji energii elektrycznej w %	19,8	24,3	25,7	23,1	24,0	23,0	18,2	49,5	.	Share of renewable energy sources in production of electricity in %
Udział dochodów własnych w dochodach ogółem jednostek samorządu terytorialnego w % Ogółem	37,4	36,8	34,8	35,0	36,0	38,2	36,4	39,6	.	Share of own revenue in total revenue of local government units in % Total
Gminy ^d	40,7	35,4	33,9	34,4	35,2	37,7	35,2	39,6	.	Gminas ^d
Miasta na prawach powiatu	46,9	47,0	46,1	45,0	44,4	42,3	44,0	47,4	.	Cities with powiat status
Powiaty	27,1	29,0	28,4	28,7	33,7	35,2	31,8	33,8	.	Powiats
Województwo	21,6	39,2	29,2	29,8	27,9	38,3	37,4	34,5	.	Voivodship

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 49 osób. b Bez amortyzacji środków trwałych. c Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. d Bez gmin mających również status miast na prawach powiatu.

a Data concern economic entities employing more than 49 persons. b Excluding depreciation of fixed assets. c Data concern economic entities employing more than 9 persons. d Excluding gminas which are also cities with powiat status.

Wybrane dane o województwie podkarpackim (dok.)

Selected data on Podkarpackie Voivodship (cont.)

Wyszczególnienie	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Specification
Dotacje inwestycyjne ogółem ^a dla jednostek samorządu terytorialnego w mln zł Ogółem	1180,8	410,6	790,8	1485,2	1266,7	999,7	938,5	1176,1	.	Total investment grants ^a for local government units in million PLN Total
Gminy ^b	282,8	147,1	312,4	680,3	669,9	434,4	484,1	585,3	.	Gminas ^b
Miasta na prawach powiatu	198,8	96,8	93,0	225,6	169,7	217,1	132,7	103,1	.	Cities with powiat status
Powiaty	142,5	94,8	172,6	213,7	110,8	105,4	94,7	189,6	.	Powiats
Województwo	556,7	71,8	212,8	365,5	316,4	242,7	226,9	298,1	.	Voivodship
Udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem jednostek samorządu terytorialnego w % Ogółem	22,9	11,4	17,8	24,0	19,5	17,3	15,9	19,7	.	Share of investment expenditure in total expenditure of local government units in % Total
Gminy ^b	14,0	10,5	15,6	22,3	18,4	15,1	14,1	17,6	.	Gminas ^b
Miasta na prawach powiatu	26,8	10,3	15,3	19,8	15,3	15,3	14,6	13,7	.	Cities with powiat status
Powiaty	16,8	13,7	21,4	23,3	18,2	15,9	16,0	23,7	.	Powiats
Województwo	60,2	18,0	35,1	47,2	41,2	42,7	35,9	42,9	.	Voivodship
Wynik budżetów jednostek samorządu terytorialnego w mln zł Ogółem	-62,5	471,9	-140,8	-397,0	108,9	746,9	1087,0	-463,5	.	Result of budgets of local government units in million PLN Total
Gminy ^b	180,7	179,0	-111,6	-371,6	-55,1	417,1	663,8	-267,5	.	Gminas ^b
Miasta na prawach powiatu	-175,8	92,1	-54,7	-69,6	-16,4	-0,1	-5,7	-230,7	.	Cities with powiat status
Powiaty	15,5	76,3	-0,5	-10,1	78,9	249,8	151,5	-86,7	.	Powiats
Województwo	-82,9	124,5	26,0	54,2	101,5	80,2	277,5	121,5	.	Voivodship

a Suma wszystkich typów dotacji inwestycyjnych. b Bez gmin mających również status miast na prawach powiatu.
a Sum of all types of investment grants. b Excluding gminas which are also cities with powiat status.

Rozdział 9

Chapter 9

Wybrane dane o Rzeszowie

Selected data on Rzeszów

Wyszczególnienie	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Specification
Emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza (tony/rok):										Emission of air pollutants from plants of significant nuisance to air quality in 2020 in tonnes/year:
gazowych	412140	434497	429957	426729	471875	553865	540062	422104	.	gaseous pollutants
pyłowych	117	105	121	143	142	123	176	212	.	particulate pollutants
Opady wytworzone ^a (w tys. t)	179,0	74,2	74,0	105,8	80,3	68,5	62,5	78,1	.	Waste generated ^a (in thousand tonnes)
Zmieszane odpady komunalne zebrane na 1 mieszkańca (w kg)	255,8	260,6	270,6	299,2	314,0	219,4	220,6	190,5	.	Mixed municipal waste collected per capita (in kg)
Ludność (stan w dniu 31 grudnia)	185896	187422	189662	191564	196208	194374	196374	197181	197268	Population (as of 31 December)
Przyrost naturalny na 1000 ludności	2,2	3,7	4,2	4,2	3,3	1,3	-0,7	0,5	-0,1	Natural increase per 1,000 population
Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności	3,6 ^b	6,4	5,4	6,7	7,5	4,4	6,6	3,9	3,1	Internal and international net migration for permanent residence per 1,000 population
Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 1000 osób w wieku produkcyjnym (stan w dniu 31 grudnia)	579	601	622	643	664	664	676	690	702	Non-working age population per 1,000 persons of working age (as of 31 December)
Dzieci w wieku 3–6 lat w placówkach wychowania przedszkolnego na 1000 dzieci w wieku 3–6 lat	.	954	1008	1037	1034	1042	1064	1104	.	Children aged 3–6 in pre-primary education establishments per 1,000 children aged 3–6
Stopa bezrobocia rejestrowanego ^c (stan w dniu 31 grudnia) w %	7,3	6,6	5,4	5,2	4,8	5,8	4,9	4,4*	4,1	Registered unemployment rate ^c (as of 31 December) in %
Długotrwale bezrobotni w ogólnej liczbie zarejestrowanych bezrobotnych (stan w dniu 31 grudnia) w %	61,8	65,2	66,0	63,1	61,8	58,9	66,6	62,3	61,6	Long-term unemployed persons in the total number of registered unemployed persons (as of 31 December) in %
Bezrobotni zarejestrowani na 1 ofertę pracy (stan w dniu 31 grudnia)	38	14	17	18	37	28	13	40	15	Registered unemployed persons per job offer (as of 31 December)

a W ciągu roku; z wyłączeniem odpadów komunalnych. b Do obliczenia ogólnego salda migracji w przypadku migracji zagranicznych przyjęto dane za 2014 r. c Do wyliczenia przyjęto liczbę pracujących uwzględniającą pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie wyszacowanych przy uwzględnieniu wyników: do 2019 r. – Powszechnego Spisu Rolnego 2010, od 2020 r. – Powszechnego Spisu Rolnego 2020, od 2022 r. na podstawie administracyjnych źródeł danych.

a During the year; excluding municipal waste. b In calculating the total net migration in case of the international migration data for 2014 was adopted. c For the calculation, the number of employed persons was taken that includes persons employed on private farms in agriculture estimated using the results: until 2019 – of the Agricultural Census 2010, from 2020 – of the Agricultural Census 2020, from 2022 on the basis of administrative data sources.

Wybrane dane o Rzeszowie (dok.)

Selected data on Rzeszów (cont.)

Wyszczególnienie	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Specification
Liczba osób na 1 przychodnię ^a (stan w dniu 31 grudnia)	1027	1002	953	939	976	892	897	892	.	Population per 1 out-patients departments ^a (as of 31 December)
Porady lekarskie udzielone w ambulatoryjnej opiece zdrowotnej ^a na 1 mieszkańca	14,6	14,1	14,5	14,1	14,0	12,4	14,1	14,8	.	Medical consultations provided in out-patient health care ^a per capita
Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej w ogólnej liczbie ludności w %	4,6	4,2	3,5	3,1	2,8	2,4	2,3	2,1	.	Beneficiaries of social assistance at domicile in total population in %
Odsetek dzieci w wieku do lat 3 objętych opieką w żłobkach i klubach dziecięcych w % (stan w dniu 31 grudnia)	22,3	23,0	25,4	27,7	29,9	28,4	35,0	41,2	.	Percent of children up to the age of 3 in care in nurseries and children's clubs in % (as of 31 December)
Miejsca w żłobkach i klubach dziecięcych na 1000 dzieci w wieku do lat 3 (stan w dniu 31 grudnia)	237	240	274	297	310	338	377	438	.	Places in nurseries and children's clubs per 1,000 children up to the age of 3 (as of 31 December)
Liczba osób na 1 mieszkanie w zasobach mieszkaniowych (stan w dniu 31 grudnia)	2,52	2,45	2,39	2,35	2,29	2,14	2,10	2,04	.	Population per 1 dwelling in dwelling stocks (as of 31 December)
Podmioty gospodarki narodowej na 1000 ludności (stan w dniu 31 grudnia)	138	141	146	146	150	158	165	173	180	Entities of the national economy per 1,000 population (as of 31 December)
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 1000 ludności (stan w dniu 31 grudnia)	87	86	88	90	92	98	102	108	112	Natural persons conducting economic activity per 1,000 population (as of 31 December)
Spółki handlowe na 1000 ludności (stan w dniu 31 grudnia)	20	23	25	24	26	28	34	36	39	Commercial companies per 1,000 population (as of 31 December)
Wskaźnik rentowności obrotu netto ^b (w %)	3,2	9,7	3,4	0,5	3,8	5,2	6,2	5,6	-1,8	Net turnover profitability indicator ^b (in %)
Nakłady inwestycyjne ^c na 1 mieszkańca (ceny bieżące, tys. zł)	5850	5067	5935	6828	6398	5884	6493	7646	.	Investment outlays per capita ^c (current prices, in thousand PLN)
Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 ludności	12,9	15,8	13,7	12,1	16,9	19,7	13,7	15,9	11,0	Dwellings completed per 1,000 population
Dochody własne gmin na 1 mieszkańca (w zł)	2804	2906	3053	3376	3698	3762	4159	4398	.	Own revenue of gminas per capita (in PLN)
Wydatki majątkowe gmin na 1 mieszkańca (w zł)	1977	610	1216	1715	1463	1325	1443	1327	.	Property expenditure of gminas per capita (in PLN)

a Łącznie z danymi o placówkach podległych resortom obrony narodowej, spraw wewnętrznych i administracji. b Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 49 osób. c Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; według lokalizacji inwestycji.

a Data have included health care of the Ministry of National Defence, the Ministry of Interior and Administration. b Data concern economic entities employing more than 49 persons. c Data concern economic entities employing more than 9 persons; according to investment location.

Rozdział 10

Chapter 10

Wybrane dane o miastach na prawach powiatu

Selected data on cities with powiat status

Wyszczególnienie	Krosno	Przemysł	Rzeszów	Tarnobrzeg	Specification
Emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza w 2022 r. w tonach/rok:					Emission of air pollutants from plants of significant nuisance to air quality in 2020 in tonnes/year:
gazowych	111923	96313	422104	68787	gaseous pollutants
pyłowych	37	9	212	21	particulate pollutants
Odpady wytworzone ^a w 2022 r. w tys. t	10,3	46,5	78,1	20,8	Waste generated ^a in 2022 in thousand tonnes
Zmieszane odpady komunalne zebrane na 1 mieszkańca w 2022 r. w kg	251,3	272,5	190,5	210,2	Mixed municipal waste collected per capita in 2022 in kg
Ludność ^b w 2023 r.	44060	56050	197268	43712	Population ^b in 2023
Przyrost naturalny ^b na 1000 ludności w 2023 r.	-4,3	-6,5	-0,1	-5,3	Natural increase ^b per 1,000 population in 2023
Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności w 2023 r.	-2,9	-5,8	3,1	-4,0	Internal and international net migration for permanent residence per 1,000 population in 2023
Ludność w wieku nieprodukcyjnym ^b na 1000 osób w wieku produkcyjnym w 2023 r.	808	778	702	744	Non-working age population ^b per 1,000 persons of working age in 2023
Dzieci w wieku 3–6 lat w placówkach wychowania przedszkolnego na 1000 dzieci w wieku 3–6 lat w roku szkolnym 2022/2023	1124	1126	1104	1096	Children aged 3–6 in pre-primary education establishments per 1,000 children aged 3–6 in 2022/2023 school year
Stopa bezrobocia rejestrowanego ^b w 2023 r. w %	2,9	10,0	4,1	7,0	Registered unemployment rate ^b in 2023 in %
Długotrwale bezrobotni w ogólnej liczbie zarejestrowanych bezrobotnych ^b w 2023 r. w %	38,5	64,0	61,6	51,1	Long-term unemployed persons in the total number of registered unemployed persons ^b in 2023 in %
Bezrobotni zarejestrowani na 1 ofertę pracy ^b w 2023 r.	42	147	15	34	Registered unemployed persons per job offer ^b in 2023
Liczba osób na 1 przychodnię ^b w 2022 r.	1081	997	892	1299	Population per 1 out-patients departments ^b in 2022
Porady lekarskie udzielone w ambulatoryjnej opiece zdrowotnej na 1 mieszkańca w 2022 r.	14,0	11,8	14,8	10,2	Medical consultations provided in out-patient health care per capita in 2022
Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej w ogólnej liczbie ludności w 2022 r. w %	3,5	7,1	2,1	2,4	Beneficiaries of social assistance at domicile in total population in 2022 in %
Odsetek dzieci w wieku do lat 3 objętych opieką w żłobkach i klubach dziecięcych ^b w 2022 r. w %	31,4	34,3	41,2	33,7	Percent of children up to the age of 3 in care in nurseries and children's clubs ^b in 2022 in %
Miejsca w żłobkach i klubach dziecięcych na 1000 dzieci w wieku do lat 3 ^b w 2022 r.	328	392	438	393	Places in nurseries and children's clubs per 1,000 children up to the age of 3 ^b in 2022
Liczba osób na 1 mieszkanie w zasobach mieszkaniowych ^b w 2022 r.	2,37	2,23	2,04	2,42	Population per dwelling in dwelling stocks ^b in 2022
Podmioty gospodarki narodowej ^b na 1000 ludności w 2023 r.	139	126	180	121	Entities of the national economy ^b per 1,000 population in 2023
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą ^b na 1000 ludności w 2023 r.	98	75	112	90	Natural persons conducting economic activity ^b per 1,000 population in 2023
Spółki handlowe ^b na 1000 ludności w 2023 r.	15	21	39	8	Commercial companies ^b per 1,000 population in 2023
Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach (ceny bieżące) ^c na 1 mieszkańca w 2022 r. w zł	4169	2963	7646	2150	Investment outlays in enterprises (current prices) ^c per capita in 2022 in PLN
Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 ludności w 2023 r.	3,2	3,2	11,0	2,5	Dwellings completed per 1,000 population in 2023
Dochody własne budżetu miasta na 1 mieszkańca w 2022 r. w zł	4560	3262	4398	3078	Own revenue of the city budget per capita in 2022 in PLN
Wydatki majątkowe budżetu miasta na 1 mieszkańca w 2022 r. w zł	2074	656	1327	1146	Property expenditure of the city budget per capita in 2022 in PLN

a W ciągu roku; z wyłączeniem odpadów komunalnych. b Stan w dniu 31 grudnia. c Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; według lokalizacji inwestycji.

a During the year; excluding municipal waste. b As of 31 December. c Data concern economic entities employing more than 9 persons; according to investment location.